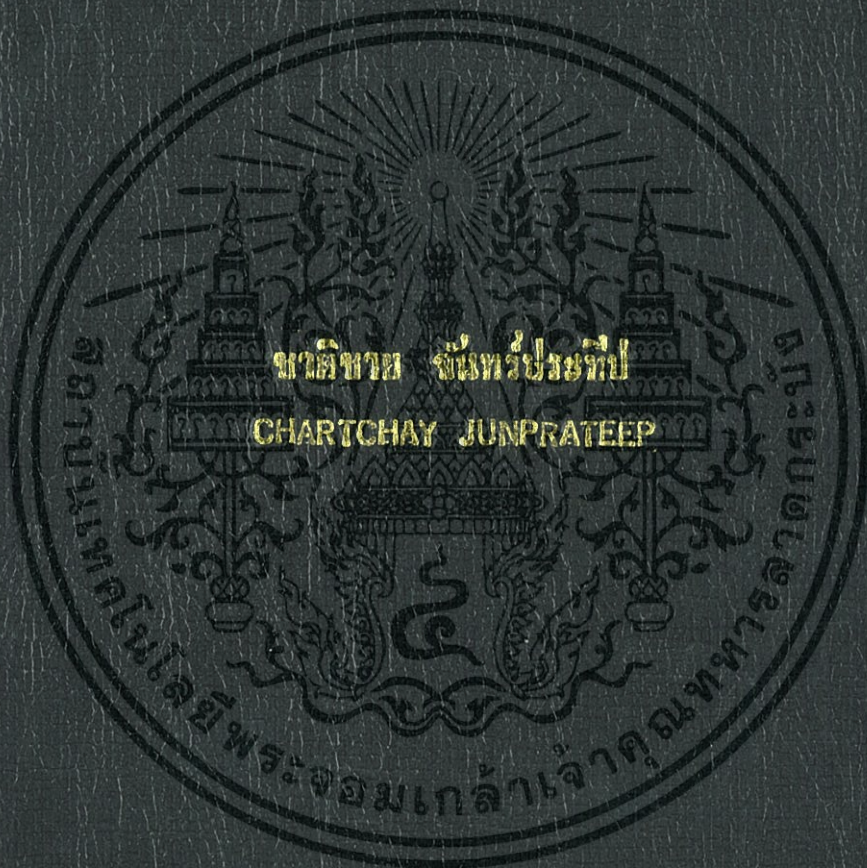

แนวทางการพัฒนาบริเวณเขื่อนนเรศวรเพื่อการท่องเที่ยว

CONCEPT DESIGN TO DEVELOPMENT OF NARESUAN DAM FOR TOURISM

จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนแผนแม่ข่ายของโครงการศึกษาค่าความสอดคล้องของปฏิญญาตราสารแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

สาขาวิชาสถาปัตยกรรม

คณะวิศวกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2551

KMITL 2003-ED-M-221-158

แนวทางการพัฒนาบริเวณเขื่อนนเรศวรเพื่อการท่องเที่ยว

CONCEPT DESIGN TO DEVELOPMENT OF NARESUAN DAM FOR TOURISM

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ.2551

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น มิใช่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

CONCEPT DESIGN TO DEVELOPMENT OF NARESUAN DAM FOR TOURISM

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN ARCHITECTURE
FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

2008

KMITL-2008-ED-M-221-158

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2008

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะกรรมการอุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ แนวทางการพัฒนาบริเวณเขื่อนนเรศวรเพื่อการท่องเที่ยว
Concept Design to Development of Naresuan Dam for Torism
นักศึกษา นายชาติชาย จันทร่ประทีป
รหัสประจำตัว 49063411
ปริญญา ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชา สถาปัตยกรรม
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.สมพล ดำรงเสถียร
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์		ลายมือชื่อ
รศ.สุรศักดิ์	กั๊งขาว	
รศ.สมพล	ดำรงเสถียร	
ผศ.ดร.เลิศลักษณ์	กลิ่นหอม	
อาจารย์สันติ	กวินวงศ์ไพบูลย์	
รศ.ดร.ปรียาพร	วงศ์อนุตรโรจน์	

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ 8 ตุลาคม 2551 เวลา 10.00 - 11.00 น.

สถานที่สอบ ณ ห้องเรียนปริญญาเอก

คณะกรรมการอุตสาหกรรมรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ พิระวุฒิ สุวรรณจันทร์)

คณบดี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

วันที่ 29 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2551

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางการพัฒนาบริเวณเขื่อนนเรศวรเพื่อการท่องเที่ยว
นักศึกษา	ชาติชาย จันทร์ประทีป
รหัสนักศึกษา	49063411
ปริญญา	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สถาปัตยกรรม
พ.ศ.	2551
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์.สมพล คำรงเสถียร
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาพื้นที่บริเวณ เขื่อนนเรศวร เพื่อเป็นแหล่งการท่องเที่ยว โดยศึกษาถึงสภาพพื้นที่ ณ ปัจจุบันที่เกิดสภาพปัญหาการขาดการดูแลและพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด และ ศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเข้ามาใช้พื้นที่ในการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อเสนอแนวทางปรับปรุงสิ่งปลูกสร้าง และ อำนวยความสะดวกอื่นๆ ในการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นทั้งปัจจุบันและอนาคต โดยสภาพ ณ ปัจจุบันนี้เขื่อนนเรศวรนี้ได้สร้างปิดกั้นแม่น้ำน่าน ที่บ้านหาดใหญ่ อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก สร้างพ.ศ. 2520 ตัวเขื่อนเสร็จพ.ศ. 2523 เพื่อทดและสงน้ำให้แก่พื้นที่บริเวณฝั่งขวาของ แม่น้ำน่านในเขต 3 จังหวัด คือ พิษณุโลกพิจิตร และส่วนบนของจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 572,400 ไร่ และพื้นที่บริเวณฝั่งซ้ายตอนบนของแม่น้ำน่านบริเวณทุ่งसानใน เขตจังหวัดพิษณุโลกอีกจำนวน 94,700 ไร่ บริเวณพื้นที่ในเขตโครงการฯ เขื่อนนเรศวร นี้ได้ถูกกำหนดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งหนึ่งของจังหวัดพิษณุโลก โดยเน้นให้มีบทบาทการท่องเที่ยวในรูปแบบธรรมชาติและรักษาศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่น แต่ในสภาพปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวขาดการพัฒนาปรับปรุงดูแลสถานที่และอาคารต่างๆ มีปัญหาในด้านความทรุดโทรม ซึ่งเมื่อเวลาที่ทางจังหวัดมีเทศกาลสำคัญ จะมีนักท่องเที่ยวมากมายเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก จนก่อให้เกิดปัญหาหลายด้าน กล่าวคือ ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว อาคารขาดการดูแลและพัฒนาเพื่อรองรับการใช้บริการ พื้นที่บางจุดถูกปล่อยให้กลายเป็นแหล่งเสื่อมโทรมและรกร้าง ทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมา เกิดความผิดหวังและส่งผลเสียตามมาอย่างต่อเนื่องโดยตลอด จึงมีการวางแผนคิดเสนอแนวทางการพัฒนาบริเวณเขื่อนนเรศวรเพื่อการท่องเที่ยว โดยผู้วิจัยต้องดำเนินการสร้างแบบสอบถามโดยศึกษาจากทฤษฎีงานวิจัย จากบทความที่เกี่ยวข้อง จากเอกสารต่างๆ มาเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อนำไปใช้ในการรวบรวมปัญหาและความต้องการของกลุ่มตัวอย่างโดยจะมีคำถาม 3 ชุด คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชุดที่ 1. คำถามสำหรับประชาชน เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการท่องเที่ยวและผลกระทบที่ได้รับจากการพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว

ชุดที่ 2. คำถามสำหรับนักท่องเที่ยว เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมกรท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ชุดที่ 3. คำถามสำหรับเจ้าหน้าที่โครงการบำรุงรักษาเขื่อนนเรศวร เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาพื้นที่การดูแลและปกป้องบริเวณพื้นที่ให้คงสภาพที่สมบูรณ์

และเมื่อได้ข้อมูลทั้งหมดมาสรุปวิเคราะห์ เพื่อให้มีการออกแบบกำหนดภูมิทัศน์ส่วนต่างๆ พัฒนาและฟื้นฟูอาคารสาธารณะเดิมรวมถึงการออกแบบอาคารใหม่เพื่อรองรับกิจกรรมต่างๆ ของนักท่องเที่ยวให้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสมกับกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เพื่อกลับมาเป็นแหล่งเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด เป็นที่รู้จักแพร่หลายและยังคงอยู่ต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis Title	Concept Design to Development of Naresuan Dam for Tourism
Student	Mr. Chartchay Junprateep
Student ID.	49063411
Degree	Master of Industrial Education
Program	Architecture
Year	2008
Thesis Advisor	Associate Professor Somphol Damrongsathian
Thesis Co-Advisor	Assistant Professor Dr. Lertlak Klinhom

ABSTRACT

In this Research, the Researcher aimed to develop the Naresuan Dam Areas for a tourist source, by studying the current area conditions, as for the time being stemming from the lack of continual maintenance and development and by studying the tourists' behaviors utilizing such Areas for a variety of activities, in order to propose certain guidelines for structure and other facilities improvements to support current and future tourist activities. For the time being, the Naresuan Dam blocks Nan River located in Hadyai Village, Phromphiram District, Phitsanulok Province. This Dam was constructed in B.E.2520 and completed in B.E.2523 so as to irrigate and send water to the areas located on the right-hand side of Nan River in 3 province; namely, Phitsanulok, Phichit, and the northern area of Nakhon Sawan with area of 572,400 rai, and the area of northern left-hand side of Nan River in Thung Lan Nai area, Phitsanulok Province with additional area of 94,700 rai;. The area situated by this Project of Naresuan Dam is determined as one of the tourist places in Phitsanulok Province, providing the natural places and in the local cultural conservations. Nevertheless, according to the current conditions, such areas lack of place and building development, improvement, and maintenance. There is a deteriorating problem. In important festivals of the Province, there will be a large number of tourists, causing several aspects of problem; namely, lack of facilities for tourists, lack of maintenance and development for the buildings to support the services used, certain points of the areas of which are deserted as run-down areas and as waste areas, causing disappointment to the tourists and causing continual damage. Therefore, there is an idea proposing the Development Guidelines in Naresuan Dam Areas for Tourism. The Researcher developed questionnaires based upon theories, researches, and articles concerned, from a variety of documents as a framework used in questionnaire

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

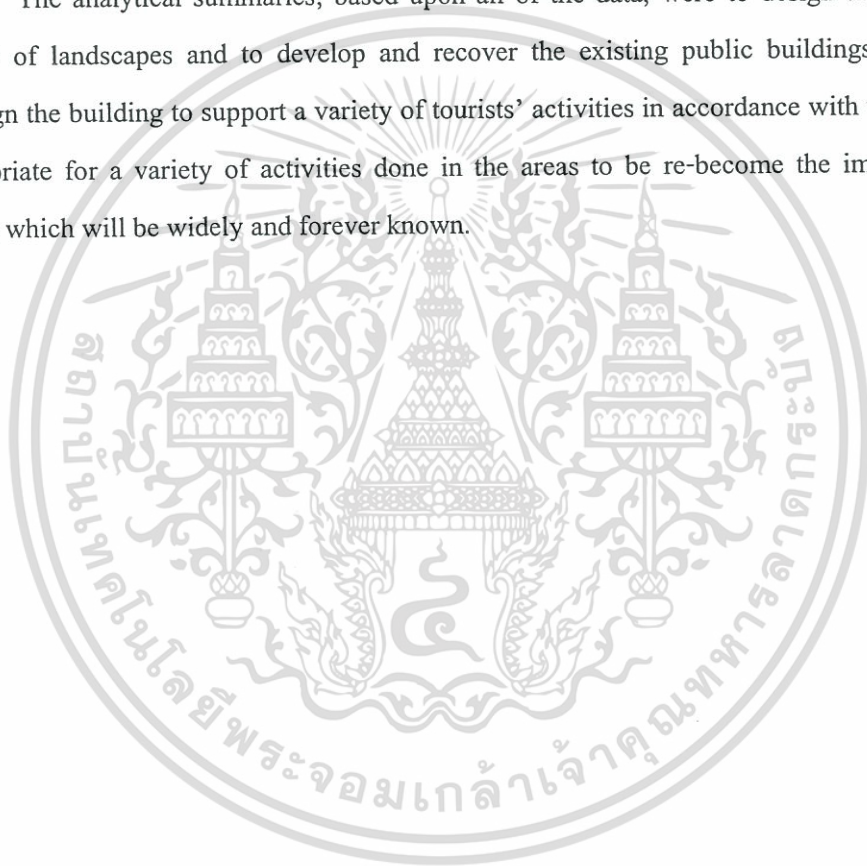
development in accordance with the Research's objectives which used in gathering problems and demands of sample group. The questionnaire was divided into 3 sets; that is:

1st Set: Questions for people; the questions as to guidelines for tourist management and effect from area development for tourism.

2nd Set: Questions for tourists; the questions pertaining to the tourist behaviors which may occur in the future.

3rd Set: Questions for officers of Naresuan Dam Maintenance Project; the questions regarding area development guidelines and conservations to be in plentiful conditions.

The analytical summaries, based upon all of the data, were to design and determine a variety of landscapes and to develop and recover the existing public buildings, including to redesign the building to support a variety of tourists' activities in accordance with the qualities as appropriate for a variety of activities done in the areas to be re-become the important tourist source which will be widely and forever known.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้อย่างดี ด้วยคำแนะนำ และ คำปรึกษาจาก รศ.สมพล คำรงเสถียร ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม ผศ.สุรศักดิ์ กังขาว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รศ.ดร.ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ และ อาจารย์สันติ กวินวงศ์ไพบูลย์ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ

1. ผศ.ดร.ศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2. อาจารย์ วันชัย รักเสนาะ หัวหน้าฝ่ายสำนักงานศึกษา ระดับ 5 สำนักงานเทศบาล อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก
3. นายสมชาย ตระกูลสว่าง นายช่างชลประทาน ระดับ 7 โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนนเรศวร
ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์งานวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คณะอาจารย์ภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้กับข้าพเจ้า

ขอกราบขอบพระคุณ บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม และ บณชิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือข้าพเจ้า ด้วยดีตลอดมา

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และ ครอบครัวของข้าพเจ้าที่เป็นกำลังใจ และให้การสนับสนุนในทุกเรื่อง ทำให้ข้าพเจ้าสามารถทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี
สุดท้ายนี้คุณค่าและประโยชน์อันพึงมาจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอบอบแด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

ชาติชาย จันทร์ประทีป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	X
สารบัญภาพ.....	XI
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.2.1 ศึกษาลักษณะทางกายภาพบริเวณเขื่อนนเรศวร.....	3
1.2.2 เพื่อศึกษากิจกรรมการท่องเที่ยว.....	3
1.2.3 เพื่อเสนอแนวทางการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์เขื่อนนเรศวร เพื่อการท่องเที่ยว.....	3
1.3 กรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	3
1.3.1 กรอบแนวคิดการศึกษาลักษณะทางกายภาพ.....	3
1.3.2 กรอบและแนวความคิดด้านกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	3
1.3.3 กรอบและแนวความคิดด้านพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว.....	4
1.3.4 กรอบและเสนองานออกแบบปรับปรุงพื้นที่เขื่อนนเรศวร.....	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.4.1 ขอบเขตด้านประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	5
1.4.2 ขอบเขตด้านกายภาพ.....	5
1.4.3 ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของ จังหวัดพิษณุโลก.....	7
2.1.1 ความเป็นมาของ จังหวัดพิษณุโลก.....	7
2.1.2 สภาพที่ตั้งและอาณาเขต.....	10

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.1.3 ลักษณะภูมิอากาศ.....	11
2.1.4 ภูมิประเทศ.....	12
2.1.5 การเดินทาง	12
2.1.6 อาณาเขตติดต่อ.....	14
2.1.7 แหล่งน้ำ.....	14
2.2 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของ เชื้อนนเรศวร.....	17
2.2.1 ทรัพยากรน้ำและการชลประทานในประเทศไทย	19
2.3 ข้อมูลการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก.....	20
2.3.1 สถานที่ท่องเที่ยวอำเภอพรหมพิราม.....	26
2.4 ทฤษฎีหลักการสำรวจและแนวทางพัฒนาองค์ประกอบภูมิทัศน์เมือง.....	27
2.4.1 หลักการสำรวจเมืองด้วยตาเปล่า.....	27
2.4.2 แนวทางพัฒนาองค์ประกอบภูมิทัศน์เมือง.....	27
2.4.3 รายละเอียดองค์ประกอบภูมิทัศน์เมือง.....	46
2.4.4 การคำนึงถึงความเหมาะสม.....	61
2.5 แนวความคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยว.....	65
2.5.1 เพื่อพัฒนาเชื้อนนเรศวร	65
2.5.2 เพื่อสามารถยกระดับ รูปแบบอาคาร.....	65
2.5.3 เพื่อให้มีการกำหนดรูปแบบ การใช้งานในพื้นที่เชื้อนนเรศวร	65
2.6 ทฤษฎีและหลักการนักท่องเที่ยว.....	66
2.6.1 พฤติกรรมกรรมมาท่องเที่ยว.....	66
2.6.2 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว.....	66
2.6.3 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว.....	67
2.6.4 ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยว.....	68
2.6.5 ปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยว.....	70
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	71

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย	76
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	76
3.1.1 ประชากรที่ศึกษา.....	76
3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง.....	76
3.2 เครื่องมือในการวิจัย.....	77
3.2.1 แบบสอบถาม.....	77
3.2.2 แบบสำรวจ.....	78
3.2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	78
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	79
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
3.5 สถิติที่ใช้ในการทำวิจัย.....	80
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากตอบแบบสัมภาษณ์.....	81
4.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่เป็นประชาชน.....	81
4.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่เป็นนักท่องเที่ยว.....	87
4.1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่เป็นเจ้าหน้าที่.....	93
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจ.....	99
4.2.1 ข้อมูลจากการสำรวจเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันด้านกายภาพ.....	99
4.2.2 การวิเคราะห์ศักยภาพและข้อจำกัดในการพัฒนาพื้นที่เขื่อนนเรศวร.....	101
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	104
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	104
5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	104
5.1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	104
5.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	105
5.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	105
5.1.5 ผลการวิจัย.....	105

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.2 อภิปรายผล.....	108
5.2.1 สภาพปัจจุบันทางด้านกายภาพที่มีผลต่อการท่องเที่ยว.....	108
5.2.2 แนวทางการใช้ศักยภาพการท่องเที่ยว.....	109
5.2.3 การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวก.....	109
5.2.4 แนวทางการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว.....	110
5.2.5 แนวทางการออกแบบปรับปรุงพื้นที่เขื่อนนเรศวร.....	115
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	131
5.3.1 ด้านการวางผัง.....	131
5.3.2 ด้านการรักษาภูมิทัศน์.....	131
5.3.3 ด้านการควบคุมกิจกรรม.....	131
5.3.4 ด้านการบำรุงรักษา และ ออกแบบสิ่งปลูกสร้าง.....	131
5.3.5 ด้านสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวก.....	131
5.4 ข้อเสนอแนะเพื่อการทําวิจัยในครั้งต่อไป.....	132
บรรณานุกรม.....	133
ภาคผนวก.....	134
ภาคผนวก ก. เอกสารทางราชการที่ใช้ในการวิจัย.....	135
ภาคผนวก ข. แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัย.....	139
ประวัติผู้เขียน.....	154

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ตารางแสดงองค์ประกอบถนนแบบต่างๆ.....	47
4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่เป็นประชาชนท้องถิ่น.....	81
4.2 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว.....	84
4.3 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่.....	85
4.4 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก.....	86
4.5 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของชุมชน.....	87
4.6 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่เป็นนักท่องเที่ยว.....	87
4.7 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว.....	89
4.8 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก.....	92
4.9 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่เจ้าหน้าที่ โครงการเขื่อนนเรศวร.....	93
4.10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการแนวทางการพัฒนาบริเวณเขื่อนนเรศวรเพื่อการท่องเที่ยว	94
4.11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่.....	96
4.12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก	98

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แสดงภาพวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร.....	9
2.2 แสดงภาพพระพุทธชินราช.....	9
2.3 แสดงภาพถ่ายทางอากาศ.....	10
2.4 แสดงการแบ่งภูมิภาค.....	10
2.5 แสดงเส้นทางการเดินทาง.....	12
2.6 แสดงการแบ่งเขตอำเภอ ของจังหวัดพิษณุโลก.....	14
2.7 แสดงภาพถ่ายพื้นที่โดยรวมของเขื่อนนเรศวร.....	18
2.8 แสดงภาพถ่ายของเขื่อนนเรศวร.....	18
2.9 แสดงภาพปริมาณนักท่องเที่ยว และรายได้ที่เกิดขึ้น.....	20
2.10 แสดงภาพของศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช.....	22
2.11 แสดงภาพภายในวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร.....	23
2.12 แสดงภาพน้ำตกวังนกแอ่น.....	23
2.13 แสดงภาพอุทยานแห่งชาติภูสอยดาว.....	24
2.14 แสดงภาพความนิยมของนักท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ.....	25
2.15 แสดงภาพพระมหาพิรามสวนนั้รีศรีรัตน์.....	26
2.16 แสดงภาพบรรยากาศเขื่อนนเรศวร.....	26
2.17 แสดงภาพทำซ้างวังปลา.....	26
4.1 แสดงเส้นทางการมาอำเภอพรหมพิราม.....	99
4.2 แสดงบรรยากาศบนเขื่อนนเรศวร.....	100
4.3 แสดงบรรยากาศจุดชมวิว.....	100
4.4 ภาพแสดงอาคารเดิมในส่วนราชการ.....	102
4.5 ภาพแสดงทางสัญจรภายในพื้นที่.....	102
4.6 ภาพแสดงทางเข้าเขื่อน.....	103
5.1 ภาพถ่ายทางอากาศพื้นที่เขื่อนนเรศวรและอำเภอพรหมพิรามปัจจุบัน.....	114
5.2 ภาพถ่ายทางอากาศแสดงขอบเขตพื้นที่ปรับปรุงเขื่อนนเรศวร.....	114
5.3 ภาพถ่ายพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร.....	115
5.4 ภาพถ่ายทางสัญจรพื้นที่บ้านหาดใหญ่ ก่อนเข้าเขื่อน.....	115
5.5 ภาพถ่ายชุมชนอำเภอพรหมพิราม.....	115

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
5.6 ทางสัญจรปัจจุบัน.....	116
5.7 ทางสัญจรหลังมีการปรับปรุงพื้นที่.....	116
5.8 ทางสัญจรทางแยกปัจจุบัน.....	117
5.9 ทางสัญจรทางแยกหลังมีการปรับปรุงพื้นที่.....	117
5.10 ป้ายบอกสถานที่ปัจจุบัน.....	118
5.11 ป้ายบอกสถานที่หลังมีการปรับปรุงพื้นที่.....	118
5.12 ชุมนั่งเล่น ชมวิวปัจจุบัน.....	119
5.13 ชุมนั่งเล่น ชมวิวหลังมีการปรับปรุงพื้นที่.....	119
5.14 ร้านอาหารปัจจุบัน.....	120
5.15 ร้านอาหารหลังมีการปรับปรุงพื้นที่.....	120
5.16 บ้านพักสวัสดิการ และ พนักงาน โครงการปัจจุบัน.....	121
5.17 บ้านพักสวัสดิการ และ พนักงาน โครงการหลังมีการปรับปรุงพื้นที่.....	121
5.18 ศาลาพักผ่อนและชมวิวนสันเขื่อน โครงการปัจจุบัน.....	122
5.19 ศาลาพักผ่อนและชมวิวนสันเขื่อนหลังมีการปรับปรุงพื้นที่.....	122
5.20 อาคารเจ้าหน้าที่ หลังมีการปรับปรุงพื้นที่.....	123
5.21 โคมไฟพื้นถนน หลังมีการปรับปรุงพื้นที่.....	123
5.22 ฉังขยะ หลังมีการปรับปรุงพื้นที่.....	123
5.23 ห้องน้ำชายและหญิง หลังมีการปรับปรุงพื้นที่.....	124
5.24 ภาพที่ ป้ายแสดงเส้นและสถานที่ทางตามแยกต่างๆ หลังมีการปรับปรุงพื้นที่.....	124
5.25 ม้านั่งและกระบะปลูกต้นไม้ หลังมีการปรับปรุงพื้นที่.....	124
5.26 Bird of Paradise.....	125
5.27 สิบสองปันนา.....	125
5.28 เข็มสามสี.....	125
5.29 จันผา.....	125
5.30 เพินบอสตัน.....	125
5.31 แดงสิงคโปร์.....	125
5.32 เศรษฐีไซ่ง่อน.....	125
5.33 ถิ่นกระบือ.....	126

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
5.34 เพชรน้ำหนึ่ง.....	126
5.35 ผังแสดงแนวคิดในการปรับปรุงพื้นที่เขื่อนนเรศวร.....	127
5.36 มุมมองที่ 1 แสดงลักษณะการออกแบบกลุ่มอาคารประเภทต่างๆ และเส้นทางสัญจร.....	129
5.37 มุมมองที่ 2 แสดงลักษณะการออกแบบกลุ่มอาคารประเภทต่างๆ และเส้นทางสัญจร.....	130
5.38 มุมมองที่ 3 แสดงลักษณะการออกแบบกลุ่มอาคารประเภทต่างๆ และเส้นทางสัญจร.....	130

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เขื่อนนเรศวร สร้างปิดกั้นแม่น้ำน่าน ที่บ้านหาดใหญ่ อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก สร้างพ.ศ. 2520 ตัวเขื่อนเสร็จพ.ศ. 2523 เพื่อทดและส่งน้ำให้แก่พื้นที่บริเวณฝั่งขวาของ แม่น้ำน่าน ในเขต 3 จังหวัด คือ พิษณุโลกพิจิตร และส่วนบนของจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 572,400 ไร่ และพื้นที่บริเวณฝั่งซ้ายตอนบนของแม่น้ำน่านบริเวณทุ่งसानใน เขตจังหวัดพิษณุโลกอีกจำนวน 94,700 ไร่ (ที่มา : หน่วยงานโครงการเขื่อนส่งน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนนเรศวร) บริเวณพื้นที่ในเขตโครงการฯ เขื่อนนเรศวร นี้ได้ถูกกำหนดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งหนึ่งของจังหวัดพิษณุโลก โดยเน้นให้มีบทบาทการท่องเที่ยวในรูปแบบธรรมชาติและการรักษาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น แต่ในสภาพปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวขาดการพัฒนาปรับปรุงดูแลสถานที่และอาคารต่างๆ มีปัญหาในด้านความทรุดโทรม ซึ่งเมื่อเวลาที่ทางจังหวัดมีเทศกาลสำคัญๆ จะมีนักท่องเที่ยวมากมาย เข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก จนก่อให้เกิดปัญหาหลายด้าน กล่าวคือ ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว อาคารขาดการดูแลและพัฒนาเพื่อรองรับการใช้บริการ พื้นที่บางจุดถูกปล่อยให้เป็นแหล่งเสื่อมโทรมและรกร้าง ทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมา เกิดความผิดหวังและส่งผลเสียตามมาอย่างต่อเนื่องโดยตลอด จึงมีการวางแผนคิดเสนอแนวทางการพัฒนาบริเวณเขื่อนนเรศวรเพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งจะมีการออกแบบกำหนดภูมิทัศน์ส่วนต่างๆ พัฒนาและฟื้นฟูอาคารสาธารณะเดิมรวมถึงการออกแบบอาคารใหม่เพื่อรองรับกิจกรรมต่างๆ ของนักท่องเที่ยวให้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสมกับกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เพื่อกลับมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดเป็นที่รู้จักแพร่หลายและยังคงอยู่ต่อไป

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้ให้กับประเทศปีละไม่ต่ำกว่าสามแสนล้านบาท จึงจำเป็นต้องมีหน่วยงานวางแผนและรับผิดชอบตั้งแต่การวางแผนและนโยบาย ในการปฏิบัติงานนับตั้งแต่ระดับท้องถิ่นไปจนถึงระดับประเทศอย่างเป็นทางการ รัฐบาลได้กำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวภายใต้กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยเฉพาะแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 9 (พ.ศ.2546-พ.ศ.2549) ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลประการแรกในการเร่งเตรียมความพร้อมให้กับการท่องเที่ยวและการปกครองระดับท้องถิ่น ประการที่สองเพื่อเร่งยกระดับคุณภาพและปฏิบัติการทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเน้นผู้ประกอบการขนาดกลาง ขนาดย่อมและส่วนท้องถิ่น ประการที่สาม ด้านการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทยให้นานาชาติได้รับทราบ ประการที่สี่ เร่งปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ประการสุดท้าย ปรับปรุงด้าน

การบริหารจัดการ การท่องเที่ยวทั้งในปัจจุบันและอนาคต ตามลำดับ (ศูนย์บริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2547 : 1-3)

เขื่อนนเรศวร สร้างปิดกั้นแม่น้ำน่าน ที่บ้านหาดใหญ่ อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก มีช่องระบายน้ำ กว้าง 12.50 เมตร 5 ช่อง สร้างพ.ศ. 2520 ตัวเขื่อนเสร็จพ.ศ. 2523 งานระบบส่งน้ำเสร็จพ.ศ. 2528 เพื่อทดและส่งน้ำให้แก่พื้นที่บริเวณฝั่งขวาของ แม่น้ำน่านในเขต 3 จังหวัด คือ พิษณุโลกพิจิตร และส่วนบนของจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 572,400 ไร่ และพื้นที่บริเวณฝั่งซ้ายตอนบนของแม่น้ำน่านบริเวณทุ่งसानใน เขตจังหวัดพิษณุโลกอีกจำนวน 94,700 ไร่ และเพื่อบรรเทาอุทกภัยจากแม่น้ำยม บริเวณพื้นที่ในเขตโครงการฯ นอกจากนี้หากได้ก่อสร้างโครงการพิษณุโลกระยะที่ 2 จะช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกบริเวณฝั่งซ้ายตอนล่างของแม่น้ำน่านอีกจำนวน 753,750 ไร่ ในเขต จ.พิษณุโลก พิจิตร และนครสวรรค์

จากการศึกษาพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร ปัจจุบันพื้นที่แห่งนี้ได้ถูกกำหนดให้เป็นแหล่งการท่องเที่ยวแห่งหนึ่งของจังหวัดพิษณุโลก โดยเน้นให้มีบทบาทการท่องเที่ยวในรูปแบบธรรมชาติและการรักษาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น แต่ในสภาพปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวและสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งกลับมีปัญหาหลายด้าน เช่น ขาดการพัฒนาปรับปรุง โครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะช่วงเวลาที่ทางจังหวัดมีเทศกาลสำคัญๆ จะมีนักท่องเที่ยวมากมาย เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดจำนวนมาก จนก่อให้เกิดปัญหาด้านบริการ ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว ขาดการดูแลพัฒนาเพื่อเป็นหน้าตาของคนพื้นถิ่น บางจุดถูกปล่อยให้เป็นแหล่งเสื่อมโทรมและรกร้าง ทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาตามความสนใจ เกิดความผิดหวังในการท่องเที่ยวซึ่งมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและภาพพจน์ของจังหวัดชุมชนพื้นที่และจังหวัด เป็นอย่างมาก (ที่มา : หน่วยงานโครงการเขื่อนส่งน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนนเรศวร)

จากปัญหาที่กล่าวมาแล้วในข้างต้นนั้นสรุปได้ว่า สภาพปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร ณ ปัจจุบันยังขาดการดูแลและสมควรได้รับการแก้ไข ปรับปรุงและขาดแนวทางพัฒนาให้มีศักยภาพเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว จึงเป็นเหตุไม่สมควรให้ถูกปล่อยให้มีสภาพทรุดโทรมอีกต่อไป ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดพิษณุโลก ให้มีศักยภาพและสามารถรองรับนักท่องเที่ยวตามนโยบายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนนเรศวรสำนักชลประทานที่ 3 พิษณุโลก)นครสวรรค์

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาลักษณะทางกายภาพพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร
- 1.2.2 เพื่อศึกษากิจกรรมการท่องเที่ยว และพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการการท่องเที่ยว พื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร
- 1.2.3 เพื่อเสนอแนวทางการออกแบบเพื่อพัฒนาพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวรเพื่อการท่องเที่ยว

1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มองปัญหาและข้อจำกัดต่างๆ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการ เช่น ปัญหาทางกายภาพ จากแหล่งท่องเที่ยว ปัญหาของการขาดการนำศักยภาพของพื้นที่ ทางสัญจร และ ที่ตั้ง พัฒนาได้อย่างเต็มที่ และความไม่เพียงพอของการบริการขั้นพื้นฐาน ปัญหาด้านความเสื่อมโทรมของสถานที่ท่องเที่ยวอันเป็นแหล่งสำคัญ เพื่อนำปัญหาเหล่านี้มากำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับแนวความคิดในการวิจัย ดังนี้

1.3.1 กรอบแนวคิดในการศึกษาลักษณะทางกายภาพ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดของ เดชา บุญค้ำ (2541 : 4,1) ประกอบไปด้วย

- 1.3.1.1 ยาน
- 1.3.1.2 ที่ว่างโล่ง
- 1.3.1.3 ทางสัญจร
- 1.3.1.4 ที่หมายตา
- 1.3.1.5 สิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณ

1.3.2 กรอบและแนวความคิดด้านกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ได้แนวความคิดมาจาก รายงานแผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนล่าง คณะเกษตรศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมหาวิทยาลัยนเรศวร (2545 : 276 – 300)

- 1.3.2.1 สถานที่ท่องเที่ยว
- 1.3.2.2 ประเพณีวัฒนธรรม
- 1.3.2.3 เทศกาลการท่องเที่ยว
- 1.3.2.4 สถานการณ์และแนวโน้มการท่องเที่ยว
- 1.3.2.5 ประเภทและรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว
- 1.3.2.6 เส้นทางท่องเที่ยว
- 1.3.2.7 สิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นในการท่องเที่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3.3 กรอบและแนวความคิดด้านพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ได้แนวความคิดมาจากคู่มือพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย(2534 : 110-125) มีรายละเอียดดังนี้

- 1.3.3.1 ลักษณะการมาท่องเที่ยว
- 1.3.3.2 วัตถุประสงค์ของการมาท่องเที่ยว
- 1.3.3.3 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว
- 1.3.3.4 ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยว
- 1.3.3.5 ปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยว

1.3.4 กรอบและแนวความคิดในการเสนอแนวทางการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์เขื่อนนเรศวร ได้แนวความคิดมาจากคู่มือพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย(2534) มีรายละเอียดดังนี้

กิจกรรมต่างๆ บริการและสิ่งอำนวยความสะดวก

กิจกรรมต่างๆ

- 1.3.4.1 นั่งเล่นและพักผ่อน
- 1.3.4.2 การรับประทานอาหาร
- 1.3.4.3 การเลี้ยงปลา
- 1.3.4.4 สวนสัตว์
- 1.3.4.5 การชมทิวทัศน์
- 1.3.4.6 จุดชมวิว
- 1.3.4.7 การจับจ่ายซื้อของ
- 1.3.4.8 การพักผ่อน นอนค้างคืน
- 1.3.4.9 การสังสรรค์ ทำกิจกรรม
- 1.3.4.10 การสัมมนา
- 1.3.4.11 การรวมกลุ่มกิจกรรมทางวิชาการ
- 1.3.4.12 การออกกำลังกาย
- 1.3.4.13 การขี่จักรยาน
- 1.3.4.14 การเล่นกีฬาประเภทต่างๆ

บริการและสิ่งอำนวยความสะดวก

- 1.3.4.15 ศาลาพักผ่อน
- 1.3.4.16 จุดชมวิว
- 1.3.4.17 ร้านค้าและจำหน่ายของที่ระลึก
- 1.3.4.18 ห้องพักหรือที่พักค้างคืน
- 1.3.4.19 สถานที่จัดงานสังสรรค์หรือสัมมนา
- 1.3.4.20 การจัดรูปแบบอาคารทางสถาปัตยกรรม
- 1.3.4.21 การจัดภูมิทัศน์โดยรวม
- 1.3.4.22 สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- 1.3.4.23 ลานเอนกประสงค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 1.3.4.24 สนามกีฬา
- 1.3.4.25 อาคารศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
- 1.3.4.26 อาคารแสดงผลิตภัณฑ์

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.1.1 ประชากรประกอบด้วย

ประชาชนที่อยู่อาศัยภายในพื้นที่ชุมชนพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร 2,500 คน
(ที่มา : สำนักงานเทศบาลอำเภอพรหมพิราม : 2549 : 3-4)

นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร 1,000 คนต่อเดือน
(ที่มา : สถิติการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก : 2549 : 11-14)

เจ้าหน้าที่โครงการเขื่อนบำรุงน่านนเรศวร 15 คน
(ที่มา : หน่วยงานโครงการเขื่อนส่งน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนนเรศวร)

1.4.1.2 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย

ประชาชนที่อยู่อาศัยภายในพื้นที่ชุมชนพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร 96 คน
(กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane กำหนดความคลาดเคลื่อน $\pm 10\%$)

นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร 91 คน
(กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane กำหนดความคลาดเคลื่อน $\pm 10\%$)

เจ้าหน้าที่โครงการเขื่อนบำรุงน่านนเรศวร 15 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านกายภาพ

1.4.2.1 การกำหนดขอบเขตด้านพื้นที่การศึกษา โดยมีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลตลุกกระเทียม

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอเมืองพิษณุโลก และอำเภอบางระกำ

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอวัดโบสถ์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลวังวน

1.4.3 ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบไปด้วย

1.4.3.1 ลักษณะทางกายภาพในปัจจุบันของพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร

1.4.3.2 กิจกรรมของชุมชนพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร

1.4.3.3 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการในพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1.5.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง สภาพของพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร ประกอบด้วย

- ย่าน
- ที่ว่างโล่ง
- ทางสัญจร
- ที่หมายตา
- สิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณ

1.5.2 เขื่อนนเรศวร หมายถึง เขื่อนที่สร้างปิดกั้นแม่น้ำน่าน ที่บ้านหาดใหญ่ อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก มีช่อง ระบายน้ำ กว้าง 12.50 เมตร 5 ช่อง สร้างพ.ศ. 2520 ตัวเขื่อนเสร็จ พ.ศ. 2523 งานระบบส่งน้ำเสร็จพ.ศ. 2528 เพื่อทดและส่งน้ำให้แก่พื้นที่บริเวณฝั่งขวาของ แม่น้ำน่านในเขต 3 จังหวัด คือ พิษณุโลก พิจิตร และส่วนบนของจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 572,400 ไร่

1.5.3 แม่น้ำน่าน หมายถึง กลุ่มน้ำที่สำคัญกลุ่มน้ำหนึ่ง ตั้งอยู่ที่บริเวณตอนเหนือของประเทศไทย มีต้นกำเนิดบริเวณตอนเหนือของจังหวัดน่าน แล้วไหลมาบรรจบกับแม่น้ำยมที่อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์แล้วไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาที่ปากน้ำโพจังหวัดนครสวรรค์ รวมความยาว 500 กิโลเมตร

1.5.4 แนวทางพัฒนา หมายถึง การกำหนดรูปแบบของการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ ลักษณะที่ตั้ง และภูมิทัศน์เมือง สิ่งปลูกสร้างอาคาร

1.5.5 ที่ว่างโล่ง หมายถึง ที่ว่างโล่งที่ ทีมมนุษย์สร้างขึ้นหรือเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ

1.5.6 เส้นทางสัญจร หมายถึง เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางจากที่หนึ่ง ไปอีกที่หนึ่ง

1.5.7 ทิวทัศน์และที่หมายตา ที่หนึ่ง บริเวณที่มีความสะอาดตา จดจำง่าย

1.5.8 ประชาชนในพื้นที่ศึกษา หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่

1.5.9 นักท่องเที่ยว หมายถึง บุคคล หรือ กลุ่ม , คณะ ต่างๆ ที่เข้ามาใช้บริการในพื้นที่ หรือบริเวณแหล่งท่องเที่ยว

1.5.10 กิจกรรมนักท่องเที่ยว หมายถึง การจัดให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวตามความสนใจ ความถนัด หรือความซาบซึ้งของตน

1.5.12 สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว หมายถึง บริเวณพื้นที่ที่เป็นโครงสร้างหรือสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ที่จัดให้มีขึ้นภายในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับกิจกรรมของนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน

1.5.13 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว หมายถึง ลักษณะของการเข้ามาใช้พื้นที่ และ เข้ามาใช้สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ของพื้นที่ ของนักท่องเที่ยว รวมทั้ง สถานะภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่ายังไม่มีงานวิจัยใดที่ทำการศึกษา เรื่อง แนวทางพัฒนาเขื่อนนเรศวร เพื่อการท่องเที่ยว อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยจึงได้ รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งหัวข้อดังนี้

- 2.1 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของ จังหวัดพิษณุโลก
- 2.2 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของ เขื่อนนเรศวร
- 2.3 ข้อมูลการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก
- 2.4 ทฤษฎีหลักการสำรวจและแนวทางการพัฒนาองค์ประกอบภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว
- 2.5 แนวความคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยว
- 2.6 ทฤษฎีและหลักการ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของ จังหวัดพิษณุโลก

2.1.1 ความเป็นมาของ จังหวัดพิษณุโลก

หลักฐานการสร้างเมืองพิษณุโลกมีมาแต่พุทธศตวรรษที่ 15 สมัยขอมมีอำนาจปกครอง แถบนี้ แต่เดิมมีชื่อเรียกว่า “เมืองสองแคว” เนื่องจากเมืองนี้ตั้งอยู่ระหว่างแม่น้ำน่าน และแม่น้ำ แควน้อย หรือบริเวณที่ตั้งของวัดจุฬามณีในปัจจุบัน เมื่อประมาณปี พ.ศ. 1911 สมเด็จพระ มหารธรรมราชาลิไทแห่งกรุงสุโขทัย ได้โปรดเกล้าฯ ให้ย้ายเมืองมาตั้งอยู่ ณ ตัวเมืองปัจจุบัน โดยมี ฐานะเป็นเมืองลูกหลวง (ศูนย์พัฒนาข้อมูลและการศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. 2546 : 13-30)

สมัยอยุธยา เมืองพิษณุโลกทวีความสำคัญมากขึ้น เพราะเป็นเมืองกึ่งกลางระหว่างกรุงศรี อยุธยาและอาณาจักรฝ่ายเหนือ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทรงปฏิรูปการปกครองและได้เสด็จ มาประทับที่เมืองนี้ตั้งแต่ พ.ศ. 2116 จนสิ้นรัชกาลในปี พ.ศ. 2131 ช่วงนั้นพิษณุโลกเป็นราชธานี แทนกรุงศรีอยุธยานานถึง 25 ปี หลังรัชสมัยของพระองค์ พิษณุโลกมีฐานะเป็นเมืองลูกหลวง เป็น หน้าด่านสำคัญที่จะสกัดกั้นกองทัพพม่า เมื่อครั้งพระนเรศวรมหาราชดำรงฐานะพระมหาอุปราช ครองเมืองพิษณุโลก ระบายนั้นไทยตกเป็นเมืองขึ้นของพม่า สมเด็จพระนเรศวรได้ทรงรวบรวมชาย ฉกรรจ์ชาวพิษณุโลก กอบกู้อิสรภาพของชาติไทยได้ในปี พ.ศ. 2127

ในสมัยกรุงธนบุรี พิษณุโลกเป็นสถานที่ตั้งมั่นรับศึกพม่า เมื่อครั้งกองทัพของอะแซห่วนก็ มาตีเมืองพิษณุโลก ในปี พ.ศ. 2318 อะแซห่วนก็ต้องเผชิญการต่อสู้อย่างทรหดกับเจ้าพระยาจักรี และเจ้าพระยาสุรสีห์ถึงขนาดต้องขอตัว และได้นำเจ้าพระยาจักรีว่าต่อไปจะได้เป็นกษัตริย์

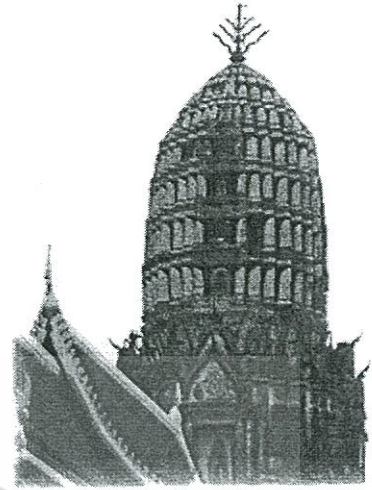
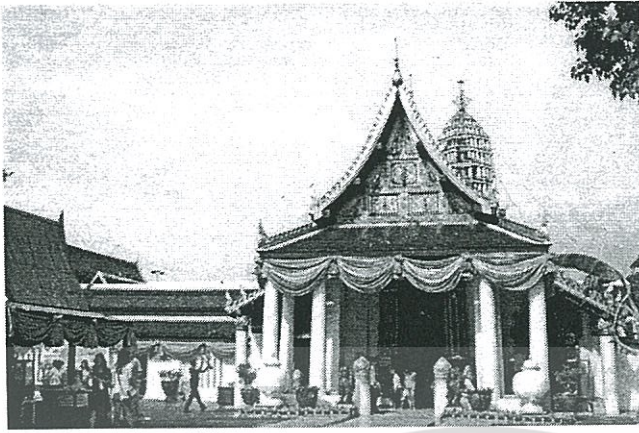
ในสมัยรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกได้ทรงดำริให้รื้อกำแพงเมืองพิษณุโลกเพื่อไม่ให้ข้าศึกใช้เป็นที่ยึดมั่น ครั้นถึงปี พ.ศ. 2437 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้ยกฐานะเมืองพิษณุโลกขึ้นเป็นมณฑลเรียกว่า มณฑลพิษณุโลก ต่อมาเมื่อยกเลิกการปกครองแบบมณฑลแล้ว พิษณุโลกจึงมีฐานะเป็นจังหวัดเรื่อยมาจนปัจจุบัน

เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ สร้างเมื่อประมาณพุทธศตวรรษที่ 15 สมัยขอมมีอำนาจปกครองแถบนี้ แต่เดิมมีชื่อเรียกว่า “เมืองสองแคว” เนื่องจากเมืองนี้ตั้งอยู่ระหว่างแม่น้ำน่าน และแม่น้ำแควน้อย (ที่ตั้งของวัดจุฬามณีในปัจจุบัน) ในสมัยสุโขทัย ครั้งสมเด็จพระมหาธรรมราชาลิไท ได้โปรดเกล้าฯ ให้ย้ายเมืองสองแควมาตั้งอยู่ ณ ที่ปัจจุบัน เมื่อประมาณปี พ.ศ. 1900 และยังคงเรียกว่าเมืองสองแควเรื่อยมา ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นพิษณุโลกในสมัยกรุงศรีอยุธยา รัชกาลของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ เมื่อครั้งที่เสด็จมาประทับเมืองสองแควตั้งแต่ พ.ศ. 2006 จนถึงรัชกาลในปี พ.ศ. 2031

เมืองพิษณุโลกมีฐานะเป็นราชธานีแทนกรุงศรีอยุธยาจนถึง 25 ปี ในรัชสมัยของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ และเป็นเมืองลูกหลวง ซึ่งกษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยาส่งมหาอุปราช หรือพระราชโอรสมาครองเมือง สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ก็ทรงมีราชสมภพ ณ เมืองนี้ และได้ทรงครองเมืองนี้เช่นกัน

ในสมัยรัตนโกสินทร์ พิษณุโลกยังคงเป็นเมืองเอกขึ้นตรงต่อกรุงเทพฯ เรื่อยมา ครั้นถึงปี พ.ศ. 2437 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้ยกฐานะเมืองพิษณุโลกขึ้นเป็นมณฑลเรียกว่า มณฑลพิษณุโลก ต่อมาเมื่อยกเลิกการปกครองแบบมณฑลแล้ว พิษณุโลกจึงมีฐานะเป็นจังหวัดเรื่อยมาจนปัจจุบัน (ศูนย์พัฒนาข้อมูลและการศึกษาจังหวัดพิษณุโลก .2546:13-30)

วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร ชาวบ้านส่วนใหญ่มักเรียกขานกันว่า วัดใหญ่ หรือวัดพระศรี กันจนติดปาก แม้พระประธานองค์ใหญ่ที่ประดิษฐานในวิหารคือ “พระพุทธชินราช” ชาวเมืองพิษณุโลกก็นิยมเรียกกันว่า “หลวงพ่อใหญ่” ตามไปด้วย วัดใหญ่นับเป็นพระอารามหลวงที่สำคัญของจังหวัด เพราะเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของชาวเมืองและชาวไทยทั่วประเทศ ตั้งอยู่ที่ถนนพุทธบูชา ตำบลในเมือง ริมแม่น้ำน่านฝั่งตะวันออก สร้างขึ้นพร้อมกับการสร้างเมืองเมื่อปี พ.ศ. ๑๕๐๐ ภายในวัดมีสิ่งโบราณสถานโบราณวัตถุล้ำค่ามากมาย อาทิ

ภาพที่ 2.1 แสดงภาพวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร

พระพุทธรชินราช เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัยขนาดใหญ่ หล่อด้วยทองสัมฤทธิ์ ขนาดหน้าตักกว้าง ๕ ศอก ๑ คืบ ๕ นิ้ว และสูง ๗ ศอก ได้รับการกล่าวขานว่าเป็นพระพุทธรูปที่มีพุทธลักษณะงดงามที่สุดในประเทศ เส้นรอบนอกพระวรกายอ่อนช้อย พระขนง โกง พระเกตุมาลา เป็นเปลวเพลิง พระหัตถ์มีปลายนิ้วทั้งสี่เสมอกัน ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษเรียกว่า ทิฆงคูลี ชุ่มเรือนแก้ว ทำด้วยไม้แกะสลักสร้างในสมัยอยุธยา แกะสลักเป็นรูปมกร (ลำตัวคล้ายมังกร มีวงคล้ายข้าง) อยู่ตรงปลายชุ่ม และตัวหระ (คล้ายจระเข้) อยู่ตรงกลาง และมีเทพอสุราคอยปกป้ององค์พระอยู่ ๒ องค์ พระมหาธรรมราชาที่ ๑ (พญาลิไท) แห่งกรุงสุโขทัย โปรดให้สร้างขึ้นพร้อมกับพระพุทธรชินสีห์และพระศรีศาสดา ซึ่งปัจจุบันประดิษฐานอยู่ที่วัดสุทัศนเทพวรารามและวัดบวรนิเวศวิหาร ตามลำดับ (ศูนย์พัฒนาข้อมูลและการศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. 2546 : 9-15)

ภาพที่ 2.2 แสดงภาพพระพุทธรชินราช

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการเชิงวิชาการเพื่อการศึกษาเท่านั้น มิใช่ผูกขาดให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.2 สภาพที่ตั้งและอาณาเขต

พิษณุโลก เป็นจังหวัดใหญ่ อยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 450 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 10,815.854 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศมีภูเขาและที่ราบสลับป่าไม้ในเขตตะวันออก นอกนั้นเป็นที่ราบลุ่มอยู่โดยทั่วไป และมีแม่น้ำสำคัญไหลผ่าน 2 สาย คือ แม่น้ำน่าน และแม่น้ำยม

ภาพที่ 2.3 แสดงภาพถ่ายทางอากาศ

ภาพที่ 2.4 แสดงการแบ่งภูมิภาค

จังหวัดพิษณุโลกแบ่งการปกครองออกเป็น 9 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอวังทอง อำเภอพรหมพิราม อำเภอบางระกำ อำเภอบางกระทุ่ม อำเภอนครไทย อำเภอวัดโบสถ์ อำเภอชาติตระการ อำเภอเนินมะปราง

อำเภอพรหมพิราม พรหมพิราม หมายถึง "เมืองที่งดงาม เป็นที่อยู่แห่งพรหม หรือ พระเจ้าสร้างโลก" เดิมเรียกว่า "เมืองพรหมพิราม" เมืองพรหมพิรามปรากฏหลักฐาน เมื่อ พ.ศ.2438 ได้ย้ายที่ตั้งมาตั้งที่ฝั่งขวาของ ลำน้ำน่านที่ "บ้านย่านขาด" เมื่อ 50 ปีที่ผ่านมา ต่อมาทางรัฐบาลได้สร้างทางรถไฟ สายเหนือ (กรุงเทพ-เชียงใหม่) จึงย้ายอำเภออีกครั้งหนึ่งมาตั้งใกล้ กับทางรถไฟ ที่บ้านกรับพวง (ปัจจุบันคือ บ้านพรหมพิราม) ต.หมพิราม ห่างจากสถานีพรหมพิราม ประมาณ 500 เมตร เป็นอาคารไม้ชั้นเดียว ต่อมาปี พ.ศ.2503 ปรับปรุงเป็น อาคาร 2 ชั้น โดยเทศบาลนครได้ดูแลของอาคารเดิมและตีฟากคอนกรีตโดยรอบ ปัจจุบันได้สร้างที่ว่าการอำเภอใหม่ ณ สถานที่เดิม เป็นอาคารคอนกรีต 2 ชั้น และเปิดทำการเมื่อปี พ.ศ.2519 และ เมื่อปี พ.ศ.2515 กรมศิลปากร ได้สำรวจแนวกำแพงดิน คูเมือง ฐานเจดีย์ก่ออิฐ และวัตถุโบราณเช่น เครื่องสังคโลกสมัยกรุงสุโขทัย ในบริเวณแนวถนนพระร่วงจากสุโขทัย ผ่านบ้านท่าง่อม บ้านบ่อทอง ต.ศรีภิรมย์ บ้านท้องพระโรง ต.ดงประจำ ไปทางทิศตะวันออก ไปทางอำเภอวัดโบสถ์ อำเภอนครไทย ซึ่งขณะนี้เห็นเป็นแนวอยู่ข้างสันนิษฐานว่าคงเป็นเส้น ทางคมนาคม ติดต่อกันระหว่าง กรุงสุโขทัยกับเมืองบางยาง สมัยพ่อขุนบางกลางหาว(พ่อขุนศรีอินทราทิตย์) กับพ่อขุนผาเมือง ที่ร่วมมือกันเข้าตีเมืองสุโขทัยอันเป็นเมืองนำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไตรโลกนาถ ทำสงครามกับพระเจ้า ตีโลกราช แห่งแคว้นล้านนา คงจะเดินทัพผ่านอำเภอพรหมพิราม ไปยังเมืองพิชัย

อาณาเขต

อำเภอ พรหมพิราม มีพื้นที่ประมาณ 832.670 ตารางกิโลเมตร (หรือประมาณ 520,418 ไร่)

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอเมืองพิษณุโลก และอำเภอบางระกำ

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอวัดโบสถ์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย

ประชากร

มีจำนวนประชากรทั้งหมด 91,721 คน แยกเป็นชาย 45,048 คน หญิง 46,673 คน

การคมนาคม

อำเภอพรหมพิราม เส้นทางคมนาคม 4 เส้นทาง คือ

1. พิษณุโลก-อุตรดิตถ์ ระยะห่างจากตัวเมืองพิษณุโลก 38 กม.
2. พิษณุโลก-พรหมพิราม ระยะห่างจากตัวเมืองพิษณุโลก 25 กม.
3. พิษณุโลก-สุโขทัย ระยะห่างจากตัวเมืองพิษณุโลก 41 กม.
4. ทางรถไฟ กรุงเทพ-เชียงใหม่ ระยะห่างจากตัวเมืองพิษณุโลก 20 กม.

พรหมพิราม ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 9 บ้านย่านขาด ต.พรหมพิราม เป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมขัง และในขณะนั้นพื้นที่ข้างสถานีรถไฟบ้านกรับพวงน้ำท่วมไม่ถึง และสะดวกในการคมนาคมเนื่องจากมีรถไฟสายพิษณุโลก - เชียงใหม่ผ่านทุกเวลา มีคนจีนได้ลงที่สถานีกรับพวง เห็นภูมิประเทศดี จึงประกอบอาชีพ และได้ผลผลิตดีเกินความเป็นจริง เหมือนมีเทวดามาช่วยดูแลพืชผล เมื่อการคมนาคมสะดวกจึงย้ายอำเภอมายังหน้าสถานีรถไฟ และเปลี่ยนชื่อเป็น พรหมพิราม ซึ่งเป็นอำเภอที่เป็นที่ตั้งของโครงการเขื่อนนเรศวร ที่บ้านหาดใหญ่ (สำนักงานเทศบาลอำเภอพรหมพิราม : 2547 : 13-22)

2.1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศในจังหวัดพิษณุโลกแบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว ซึ่งแต่ละช่วงฤดูแบ่งได้ดังนี้

1. ฤดูร้อน อยู่ระหว่างช่วงเดือนมีนาคม ถึง เมษายน อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยโดยประมาณ 38.3 องศาเซลเซียส

2. ฤดูฝน อยู่ในระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึง ตุลาคม โดยจะมีฝนชุกในช่วงเดือนสิงหาคม ถึงกันยายน

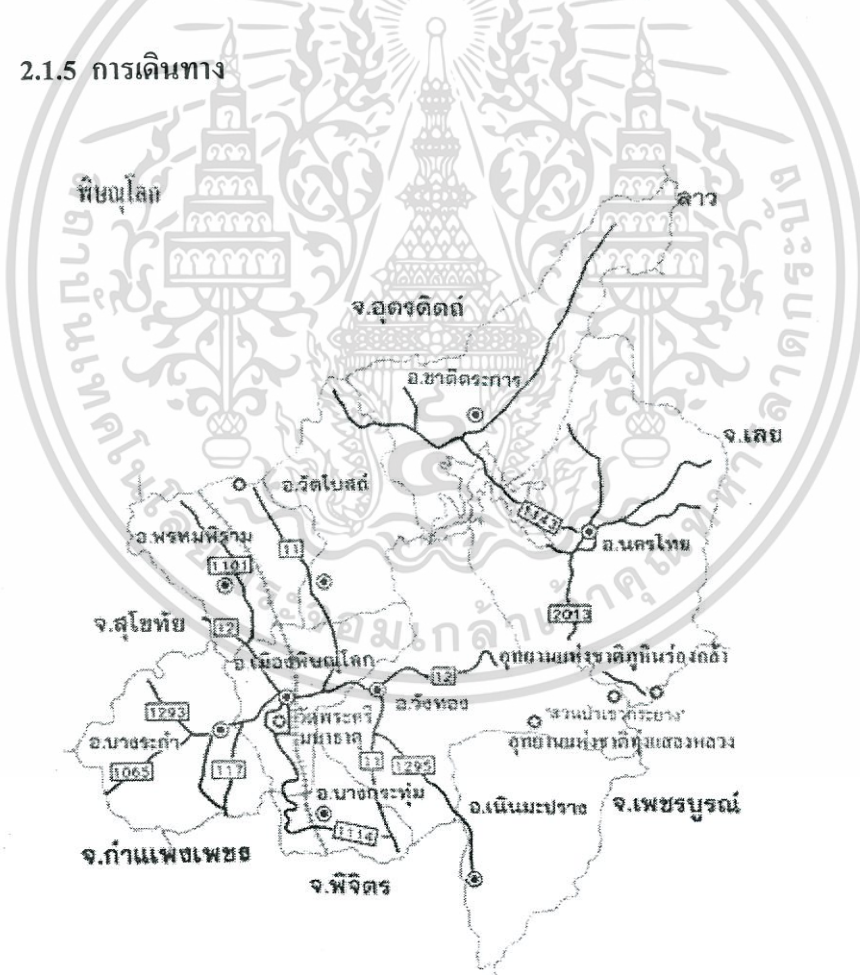
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ฤดูหนาว อยู่ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึง กุมภาพันธ์ อุณหภูมิโดยเฉลี่ย 11.6 องศาเซลเซียส

2.1.4 ภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศจังหวัดพิษณุโลก ทางตอนเหนือและตอนกลางเป็นเขตที่สูงและที่ราบสูง มีภูเขาสูงค้ำยันตะวันออกและ ตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่อำเภอวังทองอำเภอวัดโบสถ์อำเภอนครไทยอำเภอชาติตระการและอำเภอนิคมบ่งพร่างทั้งนี้มีเขตที่ราบ หุบเขานครไทยที่มีลักษณะพื้นที่เป็นแบบลุ่มกระทะ ส่วนที่ราบหุบเขาชาติตระการ มีรูปร่างคล้ายพระจันทร์ครึ่งเสี้ยว ซึ่งเป็นที่ราบดินตะกอนที่อุดมสมบูรณ์ เช่นเดียวกับที่ราบหุบเขาทรัพย์ไพรวัลย์ เป็นที่ราบดินเหนียวกินร่วมที่มีการระบายน้ำดีสำหรับที่ตอนกลางมาทางใต้เป็นที่ราบพื้นที่ด้านตะวันตกเป็นที่ราบ ลุ่มแม่น้ำน่านและแม่น้ำยม ซึ่งในเขตอำเภอเมืองพิษณุโลก อำเภอพรหมพิราม อำเภอบางกระทุ่มอำเภอบางระกำ และบางส่วนของ อำเภอวัดโบสถ์ซึ่งเป็นบริเวณการเกษตรที่สำคัญที่สุดของจังหวัด

2.1.5 การเดินทาง

ภาพที่ 2.5 แสดงเส้นทางการเดินทาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รถยนต์ จากกรุงเทพฯ ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 1 (พหลโยธิน) ถึงวังน้อยแล้วแยกเข้าทางหลวงหมายเลข 32 (สายเอเชีย) ผ่านอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท เข้านครสวรรค์ แล้วใช้เส้นทางสาย 117 ตรงสู่พิษณุโลก รวมระยะทาง 337 กิโลเมตร เป็นเส้นทางที่สะดวกที่สุด หรือจากสิงห์บุรี ใช้เส้นทางสายอินทร์บุรี-ตากฟ้า (ทางหลวงหมายเลข 11) จนถึงทางหลวงหมายเลข 12 (พิษณุโลก-หล่มสัก) ที่เขตอำเภอวังทอง เลี้ยวซ้ายไปอีก 17 กิโลเมตร เข้าสู่พิษณุโลก รวมระยะทางประมาณ 451 กิโลเมตร หากใช้เส้นทางที่ผ่านเพชรบูรณ์และหล่มสัก แยกซ้ายเข้าทางหลวงหมายเลข 12 ช่วงหล่มสัก-พิษณุโลก ระยะทางประมาณ 111 กิโลเมตร จะผ่านแหล่งท่องเที่ยวสองข้างทางหลายแห่ง

รถโดยสาร จากสถานีขนส่งหมอชิต 2 มีบริการรถโดยสารธรรมดา และรถโดยสารปรับอากาศไปยังพิษณุโลกตลอดวัน สอบถามรายละเอียด โทร. 537-8155, 936-2852 และที่สถานีขนส่งพิษณุโลก โทร. (155) 242431 รถประจำทางปรับอากาศ ติดต่อ พิษณุโลกยานยนต์ทัวร์ โทร. 936-2924-5 หรือ (155) 258647 เชิดชัยทัวร์ โทร. 936-1199 หรือ (155) 251414 วินทัวร์ โทร. 936-3753 หรือ (155) 243222

นอกจากนี้ยังมีรถ บขส. บริการระหว่างพิษณุโลกกับจังหวัดต่าง ๆ ได้แก่ อุตรดิตถ์ แพร่ ลำปาง เชียงใหม่ สุโขทัย ตาก (แม่สอด) พิจิตร เพชรบูรณ์ และขอนแก่น ทุกวัน

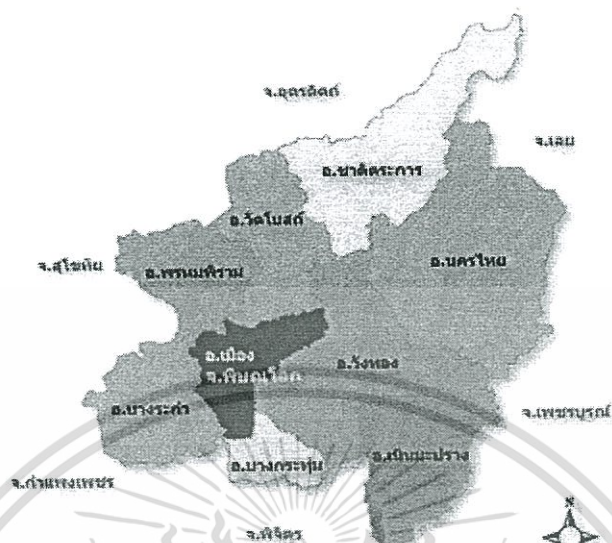
รถไฟ ทางการรถไฟแห่งประเทศไทย จัดบริการรถด่วนพิเศษ (สปรินท์เตอร์) รถเร็ว และรถธรรมดา จากกรุงเทพฯ ไปพิษณุโลกทุกวัน สอบถาม หน่วยบริการเดินทาง โทร. 1691, 223-7111, 223-7121 สถานีรถไฟพิษณุโลก โทร. (155) 258115

เครื่องบิน บริษัท การบินไทย จำกัด มีเที่ยวบินระหว่างกรุงเทพฯ และพิษณุโลกทุกวัน ใช้เวลาเดินทาง 51 นาที สอบถามกำหนดการเดินทาง โทร. 1566 ติดต่อสำรองที่นั่ง โทร. 281-1161 หรือ 628-2111 หรือที่สำนักงานพิษณุโลก โทร. (155) 258121, 258129
ระยะทางจากอำเภอเมืองพิษณุโลกไปอำเภอต่าง ๆ

อำเภอนครไทย	๕๗	กิโลเมตร
อำเภอชาติตระการ	๑๓๖	กิโลเมตร
อำเภอบางระกำ	๑๗	กิโลเมตร
อำเภอบางกระทุ่ม	๓๕	กิโลเมตร
อำเภอพรหมพิราม	๔๐	กิโลเมตร
อำเภอวัดโบสถ์	๓๐	กิโลเมตร
อำเภอวังทอง	๑๗	กิโลเมตร
อำเภอเนินมะปราง	๗๕	กิโลเมตร

2.1.6 อาณาเขตติดต่อ

จังหวัดพิษณุโลก มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดต่างๆ 6 จังหวัดกับอีก 1 ประเทศ ดังนี้

ภาพที่ 2.6 แสดงการแบ่งเขตอำเภอ ของจังหวัดพิษณุโลก

ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดอุตรดิตถ์ และ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดพิจิตร

ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดพิจิตร

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดเพชรบูรณ์ และ จังหวัดเลย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดสุโขทัย และ จังหวัดกำแพงเพชร

2.1.7 แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำผิวดินของจังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย 2 กลุ่มน้ำหลักด้วยกัน คือกลุ่มน้ำยม และกลุ่มน้ำน่าน โดยมีหนอง บึงและ คลองสายสำคัญๆ มากมายที่เกิดกระจายอยู่ทั่วไป ไหลรวมลงสู่กลุ่มน้ำทั้งสอง โดยมีแหล่งน้ำที่สำคัญ คือ แม่น้ำยม และแม่น้ำน่าน มีแม่น้ำ ห้วย ลำธาร คลอง 868 สาย ซึ่งในจำนวนนี้มีที่ใช้งานได้ ในฤดูแล้ง 813 สาย มีหนอง บึง 415 แห่ง มีสภาพใช้งานได้ ในฤดูแล้ง 17 แห่ง และอื่นๆ 60 แห่ง ที่มีสภาพใช้ในฤดูแล้ง 56 แห่ง แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่

1. แม่น้ำน่าน ต้นกำเนิดจากที่สูงทางตอนเหนือของประเทศไทย จากทิวเขาหลวงพระบางและทิวเขาเพชรบูรณ์ ไหลมา บรรจบกันแม่น้ำปิง ที่จังหวัดนครสวรรค์ มีความยาวประมาณ 500 กิโลเมตร โดยไหลผ่านจังหวัดน่าน อุตรดิตถ์ เข้าเขตจังหวัดพิษณุโลก ที่อำเภอพรหมพิราม มีเขื่อนนเรศวรยกระดับหรือกั้นเพื่อผันน้ำเข้าคลองชลประทาน ทั้งสองฝั่งน้ำน่านไหลผ่านตำบลตลุกเทียม ตำบล ศรีภิรมย์ ตำบลวงษ์มั่ง ตำบลหนองแถม ตำบลพรหมพิราม ตำบลท่าช้าง และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำบลมะตูม ตามลำดับเหนือใต้ ผ่านเข้าเขตอำเภอเมืองพิษณุโลก ต่อไปทางใต้ ผ่านตำบลสนามคลี อำเภอบางกระทุ่ม รวมความยาวที่ไหลผ่านจังหวัดพิษณุโลกประมาณ 127.5 กิโลเมตร

2. แม่น้ำยม มีต้นกำเนิดในภาคเหนือที่อกเขาผีปันน้ำ ทางตะวันออกเฉียงเหนือของ อำเภอปาง จังหวัดพะเยา ไหลผ่าน จังหวัดแพร่ เข้าเขตจังหวัดพิษณุโลก ในที่ราบบ้านวังทางช้าง และ ไหลผ่านท้องที่อำเภอบางระกำไปออกพื้นที่เขตจังหวัดที่อำเภอบางกระทุ่ม ช่วงน้ำแม่น้ำยม ลำคลองสาขาหลายแห่งที่มีปลาน้ำจืดชุกชุม เช่น คลองบางแก้ว คลองวังแร่ คลองกรูกกรัก คลองหนองขาม เป็นต้น มาบรรจบกับแม่น้ำน่านที่ตำบลเกยชัย อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ มีความยาวทั้งหมด ประมาณ 500 กิโลเมตร

3. แม่น้ำแควน้อย ต้นกำเนิดจากภูเขาสูงทางตะวันออกเฉียงเหนือของ จังหวัดพิษณุโลก บริเวณภูเขาไก่อ้อย ภูซัด ผ่านหุบเขา และท้องทุ่งบริเวณอำเภอชาติตระการ อำเภอวัดโบสถ์ ไหลเข้าเขตอำเภอจอมทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก รวมยาวประมาณ 185 กิโลเมตร

4. แม่น้ำวังทอง มีต้นน้ำอยู่ที่ภูเขาพลูป่าหิน ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ของจังหวัดพิษณุโลก ระยะต้นน้ำเรียกว่าแม่น้ำเจ๊ก ไหลผ่านป่าเขาทำให้เกิดคลอง หนอง บึง หลายแห่งจนไปบรรจบกับแม่น้ำน่านที่บ้านท่าพ้อ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร มีความยาว ประมาณ 135 กิโลเมตร

5. แม่น้ำเหือง มีต้นกำเนิดในกลุ่มภูเขาสูงในบริเวณปากนกกแก้ว จังหวัดพิษณุโลก คือ ภูไก่อ้อย ภูกวาง ในเขตอำเภอ ชาติตระการ แม่น้ำเหืองซึ่งจะไหลบรรจบกับแม่น้ำโขงนอกเขตแดนไทย

6. คลองบางแก้ว ไหลแยกจากแม่น้ำยม ตำบลชุมแสงสงคราม และไหลมาบรรจบกับแม่น้ำยม ที่ตำบลบางระกำ

7. คลองโปร่งนก ต้นกำเนิดมาจากคลองไ้ยม้อม จากตำบลพรหมพิราม และจากลำคลองต่างๆ จากอำเภอพิชัย จังหวัด อุตรดิตถ์ และคลองสาขาต่างๆ ในพื้นที่อำเภอพรหมพิราม ไหลเข้าเขตตำบลหอกลอง ไหลลงสู่แม่น้ำแควน้อยเป็นลำน้ำที่ใช้ในเกษตรได้มาก มีประตูน้ำของกรมชลประทานสำหรับทดน้ำระบบน้ำและป้องกันน้ำท่วมที่ปากคลองโปร่งนกตรงที่ไหลบรรจบกับแม่น้ำแควน้อยและมีผนัง กั้นน้ำหลากจากแม่น้ำแควน้อยไหลเข้าไปท่วม พื้นที่นาในเขตบริเวณทุ่งสาน จึงทำให้การทำนาในทุ่งสานได้ผลดีตลอดมา

8. คลองห้วยผึ้ง มีต้นน้ำจากเทือกเขาทิศตะวันออกของอำเภอเนินมะปราง ไหลผ่านตำบลบ้านมุง ตำบลเนินมะปราง ตำบลบ้านน้อยซุ้มจี่เหล็ก บรรจบคลองสากเหล็ก ที่บ้านท่าเยี่ยม ตำบลสากเหล็ก อำเภอสากเหล็ก จังหวัดพิจิตร

9. คลองไทรย้อย มีต้นน้ำจากเทือกเขาทางทิศตะวันออกของอำเภอเนินมะปราง ไหลผ่านตำบลวังยาง ตำบลวังโพรง ตำบลไทรย้อยบรรจบคลองวังพลับ อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10. คลองบ้านมุง มีต้นน้ำจากเทือกเขาทางทิศตะวันออกของอำเภอเนินมะปราง ไหลผ่านตำบลบ้านมุง ตำบลเนินมะปราง ตำบลบ้านน้อยซุ้มจี่เหล็ก เชื่อมคลองพันชนะ ไหลลงคลองสากเหล็ก บริเวณที่ราบลุ่มตำบลสากเหล็ก อำเภอสากเหล็ก จังหวัดพิจิตร

11. คลองชมพู มีต้นกำเนิดของน้ำจากเทือกเขาทิศเหนือ และทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอเนินมะปราง ไหลผ่าน บ้านชมพู บ้านซำรัง บ้านปลวกง่าม บ้านน้ำปาด ตำบลชมพู อำเภอเนินมะปราง ผ่านบ้านเนินสะอาด บ้านหนองปลาไหล ตำบลท่าหมื่นราม อำเภอวังทอง

12. คลองวังยาง มีต้นน้ำจากเทือกเขาทิศตะวันออกของอำเภอเนินมะปราง ไหลผ่านบ้านคลองตะเคียน บ้านไทรตรง บ้านวังยางบรรจบคลองไทรย้อยที่บ้านวังโพรง ตำบลวังโพรง อำเภอเนินมะปราง

13. คลองห้วยไร่ มีต้นน้ำจากเทือกเขาทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอเนินมะปราง ไหลผ่านบ้านมุงมาเชื่อมกับคลอง บ้านมุงที่บ้านเนินกะบาก ตำบลเนินมะปราง

แหล่งน้ำใต้ดินของจังหวัดพิษณุโลก ได้มาจากแหล่งน้ำในบริเวณที่มีหินเนื้อภูพานและหินเนื้อละเอียด ซึ่งพบว่าได้ ทั่วไปในพื้นที่ของจังหวัด โดยแหล่งน้ำใต้ดินที่สมบูรณ์ที่สุดของจังหวัด อยู่ในบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำน่านและที่ราบลุ่มแม่น้ำยม บริเวณที่เป็น หินเนื้อพูน บริเวณนี้เป็นที่ราบที่เกิดจากตะกอนลำน้ำและตะกอนเชิงเขาสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1.บริเวณน้ำใต้ดินที่อยู่ตามที่ลุ่มของแม่น้ำน่าน และแม่น้ำยม บริเวณนี้เป็นแหล่งที่มีน้ำใต้ดินสมบูรณ์ที่สุดของ จังหวัด ที่สามารถนำขึ้นมาใช้เพื่อการเกษตรได้ โดยมีปริมาณน้ำที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ อยู่ระหว่าง 200 ถึง 500 แกลลอนต่ออนาที่

2.บริเวณน้ำใต้ดินที่มีอยู่ตามลานตะพักลำน้ำ และเนินตะกอนรูปพัดทางฝั่งตะวันตกของจังหวัดมีปริมาณของน้ำ ใต้ดินน้อยกว่า 200 แกลลอนต่ออนาที่

3.บริเวณน้ำใต้ดินอยู่ตามลานตะพักลำน้ำ ที่อยู่ถัดจากบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำน่านไปฝั่งตะวันออก ซึ่งเป็นแถบอำเภอ วัดโบสถ์และอำเภอวังทอง บริเวณนี้จะมีปริมาณน้ำใต้ดินที่น้อยกว่า 50 แกลลอนต่ออนาที่

4.บริเวณน้ำใต้ดินที่อยู่ตามลานตะพักลำน้ำ ติดกับตะกอนเชิงเขา บริเวณน้ำจะมีปริมาณน้ำใต้ดินอยู่น้อยมากส่วน บริเวณที่เป็นหินเนื้อละเอียด บริเวณนี้จะอยู่ตามสภาพที่เป็นภูเขาทางฝั่งตะวันออกของจังหวัด สามารถแบ่งได้เป็น 2 พวก คือ

ก.บริเวณน้ำใต้ดินที่พบอยู่ตามหินดินดาน และหินทรายในหินหน่วยภูกระดึง และหินปูนในหน่วยผานกเค้า บริเวณนี้ น้ำใต้ดินที่ขุดพบจะมีอยู่ประมาณ 100 แกลลอนต่ออนาที่

ข.บริเวณน้ำใต้ดินที่พบอยู่ตามหินทรายในหน่วยภูพานและหินหน่วยภูกระดึง บริเวณนี้ น้ำใต้ดินที่ขุดอยู่ต่ำกว่า 20 แกลลอนต่ออนาที่

พื้นที่จังหวัดพิษณุโลกอาจแบ่งได้ตามความเหมาะสมในการพัฒนาชลประทาน เป็น 3 บริเวณ ได้แก่ บริเวณที่ราบลุ่ม แม่น้ำยมและมีน้ำน่านซึ่งเหมาะแก่การพัฒนาโครงการชลประทานขนาดใหญ่ บริเวณที่ราบสูงๆ ต่ำ และที่ราบระหว่างภูเขา และบริเวณ ภูเขาและเทือกเขา ซึ่งไม่เหมาะสมแก่การพัฒนาชลประทาน ซึ่งจังหวัดพิษณุโลกได้มีโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพิษณุโลก โดยจัดตั้งขึ้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2518 ต่อมาในปี พ.ศ.2521 ได้เปลี่ยนเป็นโครงการชลประทานพิษณุโลก มีหน้าที่ในการดำเนินการ 2 ส่วน คือ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนนเรศวร และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพลาญชุมพล นอกจากนี้ยังมีโครงการเขื่อนระบายน้ำวัดตายม โครงการเขื่อนระบายน้ำวังน้ำใส และโครงการชลประทานขนาดเล็กครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัด ให้บริการน้ำทั้งเพื่อการอุปโภค บริโภคและ การเกษตร โครงการชลประทานในจังหวัดพิษณุโลกแบ่งออกได้เป็นโครงการ 3 ระดับ ดังนี้

1.โครงการชลประทานขนาดใหญ่ มี 2 โครงการ ได้แก่ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนนเรศวร ตั้งอยู่ในอำเภอ พรหมพิรามและโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพลาญชุมพล ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองพิษณุโลก ซึ่งเป็นโครงการท่อน้ำ ส่งน้ำและระบบน้ำ มีพื้นที่ ที่ได้รับประโยชน์รวม 456 ตารางกิโลเมตร ในฤดูแล้ง 55.52 ตารางกิโลเมตร

2.โครงการชลประทานขนาดกลาง มีทั้งสิ้น 2 โครงการ ได้แก่ โครงการประตูระบายน้ำวัดตายมและทางระบายน้ำ วังน้ำใส ซึ่งเป็นโครงการเก็บกักน้ำในลำคลองและทุ่งราบ มีพื้นที่ชลประทานรวมกัน 116.8 ตารางกิโลเมตรในฤดูแล้ง 54.72 ตาราง กิโลเมตร โดยโครงการเหล่านี้อยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองพิษณุโลก อำเภอบางระกำ และอำเภอวังทอง

3.โครงการชลประทานขนาดเล็กและโครงการขุดหนองน้ำและคลองธรรมชาติ มีทั้งสิ้น 79 โครงการ พื้นที่ชลประทาน รวมกันทั้งสิ้น 154.16 ตารางกิโลเมตร ซึ่งโครงการเหล่านี้ส่วนใหญ่จัดทำเพื่อการเกษตรกรรมโดยการใช้ประโยชน์ และดูแลโดยองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ตามระเบียบสำนักงานกฤษฎมนตรี ว่าด้วยการบริหารการใช้น้ำและการใช้น้ำและการบำรุงรักษาแหล่งน้ำขนาดเล็ก

2.2 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของ เขื่อนนเรศวร

เนื่องจากผลผลิตข้าว และการเพิ่มของพลเมือง ไทยมีอัตราส่วนใกล้เคียงกันมาก จึงจำเป็นต้องเร่งปรับปรุงพื้นที่เพาะปลูกที่มีอยู่แล้ว ให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งแหล่งผลิตข้าวส่วนใหญ่ได้มาจากทุ่งราบเจ้าพระยา ดังนั้น กรมชลประทานจึงได้วางแผนพัฒนาแควทั้ง 4 ของแม่น้ำเจ้าพระยา คือ ปิง วัง ยม และน่าน กรมชลประทานได้ดำเนินการจัดทำโครงการพัฒนาลุ่มน้ำน่าน โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 โครงการเขื่อนสิริกิติ์

ระยะที่ 2 โครงการชลประทานพิษณุโลก

ระยะที่ 3 โครงการชลประทานอุตรดิตถ์

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนนเรศวรเป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาเกษตรชลประทานพิษณุโลก ซึ่งเป็นโครงการพัฒนากลุ่มน้ำน่านระยะที่ 2 โดยการก่อสร้างเขื่อนนเรศวร ซึ่งเป็นเขื่อนทดน้ำในแม่น้ำน่านที่บ้านหาดใหญ่ อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก เพื่อใช้ประโยชน์จากน้ำที่ระบายมาจากเขื่อนสิริกิติ์ที่อยู่ทางด้านเหนือน้ำประมาณ 176.00 กิโลเมตร และก่อสร้างระบบส่งน้ำเพื่อนำน้ำไปหล่อเลี้ยงพื้นที่เพาะปลูกสองฝั่งแม่น้ำน่านจำนวน 1,443,000 ไร่ บริเวณพื้นที่ในเขตจังหวัดพิษณุโลก พิจิตร และนครสวรรค์ตอนบน

ภาพที่ 2.7 แสดงภาพถ่ายพื้นที่โดยรวมของเขื่อนนเรศวร

ภาพที่ 2.8 แสดงภาพถ่ายของเขื่อนนเรศวร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนนเรศวรรับผิดชอบพื้นที่ฝั่งซ้ายของแม่น้ำน่าน รวม 94,700 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ในเขต อำเภอพรหมพิราม 83,500 ไร่ และ อำเภอวัดโบสถ์ 11,200 ไร่ จังหวัดพิษณุโลก

เขื่อนนเรศวรมีช่อง ระบายน้ำ กว้าง 12.50 เมตร 5 ช่อง สร้าง พ.ศ. 2520 ตัวเขื่อนเสร็จพ.ศ. 2523 งานระบบส่งน้ำเสร็จพ.ศ. 2528 เพื่อทดและส่งน้ำให้แก่พื้นที่บริเวณฝั่งขวาของ แม่น้ำน่านใน เขต 3 จังหวัด คือ พิษณุโลกพิจิตร และส่วนบนของจังหวัดนครสวรรค์

2.2.1 ทรัพยากรน้ำและการชลประทานในประเทศไทย

น้ำเป็นทรัพยากรที่สำคัญอย่างหนึ่งในจำนวนทรัพยากรที่สำคัญ 5 อย่าง ซึ่งได้แก่ ดิน น้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่า และแร่ธาตุ น้ำเป็นทรัพยากรจำพวกที่นำมาใช้แล้วยังสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้อีก เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีการหมุนเวียนเปลี่ยนไปเสมอ

ประโยชน์ของน้ำ มีดังนี้

1. มนุษย์ใช้น้ำดื่ม น้ำชนิดนี้ต้องสะอาดปลอดภัย สิ่งเหล่านี้เริ่มสำคัญและจำเป็นมากขึ้นเมื่อตอนรู้จักว่าน้ำไม่สะอาดนั้นเปรียบเสมือนยาพิษ
2. มนุษย์ใช้ในบ้านเรือน เช่น ใช้อาบ ใช้ซักฟอก ใช้ปรุงอาหาร ชำระล้าง ถ่ายเทของเสีย กระจกกว่าคนหนึ่ง ๆ ถ้าจะใช้น้ำให้พอดี ๆ คนหนึ่ง ๆ จะต้องใช้น้ำ 100 ลิตรต่อวัน
3. ใช้ในด้านอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมทุกชนิดต้องใช้น้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการถลุงเหล็กต้องใช้น้ำเป็นจำนวนมากคือ จะใช้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับอุตสาหกรรมแต่ละชนิด บางครั้งถ้าโรงงานอุตสาหกรรมขาดแคลนน้ำมากเข้าก็อาจเลิกกิจการ การอุตสาหกรรมใช้น้ำ ดังนี้
 - 3.1 ใช้เป็นส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์
 - 3.2 ใช้เป็นตัวละลายวัตถุที่ใช้ในอุตสาหกรรม
 - 3.3 ใช้เป็นตัวทำความสะอาดล้างวัตถุดิบ
 - 3.4 ใช้กำจัดของเสียของโรงงานอุตสาหกรรม
4. น้ำเป็นที่อยู่อาศัยของปลา และสัตว์น้ำ
5. ใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ เช่น ว่ายน้ำ พายเรือ และอื่น ๆ
6. ใช้เป็นทางคมนาคม การขนส่งทางน้ำมีความสำคัญมาก เพราะเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด
7. น้ำให้พลังงาน อาจจะนำพลังงานไปใช้ในโรงงานโดยตรง หรือนำไปเปลี่ยนเป็นกระแสไฟฟ้า

8. ใช้ในการเกษตรเป็นเรื่องสำคัญ เพราะน้ำจำเป็นสำหรับความเจริญงอกงามของพืชซึ่งหมายถึงพืชที่มนุษย์เพาะปลูกน้ำที่ใช้ในการนี้มีมากกว่าการใช้น้ำประเภทอื่น ๆ

แหล่งน้ำ

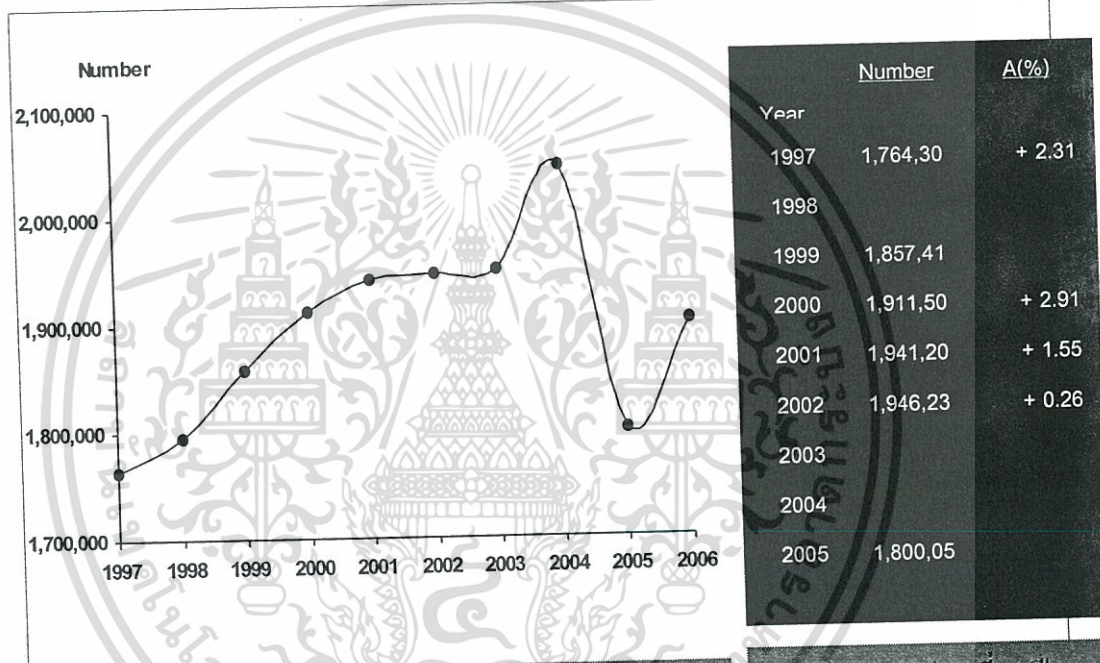
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แหล่งหรือที่มาของน้ำมี 3 แหล่ง ดังนี้

1. น้ำฟ้า (Precipitation)
2. น้ำบนผิวดิน หรือน้ำผิวพื้น หรือน้ำท่า (Surface water)
3. น้ำใต้ดินหรือน้ำบาดาล (Ground water artesian)

2.3 ข้อมูลการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก

จังหวัดพิษณุโลกมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย และมีแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมอันดับ 2 ของภาคเหนือ รองจากเชียงใหม่ มีปริมาณนักท่องเที่ยวมาเมืองพิษณุโลก เฉลี่ยจำนวน 1.8 ล้านคน ต่อปีมากกว่าจังหวัดเชียงราย

สรุปข้อมูลนักท่องเที่ยว ปี 2004

สรุปข้อมูลนักท่องเที่ยว ปี 2005

สรุปข้อมูลนักท่องเที่ยว ปี 2006

จำนวนนักท่องเที่ยว

ชาวไทย 1,434,543 คน
ชาวต่างชาติ 152,757 คน

จำนวนนักท่องเที่ยว

ชาวไทย 1,227,231 คน
ชาวต่างชาติ 109,652 คน

จำนวนนักท่องเที่ยว

ชาวไทย 1,227,001 คน
ชาวต่างชาติ 126,896 คน

รายได้ที่เกิดขึ้น

ชาวไทย 4,475.36 ล้านบาท
ชาวต่างชาติ 479.59 ล้านบาท

รายได้ที่เกิดขึ้น

ชาวไทย 3,732.05 ล้านบาท
ชาวต่างชาติ 447.79 ล้านบาท

รายได้ที่เกิดขึ้น

ชาวไทย 3,674.36 ล้านบาท
ชาวต่างชาติ 452.06 ล้านบาท

ภาพที่ 2.9 แสดงภาพปริมาณนักท่องเที่ยว และรายได้ที่เกิดขึ้น

ที่มา : (อ้างในการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.2550)[ONLINE]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อนุสาวรีย์พ่อขุนบางกลางท่าว อำเภอนครไทย จ.พิษณุโลก เชื่อกันว่าบริเวณนี้เคยเป็นเมืองบางยาง ซึ่งปกครองโดยพ่อขุนบางกลางท่าว (หรือพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ ปฐมกษัตริย์แห่งกรุงสุโขทัย)

อุทยานแห่งชาติแก่งเจ็ดแคว อำเภอวัดโบสถ์ จ.พิษณุโลก ครอบคลุมพื้นที่ป่าเขาในเขต 4 อำเภอของพิษณุโลก คือ วังทอง วัดโบสถ์ นครไทย และชาติตระการ เป็นแหล่งต้นน้ำหลายสายที่ไหลลงสู่ลำน้ำแควน้อย แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจในเขตอุทยานฯ

วัดราชคีรีหิรัญยาราม อำเภอวังทอง จ.พิษณุโลก ตั้งอยู่ที่บ้านสมอแครง ในเขตอำเภอวังทอง เดินทางจากตัวเมืองพิษณุโลกไปตามทางหมายเลข 12 (เส้นทางสายพิษณุโลก-หล่มสัก) ประมาณ 14 กิโลเมตร

น้ำตกแก่งโสภา อำเภอวังทอง จ.พิษณุโลก เส้นทางพิษณุโลก - หล่มสัก อยู่บริเวณกม.ที่ 71 - 72 มีทางแยกเข้าไป 2 กิโลเมตร เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ ในลำน้ำเจ๊ก มีความสูงราว 40 เมตร สภาพโดยรอบร่มรื่น ตอนบนเป็นแผ่นหินเรียบ ส่วนตอนล่างเป็นโขดหินใหญ่ ในช่วงฤดูน้ำหลากสายน้ำจะไหลเชี่ยวกราก ส่วนในช่วงที่น้ำน้อยจะแลเห็นน้ำตกไหลลดหลั่นเป็นชั้นต่างๆ 3 ชั้น ค่าธรรมเนียมเข้าชมสำหรับชาวไทยคนละ 10 บาท

น้ำตกปอย อำเภอวังทอง จ.พิษณุโลก ระหว่าง กม. ที่ 59 - 60 ทางหลวงหมายเลข 12 มีทางแยกไปน้ำตกปอยอีก 2 กิโลเมตร บริเวณสวนป่ากระยาง ในความดูแลขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ เป็นน้ำตกที่มีทัศนียภาพสวยงาม สภาพโดยรอบร่มรื่นเหมาะเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ

เขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้ำผาทำพล อำเภอเนินมะปราง จ.พิษณุโลก ครอบคลุมเนื้อที่ 1,775 ไร่ ในท้องที่อำเภอเนินมะปราง ห่างจากตัวเมืองพิษณุโลก 85 กิโลเมตร การเดินทางเริ่มจากตัวเมืองพิษณุโลกไปตามทางหลวงหมายเลข 12 ถึงอำเภอวังทองระยะทาง 20 กิโลเมตร แยกขวาไปยังอำเภอสามโก้ 38 กิโลเมตร ตามเส้นทางหลวงหมายเลข 11 แล้วแยกซ้ายเข้าทางหลวง 1115 อีก 17 กิโลเมตร ถึงโรงเรียนเนินมะปรางศึกษาวิทยา (ก่อนถึงตัวอำเภอ 2 กิโลเมตร) มีแยกขวาไปถ้ำผาทำพลอีก 10 กิโลเมตร เส้นทางบางช่วงเป็นทางลูกรัง ในฤดูฝนควรใช้รถขับเคลื่อนสี่ล้อ

อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง อำเภอวังทอง จ.พิษณุโลก แหล่งผืนป่าชาวันนาแห่งเดียวของภาคเหนือที่แอบแฝงเสน่ห์แห่งป่า ที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์ ความแตกต่างแห่งพืชพรรณที่ไม่พบเห็นบ่อยนักในป่าเมืองเหนือ นอกจากนี้ยังเป็นถิ่นอาศัยของสัตว์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และความหลากหลายทางชีวภาพมีพื้นที่ 789,000 ไร่ ในท้องที่จังหวัดพิษณุโลกและเพชรบูรณ์ ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2518

อุทยานเขาน้ำตกชาติตระการ อำเภอชาติตระการ จ.พิษณุโลก มีชื่อเรียกตามชาวบ้านว่า น้ำตกป่ากรอง ตั้งอยู่ที่บ้านป่ากรอง ตำบลชาติตระการ อำเภอชาติตระการ ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 145 กิโลเมตร เป็นน้ำตกที่สวยงามมากในจังหวัดพิษณุโลก มีถึง 7 ชั้น

อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า อำเภอนครไทย จ.พิษณุโลก แหล่งที่ในอดีตเคยเป็นสมรภูมิแห่งการต่อสู้ แต่ในปัจจุบันคงใช้แต่ความสงบ ความร่มรื่น ความงดงามแห่งธรรมชาติ ที่แอบแฝงเอกลักษณ์เฉพาะทางธรณีวิทยาให้ผู้เยี่ยมชมเยือนได้สัมผัส และเรียนรู้ ทั้งธรรมชาติและประวัติศาสตร์

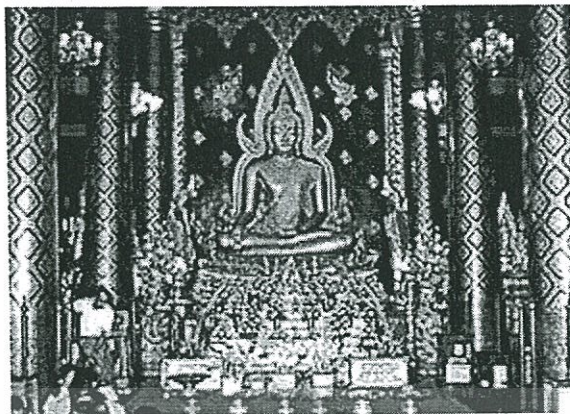
พิพิธภัณฑสถานบ้านจ่าทวี (จ่าสิบเอกทวี-พิมพ์ บูรณเขตต์) อำเภอเมือง จ.พิษณุโลก ตั้งอยู่ที่ถนนวิสุทธิกษัตริย์ ในตัวเมืองพิษณุโลก เป็นที่เก็บรวบรวมข้าวของเครื่องใช้พื้นบ้าน ซึ่งเป็นเครื่องมือทำมาหากินของชาวบ้านในอดีต ตั้งแต่ชิ้นเล็กๆ จนถึงชิ้นใหญ่ เช่น เครื่องจักสาน เครื่องปั้นดินเผา

ศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช อำเภอเมือง จ.พิษณุโลก ตั้งอยู่ในบริเวณโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม ซึ่งเป็นพระราชวังจันทน์มาก่อนในอดีต ตัวศาลเป็นศาลาทรงไทยโบราณตรีมุข พระรูปสมเด็จพระนเรศวรมหาราชมีขนาดเท่าองค์จริง ประทับนั่ง พระหัตถ์ทรงพระสุวรรณภิงคาร หลังน้ำในพระอิริยาบถประกาศอิสรภาพที่เมืองแครง สร้างโดยกรมศิลปากร เสร็จเมื่อปี พ.ศ. 2404 มีการจัดงานสักการะพระบรมรูปในวันที่ 25 มกราคมของทุกปี

ภาพที่ 2.10 แสดงภาพของศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมือง จ.พิษณุโลก ชาวบ้านส่วนใหญ่มักเรียกขานกันว่า วัดใหญ่ หรือวัดพระศรี กันจนติดปาก แม้นพระประธานองค์ใหญ่ที่ประดิษฐานในวิหารคือ พระพุทธชินราช ชาวเมืองพิษณุโลกก็นิยมเรียกกันว่า หลวงพ่อใหญ่ ตามไปด้วย วัดใหญ่นับเป็นพระอารามหลวงที่สำคัญของจังหวัด

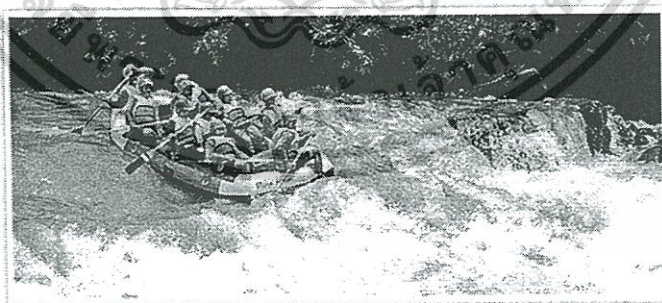

ภาพที่ 2.11 แสดงภาพภายในวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร

วัดจุฬามณี อำเภอเมือง จ.พิษณุโลก ตั้งอยู่ริมแม่น้ำน่านฝั่งตะวันออก ห่างจากตัวเมืองพิษณุโลกไปทางใต้ตามถนนบรมไตรโลกนารถ ประมาณ 5 กิโลเมตร เป็นโบราณสถานที่มีมาก่อนสมัยสุโขทัย เคยเป็นที่ตั้งของเมืองสองแควเก่า ตามประวัติศาสตร์กล่าวว่า สมเด็จพระบรมไตรโลกนารถทรงสร้างพระวิหารและเสด็จออกผนวชที่วัดนี้ เมื่อ พ.ศ. 2007

ถ้าพระวังแดง อำเภอเนินมะปราง จ.พิษณุโลก เป็นถ้ำที่ยาวและใหญ่เชื่อมต่อกันหลายถ้ำ มีความยาวประมาณ 12.5 กิโลเมตร ถือว่าเป็นถ้ำที่ยาวมาก ภายในถ้ำมีห้องโถงขนาดใหญ่มีหินงอกหินย้อยสวยงาม

น้ำตกวังนกแอ่นหรือสวนรุกชาติสกุโณทยาน อำเภอวังทอง จ.พิษณุโลก ตั้งอยู่ที่บริเวณ กม. 33 ทางหลวงหมายเลข 12 (พิษณุโลก - หล่มสัก) แยกขวาไปอีก 1 กิโลเมตร เป็นน้ำตกขนาดเล็กในลำธารวังทอง อันมีต้นกำเนิดมาจากลำน้ำเจ๊ก

ภาพที่ 2.12 แสดงภาพน้ำตกวังนกแอ่น

น้ำตกแก่งซอง อำเภอวัดโบสถ์ จ.พิษณุโลก อยู่ริมทางหลวงหมายเลข 12 กม.45 มีขนาดใหญ่กว่าน้ำตกสกุโณทยาน มีร้านค้า บ้านเรือนต่างๆ ตั้งอยู่ริมน้ำตก มีสะพานแขวนเดินชมวิวน้ำและข้ามไปหมู่บ้านฝั่งตรงข้าม ตามรายทางใกล้กับน้ำตกแก่งซอง มีร้านอาหารและบริการล่องแก่งน้ำเจ๊กที่ต้นต้นสนกุสนาน ล่องได้เฉพาะช่วงฤดูน้ำหลากประมาณสิงหาคมถึงตุลาคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการเชิงวิชาการเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาน้อย-เขาประดู่ อำเภอวัดโบสถ์ จ.พิษณุโลก มีพื้นที่กว่า 80,000 ไร่ ได้รับการประกาศจัดตั้งเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2541 ที่ตั้งสำนักงานเขตฯ ตั้งอยู่ที่บริเวณบ้านป่าคาย หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านนาขาง อำเภอวัดโบสถ์ ห่างจากตัวเมือง 45 กิโลเมตร

อุทยานแห่งชาติภูสอยดาว อำเภอชาติตระการ จ.พิษณุโลก ครอบคลุมพื้นที่ในเขต อ. ชาติตระการ จ.พิษณุโลก และ อ.น้ำปาด จ.อุตรดิตถ์ ลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงตามแนวชายแดน ไทย - ลาว บริเวณที่สูงที่สุดคือ ยอดภูสอยดาว

ภาพที่ 2.13 แสดงภาพอุทยานแห่งชาติภูสอยดาว

พิพิธภัณฑ์ผ้า มหาวิทยาลัยนเรศวร อำเภอเมือง จ.พิษณุโลก จัดแสดงที่ชั้นสองของอาคาร เอนกประสงค์ในมหาวิทยาลัยนเรศวร (ทุ่งหนองอ้อ) ประกอบด้วยห้องจัดแสดงนิทรรศการต่าง ๆ จัดแสดงผ้า ผลิตภัณฑ์จากผ้า ที่นำมาจากแหล่งต่าง ๆ ของประเทศไทยและต่างประเทศ ผ้าและวิถีชีวิตของชาวไทยครั้ง

กำแพงเมืองคูเมือง อำเภอเมือง จ.พิษณุโลก เดิมเป็นกำแพงดินเช่นเดียวกับกำแพงเมืองสุโขทัย คาดว่าสร้างขึ้นในรัชกาลสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเพื่อเตรียมรับศึกพระเจ้าติโลกราช แห่งอาณาจักรล้านนา สมเด็จพระมหาจักรพรรดิได้โปรดให้ซ่อมแซมกำแพงเมืองอีกครั้งเพื่อเตรียมรับศึกพม่า

หอศิลป์และวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยนเรศวร อำเภอเมือง จ.พิษณุโลก ตั้งอยู่ในบริเวณศูนย์วิทยบริการ มหาวิทยาลัยนเรศวร (ส่วนสนามบิน) ถนนสนามบิน อำเภอเมือง จัดตั้งขึ้นเพื่อเผยแพร่และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ

สวนนกไทยศึกษา อำเภอเมือง จ.พิษณุโลก เปิดให้นักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปเข้าชมแหล่งอนุรักษ์เรียนรู้นกที่พบในเมืองไทย ซึ่งบางชนิดหายาก และใกล้จะสูญพันธุ์ และบางชนิดได้สูญพันธุ์ไปแล้ว อาทิ นกเป็ดน้ำแดง ที่มีความสะอาดตา นกเงือก

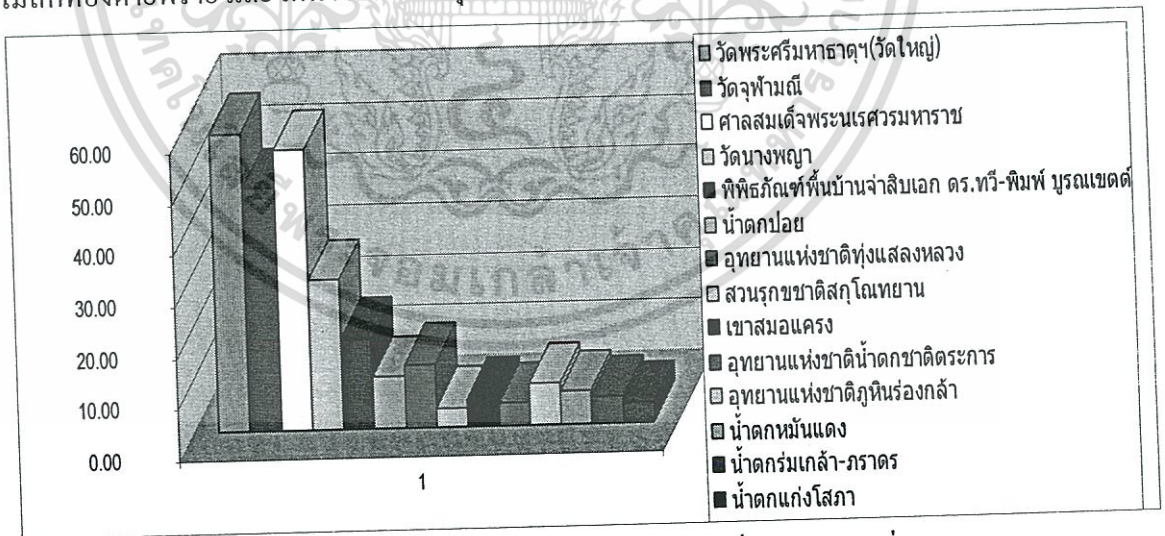
วัดนางพญา อำเภอเมือง จ.พิษณุโลก ตั้งอยู่บริเวณเดียวกับวัดราชบูรณะ ถัดไปทางทิศตะวันออก มีลักษณะสถาปัตยกรรมสมัยเดียวกับวัดราชบูรณะ ต่างกันที่วัดนางพญาไม่มีพระอุโบสถมีแต่วิหาร

วัดเจติยยอดทอง อำเภอเมือง จ.พิษณุโลก ตั้งอยู่นอกกำแพงเมืองพิษณุโลก บนถนนพญาเสือ ทางเดียวกับวัดอรัญญิก ปัจจุบันเหลือเพียงเจดีย์ทรงดอกบัวตูมที่เป็นศิลปสุโขทัยเพียงองค์เดียวที่พบในพิษณุโลก เจดีย์มีฐานกว้างประมาณ 9 เมตร สูง 21 เมตร เฉพาะที่ยอดทรงดอกบัวตูมนั้น ได้เห็นรอยกระแทะของปูนทำให้แลเห็นการเสริมยอดโดยการพอกปูนเพิ่มที่ยอดแหลมของดอกบัว

วัดราชบูรณะ อำเภอเมือง จ.พิษณุโลก

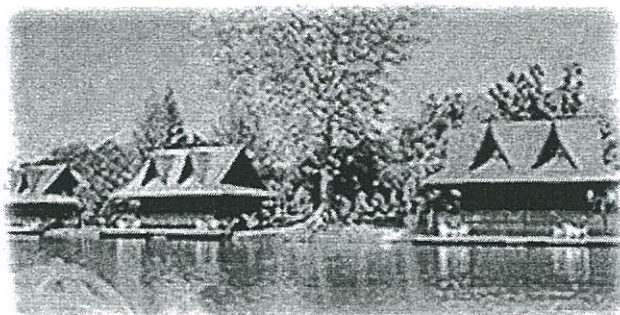
ตั้งอยู่ริมแม่น้ำน่านฝั่งตะวันออก ทางใต้ของวัดพระศรีมหาธาตุ พระอุโบสถมีลักษณะพิเศษคือที่ชายคาตกแต่งด้วยนาค 3 เศียร มีลักษณะอ่อนช้อยงดงาม พิจารณาดูตามชื่อแล้ว วัดราชบูรณะน่าจะเป็นวัดที่พระมหากษัตริย์ทรงสร้าง เชื่อว่าเป็นสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ เนื่องจากทรงประทับอยู่ที่เมืองพิษณุโลกถึง 25 ปี และทรงมีบทบาททางบำรุงพระศาสนาที่พิษณุโลกมากที่สุด

เสาหลักเมืองพิษณุโลก อำเภอวัดโบสถ์ จ.พิษณุโลก ประดิษฐานอยู่ภายในศาลหลักเมืองริมแม่น้ำน่านฝั่งตะวันตก ตรงข้ามที่ว่าการอำเภอเมือง ออกแบบอาคารโดยกรมศิลปากร เป็นแบบยอดปราสาท เสาหลักเมืองทำจากไม้มงคลหลายชนิด คือ จากโคนลำต้นถึงลูกฟัก ทำจากไม้ราชพฤกษ์ ท่อนลูกแก้วท่อนบนทำจากไม้ชิงชัน ส่วนยอดบัวตูมประกอบด้วยลูกแก้วทำจากไม้สักทองตายพราย และได้นำไปเข้าพิธีพุทธาภิเษกที่วัดพระศรีรัตนศาสดารามที่กรุงเทพฯ

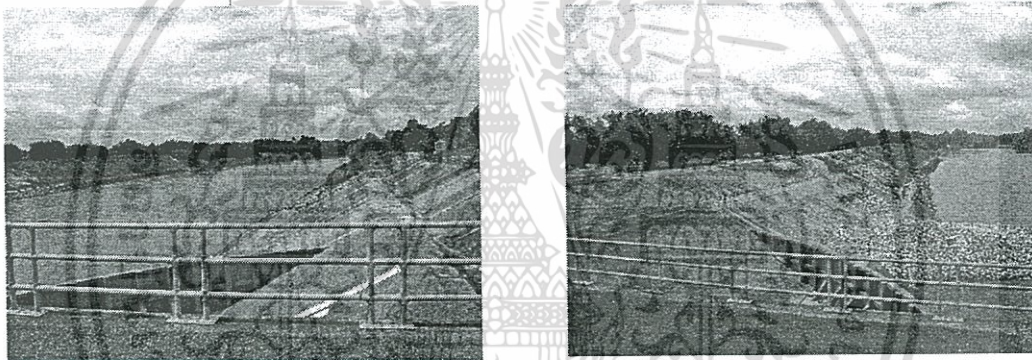
ภาพที่ 2.14 แสดงภาพความนิยมของนักท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ

2.3.1 สถานที่ท่องเที่ยวอำเภอพรมพิราม พรมพิรามสวนน้ำรีสอร์ท

ภาพที่ 2.15 แสดงภาพพรมพิรามสวนน้ำรีสอร์ท

เขื่อนนเรศวร สร้างปิดกั้นแม่น้ำน่าน ที่บ้านหาดใหญ่ อำเภอพรมพิราม จังหวัดพิษณุโลก

ภาพที่ 2.16 แสดงภาพบรรยากาศเขื่อนนเรศวร

ท่าช้างวังปลา รีสอร์ทสไตล์ธรรมชาติ

ภาพที่ 2.17 แสดงภาพท่าช้างวังปลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 ทฤษฎีหลักการสำรวจและแนวทางพัฒนาองค์ประกอบภูมิทัศน์เมือง

2.4.1 หลักการสำรวจเมืองด้วยตาเปล่า (urban Design Visual Survey)

เป็นการสำรวจเพื่อนำผลมาวิเคราะห์เมือง ประกอบด้วยการสำรวจรูปร่าง ลักษณะและองค์ประกอบของเมือง ต้องการปรับปรุงหรือเปลี่ยนรูปร่างใหม่ โดยสามารถทำได้ทุกขนาดของพื้นที่ตั้งแต่เมืองขนาดเล็ก ใจกลางเมือง ชานเมือง หรือเป็นเพียงกลุ่มอาคารหลังเล็กๆ ตลอดจนย่านที่ต้องการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยจนถึงรื้อล้างพื้นที่ใหม่ทั้งหมด ศาสตราจารย์ เควิน ลินซ์ ได้ทำการศึกษาการถอดภาพของเมืองจากสภาพจริงเข้าสู่จิตใจ เรียกว่า โดยจินตนาการของเมือง ประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบได้แก่ ย่าน ที่รวมกิจกรรม ทางสัญจร ที่หมายตาขอบเขต

2.4.2 แนวทางพัฒนาองค์ประกอบภูมิทัศน์เมือง (คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2531.4-8)

2.4.2.1 ย่านและที่รวมกิจกรรม

ย่าน หมายถึง บริเวณที่มีความคล้ายคลึงกันในชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ความคล้ายคลึงของสถาปัตยกรรม หรือกิจกรรมที่เกิดขึ้น หรืออาจเป็นย่านที่เคยมีความสำคัญทางอดีต เคยมีเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ โดยมีอาณาบริเวณเขตขนาดพื้นที่เล็กหรือใหญ่ไม่จำกัด บางเมืองมีขนาดใหญ่อาจมีถึงสิบย่าน โดยที่แต่ละย่านมีอาณาเขตที่แสดงขอบเขตได้ชัดเจน อาจเป็นอาณาเขตทางกายภาพที่เป็นธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หรือเป็นอาณาเขตที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น กำแพง หรือ กลุ่มต้นไม้ แนวสถาปัตยกรรม เป็นต้น

ที่รวมกิจกรรม หมายถึง บริเวณที่ผู้คนมารวมตัวกันเป็นจำนวนมาก เพื่อประกอบกิจกรรมคล้ายคลึงกันในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ อาจเป็นช่วงเช้าในทุกวัน เช่น บริเวณตลาดนัด คลองเตย ตลาดบางกะปิ หรือเป็นช่วงวันหยุดสัปดาห์ กล่าวโดยรวมแล้ว ที่รวมกิจกรรม คือ ย่านชนิดหนึ่งที่มีความหนาแน่นค่อนข้างสูงและเกิดจากการรวมตัวกันเพื่อประกอบกิจกรรมมากกว่า ลักษณะทางกายภาพจะถูกสร้างขึ้นเป็นแบบถาวรหรือแบบที่รื้อถอนได้สะดวกตามแต่ลักษณะของกิจกรรม และสอดคล้องกับกิจกรรมที่เกิดขึ้นได้

1.ประเภทของย่านและที่รวมกิจกรรม ย่านสามารถแบ่งออกเป็น 6 ประเภทได้แก่

-ย่านประวัติศาสตร์ ส่วนใหญ่เป็นย่านโบราณสถาน พระราชวัง วัดที่สำคัญในอดีต เป็นย่านที่มีความสำคัญ ในประวัติศาสตร์และมีคณะกรรมการควบคุม รวมถึงมีการอนุรักษ์รูปแบบที่มีการก่อสร้างใหม่ เช่น ย่านเมืองเก่าภูเก็ต กรุงรัตนโกสินทร์ และย่านเมืองอยุธยา เป็นต้น

- **ย่านพาณิชย์** เป็นย่านที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของเมือง โดยเป็นย่านการค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ เช่น ย่านลำพู่ ย่านสยามสแควร์ ย่านตลาดน้ำ ย่านไนท์บาร์ซาร์ เป็นต้น

- **ย่านเชิงพาณิชย์** เป็นย่านที่มีสถานบริการให้ความบันเทิงเชิงมัธยภูมิอยู่ด้วยกันจนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวของเมือง เช่น ย่านพญาไทได้ เป็นต้น

- **ย่านอุตสาหกรรม** เป็นย่านที่มีการประกอบอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมประเภทเดียวกัน ย่านที่มีความสำคัญจนกลายเป็นย่านอุตสาหกรรมที่เป็นการรับรองการท่องเที่ยวได้จะเป็นพวกอุตสาหกรรมพื้นบ้าน อุตสาหกรรมในครัวเรือน

- **ย่านที่พักอาศัย** ที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเป็นย่านที่พักอาศัยอยู่ในชุมชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่มีลักษณะพิเศษรวมถึงมีการประกอบอาชีพที่มีเอกลักษณ์ของเผ่าพันธุ์ด้วย

- **ย่านสถานที่ราชการ** เป็นย่านที่มีอาคารราชการต่างๆ เช่น ศาลากลางจังหวัด สำนักงานเกษตร โดยอยู่ในบริเวณเดียวกัน เช่น ย่านราชดำเนินนอก ศาลากลางจังหวัด เป็นต้น

ในเมืองแต่ละเมือง ไม่จำเป็นต้องมีย่านต่างๆ เหล่านี้เสมอไป หรือแม้ย่านชนิดเดียวกันในเมืองเดียวกัน อาจมีลักษณะและสภาวะที่แตกต่างกันได้ ขึ้นอยู่กับรายละเอียดปลีกย่อยอีกหลายประการ อย่างไรก็ตาม ในการพัฒนาเมืองในการรับรองการท่องเที่ยวในย่านต่างๆภายในเมืองควรได้รับการจัดการแบ่งประเภท เพื่อการพัฒนาจะได้สามารถนำลักษณะเด่นมาปรับปรุง เพื่อให้เกิดประโยชน์จากการท่องเที่ยวได้

2. ข้อพิจารณาในการปรับปรุง

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า ย่านแต่ละประเภทมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ทำให้พัฒนาไม่สามารถกำหนดเฉพาะลงไปได้ จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงปัญหาในแต่ละพื้นที่เสียก่อน จึงจะสามารถกำหนดการแก้ไขได้อย่างถูกต้อง อย่างไรก็ตาม ในที่นี้ขอกล่าวถึงแนวทางในการปรับปรุงโดยสังเขป คือ

- **การปรับปรุงย่าน** เพื่อส่งเสริมสภาพแวดล้อมของเมืองให้ดีขึ้น อาจใช้การควบคุมโดยการออกข้อบังคับพระราชบัญญัติ หรือเทศบัญญัติควบคุมเฉพาะย่านได้เช่น

ควบคุมรูปแบบลักษณะทางสถาปัตยกรรม รวมถึงการกำหนดความสูง สี สัน และวัสดุที่ใช้

ควบคุมความหนาแน่น โดยกำหนดอัตราส่วนพื้นที่อาคาร กำหนดระยะถอยร่นของอาคารจากแนวถนน

ควบคุมรูปแบบของป้าย ป้ายการค้าและป้ายโฆษณาต่างๆ ต้องกำหนดขนาดความสูง ตำแหน่งที่ตั้งและรูปแบบข้อความที่ใช้ เป็นต้น โดยเฉพาะย่านที่เป็น ย่านอนุรักษ์สถาปัตยกรรม หรือย่านโบราณสถาน จำเป็นต้องมีการเข้มงวดเป็นพิเศษ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ควบคุมรูปแบบของสิ่งก่อสร้างอื่นๆ เช่น รั้วกำแพง ป้ายชื่อ ม้านั่ง เสาไฟฟ้า ต้องมีการออกแบบให้กลมกลืนกัน

ควบคุมประเภทของการใช้ที่ดิน ประเภทของกิจกรรมที่เกิดขึ้นในย่านต้องควบคุมให้ สอดคล้องและการส่งเสริมซึ่งกันและกัน

อื่นๆ เช่น รัฐจัดบริการเพื่อสนับสนุน และส่งเสริมกิจกรรม เช่น การจัดสาธารณูปโภค ควรจัดให้มีเสาไฟฟ้าให้แสงสว่างเวลากลางคืน จัดทางเดิน สายไฟฟ้าใต้ดินและจัดระบบระบายน้ำใต้ดิน เป็นต้น

- การแก้ปัญหาการขัดแย้งของการจราจร

ในบางย่านมีปัญหาการขัดแย้งระหว่างการสัญจร เช่น ย่านการค้า เมื่อมีการปรับปรุงโดยการปิดถนนเพื่อเป็นทางคนเดิน จะมรรถความสามารถดึงดูดประชาชนและนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น เป็นผลดีต่อการค้า และยังเป็นกรเพิ่มพื้นที่พักผ่อนสำหรับเด็กอีกด้วย รวมทั้งให้โอกาสผู้อยู่อาศัยและผู้ใช้ได้มีส่วนร่วมในการปรับปรุง

- การปรับปรุงสิ่งประกอบภูมิทัศน์

ในย่านหนึ่งๆ ควรมีความกลมกลืนและต่อเนื่องกัน ของส่วนประกอบภูมิทัศน์ต่างๆ นับตั้งแต่สิ่งปลูกสร้างประเภทอาคาร เช่น ชุมศาลาที่พักคอยรถประจำทาง รวมทั้งส่วนประกอบอื่นๆ เช่น ม้านั่ง เสาไฟฟ้า ถังขยะ เครื่องหมายสื่อสาร รวมถึงสัญลักษณ์ หรือความเป็นเอกลักษณ์ของย่านนั้นๆ ด้วย ซึ่งสามารถแสดงออกถึงความเป็นย่านที่มีลักษณะเด่นทางด้านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น หรือเป็นย่านที่อยู่อาศัยของคนจีน เป็นต้น

- การปรับปรุงขอบเขต

ในบริเวณย่านควรสังเกตเห็นขอบเขต หรืออาณาเขตได้ชัดเจน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เห็นภาพรวม หรือเห็นภาพพจน์ของย่านนั้นๆ ได้ง่าย และรวดเร็ว หรืออาจช่วยในกำหนดขอบเขตได้ง่ายขึ้นด้วยวิธีต่างๆ เช่น การใช้ต้นไม้ชนิดเดียวกันตลอดแนวทางการใช้วัสดุพื้นชนิดเดียวกัน หรือการใช้โครงสร้าง เช่น โครงสร้างหลังคา โครงสร้างโปร่งเบา จัดทำเป็นลักษณะทางเดินมีหลังคาคลุม หรือการใช้วัสดุชั่วคราวตกแต่งก็ได้ นอกจากนั้นอาจใช้มุมทางเข้าพร้อมป้ายชื่อ เพื่อให้เห็นจุดสำคัญต่างๆ จุดสุดท้าย จุดทางออก และจุดเชื่อมต่อต่างๆ ได้ง่าย

2.4.2.2 ที่ว่างโล่ง

1.สวนหย่อม

ที่ว่างโล่งประเภทสวนหย่อม หมายถึง สวนหย่อมขนาดเล็กที่ไม่มีการเข้าไปใช้งานมากนัก หรือมีเพียงแต่เล็กน้อย แต่จะมีประโยชน์ในแง่ของ การตกแต่งเพื่อความร่มรื่น สวยงามของเมือง ทั้งนี้เนื่องจากขนาดของพื้นที่ที่มีความกว้างไม่เพียงพอที่จะเอื้ออำนวยให้เกิดกิจกรรมต่างๆ การเข้าถึงลำบาก หรือสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมสำหรับการพักผ่อน เช่น หัวมุม

ถนน วงเวียน เกาะกลางถนน สี่แยก เป็นต้น เกณฑ์สำคัญของการออกแบบปรับปรุงสวนหย่อม เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้ในเพื่อการศึกษาเท่านั้น มิใช่ผูกมัดให้เอาไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คือ การดูแลรักษาจะต้องง่าย สะดวก ประหยัด ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะสวนหย่อมในพื้นที่เป็นสาธารณะและอยู่ในการดูแลของเทศบาลเมืองเท่านั้น

1) ประเภทของสวนหย่อม สวนหย่อมสาธารณะสามารถแยกออกได้ 2 ประเภท คือ

ก.สวนหย่อมตกแต่งเพื่อความสวยงาม ได้แก่ บริเวณที่มีขนาดเล็ก หรือการเข้าถึงลำบาก ทำให้พื้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับการเข้าไปใช้สอย เช่น เกาะกลางถนน วงเวียน อนุสาวรีย์ หัวมุมสี่แยก บริเวณหน้าอาคารที่สิ่งปลูกสร้างลึกเข้าไปจากถนน และทางรถไฟ บริเวณใต้สายไฟสูง พื้นที่เหล่านี้มักไม่เหมาะให้คนเข้าไปใช้ การออกแบบจึงเน้นการมองเห็นเป็นส่วนประกอบสีเขียว ของภูมิทัศน์เมืองบริเวณนั้น

ข.สวนหย่อมที่สามารถใช้งานได้ ในบางกรณีพื้นที่เล็กมีสภาพอำนวยให้ใช้งานได้บ้าง เช่น เกาะกลางถนนที่มีขนาดกว้างใหญ่ และถนนโดยรอบ มีการสัญจรเบาบาง พื้นที่ระหว่างอาคารต่างๆ ซึ่งอาจใช้เป็นที่พักผ่อน หรืออาจใช้เป็นสนามเด็กเล่นขนาดเล็กได้

2) ข้อพิจารณาในการปรับปรุง

ก.ความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมโดยรวม พื้นที่เหล่านี้แม้จะมีขนาดเล็กดูคล้ายกับว่าไม่มีความสำคัญเท่าใดนัก แต่การออกแบบพื้นที่ ควรมองประกอบร่วมกับตึกและอาคารโดยรอบ ขนาดถนน ที่ระหว่างอาคาร สีของบริเวรโดยรอบ ซึ่งสีที่ใช้จากกลมกลืนกับบริเวณโดยรอบ หากต้องการบรรยากาศที่ดูสงบ สบาย เป็นระเบียบ หรือหากบริเวรโดยรอบมีความสับสนวุ่นวายอยู่ ควรจัดให้สวนหย่อมมีความเรียบง่าย ไม่มีความหลากหลายในรูปทรงและสีสัน หรือหากบริเวณเดิมดูเรียบเกินไปจนขาดชีวิตชีวา ก็อาจใช้สีสันสดใส เป็นการเพิ่มเติมสีสันให้กับเมือง กล่าวคือ ในการออกแบบควรมองภาพรวมประกอบกับบริเวณโดยรอบมิใช่มองแต่เพียงสวนหย่อมเท่านั้น

ข. ความกลมกลืนกับทางสัญจรของเมือง หมายความว่า สวนหย่อมต้องไม่กีดขวางทางสัญจรของเมือง โดยเฉพาะระบบทางเดินเท้า เช่น บริเวณเกาะกลางถนนในส่วนของการข้าม ซึ่งควรสัมพันธ์กับระบบทางเท้าของเมือง สัมพันธ์กับทางอาคารสำคัญเมืองของ หรือบริเวณที่มีคนข้ามถนนมาก และควรคำนึงถึงการสัญจรของรถยนต์หรือพาหนะอื่นๆ ที่สัญจรผ่านด้วย โดยไม่ปลูกต้นไม้หรือสิ่งกีดขวางใดๆ ปิดบังการมองเห็นในบริเวณสำคัญ เช่น หัวมุมถนน สี่แยก ทางโค้ง ทางเลี้ยวต่างๆ ควรใช้รูปแบบของสวนที่เรียบง่ายไม่มีรูปทรงสีสันหลากหลาย ซึ่งทำให้เพิ่มการสับสนบริเวณนั้นมากขึ้น

ค. การพิจารณาการใช้งาน ในบางกรณีพื้นที่สวนหย่อมบางส่วนอาจพิจารณาให้มีการใช้งานได้ เช่น เกาะกลางถนนที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งการข้ามถนนไปใช้งานไม่ยากลำบาก หน้าอาคารบางแห่งควรเว้นระยะเข้าไปมากๆ พื้นที่ระหว่างอาคารที่เว้นว่างไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ควรพิจารณาว่าการทำงานนั้นๆ จะไม่ก่อปัญหาต่อการสัญจรหรือความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเมือง หรือกิจกรรมต่างๆ เช่น การใช้เป็นที่นั่งพักผ่อนเป็นสนามเด็กเล่นขนาดย่อม เป็นต้น

ง. ความสะดวกในการบำรุงรักษา การปรับปรุงสวนหย่อมจำเป็นต้องคำนึงถึงความสวยงามในระยะยาว ซึ่งขึ้นอยู่กับกำลังของบุคลากรของบุคคลงบประมาณของแต่ละเมืองด้วย รูปแบบและวัสดุที่ใช้มีผลต่อระดับในการดูแลรักษา เช่น หลีกเลี่ยงการใช้สนามหญ้าในบริเวณที่แคบ แต่ควรใช้พืชคลุมดินอื่นๆ ทดแทน ทั้งนี้ เนื่องจากบริเวณแคบไม่สามารถใช้รถตัดหญ้าเข้าไปตัดได้ จำเป็นต้องใช้แรงงาน ซึ่งสิ้นเปลืองเวลา การเลือกใช้พืชพันธุ์ที่มีความทนทานไม่ต้องดูแลรักษามากนัก หลีกเลี่ยงใช้ไม้ล้มลุกยกเว้นที่ที่ต้องการเน้นพิเศษ ซึ่งสามารถเปลี่ยนชนิดของต้นไม้ได้ตามฤดูกาล หลีกเลี่ยงการใช้พืชพันธุ์หลากหลายชนิดในบริเวณเดียวกัน อันจะก่อให้เกิดปัญหาการดูแลรักษา

จ. คำนึงถึงประโยชน์อื่นๆ ที่ได้รับ เช่น การเพิ่มร่มเงาให้กับพื้นที่ด้วยการปลูกต้นไม้ที่ให้ร่มเงา การทำขอบของสวนให้สามารถใช้เป็นที่พักหาสภาพแวดล้อมอำนวย เป็นต้น

2. ลานกิจกรรม ลานเอนกประสงค์

ลาน หมายถึง บริเวณเปิดโล่งกลางแจ้ง ซึ่งเป็นพื้นลาดแข็ง ถูกล้อมรอบหรือล้อมอยู่เพียงบางส่วนด้วยอาคาร ลานนี้อาจคาดผิวด้วยวัสดุต่างๆ กัน เช่น พื้นคอนกรีต พื้นปูอิฐ พื้นปูหิน พื้นปูกระเบื้องหรือวัสดุหลายๆ อย่างผสมกัน และอาจมีพื้นที่บางส่วนแบ่งแปลงปลูกต้นไม้ แปลงปลูกหญ้าปนอยู่ด้วยก็ได้

ลานนี้เป็นบริเวณแยกขาดจากการสัญจรรถยนต์ จากการจอดรถ เป็นบริเวณสำหรับพักผ่อน หย่อนใจหรือเป็นที่รวมของผู้คน นักท่องเที่ยว หรือเป็นบริเวณจัดกิจกรรมต่างๆ ในเมืองชุมชนที่มีความหนาแน่น “ลาน” จะเป็นส่วนเปิดโล่งของเมืองเพื่อรับแสงสว่าง เพื่อการพัดผ่านของลม และช่วยผ่อนคลายความแออัดของเมือง

1) ประเภทของลาน

ก. ใช้เพื่อเป็นการสัญจรหรือทางเท้า ได้แก่ ลานด้านหน้าของอาคารหรือกลุ่มอาคารขนาดใหญ่ที่มีความสำคัญ ใช้เป็นที่รวมกลุ่มผู้คนก่อนและหลังการเข้าไปใช้อาคาร ลานประเภทนี้ควรคำนึงถึงทิศทางของคนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะทิศทางของคนเดินเท้าเข้าสู่ตัวอาคาร เช่น ลานหน้าอาคารพิพิธภัณฑสถาน หน้าวัด ลานหน้าศูนย์บริการนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ลานด้านหน้าทางเข้าอาคาร ยังช่วยให้ตัวอาคารโอบล้อมรอบอยู่ทั้งหมดทุกด้าน บางครั้งเรียกว่าคอร์ต ซึ่งมีความเป็นส่วนตัวมากขึ้น และทำหน้าที่เชื่อมความสัมพันธ์ของอาคารแต่ละหลังเข้าด้วยกัน

ข. ใช้ในการพบปะสังสรรค์ เพื่อการรวมกลุ่มกันทางสังคมส่วนใหญ่

ตำแหน่งของลานประเภทนี้อยู่ในจุดที่มีผู้คนผ่านไปมาเป็นจำนวนมาก หรือเป็นจุดรวมทางเท้าเป็นเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่หรือใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของเอกสารนี้
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สายสำคัญ เช่น ลานในบริเวณร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก ลานบริเวณฝั่งแม่น้ำ เป็นต้น ลานประเภทนี้อาจมีการจัดพื้นที่สำหรับกิจกรรมต่างๆ เช่น ลานตลาดนัดขายของวันหยุด ลานตลาดขายสินค้าพื้นเมือง ลานสำหรับประกอบพิธีทางศาสนา ลานสำหรับขบวนแห่ต่างๆ เวที การแสดงกลางแจ้ง เพื่อแสดงดนตรี หรือการแสดงการเล่นต่างๆ

ค. ใช้เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เป็นการพักผ่อนแบบสงบ ได้แก่ การนั่งเล่น เดินเล่น นั่งคุยหรือรูปแบบของการพักผ่อนแบบออกกำลังกาย ได้แก่ การเล่นกีฬา การออกกำลังกาย สนามเด็กเล่น ในบริเวณลานย่านการค้า อาจจัดให้มีเก้าอี้ม้านั่งสำหรับพักผ่อน จัดซุ้มสำหรับขายเครื่องดื่ม อาหารว่าง จัดอุปกรณ์เด็กเล่นไว้ เป็นต้น

ง. ใช้เพื่อประโยชน์ทางการมองเห็น ลานประเภทนี้ไม่มีจุดประสงค์หลักในการใช้งานทางกายภาพ แต่จัดขึ้นเพื่อการมองเห็น ช่วยเสริมหรือเน้นอาคาร ทิวทัศน์หรือเน้นที่หมายตาให้เด่นชัดและน่าสนใจขึ้น ลานประเภทนี้อาจมีส่วนที่เป็นสนามหญ้าหรือสระน้ำ หรือทั้งสองอย่างประกอบกันกับ พื้นลาดแข็ง เช่น ลานด้านหน้าโบราณสถานลานโดยรอบอนุสาวรีย์ เป็นต้น

จ. ใช้เพื่อประโยชน์หลายอย่าง ส่วนใหญ่ “ลาน” มักมีการใช้งานหลายประเภทมากกว่าการใช้สอยอย่างเพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ลานในกลุ่มอาคารศูนย์ แสดงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งเป็นจุดนัดพบ และเป็นจุดกระจายนักท่องเที่ยวเข้าสู่ตัวอาคารนอกจากนี้อาจมีกิจกรรมเกิดขึ้น เช่น การแสดงศิลปะกลางแจ้ง เป็นต้น

2) ข้อพิจารณาในการปรับปรุง

ก. การแยกกิจกรรมและการสัญจรที่เหมาะสม ลานควรมีขอบเขตที่แน่ชัดแยกออกจากระบบสัญจรโดยรวมของเมือง เพื่อให้เกิดความปลอดภัย และความสะดวก ขอบเขตนี้อาจแสดงได้โดยการใช้แนวรั้ว การใช้แนวต้นไม้ การใช้วัสดุปูพื้นที่แตกต่าง การปรับระดับหรืออื่นๆ ในลานกิจกรรมเองควรมีการวางแผนว่า ส่วนใดของลานจะใช้เพื่อประกอบกิจกรรมอะไร และจัดเตรียมพื้นที่เพื่อกิจกรรมแต่ละส่วนให้เหมาะสมไม่ขัดแย้งกัน บริเวณที่เป็นทางสัญจรควรมีความกว้างเพียงพอที่จะรับปริมาณผู้ใช้ และมีความชัดเจนจนเพียงพอที่ผู้สัญจรมาสามารถตัดสินใจได้สมควรเดินไปทางใด

ข. การเลือกใช้วัสดุ วัสดุที่เป็นส่วนประกอบสำคัญของลาน ได้แก่ วัสดุปูพื้น ทั้งนี้เนื่องจากเป็นบริเวณที่มักมีการใช้งานมาก ควรเป็นพื้นที่ผิวแข็งเพื่อความถาวร แข็งแรง และเพื่อให้การใช้งานสามารถกระทำได้ตลอดทั้งปี

วัสดุปูพื้น มีมากมายหลายหลากประเภทให้เลือกใช้โดยคำนึง ความทนทาน ความสะดวก ในการใช้งานราคาค่าวัสดุและค่าก่อสร้าง ความสวยงาม ความกลมกลืนกันกับวัสดุของสิ่งที่อยู่โดยรอบ ได้แก่ วัสดุของอาคารข้างเคียง วัสดุปูพื้นในบริเวณข้างเคียง ในบริเวณงานเดียวกันอาจมีการใช้วัสดุปูพื้นหลายประเภทก็ได้ เพื่อแยกให้เห็นทิศทางของการเดิน แยกประเภทกิจกรรมที่จะ

เกิดขึ้น การเตือนให้ระวังหรือเตรียมตัวจุดที่มีการเปลี่ยนระดับสำหรับขึ้นบันไดหรือทางลาด โดยใช้วัสดุที่มีขนาด ผิวสัมผัส สีหรือลวดลายที่ต่างกัน

ค. พิจารณาการเข้าถึงของรถบริการ ในบางบริเวณควรคำนึงถึงกรณีหรือกรณีฉุกเฉินที่รถเข็น รถบริการ รถพยาบาล รถดับเพลิง สามารถเล่นในบริเวณได้ โดยใช้วัสดุปูพื้นที่มีความแข็งแรงพอ ไม่ออกแบบให้มีขั้นบันได หรือการลดระดับจนรถไม่สามารถเล่นเข้าไปได้ ถ้าเป็นพื้นสนามหญ้าอาจใช้แผ่นปูเว้นช่องปลูกหญ้า ซึ่งรถเล่นผ่านไปได้ แต่มองเห็นเหมือนเป็นลานหญ้าเขียว

ง. คำนึงถึงสภาพอากาศของบริเวณ ลานซึ่งเป็นพื้นลาดแข็งสำหรับเขตอากาศร้อนแบบไทย อาจกลายเป็นบริเวณที่ร้อน ไม่ร่มรื่น เกิดแสงสะท้อนและไอร้อน ดังนั้นควรจำกัดบริเวณพื้นที่ปลูกบนลานควรเจาะพื้น โดยรอบโคนต้นไม้ให้เพียงพอต่อการเจริญเติบโต โดยมีขนาดประมาณไม่น้อยกว่า 1.00 x 1.00 เมตร ถ้าสามารถเจาะพื้นให้มีขนาดกว้างกว่านี้ได้ ก็ยังมีผลดีต่อการเจริญเติบโตของต้นไม้

จ. คำนึงถึงการระบายบริเวณที่เป็นพื้นแข็ง ยังมีขนาดกว้างมาก ปัญหาการระบายน้ำจะมีมาก เนื่องจากน้ำไม่สามารถซึมผ่านผิวได้ ดังนั้น จึงควรทำให้ผิวมีความลาดเอียงลาด ออกจากอาคาร เพื่อการระบายน้ำฝนไม่ให้ไหลเข้าสู่อาคาร โดยอาจจะระบายท่อสู่ท่อระบายน้ำหรือลงสู่แปลงปลูกต้นไม้ รวมถึงควรอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าตัวอาคารด้วย เพราะในบริเวณพื้นลาดแข็งภายหลังจากฝนตกจะมีน้ำฝนไหลที่ผิวเป็นปริมาณมาก ถ้าระบายไม่ทันอาจไหลย้อนกลับไปหาตัวอาคารได้

ฉ. การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในลานที่เป็นที่ศูนย์กิจกรรมต่างๆ ควรจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้พอเพียง การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวก ควรคำนึงถึงผู้ใช้ที่เป็นเด็ก คนชรา หรือผู้ที่มีความพิการด้วย โดยอาจจัดทางลาดสำหรับรถเข็นไว้ มิใช่ทำแต่ขั้นบันไดเพียงอย่างเดียว หรือน้ำพุสำหรับดื่มควรออกแบบให้มีระดับสูงที่เด็กสามารถดื่มได้ มิใช่สำหรับผู้ใหญ่แต่เพียงอย่างเดียว สิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้ได้แก่

- ม้านั่ง / ที่นั่ง อาจเป็นม้านั่งอย่างเดียวหรือเป็นที่นั่งซึ่งออกแบบประกอบอยู่กึ่งบันได กำแพง กระบะต้นไม้ หรือที่นั่งประกอบอยู่กับขั้นบันได ซึ่งมักนิยมใช้สำหรับบริเวณเวทีการแสดงกลางแจ้ง ม้านั่งแบบที่มีพนักพิงจะนั่งได้สบายกว่าและนั่งได้นานกว่า

- น้ำดื่ม เป็นน้ำพุสำหรับดื่ม อาจออกแบบให้เป็นเหมือนรูปปั้นหรือเป็นงานประติมากรรม ช่วยตกแต่งบริเวณได้ด้วย

- บ่อน้ำ น้ำพุ น้ำตก เป็นสิ่งตกแต่งประดับประดาสร้างให้เกิดจุดสนใจ จุดเด่น หรือเป็นที่หมายตาบริเวณของในเขตอากาศร้อน บ่อน้ำช่วยให้อากาศร่มเย็นลงได้ การเคลื่อนไหวของน้ำรวมทั้งเสียงน้ำตก ก็เป็นสิ่งที่ช่วยสร้างบรรยากาศที่ตัดขาดออกจาก

บริเวณข้างเคียง และเกิดความเปลิดเพลิน อย่างไรก็ตาม บ่อน้ำนี้ต้องจัดให้มีระบบการกรองน้ำที่ดีจึงจะไม่สร้างปัญหาในเรื่องการดูแลรักษา

- ไฟแสงสว่าง ในบางบริเวณที่มีการใช้งานในเวลากลางคืน ควรจัดให้มีแสงสว่างให้เพียงพอ และถึงแม้จะไม่มีกิจกรรมเกิดขึ้นก็ควรจัดให้มีไฟฟ้าไว้เท่าที่จำเป็น เพื่อการรักษาความปลอดภัยหรือการดูแลของยามได้

- ส่วนประกอบอื่นๆ ในบริเวณลาน ได้แก่ ชุ้มโฆษณา ชุ้มขายของ ชุ้มขายหนังสือพิมพ์ ชุ้มขายดอกไม้ แผงลอย ซึ่งอาจเป็นแผงถาวรหรือชั่วคราวที่ ถ้าจัดกำหนดตำแหน่งให้ดี ควบคุมรูปแบบให้ได้ ก็เป็นสิ่งที่สร้างชีวิตชีวา และตกแต่งเพิ่มความสวยงามได้เช่นเดียวกัน

3.บ่อน้ำ สระน้ำ แม่น้ำลำคลองที่มีอยู่ตามธรรมชาติ

บ่อน้ำ สระน้ำ คูน้ำตามธรรมชาติ จัดเป็นพื้นที่ว่างโล่ง ประเภทหนึ่ง ซึ่งมีประโยชน์ใช้สอยในการพักผ่อนหย่อนใจของประชากรในท้องถิ่น และกลายเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวประการหนึ่ง นอกจากการใช้สอยเพื่อการเล่นกีฬาทางน้ำ เป็นที่ทัศนะที่สวยงาม เป็นความน่าสนใจของพื้นที่แล้ว อาจมีประโยชน์ใช้สอยอื่นแฝงอยู่ด้วย เช่น บริเวณบ่อน้ำรับช่วยป้องกันน้ำท่วม หรือเป็นแหล่งเก็บน้ำไว้ใช้ในหน้าแล้งเพื่อการบริโภค การรดน้ำต้นไม้หรือเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์บางชนิด รวมทั้งเป็นแหล่งรวมอาหาร เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ ในเมืองที่มีความหนาแน่นมาก บ่อน้ำจัดเป็นที่เปิดโล่งที่ช่วยลดความแออัดของเมือง เป็นบริเวณที่มีลมพัดผ่าน และเพิ่มแสงสว่างให้แก่เมือง ดังนั้น การปรับปรุงบ่อน้ำ สระน้ำเดิมที่มีอยู่ให้เพิ่มความน่าสนใจ เพิ่มกิจกรรมใช้สอย จึงเป็นสิ่งที่ควรพิจารณาในการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเช่นกัน

บ่อน้ำ สระน้ำบางแห่งมีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์ เช่น สระแก้วและสระขวัญ ในเมืองนครราชสีมา สมควรมีการปรับปรุงให้มีการใช้งานเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักฐานทางโบราณคดีอย่างหนึ่ง ซึ่งแสดงถึงระบบการวางผังเมือง เป็นที่เปิดโล่งของเมือง แหล่งน้ำสำหรับการบริโภค

1)ข้อพิจารณาในการปรับปรุง

ก.การใช้พื้นที่ริมน้ำเพื่อกิจกรรมของเมือง ในเมืองบริเวณพื้นที่ริมน้ำ ลำคลอง หรือทะเลสาบ อาจมีการปรับปรุงเพื่อเป็นแหล่งพักผ่อนของคนในเมือง เพราะเป็นธรรมชาติของคนเราที่มีความต้องการในการเดินเล่น ชี่จักรยาน หรือนั่งพักผ่อนชมวิิวทิวทัศน์ริมน้ำ โดยการจัดทำเขื่อนถาวร ปลูกต้นไม้ จัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับประชาชนเสริมสร้างกิจกรรมเพื่อให้มีชีวิามากขึ้นทั้งเวลากลางวันกลางคืน โดยเฉพาะเมืองที่มีแม่น้ำไหลผ่าน ซึ่งเป็นโคมพิเศษทางธรรมชาติอยู่แล้ว เช่น พื้นที่ริมน้ำเจ้าพระยา บริเวณตัวเมืองสมุทรปราการและเมืองนนทบุรี ซึ่งได้เปิดพื้นที่บริเวณริมน้ำสำหรับประชาชนได้ใช้ ในขณะที่อีกหลายเมืองมีแม่น้ำไหล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผ่านเป็นระยะทางหลายกิโลเมตร แต่ไม่มีพื้นที่สาธารณะริมน้ำสำหรับประชาชนเข้าถึง เช่น กรุงเทพมหานคร

ข. การปรับปรุงบริเวณชายน้ำ การปรับปรุงบ่อน้ำหรือสระน้ำ อาจปล่อยรูปร่างและขอบบ่อให้เป็นไปตามธรรมชาติในลักษณะที่เป็นเนินดิน เอียงลาดไปสู่บริเวณชายน้ำ และมีรูปร่างของบ่อเป็นรูปทรงอิสระตามธรรมชาติ สำหรับการใช้งานในเมืองมักต้องจัดก่อสร้างขอบเขื่อนเพื่อความแข็งแรง พร้อมทั้งปรับปรุงแต่งรูปทรงของบ่อข้าง โดยเฉพาะในเมืองที่มีการใช้สอยพื้นที่ริมน้ำมากควรเป็นบริเวณพื้นลาดแข็ง เพื่อให้ทนทานต่อการเหยียบและช่วยป้องกันมิให้โคลนพังทลาย วัสดุก่อสร้างที่ทำเขื่อนมีลักษณะต่างๆ เช่น เขื่อนไม้ เขื่อนกระเบื้อง เขื่อนคอนกรีตเสริมเหล็ก เขื่อนหิน หรือเขื่อนที่เป็นโครงสร้างผสมกับการปลูกต้นไม้ด้วย ซึ่งอาจเป็นเขื่อนที่เป็นรูปผนังเขื่อนฉาก หรือเอียงลาดในองศาต่างๆ ตามต้องการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับน้ำที่ขึ้นสูงสุดรวมทั้งระดับน้ำที่เปลี่ยนแปลงขึ้นลงตามช่วงเวลาในแต่ละฤดูกาล และขึ้นอยู่กับผลทางการมองเห็นที่ต้องการสำหรับบริเวณในเมืองนั้น พื้นที่ริมน้ำมีโอกาสที่จะใช้งานเทศกาลและการฉลองต่างๆ เช่น งานลอยกระทง งานสงกรานต์ การแข่งเรือ เป็นต้น ควรพิจารณาจัดทำทางลงเป็นขั้นบันไดหรือทำน้ำไว้เป็นระยะตามความเหมาะสม และมีขนาดกว้างขวางเพียงพอสำหรับคนในช่วงเวลาเทศกาลพิเศษด้วย

ค. การพิจารณาให้มีกิจกรรมทางน้ำ ในบางกรณีที่บ่อน้ำ สระน้ำ ทะเลสาบ ในเมืองขนาดใหญ่ หรือเป็นเมืองที่มีแม่น้ำ คู คลองไหลผ่าน อาจเอื้ออำนวยให้เกิดเส้นทางทัศนอาร เกิดกิจกรรมการเล่นเรือ กีฬาทางน้ำ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดความน่าสนใจแก่เมือง ทั้งนี้ ปัจจัยในเรื่องคุณภาพของน้ำก็เป็นสิ่งสำคัญเช่นเดียวในการสนับสนุนหรือจำกัดการเกิดกิจกรรมทางน้ำ ต้องดูแลเรื่องความสะอาดของน้ำ ความรุนแรงของคลื่น และกระแสน้ำที่เกิดขึ้น รวมถึงพืชน้ำที่ขึ้นปกคลุมเป็นส่วนประกอบในการพิจารณา

ง. การเพิ่มความสวยงามให้แก่สระน้ำ อาจเพิ่มความน่าสนใจ ความสวยงามให้แก่บ่อน้ำด้วยการใช้น้ำพุรูปแบบต่างๆ และยังมีประโยชน์ในการช่วยเพิ่มออกซิเจนให้กับน้ำ ช่วยในการหมุนเวียนของน้ำไม่ให้เน่าเสียอีกด้วย

จ. การใช้พืชพันธุ์ในน้ำ พืชน้ำอาจมีส่วนช่วยให้เกิดความสวยงาม ความน่าสนใจได้ เช่น กก ที่ใช้ตามชายน้ำและริมตลิ่ง บัวพันธุ์ต่างๆ ซึ่งมีให้เลือกมากมาย ทั้งนี้ต้องพิจารณาถึงความต้องการและประโยชน์ใช้สอยประกอบด้วย เช่น ถ้ามีถ้าต้องการที่จะเห็นพื้นที่น้ำเรียบและเปิดโล่ง ช่วยสะท้อนเงาของอาคาร หรือสิ่งก่อสร้างลงในน้ำ ก็ไม่ควรปลูกพืชน้ำคลุมลงไปในพื้นที่นั้น

ฉ. การใช้พืชพันธุ์ริมน้ำ ไม่ควรใช้ต้นไม้ที่ใบร่วงมากและมีใบขนาดเล็ก เพราะจะต้องทำความสะอาดสม่ำเสมอ ทำให้เป็นการเพิ่มการดูแลรักษามีต้นไม้หลายชนิดที่นิยมใช้

บริเวณริมน้ำเนื่องจากที่มีรูปทรงที่สวยงาม เมื่อสะท้อนเงาลงในน้ำแต่ทั้งนี้ก็ได้เป็นกฎเกณฑ์ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้เข้าไปใช้ประโยชน์ด้านการศึกษา ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บังคับแต่อย่างใด เช่น ต้นหลิว ต้นแปรงล้างขวดนม ต้นไทร เป็นต้น นอกจากนี้ควรพิจารณาถึง ต้นไม้ที่ขึ้นได้ดีตามพื้นที่ริมน้ำซึ่งมีความชื้นสูง ทนต่อระดับน้ำที่เปลี่ยนแปลงขึ้นลงได้ กลุ่มไม้ยืนต้น ได้แก่ ต้นพญาสัตบรรณ ต้นเตย ต้นเตยต่าง ต้นมะพร้าว ต้นลำภู ต้นโกกงาง (สำหรับบริเวณน้ำกร่อย) ต้นโศกน้ำ ต้นตะแบกน้ำ กลุ่มไม้พุ่มและไม้คลุมดิน ได้แก่ ต้นธรรมรักษา ต้นพุทธรักษา ต้นพุทธรักษา น้ำ ต้นเตยหอม เป็นต้น

2.4.2.3 เส้นทางการสัญจร

1.การเข้าถึง “การเข้าถึง” ได้แก่การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่ง ได้เดินเข้าสู่บริเวณที่เป็นจุดหมายปลายทาง บริเวณดังกล่าวควรมีลักษณะเชื่อเชิญมีความหมายประทับใจ และให้ความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวตามสมควร

1)ประเภทของการเข้าถึง สามารถแบ่งได้ 2 ระดับ ดังนี้

ก. การเข้าถึงตัวเมือง ในกรณีที่นักท่องเที่ยวเดินเข้าสู่ทางเข้าสู่ตัวเมืองโดยรถโดยสาร รถไฟ เรือ หรือเครื่องบิน สถานีจะเป็นจุดแรกที่นักท่องเที่ยวได้พบเห็น ซึ่งเป็นจุดที่มีความสำคัญทั้งในแง่ของการและให้ความประทับใจแรกเริ่ม ต่อนักท่องเที่ยว

ข. การเข้าถึงจุดสนใจ บริเวณที่เข้าถึงจุดสนใจ ได้แก่ประตูทางเข้า ลานใกล้ที่จอดรถ ลานหน้าทางเดินเข้าสู่สถานที่ บริเวณบริการข้อมูลข่าวสารซึ่งเป็นจุดเริ่มแรกที่นักท่องเที่ยวเตรียมตัวก่อนจะเข้าชมสถานที่ต่อไป

2) ข้อควรพิจารณาในการปรับปรุง

ก.ควบคุมเส้นทางและรูปแบบของการสัญจร ไม่ให้เกิดความสับสน ระบบของการเข้าถึงและเดินทางออกไปจากเมือง รวมทั้งการควบคุมจะต้องเป็นระบบที่ง่าย ไม่สับสน

ข. จัดตั้งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอ มีส่วนบริการเพื่ออำนวยความสะดวก เช่น ร้านอาหารร้านขายของชำ อาจรวมถึงร้านขายของที่ระลึกต่างๆ ด้วย ในกรณีที่นักท่องเที่ยว – ออก ของเมืองท่องเที่ยวที่มีอัตราการเข้าออกค่อนข้างสูงส่วนบริการ เช่น จุดพักคอย จุดนัดพบ จุดนัดหมาย ต้องมีความสะดวกสบาย และมองเห็นได้สะดวกไม่ให้บริการ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

ค. จัดแสดงสื่อในการให้ข้อมูล ส่วนบริการด้านข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับตัวเมือง อาจอยู่ในรูปแบบของแผ่นประกาศเอกสารแจก หรือเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูล ซึ่งข้อมูลดังกล่าวควรประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับจุดสนใจต่างๆ ภายในเมือง ข้อมูลเกี่ยวกับที่พักร้านอาหาร การสัญจร รวมถึงกิจกรรม เพื่อการท่องเที่ยวต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

ง. ใช้รูปแบบที่แสดงเอกลักษณ์ของเมือง ลักษณะทางกายภาพของสิ่งปลูกสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก ควรแสดงออกถึงรูปแบบทางศิลปวัฒนธรรมที่เป็น

เอกสารนี้เปิดเผยลักษณะของเมือง เพื่อให้สอดคล้องกับความสะดวกในการให้บริการนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จ.การดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพดี การดูแลรักษาสถานที่และ ส่วนบริการต่างๆ ให้สะอาดเรียบร้อย และใช้งานได้อยู่ตลอดเวลา เป็นสิ่งสำคัญที่สุดอีกประการหนึ่งที่ละเลยไม่ได้

2.เส้นทางนักท่องเที่ยว ได้แก่ แนวทางการสัญจรที่กำหนดขึ้นสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถพบเห็น หรือเข้าชมจุดที่น่าสนใจตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้ง่าย สะดวก ปลอดภัย ได้รับความรู้และความเพลิดเพลินจากการใช้เส้นทางที่จัดทำขึ้นสำหรับนักท่องเที่ยว

ในหลายกรณีที่เส้นทางนักท่องเที่ยวเกิดขึ้นมาโดยธรรมชาติ จากการที่มีนักท่องเที่ยว หลากๆ กลุ่มใช้เส้นทางเดิมซ้ำอยู่เป็นประจำในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจ เส้นทางนี้อาจเป็นเส้นทางรถยนต์ ทางเท้า ทางเรือ หรืออื่นๆ

เส้นทางสำหรับนักท่องเที่ยว อาจเป็นการใช้เส้นทางร่วมกับเส้นทางปกติของเมือง หรือ อาจเป็นการกำหนดเส้นทางขึ้นใหม่เป็นพิเศษ สำหรับพาหนะที่รับนักท่องเที่ยว ในกรณีที่ นักท่องเที่ยวจำนวนมากพอควร ควรเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดได้ระดับสูง

1) ประเภทของเส้นทางนักท่องเที่ยว

ก.ทางเท้า เป็นวิธีท่องเที่ยวที่ใช้ได้เกือบทุกเมืองเป็นวิธีที่ค่อนข้าง อิสระ สำหรับนักท่องเที่ยว ทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ ทั้งนี้ เพราะการเดินทางไม่จำเป็นต้องมีกำหนด ตารางเวลาที่แน่นอน นักท่องเที่ยวสามารถพักแรมตามจุดสนใจได้ตามชอบนอกจากนี้ ยังทำให้ นักท่องเที่ยวเคลื่อนที่ไประดับความเร็วต่ำ ทำให้สามารถเห็นรายละเอียดได้อย่างใกล้ชิดต่อสภาพ บ้านเมือง และเป็นวิธีการที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะใดๆ อีกทั้งยังเป็นการออกกำลังกายที่ดี

ข. ทางรถยนต์หรือทางโดยสาร เส้นทางรถยนต์อาจจัดขึ้นเป็น “เส้นทางชมวิว” หรือเป็นจุดหยุดแวะพักตามเส้นทางก็ได้ โดยจัดให้มีรถ ศาลาพักผ่อนตามจุดหยุดพัก

ค.ทางจักรยานหรือจักรยานยนต์ เป็นวิธีที่เหมาะสมสำหรับการ ท่องเที่ยวในพื้นที่ซึ่งค่อนข้างเป็นธรรมชาติ หรือพื้นที่ผจญภัย เป็นเสมือนการออกกำลังกาย แต่มี ข้อจำกัดสำหรับเด็กเล็กและผู้สูงอายุ จะต้องให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้ขับขี่ โดยแยกออกจากการ สัญจรทางรถยนต์ สำหรับทางจักรยานยนต์อาจใช้ร่วมกับทางรถยนต์ได้

ง.ทางเรือหรือทางแพ เหมาะสำหรับพื้นที่ที่เป็นเส้นทางสัญจร ได้ หรือมีแหล่งที่น่าสนใจอยู่ตามริมน้ำ ริมหาด นอกจากนี้ ยังสามารถสัมผัสบรรยากาศของน้ำได้ดี อีกด้วย การท่องเที่ยวทางน้ำจัดได้เป็นบางฤดูกาลเท่านั้น

จ.รถไฟหรือรถราง เช่น รถรางสำหรับขึ้นยอดเขาเพื่อชมวิว ทิวทัศน์ ทำให้นักท่องเที่ยวตื่นตื้นเต้นกับบรรยากาศแปลกใหม่ หรือรถราง รถไฟ ที่จัดขึ้นเฉพาะใน บางย่าน เช่น ย่านโบราณ ย่านชุมชนชาวจีน เป็นต้น

ฉ. พาหนะอื่นๆ เช่น รถม้า เป็นพาหนะที่ให้บรรยากาศพิเศษ

เอกสารนี้เป็นไปมากกว่าการสัญจรรูปแบบอื่นของเมือง เช่น การใช้รถม้าที่จังหวัดลำปาง เป็นจุดดึงดูดความ ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สนใจของนักท่องเที่ยวได้ดี จนกลายเป็นเอกลักษณ์พิเศษของเมืองไทยอย่างหนึ่งซึ่งสมควรได้รับการอนุรักษ์ อีกทั้งเป็นพาหนะที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะ ไม่ว่าจะเป็นครันพิช หรือเสียงรบกวน เส้นทางการมีความร่มเย็นเพราะเป็นการสัญจรไปอย่างช้าๆ ได้เห็นบรรยากาศของเมืองคล้ายกับการสัญจรทางเท้า สำหรับรถลาก ถึงแม้ปัจจุบันเมืองไทยได้เลิกใช้ไปแล้ว แต่การจัดรถลากในบางส่วนของพื้นที่ และเป็นระยะทางสั้นๆ ก็ยังเป็นสิ่งที่น่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะชาวต่างประเทศ ส่วนกระเช้าลอยฟ้า ใช้สำหรับการขึ้นจุดสูงสุด หรือข้ามแม่น้ำลำคลองข้ามทะเลสาบ เช่น รถกระเช้าลอยฟ้าขึ้นภูเขารัง จังหวัดภูเก็ต เป็นต้น

2) ข้อพิจารณาในการปรับปรุง

ก. ขั้นตอนในการกำหนดเส้นทาง การพิจารณากำหนดเส้นทางนักท่องเที่ยว ควรทำอย่างรอบคอบ โดยการสำรวจและสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ประกอบกับแนว โนม์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การจัดเส้นทางนักท่องเที่ยว ควรเริ่มต้นจากการพิจารณาดำแหน่งของแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่างๆภายในเมือง โดยจัดลำดับตามความสำคัญ และความน่าสนใจ หลังจากนั้น จึงพิจารณาว่า สามารถเชื่อมต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ด้วยวิธีใดบ้าง

ข. การจัดเส้นทางในลักษณะวงบรรจบ เส้นทางนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่จะจัดทำในลักษณะที่เป็นวงล้อมบรรจบ เนื่องจาก ทำให้นักท่องเที่ยวได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่ และเกิดความเพลิดเพลินไปตลอดทาง โดยไม่จำเป็นต้องย้อนกลับเส้นทางเดิม ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย และเสียเวลา เวลาการใช้เส้นทางที่เป็นวงบรรจบมีข้อดีอีกประการหนึ่ง คือ ความสะดวกในนักท่องเที่ยวกลุ่มย่อยที่ต้องการทิ้งพาหนะของตนไว้ยังจุดเริ่มต้น ช่วยให้สามารถกลับมายังจุดเดิมได้ง่าย

การจัดเส้นทางในลักษณะเป็นวงบรรจบนี้ อาจจัดให้มีการเดินทางใน 2 ลักษณะ ตัวอย่างเช่น เริ่มต้นด้วยการเดินทางทำไประยะหนึ่ง แล้วจึงเปลี่ยนเป็นการสัญจรโดยทางเรือในขา กลับ ซึ่งนักท่องเที่ยวอาจเหนื่อยอ่อนล้า ก็จะเป็นการเที่ยวที่ได้พักผ่อนความเมื่อยล้าไปในตัว แต่ทั้งนี้เส้นทางนักท่องเที่ยว อาจจัดในลักษณะที่เป็นแบบทางเดียว โดยมีจุดเริ่มต้นและจุดปลายทาง อยู่ตามแนวเส้นทางสัญจร เช่น แหล่งท่องเที่ยวอยุธยา เป็นต้น เส้นทางลักษณะนี้ ไม่มีปัญหาสำหรับการท่องเที่ยว เพราะยานพาหนะสามารถไปรอรับอยู่ที่จุดใดจุดหนึ่งได้

ค. การจัดเส้นทางให้มีความแตกต่างภายในเมือง

การกำหนดเส้นทาง อาจจัดทำขึ้นหลายเส้นทางหรือหลายระบบภายในเมืองๆหนึ่ง เพื่อสนองทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีเวลาการพักผ่อนต่างกัน เช่น เส้นทางสำหรับรถยนต์ที่ใช้เวลาหรือเป็นเส้นทางสำหรับช่วงเวลาเย็น หรือช่วงเวลากลางคืน สำหรับการท่องเที่ยวบริเวณย่านกิจกรรมกลางคืนเท่านั้น เป็นต้น นอกจากนี้ อาจจัดเส้นทางที่หลากหลายเส้นทาง เนื่องจากความ

แตกต่างจากความสนใจของนักท่องเที่ยว เช่น เส้นทางสำหรับผู้สนใจด้านศิลปวัฒนธรรม อาจนำเอกสารนี้เป็นเอกสารสำหรับใช้ในการเรียนการสอนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต หากฝ่าฝืนถือว่าผิดกฎหมาย และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นักท่องเที่ยวไปตาม วัด โบสถ์ โบราณสถานต่างๆ หรือเส้นทางสำหรับผู้ที่ต้องการชมวิวทิวทัศน์ อาจนำนักท่องเที่ยวไปตามแม่น้ำลำคลองเพื่อดูชีวิตความเป็นอยู่และสภาพบ้านเมือง เป็นต้น หรืออาจเป็นเส้นทางที่มีความหลากหลาย มีความสนใจหลายๆด้านรวมกันสำหรับเมืองที่มีจุดเด่นในหลายด้าน

ง. การให้ข้อมูลข่าวสารในเส้นทาง เส้นทางนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้กับนักท่องเที่ยวตลอดทางสัญญาณอย่างสม่ำเสมอด้วยระบบป้ายหรือด้วยวิธีอื่นๆ เพื่อบอกทิศทางเกี่ยวกับระยะทาง เช่น การช่วยเหลือนักท่องเที่ยวในการกำหนดทิศทางของตนเองด้วย “ที่หมายตา” การสร้างให้เกิดความต่อเนื่องตลอดเส้นทาง หรือใช้วัสดุพื้นชนิดเดียวกันตลอดเส้นทาง เป็นต้น

จ. พิจารณาจัดประเภทของพาหนะตามสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ เส้นทางนักท่องเที่ยว อาจจัดทำขึ้นโดยพาหนะในการเดินทางแตกต่างกัน และเหมาะสมกับเฉพาะของเมืองนั้นๆ

ฉ. การปรับปรุงบริเวณจุดเริ่มต้นของเส้นทาง

จุดเริ่มต้นของเส้นทางนักท่องเที่ยว มักเป็นจุดซึ่งอยู่ในย่านกลางเมือง หรือเป็นจุดที่เข้าถึงได้ง่ายและมีข้อมูลต่างๆ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถใช้ในการตัดสินใจวางแผนการท่องเที่ยว มีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการ เช่น ที่จอดรถ บริเวณพักผ่อน อาจจัดให้มีเส้นทางนักท่องเที่ยวหลายเส้นด้วยพาหนะการเดินทางวิธีต่างๆ ดังนั้น จุดเริ่มต้นไม่จำเป็นต้องมีจุดเดียว แต่อาจกระจายกันอยู่ก็ได้

ช. ความต่อเนื่องกับเส้นทางทัศนจรภายนอกเมือง

เส้นทางนักท่องเที่ยวไม่ควรจำกัดอยู่เพียงภายในเมืองเท่านั้น แต่ควรพิจารณาถึงความต่อเนื่องกับเส้นทางภายนอกของนอกเมืองด้วย ซึ่งอาจเป็นเส้นทางเดียวกันหรือต่อเนื่องกันเป็นบางส่วนก็ได้

3. ถนน เป็นองค์ประกอบสำคัญของเมือง ทำหน้าที่เชื่อมโยงส่วนต่างๆของเมืองเข้าด้วยกัน และยังเป็นส่วนเชื่อมเมืองเข้ากับระบบสัญจรไปที่อื่นของประเทศอีกด้วย

1) ประเภทต่างๆของถนนในเมือง ถนนแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

ก.ถนนสายประธาน ได้แก่ ถนนเชื่อมระหว่างเมือง เป็นถนนสายใหญ่ซึ่งยานพาหนะสามารถแล่นด้วยความเร็วสูง มีความกว้างมากกว่าถนนประเภทอื่น

ข.ถนนสายหลัก ได้แก่ ถนนหลักของเมือง ตัดผ่านพื้นที่ส่วนใหญ่ของตัวเมือง มีรถสัญจรไปมามากกว่าถนนสายอื่น มักเป็นถนนที่มีความสำคัญตั้งอยู่

ค.ถนนสายรอง ได้แก่ ถนนหลักของเมือง ตัดผ่านพื้นที่ส่วนใหญ่ของตัวเมือง มีการจราจรหนาแน่นรองจากถนนสายหลัก

ง.ถนนสายย่อย เป็นถนนที่แยกจากถนนสายรอง มีการสัญจรหนาแน่นปานกลางถึงเบาบาง

จ. ถนนทางเข้า ได้แก่ ถนนที่แยกเข้าสู่สถานที่ต่างๆ มีการสัญจรเบาบางกว่าถนนประเภทอื่นๆ

ถนนสายหลัก สายรอง สายย่อย และทางเข้า เป็นส่วนของถนนที่อยู่ในเมือง ถนนที่มีความสำคัญมากกับทัศนภาพของเมืองส่วนรวม คือ ถนนสายหลัก และถนนสายรอง เนื่องจากถนนสองระดับนี้ เป็นส่วนเชื่อมโยงจุดสำคัญของเมือง ที่หมายต่า่านสำคัญในระดับเมือง ซึ่งคนส่วนใหญ่จะต้องใช้และผ่านไปมาเป็นประจำ จึงเป็นถนนที่สื่อความหมายของตัวเมืองได้ดี ที่ผู้มาเยี่ยมเยือนควรประทับใจในทัศนภาพในแนวถนนเหล่านี้

2) ข้อพิจารณาในการปรับปรุง

ก. การส่งเสริมทัศนียภาพของการเข้าสู่เมือง บริเวณที่สายประธานเชื่อมต่อกับถนนสายหลักของเมือง ถือว่าเป็น “ส่วนเข้าถึง” ของตัวเมือง ซึ่งหากได้รับการส่งเสริมความสำคัญทางทัศนียภาพบางประการให้ผู้กำลังเดินเข้าสู่ตัวเมือง ทำให้มีความกระตือรือร้น หรือตื่นเต้น ซึ่งสามารถรู้สึกได้ว่า เดินมาถึงจุดหมายปลายทางของเมืองแล้ว

การส่งเสริมทัศนียภาพนี้ ทำได้หลายรูปแบบ ได้แก่ การใช้วัสดุพืชพันธุ์ที่แตกต่างกันในบริเวณเส้นทางที่ตัดผ่าน เช่น ป้ายแสดงทางเข้าหรือป้ายแสดงการต้อนรับ ควรทำให้เด่นชัดอ่านได้จากระยะไกล และมีรูปลักษณะเข้ากับภูมิประเทศ บางครั้งส่วนบริเวณทางเข้าถึงเมือง อาจมีองค์ประกอบที่แสดงความเป็นเมืองชัดเจนอยู่แล้ว ซึ่งไม่จำเป็นต้องเน้นเรื่องนี้มากนัก เพียงจัดทำภาพมุมมองให้ผู้เรียบร้อย งดงาม ก็สามารถสร้างความประทับใจได้ในทำนองเดียวกัน

ข. มีขนาดของถนนที่เหมาะสมกับปริมาณการสัญจร ถนนควรมีความกว้างเพียงพอที่ยานพาหนะสามารถสัญจรได้โดยไม่ติดขัด มีจำนวนช่องทางวิ่งมากพอจะบรรจุปริมาณยานพาหนะที่ต้องการได้ในช่วงถนนนั้นๆ

ค. คำนึงถึงความสะดวกและความปลอดภัย ได้แก่ ความสะดวกในระยะเลี้ยว มีป้ายบอกทิศทางชัดเจนและวางตำแหน่งที่เหมาะสม ไม่สับสนในเรื่องทางแยกและทิศทาง แบ่งช่องทางวิ่งที่ชัดเจน และมีไฟแสงสว่าง

ง. ความสวยงามในถนน การวางเส้นทางเป็นแนวตรงยาวต่อเนื่องกันมากเกินไปทำให้ทัศนียภาพไม่น่าสนใจ ควรมีขอบทางที่ชัดเจนเป็นระเบียบ ผิวจราจรมีความราบเรียบสม่ำเสมอ

จ. ความสวยงามของภาพที่มองเห็นจากถนน ได้แก่ ทางเท้าสะอาดเป็นระเบียบ อาคารมีลักษณะกลมกลืน ทั้งนี้ มิได้หมายความว่าอาคารในแนวถนนจะต้องมีรูปแบบเดียวกันหมด แต่หมายความว่ารูปแบบที่สวยงามในภาพรวม บางเมืองมีกฎระเบียบควบคุมใช้สีของอาคาร กฎควบคุมขนาดป้าย ทั้งนี้เพื่อผลทางด้านความเป็นระเบียบ ต้นไม้แนวถนนควรได้รับการดูแลเอาใจใส่ตัดแต่งให้อยู่ในสภาพที่อยู่เสมอ

4. ทางเดินเท้า

ทางเดินเท้ามีหน้าที่หลักเช่นเดียวกับถนน คือ รองรับการสัญจร และมีความสำคัญทัดเทียมกับถนน ทางเท้าอาจเป็นทางเดินที่ขนานไปกับแนวถนน หรืออาจแยกต่างหากจากแนวถนนก็ได้

1) ประเภทของทางเดินเท้า

ก. ทางเท้าขนานไปกับแนวถนน ได้แก่ ทางเท้าที่ขนานอยู่สองข้างของแนวถนนในเมือง และเป็นทางเท้าที่มีการสัญจรหนาแน่นถ้าหากเป็นทางเท้าในถนนสายหลักและสายรอง

ข. ทางเท้าที่เป็นทางลัด ได้แก่ ทางเท้าที่มักเป็นที่รู้จักกันเฉพาะกลุ่ม ลัดไปตามซอยหรือด้านหลังอาคาร หรือริมแม่น้ำ อันที่จริงแล้ว ทางลัดเหล่านี้อาจได้รับการส่งเสริมให้อยู่ในระบบทางเท้าของเมือง โยปรับปรุงสภาพแวดล้อมสองข้างทางก็จะสามารถเพิ่มความคล่องตัวให้กับระบบการสัญจรของเมือง

ค. ทางเท้าระหว่างอาคารพาณิชย์ หรือย่านทางเดินเท้า คือ บริเวณที่คนสามารถเดินติดต่อกันได้ทั้งบริเวณ โดยไม่มีการสัญจรของยานพาหนะอื่นเข้าไปยุ่งเกี่ยว ซึ่งเป็นสิ่งที่มีในเกือบทุกเมืองของยุโรป และบางเมืองของสหรัฐอเมริกา บริเวณดังกล่าวมักเป็นย่านพาณิชย์ และมีบรรยากาศในเชิงนันทนาการด้วย หรืออาจเป็นทางลัด จากการเดินถนนตามแนวถนนในเมืองได้ด้วย

ง. ทางเท้าชั่วคราว ได้แก่ การปิดถนนสายในวันพิเศษเพื่อใช้เป็นทางเท้า หรือเพื่อกิจกรรมนันทนาการ

2) ข้อพิจารณาในการปรับปรุง

ก. ความต่อเนื่องกันของทางเท้า โครงข่ายทางเดินเท้า ต้องมีความสมบูรณ์ต่อเนื่อง ชัดเจน และสามารถทำให้คนไปถึงจุดหมายได้โดยไม่มีอุปสรรคกีดขวาง ไม่มีการเปลี่ยนระดับถ้าไม่จำเป็น

ข. ความปลอดภัย ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยในการสัญจรจากกระบวนการสัญจรอื่น ซึ่งเป็นความปลอดภัยในแง่ของสวัสดิภาพในการเดินเท้า การแบ่งแยกกระบวนการสัญจร เช่น ทางรถจักรยาน ออกจากการเดินเท้าให้ชัดเจน จะทำให้การจราจรทุกระบบมีการคล่องแคล่ว และปลอดภัยสูง ต้องมีระบบควบคุมหรือการจัดวิธีป้องกัน ไฟฟ้าแสงสว่างเป็นส่วนช่วยเพิ่มสวัสดิภาพแก่คนเดินเท้าด้วย

ค. ความกว้างของทางเท้าเพียงพอกับปริมาณผู้สัญจร ขนาดทางเท้าขึ้นอยู่กับปริมาณผู้สัญจรในเส้นทางนั้น โดยปกติเกณฑ์มาตรฐานสากลระบุว่า ทางเดินเท้าบริเวณย่านการค้าและย่านธุรกิจ ซึ่งมีคนสัญจรไปมาหนาแน่นควรมีความกว้างอย่างน้อยที่สุด 3.00 เมตร และทางเดินเท้าในบริเวณอื่นรองลงมาประมาณ 2.00 เมตร ซึ่งความกว้างนี้หมายถึง การใช้

เอกสารนี้เพื่อการสัญจร วนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อันที่จริงแล้ว ตามแนวความคิดของเมืองรุ่นใหม่ ทางเท้าในย่านทางเดินหลักของเมืองควรมีบรรยากาศช่วยผ่อนคลายความเครียด และทำให้เมืองสวยงาม โยจัดสภาพแวดล้อมบริเวณนั้นให้มีความร่มรื่นงดงาม

2.4.2.4 ทิวทัศน์และที่หมายตา

ทิวทัศน์ หมายถึง บริเวณที่มีความสวยงามที่เป็นพิเศษ อันเนื่องมาจากสภาพภูมิประเทศที่สวยงาม มีความแตกต่างกันไปตามสภาพโดยทั่วไป หรือเกิดความพิเศษทางธรณีวิทยา เช่น บริเวณชายทะเล หุบเขา เมื่อกล่าวถึงทิวทัศน์ หมายถึง การมองเห็นบริเวณที่พิเศษ ซึ่งเกิดจากธรรมชาติมากกว่าสิ่งมนุษย์สร้างขึ้นได้แก่ ทิวทัศน์ในเมืองของแต่ละจังหวัด

ที่หมายตา หมายถึง บริเวณที่มีความเป็นพิเศษ อันเนื่องมาจากอาคาร หรือสิ่งปลูกสร้างที่มีความเป็นพิเศษโดยเฉพาะ หรือมีความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านสถาปัตยกรรม และประติมากรรม หรือสิ่งปลูกสร้างที่มีจุดเด่น ในเรื่องความสูง เช่น บริเวณสวนหลวง

1. ความสำคัญของทิวทัศน์และที่หมายตา มีส่วนสำคัญในการปรับปรุงการท่องเที่ยว คือ

ก. ตัวแหล่งท่องเที่ยวเอง สามารถมองเห็นได้ชัดเจนจากการที่คนไปเที่ยวทะเล สาเหตุเพราะมีทิวทัศน์ที่สวยงามเป็นพิเศษ หรือเมืองริมฝั่งแม่น้ำ ทะเลสาบ จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำหรับผู้ที่ไปพักผ่อนหย่อนใจเช่นเดียวกัน หรือเมืองที่เป็นที่ตั้งของสถานโบราณซึ่งเป็นแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ไปเยี่ยมชม และศึกษาหาความรู้เป็นต้น

ข. เป็นสิ่งที่ช่วยกำหนดทิศทางการตั้งของชาวเมืองเองและนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวต่างถิ่นที่ไม่คุ้นเคยกับสภาพเมืองนั้น ซึ่งยากแก่การจดจำตำแหน่งหรือทิศทาง ยิ่งเมืองที่มีขนาดใหญ่ขึ้น หรือย่านที่มีขนาดความกว้าง ก็ยิ่งจำเป็นที่ต้องจัดทำสิ่งหมายตาขึ้นเป็นระยะ เพื่อช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าใจเมืองหรือย่านนั้นได้ง่าย เกิดความรู้สึกสะดวกและปลอดภัย

2. ข้อพิจารณาในการปรับปรุง

ก. การนำนักท่องเที่ยวไปยังจุดที่มีทิวทัศน์พิเศษ

ข. การส่งเสริมทิวทัศน์ให้มีคุณค่ามากขึ้น

1) พยายามมิให้มีสิ่งก่อสร้างอาคารมาปิดบังทิวทัศน์หรือที่หมายตา

2) เสริมให้ทิวทัศน์หรือที่หมายตาเห็นได้ชัดเจนและน่าสนใจมากขึ้น

- การเพิ่มฉากหลัง

- การเน้นกรอบของภาพ

- การช่วยนำสายตาไปสู่จุดที่น่าสนใจ

2.4.2.5 ภูมิทัศน์เมืองอื่น

1. อาคารสาธารณะ

การปลูกสร้างสถาปัตยกรรมและสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ มีข้อคำนึงถึง 2 ประการ คือ รูปแบบและการกำหนดที่ตั้ง ส่วนความสวยงามนั้นควรคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก สถาปัตยกรรม เพื่อการบริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น ศาลาที่พัก ห้องน้ำ ห้องส้วม เป็นต้น สิ่งอำนวยความสะดวกที่กล่าวมาแล้วไม่จำเป็นว่าทุกแหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีครบ แต่ต้องพิจารณาโดยดูจาก

ก. สิ่งบริการเมืองหรือชุมชน

- ตั้งอยู่ในย่านทางชุมชนเมือง ถ้ามีร้านอาหารเพียงพอ ก็ไม่จำเป็นต้องมีร้านอาหาร

- แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ห่างไกลออกไป จำเป็นต้องมีร้านอาหาร ร้านขายของ ห้องน้ำ ศาลาที่พัก เป็นต้น

ข. ระยะทางและระยะเวลาของเส้นทางนักท่องเที่ยว อาจมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียง 1-2 แห่งก็เพียงพอ โดยไม่จำเป็นต้องจัดขึ้นในทุกแหล่งท่องเที่ยวก็ได้

ค. จำนวนนักท่องเที่ยว ประกอบด้วยนักท่องเที่ยวทั้งที่เป็นกลุ่มและเดี่ยว ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยกำหนดจำนวนของร้านขายอาหาร ห้องน้ำ ว่าต้องการมากน้อยเพียงใด

2. ข้อพิจารณาในเรื่องรูปแบบของอาคาร

ก. คำนึงถึงรูปสถาปัตยกรรมท้องถิ่นข้างเคียง เพื่อให้เกิดความกลมกลืนต่อเนื่องกัน และสะท้อนให้เห็นรูปแบบของวิถีชีวิต ความเป็นอยู่และเอกลักษณ์ของพื้นที่

ข. คำนึงถึงสภาพอากาศในท้องถิ่น

- การยื่นชายคาของอาคาร

- พยายามหันอาคารให้มีช่องเปิดทางด้านทิศเหนือและใต้เพื่อรับ

ลมธรรมชาติ

ค. ปรับปรุงอาคารเดิมมาใช้งาน แต่ในการปรับปรุงจะต้องอ้างอิงจากรูปแบบอาคาร และรูปแบบของการตกแต่งภายในเดิมให้มากที่สุด

3. ข้อพิจารณาในการเลือกที่ตั้งอาคาร

ก. สภาพทางกายภาพของพื้นที่ โดยพิจารณาจาก

- ความลาดชันที่เหมาะสม สำหรับการปลูกสร้างอาคารไม่ควรเกิน 15% ถ้าลาดชันมากกว่านี้ อาจทำให้ก่อสร้างยุ่งยากมากขึ้น และราคาสูงขึ้น ถ้าจำเป็นต้องวางอาคารบนพื้นที่ลาดชัน หรือพยายามให้เกิดการปรับพื้นที่โดยการตัดดินหรือถมที่น้อยที่สุด

- พิจารณาดำแหน่งต้นไม้ และกลุ่มต้นไม้ที่มีอยู่เดิม

โดยเฉพาะต้นไม้ขนาดใหญ่ที่มีอายุยืนยาว มีขนาดใหญ่ หรือต้นไม้หาได้ยาก เจริญเติบโตช้า ควร

เอกสารนี้เก็บรักษาเอาไว้ และเตือนตำแหน่งของอาคารไปยังบริเวณที่เปิดโล่งหน้าไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- พิจารณาเส้นทางระบายน้ำตามธรรมชาติ ควรหลีกเลี่ยงการวางอาคารขวางทิศทางกรไหลของน้ำ โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีสภาพภูมิประเทศสูงต่ำ ซึ่งบางครั้งทางน้ำจะเกิดขึ้นเฉพาะภายหลังฝนตกเท่านั้น

- พิจารณามุมมองของทิวทัศน์ที่ดีและไม่ดี คือพยายามให้นักท่องเที่ยวสามารถมองเห็นมุมมองที่ดีจากอาคารได้

ข. ควรพิจารณาการใช้งานบริเวณโดยรอบ ว่าทิศทางของนักท่องเที่ยวมาจากทิศทางใดบ้าง

ค. ควรพิจารณาการวางกลุ่มอาคาร เพื่อใช้ประโยชน์จากระดับความสูง ควรวางกลุ่มอาคารทางด้านทิศใต้หรือทิศตะวันตก เพื่อได้ประโยชน์จากระดับเงาของอาคาร

ง. ควรพิจารณาระยะถอยร่นของอาคาร อาคารควรวางให้มีระยะถอยห่างจากถนนที่จอดรถ และทางเข้าพอสถลวร

จ. ควรพิจารณาด้านการขยายตัวในอนาคต ควรคำนึงถึงการขยายตัวในอนาคตไว้ด้วย

ฉ. ควรพิจารณาดำเนินการโบราณสถาน การวางตำแหน่งอาคารต้องมีระมัดระวังมิให้รบกวนโบราณสถาน

2.4.2.6 สิ่งก่อสร้างและสิ่งประกอบบริเวณ

ควรพิจารณาให้อยู่ในลักษณะเดียวกับสถาปัตยกรรม นั่นคือ การคำนึงถึงรูปแบบและการกำหนดตำแหน่ง

1. ข้อพิจารณาในรูปแบบของสิ่งก่อสร้าง และสิ่งประกอบบริเวณ

ก. คำนึงถึงรูปแบบเดิมของท้องถิ่น โดยนำเอารูปแบบของสิ่งก่อสร้างที่มีอยู่เดิมมาเป็นแนวทางทั้งนี้ เพราะสิ่งประกอบบริเวณดังกล่าวจะเป็นเสมือนการตกแต่ง

ข. คำนึงถึงความกลมกลืนของส่วนประกอบพื้นที่ทั้งหมด ควรมีความกลมกลืน และให้คล้ายคลึงกันในขนาด สัดส่วน วัสดุที่ใช้ รวมทั้งสีสันทที่เกิดขึ้น

ค. ควรคำนึงถึงการใช้งานกลางแจ้ง ต้องคำนึงถึงเป็นพิเศษในเรื่องความทนทานต่อสภาพดินฟ้าอากาศ

ง. ควรคำนึงถึงการใช้งานของคนจำนวนมาก ซึ่งมีผู้มาใช้สอยจำนวนมากและมีความระมัดระวังในการใช้งานที่แตกต่างกัน

จ. ควรคำนึงถึงรูปแบบที่ไม่โดดเด่น ควรเป็นสิ่งที่ตอบสนองต่อการใช้งานให้ดีที่สุด ซึ่งช่วยให้นักท่องเที่ยวจดจำทิศทาง และตำแหน่งของตนเองได้ง่ายขึ้น

ฉ. บางโอกาสอาจมีการใช้งานได้หลายประเภท สิ่งก่อสร้างมิใช่เป็นการออกแบบเพื่อสนองต่อการใช้งานอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียว แต่ควรตอบสนองการใช้งานหลากหลาย เช่น งานป็นนอกจากเพื่อความสวยงามแล้วอาจยังเพิ่มน้ำพุ เพื่อลดความร้อนได้ด้วย

2. ข้อพิจารณาในตำแหน่งของสิ่งปลูกสร้าง และส่วนประกอบพื้นที่

ก. คำนึงถึงการใช้งาน เพื่อสนองต่อประโยชน์สูงสุดในการใช้งาน
จำเป็นต้องคำนึงถึง

- แนวทางการสัญจรของรถยนต์และคนเดินเท้า
- ตำแหน่งของอาคารข้างเคียงที่มีอยู่ในบริเวณนั้น
- ตำแหน่งกิจกรรมต่างๆ เช่น ที่จอดรถ ลานอเนกประสงค์
- มุมมองที่เกิดขึ้นจากการวางตำแหน่งสิ่งก่อสร้างลงไป
- ความสัมพันธ์กับสิ่งประกอบบริเวณอื่นๆ

ข. คำนึงถึงมุมมอง การคำนึงถึงผลกระทบทางด้านมุมมองที่เกิดจากการจัดวางสิ่งประกอบบริเวณ

2.4.2.7 ป้ายโฆษณา

ป้ายโฆษณามีการแข่งขันกันทั้งในด้าน ขนาด สี สัน ถ้อยคำ และรูปภาพ สร้างปัญหาด้านสุนทรียภาพเสื่อมโทรมของเมืองเป็นอย่างมาก

1. ปัญหาของป้ายโฆษณาในภูมิทัศน์เมือง

- ก. สร้างความอูจาดทางสายตา
- ข. เป็นตัวปิดบังทิวทัศน์ในจุดสำคัญของเมือง
- ค. ก่อให้เกิดอันตราย หรืออุบัติเหตุจากการโค่นล้ม หรือร่วงหล่นจากลมพายุ
- ง. ปิดบังการระบายอากาศของอาคาร

2. การจำแนกป้ายโฆษณา

- ก. ป้ายโฆษณาผลิตภัณฑ์ สินค้าโครงการใหญ่ แสดงป้ายถาวร
- ข. ป้ายโฆษณาภาพยนตร์
- ค. ป้ายโฆษณาชั่วคราว
- ง. ป้ายประกาศหรือป้ายเชิญชวน
- จ. ป้ายชั่วคราวอื่นๆ

3. ลักษณะตำแหน่งที่ตั้งของป้ายโฆษณา

- ก. ป้ายบนหลังคาอาคาร หรือโครงการต่างๆ
- ข. ป้ายบนกันสาดอาคาร
- ค. ป้ายที่มีโครงสร้างบนพื้นดิน

ง. ป้ายชั่วคราวตามรั้ว และกำแพง หรือฝาผนังอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับ... ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จ. ป้ายโฆษณาตามป้ายรถประจำทาง

ฉ. ป้ายโฆษณาเคลื่อนที่

4. ข้อคิดเกี่ยวกับการโฆษณาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ป้ายโฆษณาไม่ได้สร้างที่เดือดร้อนแก่สาธารณชนมาก เนื่องจากคนส่วนใหญ่อาจไม่ฟังวิทยุ แต่ทางด้านสิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยากมาก ดังนั้นการติดป้ายโฆษณาในสิ่งแวดล้อม เปรียบเสมือนระบอบเผด็จการที่บังคับและฝ่าฝืนใจประชาชนอย่างถูกต้อง

5. แนวทางการแก้ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ก. กำหนดย่าน

ข. ปรับปรุงป้ายให้เหมาะสมในแต่ละย่าน

ค. กำหนดรูปแบบและลักษณะการติดป้าย

ง. ตรวจสอบและกำจัดการติดป้ายที่ไม่ได้รับอนุญาต

2.4.2.8 สาธารณูปโภค

1. ระบบไฟฟ้าในบ้านเมืองจะมีสองระบบ คือ ระบบไฟฟ้าแรงสูง และระบบไฟแรงต่ำ

2. สายไฟเป็นสิ่งที่รบกวนสิ่งแวดล้อมมากที่สุดของระบบไฟ

3. หม้อแปลงไฟฟ้ามีตั้งแต่หม้อขนาดเล็กชนิดแขวนติดตั้งกับไปจนถึงหม้อแปลงไฟฟ้าขนาดใหญ่

2.4.3 รายละเอียดองค์ประกอบภูมิทัศน์เมือง

2.4.3.1 ทางสัญจรและที่จอดรถ

1. ถนน

ในการออกแบบถนนต้องคำนึงถึงหลัก 2 ประการ คือ ความสวยงามและขนาดมาตรฐานต่างๆ ตามที่วิศวกรกำหนดไว้ ขนาดมาตรฐานเหล่านี้ วิศวกรกำหนดขึ้นโดยคำนึงถึงความสะดวก และความปลอดภัยของผู้ใช้เป็นหลัก ส่วนในเรื่องแนวทางพัฒนาถนนให้เกิดความสวยงามนั้น ได้กล่าวถึงเอาไว้ว่าในบทที่ 6 ในบทนี้จะกล่าวถึงมาตรฐานต่างๆที่จำเป็นในการออกแบบถนน

1) องค์ประกอบของถนน มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ คือ

ก. ความกว้างของถนน ถนนในเมืองส่วนใหญ่มีการระบุขนาดที่เหมาะสมเอาไว้ ในพระราชกฤษฎีกาของเมืองต่างๆ ที่กำหนดโดยสำนักผังเมืองว่า เมืองนั้นๆ ควรมีถนนในระดับต่างๆ และมีความกว้างจำนวนเท่าใด มีรูปตัดของถนนเป็นอย่างไร โดยศึกษาจากขนาดของเมือง และปริมาณการจราจรของเมืองในอนาคต ซึ่งระบุความกว้างของถนนโดยรวมมาจากปัญหาหลัก 3 ประการ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- มีช่องทางวิ่งที่ช่องทาง ซึ่งอยู่กับปริมาณที่จะสัญจรในถนนสายนั้นๆ
- ใช้ขนาดช่องทางวิ่งเท่าไร โดยขึ้นอยู่กับขนาดและมีความเร็วของยานพาหนะในถนนสายนั้นๆ ช่องทางวิ่งสำหรับยานพาหนะภายในเมือง มีขนาดตั้งแต่ 2.50 – 3.60 เมตร ความเร็วของรถยิ่งมาก ความกว้างของช่องทางต้องกว้างขึ้นตามด้วย
- ขอมให้มีช่องจอดข้างทางหรือไม่ ขึ้นอยู่กับนโยบายการวางแผน โดยปกติแล้วในถนนที่มีการจราจรผ่านไปมาตลอดตลอดเวลาทุกๆ 2-3 นาที การจอดข้างทางจะเป็นการจอดกีดขวางการเคลื่อนไหวของการจราจร ทำให้การจราจรติดขัด จึงไม่ควรจะมีช่องทางจอดสำหรับถนนนั้น

อย่างไรก็ตามโดยทั่วไปแล้ว ถนนมีความกว้างของส่วนต่างๆดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 ตารางแสดงองค์ประกอบถนนแบบต่างๆ

องค์ประกอบถนน	ถนนสายประธาน	ถนนสายหลัก	ถนนสายรอง	ถนนสายย่อย
ขนาดความเร็ว	65-95	50	30-50	30(กม/ชม)
จำนวนช่องทางวิ่ง	4 ขึ้นไป	4-6	2-4	2
ความกว้างของช่องทางวิ่ง (เมตร)	3.6	3.0	2.4-3.0	2.4
ความกว้างของช่องจอดรถข้างไหล่ทาง(เมตร)	3.6	3.0	3.0	2.4

นอกจากนั้นแล้วในบริเวณที่จะต้องเลี้ยวโค้ง รัศมีวงเลี้ยวต้องเป็นรัศมีที่มีความกว้างเพียงพอที่จะให้ความปลอดภัยในการเลี้ยวได้ โดยทั่วไป รัศมีวงเลี้ยวนี้อยู่ในช่วงระยะ 5.00-7.00 เมตรตามแต่ชนิดของขบวนที่สัญจรไปมาบนถนนดังกล่าว ถนนที่มีการสัญจรของรถขนาดใหญ่ รัศมีวงเลี้ยวจะต้องกว้างมากขึ้นตามไปด้วย

ข. ระยะเว้นว่างเพื่อความปลอดภัย เพื่อความสะดวกและความปลอดภัยของการสัญจร จุดวิกฤตต่างๆ บนเส้นทาง เช่น จุดตัดข้ามของเส้นทางสัญจรทั้งที่เป็นชนิดเดียวกัน รวมทั้งจุดทางแยกต่างๆ หรือจุดอาจเกิดอันตรายขึ้นได้ จุดเหล่านี้จำเป็นต้องมีระยะเว้นว่างเพื่อความปลอดภัยให้ผู้ขับขี่ได้ทราบล่วงหน้าก่อนที่จะถึงจุดดังกล่าว เพื่อผู้ขับขี่จะได้มีการเตรียมตัวรับสถานการณ์นั้นได้

ภายในระยะเว้นว่างนี้ ต้องมีการติดตั้งป้ายเตือนป้ายบอกทิศทางต่างๆ รวมทั้งไฟจราจรเพื่อเป็นการบอกผู้ขับขี่ให้ทราบถึงสถานการณ์ล่วงหน้า ดังนั้น ป้ายหรือสัญญาณเหล่านี้ ควรจะมองเห็นได้ชัดเจน ปราศจากสิ่งใดๆ มาปิดบัง

ส่วนในบริเวณทางแยกที่ไม่มีสัญญาณไฟจราจร ผู้ขับขี่ในแต่ละเส้นทางควรมองเห็นรถที่กำลังสัญจรมาอีกทิศทางหนึ่งได้ในระยะหนึ่งๆ เพื่อความปลอดภัยในการผ่านทางแยกและการเลี้ยวอีกทั้งบริเวณที่ไม่มีอะไรบังการมองเห็น ของผู้ขับขี่ขยวดยาน ระยะเว้นว่างนี้มีตัวแปรที่สำคัญคือ ความเร็วของรถที่สัญจรไปมา และความถี่ของถนนแผนภูมิข้างล่าง แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของความเร็วยวดยาน (ตัวเลขด้านบน) กับระยะเว้นว่างตามมาตรฐานที่กำหนดไว้สำหรับถนนที่มีพื้นผิวปกติ แต่ถ้าหากว่าเป็นผิวที่มีความถี่มาก ก็จำเป็นจะต้องเว้นระยะห่างออกอีก

ค. เกาะกลางถนน ในถนนที่มีขนาดกว้าง มีช่องทางวิ่งข้างละ 3 ช่องทางขึ้นไป ต้องมีเกาะกลางถนนเพื่อช่วยป้องกันความสับสนของผู้สัญจรไปมา และเป็นจุดพักสำหรับการข้ามถนน นอกจากนี้ ผลพลอยได้ของเกาะกลางถนนนี้ คือเป็นการตกแต่งให้ถนนดูสวยงามขึ้น ซึ่งกระทำได้หลายวิธีตั้งแต่วิธีที่ง่ายที่สุด คือ เป็นเกาะที่เป็นเกาะคอนกรีตธรรมดา และมีรั้วกั้นแบ่งเส้นจราจร ไปจนถึงการนำเอาวัสดุพืชพันธุ์ที่ไม่ยืนต้น ไม้พุ่ม หรือหญ้านำมาปลูกเกาะกลางถนน เป็นต้น ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับข้อกำหนด ดังนี้

- ขนาดของเกาะกลางถนน โดยทั่วไปไม่มีกำหนดของเกาะกลางถนนที่เป็นมาตรฐานเอาไว้ เนื่องจากขนาดของเกาะกลางถนนจะแปรไปตามขนาดของถนน นอกจากนี้ ยังมีโอกาสที่ถูกลดขนาดของถนน เพื่อรองรับการขยายตัวของผิวจราจร อย่างไรก็ตาม เกาะกลางถนนไม่ควรให้มีขนาดใหญ่จนเกินไป ขนาดของเกาะกลางถนนที่ใหญ่มา นอกจากจะเป็นการสิ้นเปลืองแล้ว มักมีผู้ใช้เกาะกลางถนนเพื่อเป็นที่พักผ่อน ซึ่งค่อนข้างอันตราย และสร้างความสับสนให้กับผู้ขับขี่ขยวดยาน

- การวางขยายพื้นผิวจราจร ในบางครั้งเกาะกลางถนนเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งที่ถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อรองรับการขยายตัวของถนนในอนาคต จึงอาจมีการลดขนาดของเกาะกลางลง หรือยกเลิกเกาะไว้เพียงการตีเส้นแบ่งถนนแทนก็ได้ ดังนั้น การตกแต่งเกาะกลางถนนควรทำให้เรียบง่าย เพื่อความสะดวกในการรื้อถอนในภายหลัง

- ความปลอดภัยของการจราจร ในบริเวณที่เป็นจุดตัด จุดทางแยก การตกแต่งเกาะกลางถนนต้องไม่ปิดบังหรือรบกวนการสัญจร ซึ่งอาจจะทำให้เกิดอันตรายได้

- ความสามารถในการดูแลรักษา นับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการตกแต่งเกาะกลางถนน ในพื้นที่ดูแลรักษาได้ไม่ทั่วถึง การตกแต่งเกาะกลางอาจก่อให้เกิดปัญหาขึ้นมาได้ เนื่องจากพันธุ์ไม้ต่างๆ ต้องการดูแลรักษา รวมทั้งการตัดแต่ง ดังนั้น ในบริเวณที่ไม่สามารถจะดูแลรักษาได้อย่างทั่วถึง อาจต้องใช้การตกแต่งด้วยวิธีอื่น

บนถนนขนาดเล็ก เช่น ถนนที่มีช่องทางวิ่งข้างละ 1-2 ช่องทาง ไม่ควรมีเกาะกลางถนน เนื่องจากจะทำให้ถูกถนนดูคับแคบ และเพิ่มความรกตาให้กับภูมิทัศน์ การเพิ่มขนาดทางเท้าและปลูกต้นไม้ตกแต่งบนทางเท้า จะให้ผลทางคุณภาพที่ดีกว่า

ง. วงเวียน บริเวณวงเวียนเป็นส่วนประกอบอย่างหนึ่งของถนน ที่เป็นที่ยอมรับมากในสมัยหนึ่งและปัจจุบัน จะพบเห็นวงเวียนที่มีมาแต่เดิม ในหลายที่ของเมืองในประเทศไทย บริเวณวงเวียนมักเป็นที่หมายตา ของเมือง เช่น หอนาฬิกา น้ำพุ รูป ประติมากรรม นับเป็นองค์ประกอบภูมิทัศน์ที่สำคัญอย่างหนึ่ง ที่ควรได้รับความสนใจขนาดวงเวียนโดยทั่วไปถูก กำหนดขึ้นตามการออกแบบ ความแตกต่างลักษณะขอลวงเวียนมีตั้งแต่ค่อนข้างเล็ก เพื่อช่วยในการแจกจ่ายการสัญจร ไปจนถึงขนาดใหญ่ ที่เป็นสวนหย่อมอนุสาวรีย์ เพื่อให้คนเข้ามาใช้ประโยชน์ได้ อย่างก็ตาม ขนาดวงเวียนที่เล็กที่สุด ไม่ควรมีเส้นผ่าศูนย์กลางที่ต่ำกว่า 14.00 เมตร เพราะจะทำให้การเลี้ยวตามโค้งวงเวียนไม่สะดวกเท่าที่ควรบริเวณรอบๆ วงเวียนนับเป็นส่วนที่ประกอบสำคัญของภูมิทัศน์ด้วย ควรมีการควบคุมระเบียบและรูปแบบให้สนับสนุนสิ่งที่อยู่ในวงเวียนนั้นๆ สัดส่วนในวงเวียนก็เป็นสิ่งสำคัญมาก วงเวียนที่มีสิ่งปลูกสร้างในวงเวียน ไม่ควรมีความสูงใหญ่เป็นก้อน ทำให้ดูหนักแน่น ขนาดของวงเวียนบางครั้งเพียงปลูกดอกไม้สีสดงามก็อาจเป็นสิ่งดึงดูดใจได้เพียงพอแล้ว

จ. ขอบคัน ขอบคันเป็นส่วนประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับ ถนนภายในเมือง หน้าที่หลักของขอบคัน คือ เป็นสิ่งควบคุมระบายน้ำของถนนและเป็นตัวแบ่ง แนวนถนน ขอบคันที่มี 2 ประเภท คือ ขอบคันชนิดพาหนะขึ้นไม่ได้ และขอบคันชนิดที่พาหนะขึ้น บนทางเท้าได้ ขอบคันควรสูงกว่า 10 ซม. เพื่อให้ควบคุมการระบายน้ำ ได้ดี และมองเห็นได้ ชัดเจนแต่ไม่ควรสูงเกิน 20 ซม. เนื่องจากอาจเป็นอุปสรรคต่อการจราจรในแนวนถนนและทำให้ ประตุรถเสียหายได้ ขนาดที่เหมาะสมสำหรับขอบคันชนิดที่พาหนะขึ้นไม่ได้ คือ 15 ซม.และควรมี ความเหมาะสมในการก้าวขึ้นลงของคนเดินเท้าด้วย

ฉ. พื้นผิวถนน สิ่งสำคัญของพื้นผิวที่ต้องคำนึงถึง คือ ชนิดของ พื้นผิวถนน โดยทั่วไปแล้วถนนในเมือง พื้นผิวจะทำด้วยวัสดุที่ทนทานต่อการใช้งาน เช่น ผิวลาดยาง หรือคอนกรีต ซึ่งแข็งแรงเพียงพอที่จะรองรับการจราจรได้ ความลาดเอียงของถนนมีกำหนด ไว้เป็นอัตราส่วนที่ทำให้การระบายน้ำพื้นผิวถนนเป็นไปได้อย่างสะดวก ไม่มีน้ำขังบริเวณถนน เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการใช้งาน รวมทั้งเป็นการรักษาสภาพพื้นผิวถนนให้เรียบเสมอกัน ความลาดเอียงของถนนมี 3 แบบ คือ

1. ลาดเอียงไปในทิศทางเดียวกันตลอดทั้งความกว้างของถนน
2. ลาดเอียงจากจุดกึ่งกลางของถนนออกไปทั้งสองข้างถนน
3. ลาดเอียงไปหาจุดกึ่งกลางถนนซึ่งลาดเอียงทั้งหมดนี้ไม่ควรต่ำกว่า 2% เพราะว่าจะทำให้ การระบายน้ำเป็นได้ดีเท่าที่ควร

การระบายพื้นผิวที่ใช้ถนนที่ใช้อยู่ทั่วไปมี 2 ชนิด คือ แบบที่ใช้ในการระบายน้ำที่ขอบคัน พบในบริเวณเกาะกลางถนน หรือทางเดินเท้าข้ามถนนที่สามารถวางรับท่อได้ ช่องรับน้ำส่วนมาก มักจะมีตะแกรงเหล็กปิด เพื่อกันไม่ให้เศษที่มีขนาดที่มีขนาดใหญ่ตกลงไปทำให้เกิดการอุดตันได้

ซึ่งช่องรับน้ำโคนปกติจะมีความสูงเท่าๆ กับขอบคัน และมีความยาวของแต่ละช่องประมาณ 3 ซม. โดยที่ความถี่ของการวางรับช่องรับน้ำที่ขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำฝนที่ตกในพื้นที่ดังกล่าว รวมทั้งทิศทางการลาดเอียงของถนน โดยด้านที่รับน้ำมาก จะต้องมียังช่องระบายน้ำที่มากกว่าด้านที่น้ำน้อย และอีกวิธีหนึ่ง คือ การระบายน้ำบนผิวถนน วิธีนี้จะใช้ในกรณีที่ดินไม่มีเกาะกลางถนน หรือไม่มีทางเดินข้างถนน หรือการวางท่อรับน้ำในบริเวณดังกล่าวไม่สามารถกระทำได้อีกเนื่องจากติดขัดระบบ สาธารณูปโภคอื่นๆ จึงไม่สามารถทำการระบายน้ำที่ขอบคันได้ ต้องใช้วิธีระบายจากผิวถนนโดยตรง วิธีนี้ทำให้ผิวการจราจรไม่เรียบเหมือนวิธีแรก

2. ทางเท้า

1) ข้อมูลเบื้องต้น

ก. สัดส่วนมนุษย์ที่สัมพันธ์กับขนาดทางเท้า มนุษย์ 1 คน โดยเฉลี่ยต้องการทางเท้า 0.06 เมตร โยประมาณ และกรณีที่ต้องสิ่งของอื่นๆ ก็จะมีความต้องการทางเท้าเพิ่มมากขึ้น

ข. ความต้องการด้านพื้นที่ ในการเดินทางของมนุษย์จะมีการเว้นระยะห่างกับคนที่เดินอยู่ข้างหน้า ระยะที่เว้นนี้ผู้เดินจะรู้สึกถึงความสบายที่ต่างกันไปตามเหตุการณ์ กล่าวคือ การเดินในที่สาธารณะในขณะที่เร่งรีบ หรือมีจุดหมายที่แน่นอนอยู่ข้างหน้า จะมีระยะเว้นห่างจากบุคคลข้างหน้าน้อยกว่าการเดินเล่นในสวนสาธารณะ

ค. อัตราความเร็วในการเดินและปริมาณการเคลื่อนไหว

การเคลื่อนไหวการสัญจร การเดินในสภาพการณ์ต่างๆ มนุษย์ มีอัตราความเร็วในการเดินเฉลี่ยต่างกัน กล่าวคือ หากทางเท้าที่มีความหนาแน่น อัตราความเร็วในการเดินทางลดลง ความหนาแน่นของเท้าขึ้นอยู่กับจำนวนคนที่ใช้เวลาเดียวกัน ซึ่งในที่นี้เรียกว่า ปริมาณการเคลื่อนไหว

2) การประมาณความกว้างของทางเท้า จากขนาดร่างกายมนุษย์ในการใช้ทางเท้า 1 คน ต่อการใช้ทางเท้า 0.60 เมตร ฉะนั้น ทางเท้าควรกว้างอย่างน้อยที่สุด 1.20 เมตร คือสามารถสวนทางกันได้ มาตรฐานโดยทั่วไประบุว่า ทางเท้าบนถนนสายหลักในย่านธุรกิจ ย่านการค้า และย่านอุตสาหกรรม ควรกว้าง 2.50-3.00 เมตร เป็นอย่างน้อย และย่านพักอาศัยทั่วไปมีขนาด 1.20-2.00 เมตร สำหรับถนนสายย่อย ตัวเลขมาตรฐานนี้เป็นตัวเลขที่ใช้กับสภาพการณ์ทั่วไป บางครั้งตัวเลขนี้ไม่สามารถนำไปใช้ได้ เช่น กรณีที่เป็นย่านการค้าที่มีความสำคัญ มีปริมาณคนมากเป็นพิเศษ จำเป็นต้องใช้ขนาดทางเท้าที่กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ในบางกรณี เช่น ควรใช้การประมาณความกว้างของทางเท้า โดยคำนวณสูตรความกว้างทางเท้า คือ ปริมาณ x ระยะห่างด้านหน้า

- ปริมาณในที่รู้ได้จากการประมาณคนที่เดินผ่านทางภายใน 1 นาที เช่น ย่านการค้าที่มีคนผ่านมากอาจมีคนผ่านถึง 200 คนต่อนาที

- ระยะห่างด้านหน้า ได้จากได้จากระยะเว้นห่างที่มนุษย์พึงพอใจตามสภาพการณ์ต่างๆ เช่น เดินดูสินค้าจะเว้นระยะห่างจากคนข้างหน้าประมาณ 2.80-3.60 เมตร

- อัตราความเร็วของการเดินของมนุษย์ โดยเฉลี่ยปกติ 72 เมตร / นาที แต่ละกรณีที่ทางเท้า มีความหนาแน่นมาก อัตราความเร็วจะลดลง ดังนั้น อัตราความเร็วที่ใช้ในสูตรนี้ จะใช้อัตราความเร็ว หนาแน่นที่ยอมรับได้ (คูตารางเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของการเคลื่อนไหวกับทางเท้า กับอัตราความเร็วในการเดิน) สูตรนี้ใช้ประมาณความกว้าง

ทางเท้าที่ใช้ในการสัญจรเท่านั้น ในกรณีที่มีกิจกรรมอื่นๆ เพิ่มขึ้นบนทางเท้า จำเป็นต้องบวกเพิ่มอีกตามความต้องการของกิจกรรมนั้นๆ เช่นการปลูกต้นไม้บวกเพิ่มอีก 0.80 เมตร ในกรณีหลุมปลูก หากปูพื้นพรมชนิดต้นไม้ ก็ควรบวกเพิ่มอีกประมาณ 0.60 เมตร เป็นต้น

3) ทางลาดที่ใช้ในทางเดินเท้า ในกรณีที่ภูมิประเทศมีลักษณะลาดชัน หรือมีการเปลี่ยนแปลงระดับอาจใช้ทางเท้า เป็นลักษณะลาด หรือเป็นขั้นบันได ในกรณีเป็นทางลาดไม่ควรลาดชันเกินกว่า 8 % หรือหากจำเป็นอาจลาดชันได้ถึง 12 % กรณีที่ทางลาดชันนั้นๆ มีระยะสั้นไม่เกิน 1 เมตร

4) การใช้ขั้นบันไดในทางเดินเท้า ในบางครั้งจำเป็นต้องเปลี่ยนระดับทางเท้า โดยทำเป็นขั้นบันได อัตราระหว่างลูกตั้งและลูกนอนของบันไดเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณา อัตราที่ใช้ในงานภายนอกอาคาร ได้แก่ 2 ลูกตั้ง + ลูกนอน = 650 ถึง 675 เมตรจะได้สัดส่วนของบันไดที่เดินขึ้นลงได้สะดวก ลูกตั้งของบันไดที่ใช้ในงานภายนอกอาคารในที่สูงควรสูง 0.10 เมตร เป็นอย่างน้อยจึงจะไม่เกิดการสะดุด และไม่ควรรวมเกิน 1.75 เมตร ยกเว้นในกรณีที่ชันมาก เช่นภูเขา จำนวนขั้นควรมีมากกว่า 2 ขั้นขึ้นไป และควรมีชานพักทุกๆ ช่วงความสูง 3.80 เมตร เป็นอย่างน้อย การเปลี่ยนระดับควรเห็นชัดเจน อาจใช้ป้ายเตือน การราวจับ การใช้พืชพันธุ์ธรรมชาติ เป็นต้น

5) การเลือกวัสดุผิวพื้น วัสดุผิวพื้นที่ใช้ในทางเท้าควรคำนึงสภาพดินเดิม การสั่นสะเทือนของการจราจรใกล้เคียง และความถี่ของการขูดหรือทางทำนั้นๆ เช่น การขูดเพื่อวางท่อ การซ่อมแซมสาธารณูปโภคใต้ดิน เป็นต้น ประเภทพื้นที่ใช้ในทางเท้า ได้แก่

ก. พื้นประเภทแข็ง เป็นพื้นที่หล่อเป็นผืนแข็ง ได้แก่ พื้นคอนกรีต ข้อดีของพื้นคอนกรีต มีความคงทนถาวรสูง หากสภาพดินภายใต้ผิวพื้นมีความอยู่ตัวสามารถตกแต่งผิวได้หลากหลาย เช่น เขียนลาย ตีแนว พิมพ์ลาย ผสมสี ผิวหินล้าง กรวดล้าง และปูผิวด้วยวัสดุอื่น เช่น กระเบื้องดินเผา แผ่นซีเมนต์แต่งผิวสำเร็จรูป อิฐ เป็นต้น ข้อเสียของพื้นคอนกรีตบนทางเท้า คือ การแตกร้าวเมื่อได้รับความสั่นสะเทือนสูง และยากในการซ่อมแซมให้เหมือนเดิมเมื่อมีการขูดเจาะ

ข. พื้นประเภทยืดหยุ่น ได้แก่ พื้นที่มีการประสานตัวของพื้นผิวอย่างหลวมๆ ทำให้พื้นผิวมีความยืดหยุ่นตัวเล็กน้อย พื้นชนิดนี้ ได้แก่ พื้นประเภทแอสฟัลท์

และพื้นยางสังเคราะห์ พื้นประเภทแอสฟัลต์ พบว่า มีการใช้เป็นทางเท้าน้อย เนื่องจากข้อเสียในด้านสีผิว แอสฟัลต์มักมีสีเข้มไม่สวยงามเท่าพื้นผิวประเภทอื่นๆ ส่วนพื้นยางสังเคราะห์มีราคาค่อนข้างสูง และไม่มีผลผลิตในประเทศไทย พื้นประเภทนี้มีข้อดีในด้านความยืดหยุ่นตัว ทำให้เหมาะต่อการเดินและวิ่งออกกำลังกาย

ค. พื้นประเภทหน่วยย่อย ได้แก่ พื้นผิวที่ประกอบด้วยวัสดุชิ้นย่อยๆ ปลูกต่อเนื่องกัน โดยไม่มีการประสานรอยต่อ ปัจจุบันเป็นที่นิยมมาก เนื่องจากสามารถรับน้ำหนักได้ดี ก่อสร้างและซ่อมแซมง่าย ข้อเสียของพื้นประเภทนี้ คือไม่สามารถทำพื้นผิวให้หลากหลายมากนัก ตัวอย่างพื้นประเภทนี้ ได้แก่ อิฐประดับดิน ในพื้นประเภทนี้ยังมีอิฐชนิดเว้นร่องให้ปลูกหญ้าได้ด้วย ซึ่งให้ข้อดีในแง่ของความสวยงามและไม่สะท้อนความร้อนแต่มีข้อเสียคือต้องมีการบำรุงรักษามากกว่าพื้นผิวธรรมดา

ง. การติดตั้งส่องสว่างในทางเท้า ไฟส่องสว่างที่ใช้สำหรับทางเท้าที่ตั้งอยู่ในย่านการค้า ใช้ความสว่างขนาด 0.6 ฟุตแคนเดิล บริเวณทั่วไปใช้ขนาด 0.5 ฟุตแคนเดิล

3. ทางจักรยานและที่จอดรถจักรยาน ขนาด และระยะที่จำเป็นสำหรับทางจักรยาน

1) รัศมีเลี้ยวโค้งสำหรับทางจักรยาน โดยปกติทางจักรยานที่ขนานไปกับถนนได้ ส่วนจักรยานที่แยกจากถนน รัศมีเลี้ยวโค้งจะขึ้นอยู่กับความเร็วของจักรยาน ระยะเอียงหน้าตัดทางโค้งและทางฝัดของพื้นผิว แต่การประมาณตัวเลขโดยทั่วไป ประมาณได้ว่า รัศมีเลี้ยวโค้งของทางจักรยานไม่ควรต่ำกว่า 3.50 เมตร

2) ความลาดชันของจักรยาน ในเมืองที่มีสภาพภูมิอากาศสูงต่ำ ความเอียงลาดของทางจักรยานที่เหมาะสม คือ ประมาณ 4.5 % ความลาดชันสูงที่ยอมรับได้คือ 10% แต่ไม่ควรเป็นระยะที่ไม่ไกลมากนัก

3) ระยะทางสายตาและการติดตั้งป้ายสำหรับทางจักรยาน ระยะการมองเห็น และระยะหยุดจอดจักรยาน เป็นระยะที่ต้องนำไปใช้ในการวางแผนทางจักรยานในส่วนที่เป็นทางเลี้ยว ทางแยก การติดตั้งป้ายต่างๆ บนเส้นทาง ไม่ว่าจะเพื่อความปลอดภัยและเพื่อบอกเส้นทางในการขับขี่ไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างเรียบรื่น ความเร็วของจักรยานโดยเฉลี่ยใช้ความเร็ว 30 กม./ชม. (20 ไมล์ต่อชั่วโมง)

4) วัสดุพื้นสำหรับทางจักรยาน ซึ่งมีรายละเอียดเช่นเดียวกับหัวข้อวัสดุพื้นสำหรับทางเดินเท้า ในกรณีของทางจักรยาน บริเวณที่เป็นการพักผ่อนผ่านพื้นที่ธรรมชาติ มักนิยมใช้วัสดุแอสฟัลต์ เนื่องจากมีความกลมกลืนกับธรรมชาติดีกว่าวัสดุอื่น ในบางกรณีอาจใช้พื้นผิวเส้นทางเป็นดินซีเมนต์ หรือดินลูกรัง แต่ควรเป็นการใช้ในระยะสั้น เนื่องจากวัสดุเหล่านี้ชำรุดเสียหายตามสภาพอากาศได้ง่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5) ไฟส่องสว่างสำหรับทางจักรยาน ทางจักรยานที่ต้องการแสงส่องสว่างในเวลากลางคืน ต้องการ 0.6 ฟุตแคนเดิล บริเวณทั่วไป 1 ฟุตแคนเดิล บริเวณผู้ใช้นาแน่นหรือในบริเวณทางแยกที่มีการจราจรหนาแน่น ใช้ 2 ฟุตแคนเดิล

6) ที่จอดรถจักรยาน จักรยาน เป็นพาหนะที่จอดได้ง่าย ต้องการพื้นที่ต่อ 1 คัน เฉลี่ยประมาณ 0.70x1.70 เมตร เพื่อป้องกันการสูญหาย ควรทำโครงสำหรับจอดจักรยานชนิดที่ผู้ขับขี่สามารถใช้โซ่ร้อยล่้ามตัวรถและโครงที่เตรียมไว้ให้ โครงสำหรับจอดจักรยานควรอยู่ห่างบริเวณจุดหมายปลายทางของผู้ใช้ไม่เกิน 100 เมตร มิฉะนั้นผู้ขับขี่จะนำไปจอดยังที่ใกล้กว่าในบริเวณที่ได้เตรียมไว้ ซึ่งทำให้เกิดความไม่เป็นระเบียบ

4. ที่จอดรถ

1) ลัคส่วนที่จอดรถซึ่งขนานกับแนวถนน กรณีที่เป็นการจอดขนานแนวถนน ทั้งการจอดแบบชั่วคราวและจอดเป็นเวลานาน ขึ้นอยู่กับขนาดของรถและรัศมีเลี้ยวในการเข้าออก

2) การจัดการ และขนาดที่จอดรถนอกแนวถนน ในกรณีที่เป็นการจัดลานจอดรถ ควรแยกบริเวณจอดรถเป็นส่วนตามประเภทของรถ ทั้งนี้เนื่องจากขบวน 3 ประเภทหลักๆ คือ จักรยาน รถยนต์ และรถที่มีโดยสาร 20 คนขึ้นไป จะมีรัศมีเลี้ยวและความคล่องตัวที่แตกต่างกัน รถจักรยานยนต์เป็นรถขนาดเล็กที่มีความคล่องตัวสูง ควรจัดที่จอดให้ใกล้บริเวณทางเข้า-ออก เพื่อจะได้ไม่รบกวนรถอื่นๆ ที่มีความคล่องตัวต่ำกว่า ภายในบริเวณจอดรถที่สกนจร หรือรถขนาดใหญ่ที่มีผู้โดยสาร 20 คน ขึ้นไป เป็นอีกประเภทหนึ่งที่ต้องจัดให้แยกต่างหากจากรถยนต์ และควรให้อยู่ใกล้เส้นทางเข้าอาคาร หรือสถานที่ท่องเที่ยว โดยที่ไม่มีสิ่งกีดขวางทางสายตาผู้อื่น การที่รถประเภทนี้ควรอยู่ใกล้ทางเข้า เนื่องจากผู้โดยสารที่ลงพร้อมกันคราวละมากๆ จะได้ไม่ต้องเดินปะปนกับทางสัญจรอื่นๆ หากไม่สามารถทำได้ควรจัดที่จอดรถรับ-ส่งผู้โดยสารให้อยู่ในจุดที่เหมาะสม หรือจัดที่จอดรถาวให้ต่างหาก ดังนั้น ควรเลือกตำแหน่งที่จะจัดให้ต่างหาก

- การจัดช่องจอด มีหลายลักษณะ ได้แก่ การจอดตั้งฉาก จอด 60 องศา รถจักรยาน และรถจักรยานยนต์มักนิยมจอดตั้งฉาก เนื่องจากใช้พื้นที่น้อยกว่าและการเข้าออกไม่ลำบากนักสำหรับรถยนต์และรถสกนจร การจอดทั้ง 3 แบบ ให้ข้อได้เปรียบและเสียเปรียบต่างกัน คือ การจอดตั้งฉากเป็นการจอดที่ใช้เนื้อที่สิ้นเปลืองที่สุด ข้อ เสีย คือ การเข้าและออกใช้เวลามากกว่าการจอดแบบเอียง สำหรับกรณีที่รถวิ่งได้ 2 ทาง อาจเกิดอุบัติเหตุขึ้นง่าย การจอดแบบ 45 องศาสามารถออกจากช่องจอดได้สะดวกเช่นเดียวกับแบบ 60 องศา แต่ผู้ขับขี่จะระหะหยุดได้ลำบากเนื่องจากช่องจอดเอียงซ้อนกันมากขึ้น ผู้จอดไม่แน่ใจว่าควรจอดได้ลึกมากเท่าใด

- การวางแผนการจอด หากเป็นไปได้ควรวางตามทิศทางที่คนจะเดินสู่สถานที่เพื่อเอกสารนี้ ความสะดวกในการเดิน และเพื่อความสะดวกกับผู้ขับขี่กำลังนำรถเข้ามาจอดด้วย เป็นการลดไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวนจุดตัดระหว่างเส้นทางเดินกับเส้นทางรถ สำหรับในเมืองที่มียานพาหนะรับจ้างอื่นๆ เช่น แท็กซี่ สามล้อ รถม้า รถจักรยานยนต์รับจ้าง ควรจัดที่จอดรถเฉพาะให้สำหรับรถบริการเหล่านี้ไม่ให้ปะปนกันกับรถอื่นๆ การจัดบริเวณเฉพาะจะทำให้เกิดความเรียบร้อยและสะดวกต่อผู้ใช้งาน การจัดบริเวณช่องทางเข้า-ออกของลานจอดรถ หากผู้ใช้เป็นทั้งทางเข้าและออก ควรมีขนาดอย่างน้อย 7.50 เมตร เพื่อความสะดวกในการเลี้ยวเข้าออก และระยะหัวมุมเลี้ยวควรมีหมองออกไปได้ไกลเพียงพอที่ผู้ที่กำลังจะขับรถออกสามารถมองเห็นรถได้ วัสดุพื้นผิวที่ใช้ในการทำมีหลายลักษณะ ขึ้นอยู่กับงบประมาณที่มีอยู่ ลานจอดรถชนิดราคาที่สุด ได้แก่ลานดิน

อัดคอนกรีต และเมื่อทำเป็นลานขนาดใหญ่มักดูกระด้างกว่าวัสดุอื่น แอสฟัลท์ที่เป็นวัสดุที่ดูไม่กระด้าง มีราคาถูก แต่อายุการใช้งานต่ำกว่า ซึ่งขึ้นอยู่กับประเภทของ แอสฟัลท์ที่เลือกด้วย

- พื้นชนิดปูด้วยบล็อก เป็นอีกชนิดหนึ่งที่นิยมแต่จำเป็นต้องเลือกใช้เฉพาะบล็อกรับน้ำหนักบรรทุกได้มาก ข้อดีของพื้นประเภทนี้ คือดูไม่กระด้างก่อสร้างง่าย ไม่ซบซ้อน และเมื่อทำเสร็จสามารถใช้งานได้ทันที อายุการใช้งานอาจต่ำในกรณีดินทรุด

- พื้นชนิดปูด้วย ติ้ว ชนิดมีช่องปลูกหญ้าภายในเหมาะสำหรับที่จอดรถที่มีการจราจรไม่หนาแน่นมาก หรือจอดรถที่ไม่มีคนจอดทั้งวัน

- ไฟแสงสว่างในลานจอดรถ ในบริเวณลานจอดรถที่จำเป็นต้องติดตั้งไฟแสงสว่าง ควรใช้ไฟส่องให้ได้ ความสว่างขนาด 1 ฟุตแคนเดิล

2.4.3.2 อาคารและสิ่งก่อสร้าง

1. อาคารบริการนักท่องเที่ยว

ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว หรือศูนย์กลางนักท่องเที่ยว ได้แก่ อาคารที่ให้ข้อมูลต่างๆ แก่นักท่องเที่ยว ควรมีที่มองเห็นได้ง่าย อยู่ในบริเวณที่นักท่องเที่ยวสัญจรผ่านเป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่มักเป็นกลุ่มอาคาร โดยมีประโยชน์ใช้สอยแตกต่างกัน เช่น ที่ทำการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หรือหน่วยงานด้านบริการท่องเที่ยว เป็นเหมือนสำนักงานที่นักท่องเที่ยวมาติดต่อสอบถาม ขอแผนที่ ในส่วนนี้อาจแยกเป็นที่ทำการเจ้าหน้าที่ กับส่วนเก็บของซึ่งเป็นส่วนเก็บเอกสาร อุปกรณ์ต่างๆ สำหรับศูนย์บริการจะมีส่วนประกอบเพิ่มเติม เช่น อาจมีการแลกเปลี่ยนเงินสดสกุลต่างๆ สำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติอยู่มาก ที่ทำการตำรวจท่องเที่ยวซึ่งอยู่ในรูปแบบสำนักงาน ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ห้องน้ำ ห้องส้วม บริเวณที่พักคอยที่นัดพบ และอื่นๆ เช่น ห้องนิทรรศการ ห้องจัดงาน

2. ศาลาที่พัก

เป็นอาคารที่โล่ง มีจุดประสงค์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว หรือนั่งพักคอยหรือเป็นกลุ่มพักร่ม เพื่อหลบฝน หรือเป็นจุดที่มีทิวทัศน์พิเศษ ซึ่งจัดทำศาลาที่นั่งให้คนได้พักผ่อนเป็นศาลาทำเรือทำน้ำ ศาลาคอยรับนักท่องเที่ยว หรือเป็นอาคารขนาดใหญ่สามารถจุคนได้มากกว่า 10

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คน มีที่นั่งถาวรประกอบอยู่กับศาลา หรือ มีเพียงหลังคาคลุมกันแดดกันฝนก็ได้ ในบางโอกาสศาลาที่พักนี้อาจจัดทำเป็นเพียงซุ้มไม้เลื้อยเพื่อช่วยกันแดดเท่านั้น

3. ห้องน้ำ

ห้องน้ำสำหรับการบริการนักท่องเที่ยว มักจัดให้มีเพียงห้องส้วม และส่วนที่ล้างมือเท่านั้น แต่ไม่มีส่วนอาบน้ำ เกณฑ์ในการออกแบบมีดังนี้

- 1) ที่ตั้งไม่โดดเด่นจนเกินไป รวมทั้งรูปแบบของอาคารที่ไม่เด่นสะดุดตา หรืออาจช่วยซ่อนเร้นอาคารด้วยรั้วโปร่ง แนวไม้พุ่ม แนวไม้เลื้อย หรือต้นไม้ปกคลุมช่วยในการบดบัง
- 2) จัดให้มีการระบายอากาศที่ดี อาคารควรโปร่งโล่ง และได้รับแสงธรรมชาติ เพื่อช่วยระบายบริเวณอับชื้น การออกแบบควรคำนึงถึงตำแหน่งประกอบทิศทางลมด้วย
- 3) ทางเข้าออกห้องน้ำหญิงและชาย ควรแยกออกจากกัน โดยเด็ดขาด ทางเข้าออกที่ดี ไม่ควรเปิดโล่งจนเกินไป และควรคำนึงถึงความปลอดภัยสำหรับผู้ใช้งาน
- 4) วัสดุอุปกรณ์ ควรมีความทนทานเหมาะกับการใช้งานสำหรับสาธารณะ ทำความสะอาดง่าย ดูแลรักษาง่าย เช่น พื้น และผนังกระเบื้อง
- 5) ขนาดและระยะที่เหมาะสม ช่วยทำให้ประหยัดขนาดห้อง อาคารที่มีขนาดอาคารเพิ่มขึ้น ช่วยเพิ่มเนื้อที่ประโยชน์ใช้สอยมากขึ้น
- 6) จัดทำห้องเก็บของ สำหรับเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาด เช่น ไม้กวาด ถังน้ำ น้ำยาล้างห้องน้ำ
- 7) ห้องสาธารณะ ต้องมีเจ้าหน้าที่เก็บเงิน และดูแลทำความสะอาด ควรจัดให้มีบริเวณที่พักในบริเวณใกล้เคียง

4. ร้านขายของ ร้านขายอาหาร และเครื่องดื่ม

ร้านขายของ อาจเป็นอาคารถาวร หรือเป็นซุ้มที่มีขนาดลดลงมาโครงสร้างมีน้ำหนักเบา เป็นอาคารชั่วคราว หรืออาจเป็นรถเข็นก็ได้ ซึ่งสามารถตอบสนองนักท่องเที่ยวในเรื่องการจัดหาแผนที่นำเที่ยว หนังสือแนะนำเที่ยว ร้านขายอาหาร ขายของที่ระลึก

5. ลีงก่อสร้างและลีงประกอบพื้นที่

ได้แก่ ม้านั่ง โต๊ะ ที่ใช้ในงานสาธารณะ ซึ่งมีความแตกต่างกัน สามารถจำแนกออกได้ตามลักษณะการใช้งาน ดังนี้

- 1) ที่นั่งใช้เพียงชั่วคราว ได้แก่ การนั่งพักผ่อนเป็นระยะเวลาสั้นๆ ประมาณ 15 นาที เช่น การนั่งรอรถประจำทาง การรอนัด หรือนั่งพักระหว่างเดินเพียงชั่วคราว ลักษณะการนั่งเช่นนี้ ไม่จำเป็นต้องนั่งสบายมากนัก การออกแบบจัดวางควรจัดในลักษณะม้านั่งเดี่ยว ม้านั่งยาว หรือกระบะต้นไม้ กำแพงกันดินทำเป็นขอบนั่งได้ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) ที่นั่งแบบเพื่อความผ่อนคลาย ได้แก่ การนั่งพักผ่อนหรือคลายความเครียด เช่น ที่นั่งในสวนสาธารณะ ในบริเวณที่ไม่มีคนพลุกพล่านมากนัก อาจเป็นย่านธุรกิจ ลักษณะของการนั่งประเภทนี้ต้องคำนึงถึงความสะดวกสบายในการนั่ง ควรมีพนักพิงและพนักลาดเอียงได้ บางครั้ง ที่นั่งแบบพักผ่อนคลายในสาธารณะต้องการความเป็นส่วนตัวในลักษณะไม่ต้องการความใกล้ชิดมากนัก

3) โต๊ะและเก้าอี้ มีลักษณะของการใช้รับประทานอาหาร และที่มีวางสิ่งของ ความแตกต่างของการวางโต๊ะ เก้าอี้รับประทานอาหารจะมีความสูงมากกว่าโต๊ะแบบอื่นๆ มักจัดวางในลักษณะเป็นกลุ่มหลายๆชุด

4) เกณฑ์ในการออกแบบ สิ่งที่ต้องคำนึงในการออกแบบม้านั่งมีลักษณะเดียวกับการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกทั่วไป กล่าวคือตอบสนองการใช้สอยทนทาน ต่อการใช้งาน และควรใช้วัสดุพื้นเมือง เกณฑ์การออกแบบ ประกอบด้วย

ก. การกำหนดตำแหน่ง ดังกล่าวมาข้างแล้วในการจำแนกประเภทของม้านั่ง โต๊ะ และเก้าอี้ ว่าประเภทใดใช้ประโยชน์ใดบ้าง สิ่งที่ต้องระมัดระวัง คือ การกำหนดตำแหน่ง ต้องไม่ให้ที่นั่งนั้นๆ กีดขวางทางเดิน ที่นั่งแบบพักผ่อนคลาย จำเป็นต้องเว้นระยะทางจากขอบเขตของการสัญจรไปมาประมาณ 1.50 เมตร แต่ให้หันหน้าสู่เส้นทางเพื่อความสะดวก

ข. การจัดวางระยะห่าง ระยะห่างของการนั่ง มีผลต่อสภาพการผ่อนคลาย และปฏิกริยาทางสมาคมของผู้นั่ง กล่าวคือ มนุษย์มีระยะโดยรอบร่างกายอย่างไร ในที่สาธารณะ สภาพโดยรวมระหว่างบุคคลที่จะเกิดความเป็นส่วนตัว น่าจะเป็นระยะขึ้นไปทางด้านข้างมากกว่า

ค. ลักษณะการจัดวางสภาพแวดล้อม ลักษณะการจัดวางม้านั่งและการจัดสภาพแวดล้อม มีผลต่อบรรยากาศการนั่งพักผ่อน การจัดวางในลักษณะที่ส่งเสริมให้เกิดการพูดคุย ควรจัดในแนวตรง หากเป็นระยะห่างมากกว่านั้น ระยะสังสรรค์จะเป็นที่นั่งลักษณะเดี่ยว การจัดที่นั่งในแนวโค้งออก สนับสนุนให้เกิดความเป็นส่วนตัวมากกว่าแบบอื่นๆ นอกจากนี้ ความเป็นส่วนตัวควรมีขอบเขตอย่างไรสำหรับที่สาธารณะ

6. ป้าย

หน้าที่หลักของป้าย คือ การสื่อสารข้อมูลเป็นเรื่องราว เพื่อสื่อความเข้าใจกับผู้อ่าน ป้ายชี้ทาง สามารถจำแนกได้หลายประเภท เกณฑ์ในการออกแบบป้ายต่างๆ ในสาธารณะที่ต้องพิจารณา ได้แก่

1) ความชัดเจนของป้าย ป้ายควรมีลักษณะที่เห็นง่าย อ่านออกได้ง่าย มีความชัดเจน มีความสูงเพียงพอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) ตำแหน่งของป้าย พิจารณาจากข้อมูล ที่ต้องการสื่อสารว่าต้องการให้กับผู้ใด ในขณะที่ตำแหน่งใดจากป้ายควรมองเห็นภาพอะไรบ้าง

3) ความสวยงาม ตัวป้ายควรมีลักษณะเรียบง่าย เห็นตัวอักษรหรือรูปสัญลักษณ์เด่นชัด แต่โครงสร้างของป้าย อาจทำรายละเอียดให้แสดงถึงลักษณะวัฒนธรรมของสถานที่ก็ได้

3) เกณฑ์อื่นๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมายังมีเกณฑ์อื่นๆ อีก เช่น ความแข็งแรง ความทนทาน

4) การวางแผนการจัดระบบป้าย การวางแผนการจัดระบบป้ายควรประกอบด้วย การเก็บข้อมูล การกำหนดรูป ชื่อกำหนด ข้อความ และรูปสัญลักษณ์ การจัดทำรูปแบบแผ่นป้าย การติดตั้งพร้อมระบุตำแหน่งที่แน่นอนของป้ายลงในผังการใช้ รูปสัญลักษณ์ในแผ่นป้ายแทนตัวอักษร บางครั้งใช้ตัวอักษรเขียนลงในโฆษณา อาจมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ เช่น มีข้อความยาวทำให้ต้องใช้ป้ายขนาดใหญ่

7. ชุ้มนป้ายโฆษณา

ชุ้มนประชาสัมพันธ์ หรือชุ้มนติดประกาศโฆษณาต่างๆ หมายถึง การสร้างข้อมูลต่างๆ ที่มีสำคัญ และควรมองเห็นได้อย่างชัดเจนระยะไกล มีการหมุนเวียนกันไปของข้อมูลข่าวสาร

เกณฑ์การออกแบบ

ก. ชุ้มนโฆษณา สำหรับการสื่อสารชั่วคราวบางอย่างชนิด หรือในบางบริเวณ อาจมีให้แสงสว่างติดประกอบ โดยการใช้ไฟส่องภายนอก หรือแสงไฟภายในป้าย

ข. ชุ้มนโฆษณามักยึดติดอยู่กับที่ อาจเป็นสิ่งก่อสร้างลอยตัวอยู่จุดเดียว หรือประกอบกันหลายจุดเป็นกลุ่ม 2-3 ชุ้มน

ค. ตำแหน่งของชุ้มน ควรอยู่บริเวณที่มีผู้คนสัญจรผ่านไปมาเป็นจำนวนมาก เช่น บริเวณทางด้านหน้าอาคารที่มีความสำคัญซึ่งเป็นที่รวมผู้คน

8. ถึงขยะและถึงรองรับมูลฝอยประกอบภูมิทัศน์เมือง

จำเป็นต้องมีเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมสิ่งปฏิกูลของคนเมือง

เกณฑ์การออกแบบ

ก. ควรออกแบบให้มีลักษณะกลมกลืน เป็นส่วนหนึ่งของทางเดิน หรือพื้นที่และส่วนประดับทางเท้า ดูสวยงาม แม้ถึงขยะจะเป็นสิ่งที่ไม่น่าดู แต่เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องทำ ให้มองชัดได้ชัดเจน

ข. ตำแหน่งและจำนวนของขยะ ควรมีความสัมพันธ์กับสัดส่วนการใช้งาน เช่น ในบริเวณทางเดินควรมีน้อยกว่าบริเวณปิกนิก และการจัดวางต้องไม่เกะกะ หรือกีดขวางจราจร รวมทั้งสามารถเข้าถึงได้ง่าย

ค. ดัชนีขยะควรมีหลายรูปแบบตามลักษณะการใช้ แล้วแต่การนำมาใช้ แต่สิ่งที่มีความจำเป็น คือ ความแข็งแรง ใช้ความสะดวก ง่ายในการดูแลรักษา รวมไปถึงการทำ ความสะอาด

ง.ที่ตั้งของขยะ ควรอยู่ในตำแหน่งที่มีคนนำมาใช้งานมาก เช่น บริเวณที่จัดมีที่นั่งเป็นกลุ่ม หรือบริเวณที่มีการยื่นรอเข้าแถวกันผ่านไปมาจำนวนมาก

จ. ขนาดของดัชนีขยะ ในบริเวณทั่วไป ไม่จำเป็นต้องมีขนาดใหญ่มากนัก สิ่งที่จะช่วยกำหนดขนาดของดัชนี ได้แก่ ความถี่ของช่วงเวลาที่มีการเก็บขยะไปทิ้ง

ฉ. มีความสูงที่พอเหมาะ ระหว่าง 0.80 -1.00 เมตร

ช. ดัชนีขยะควรมีฝาปิด ถ้าเป็นไปได้ถ้ามีดัชนีขยะที่มีฝาปิด จะช่วยไม่ให้เกิดมลพิษขยะปลิว กระจายระคาย ป้องกันมิให้สุนัขมาคุ้ย และน้ำฝนไม่ตกไปภายในดัชนี

ซ. ใช้วัสดุหลายชนิด โดยคำนึงถึงความทนทานต่อสภาพดินฟ้าอากาศ ความทนทานต่อรอยขีดข่วน ทนต่อการใช้งานสาธารณะ วัสดุที่ใช้ในการทำดัชนีขยะ เช่น เหล็ก อลูมิเนียม

9. กระบะต้นไม้และกระถางต้นไม้

กระบะต้นไม้คือ ภาชนะสำหรับใส่ดินเพื่อปลูกต้นไม้อาจเป็นกระบะถาวร เช่น ก่อ อิฐ ก่อหิน หล่อคอนกรีต

เกณฑ์การออกแบบ

ก. กระบะต้นไม้ต้องมีการจัดทำระบายน้ำ สำหรับการระบายน้ำหลังการรดน้ำหรือภายหลังฝนตก โดยใส่กรวดหรืออิฐหักโดยรอบระบายน้ำมิให้ดินอุดตัน

ข. ตำแหน่ง กระบะต้นไม้ สามารถกวาดทำความสะอาด ในบริเวณที่วางกระบะได้ง่ายไม่เป็นชอกที่สามารถสะสมขยะหรือผงได้

ค. ความสูงของ กระบะต้นไม้ โยทั่วไปไม่เกิน 0.80 เมตร แต่ทั้งนี้ ความสูงขึ้นอยู่กับการใช้งานอื่นประกอบด้วย

ง. ความลึกของชั้นดินใน กระบะต้นไม้ สำหรับการปลูกต้นไม้ ที่มี ความแตกต่างตามลักษณะพืชพันธุ์ของต้นไม้ ควรศึกษาปริมาณ หรือความลึกของดินที่ใช้ปลูก เช่น ถ้าเป็นกิ่งก้านควรลึกของชั้นดินค่อนข้างมาก

10. ที่ดื่มน้ำ

เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกอำนวยความสะดวกหนึ่งที่ต้องจัดเตรียมให้ผู้สัญจรไปมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่เมืองร้อน แต่อาจมีข้อจำกัดเรื่องตำแหน่งของการวางที่ดื่มน้ำ มักจะต้องมีบริเวณใกล้ผู้คน

เกณฑ์การออกแบบ

ต้องคำนึงถึงเรื่องขนาด ความแข็งแรง และความง่ายต่อการรักษาความสะอาด มีขนาดความสูงพอเหมาะกับสัดส่วนของผู้ใหญ่ เด็ก มีที่นั่งลาดเอียงมากที่บริเวณน้ำดื่มระบายลงท่อได้ดี และควรมีถังขยะอยู่ใกล้ๆ บริเวณดังกล่าวด้วย

11. รั้วกำแพงและเสาถนนจราจร

รั้วสำหรับคนเดิน กั้นมิให้คนเดินเข้าไปในบริเวณที่ไม่ต้องการ รั้วสำหรับรถยนต์ ใช้สำหรับกั้นแนวเพื่อลดความเสี่ยงอันตรายสำหรับยานพาหนะในบริเวณที่ลาดชันมาก หรือบริเวณกลางถนนที่ไม่มีเกาะกลาง หรือใช้เพื่อแสดงขอบเขตของการจราจรรถยนต์มีให้ออกนอกบริเวณที่ต้องการ

เสาถนนจราจรคือ เสาแสดงขอบเขตการจราจร เช่น ที่จอดรถ ทางเข้าออกบริเวณทางเท้าหรือเป็นเสาตั้งห่างกันเพื่อให้ฝูงชนเดินผ่านไปมาได้ และให้ความรู้สึกที่ดี การใช้ของงานเสาแสดงอาณาเขตที่ใช้ชั่วคราวอาจทำได้ 2 แบบ คือ แบบเคลื่อนย้ายได้ แบบถอดออกได้โดยทำส่วนที่ยึดไว้พื้นตรงตำแหน่ง

12. บ่อน้ำ สระน้ำ น้ำพุ น้ำตก

สระน้ำธรรมชาติ มักเป็นการใช้ลักษณะที่เพิ่มความสวยงาม ความน่าสนใจ และเพิ่มคุณค่าทางด้านอารมณ์เห็นมากกว่าจะเพื่อประโยชน์การใช้สอย

เกณฑ์การออกแบบ

ก. น้ำก่อให้เกิดบรรยากาศ รวมทั้งความรู้สึกได้แตกต่างกัน มีทั้งน้ำนิ่งเป็นแผ่นกระจายสะท้อนเงา ซึ่งควรจัดทำฝืนน้ำกั้นบ่อเป็นสีเขียว

ข. ความลึกของบ่อน้ำ สำหรับพื้นที่ในเมือง ควรคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กที่อาจตกลงไปเป็นอันตรายได้ โดยให้มีความลึกเท่าที่จำเป็นเท่านั้น หรืออาจจัดทำรั้วกั้นก็ได้

ค. บ่อน้ำในเมือง โดยทั่วไปมักเป็นบ่อคาด พื้นและผิวมีระบบกรองระบบกรองน้ำไหลหมุนเวียนเพื่อมิให้น้ำเน่า ถ้ามีน้ำตก น้ำพุ จำเป็นต้องมีมีน้ำประกอบ

ง. การระบายน้ำจากบ่อ และทำความสะอาด บ่อน้ำขนาดเล็กอาจใช้วิธีลักน้ำ หรือสูบน้ำออกจากบ่อให้แห้ง เพื่อล้างทำความสะอาด แต่ถ้าเป็นบ่อขนาดใหญ่ควรต่อการระบายน้ำฝน หรือการเติมน้ำจืด

จ. วัสดุปูพื้น นอกจากบ่อคาดผิวแล้วอาจใช้วิธีปูพื้น อาจใช้วิธีปูพื้นกันด้วยบ่อพลาสติกเพื่อช่วยลดการซึมของน้ำ ใช้ผลติทั้งบ่อขนาดเล็ก และขนาดใหญ่

ฉ. บ่อน้ำ น้ำพุ น้ำตก อาจออกแบบเป็น 2 ลักษณะ คือรูปแบบธรรมชาติ หมายถึง การเรียนแบบการไหลของธรรมชาติ รูปร่างบ่อเป็นทรงอิสระ รวมทั้งจัดแต่งขอบบ่อ อีกแบบหนึ่งเป็นรูปเรขาคณิต

13. ไฟฟ้าแสงสว่าง

เกณฑ์การออกแบบและเลือกใช้เสาไฟฟ้า

ก. การเลือกชนิดต่างๆ ของไฟฟ้า เช่น ระดับความสูงต่ำของไฟฟ้า รูปร่างลักษณะไฟฟ้ามียหลายชนิด การเลือกต้องคำนึงถึงการใช้งาน ความกลมกลืน ความทนทาน การดูแลรักษา

ข. องค์ประกอบของไฟฟ้า ประกอบด้วยหลอดไฟฟ้า โดยเลือกให้เหมาะสมกับชนิดและหน้าที่ความต้องการ

- เสาไฟฟ้าสามารถทำด้วยวัสดุได้หลายชนิด และหลายรูปแบบ เช่น เสาเหล็ก เสาคอนกรีต เสาอลูมิเนียม

- การติดตั้ง และรูปแบบการติดตั้ง ตำแหน่งที่ติดตั้ง มีความแตกต่างกันออกไป ในเส้นทางสัญจรแต่ละชนิด เช่น ถนนสายประธาน ถนนสายหลัก และสายรอง เป็นต้น

ค. ควรเป็นส่วนประกอบที่กลมกลืนไปกับพื้นที่ ไม่เป็นจุดเด่น การเดินสายถ้าเป็นไปได้ควรเดินสายใต้ดินเพื่อลดความไม่สวยงามของสายไฟฟ้า

ง. เสาไฟฟ้าออกแบบให้ใช้ประโยชน์ ร่วมกับอย่างอื่นได้ และเกิดความกลมกลืนกับการใช้ประโยชน์

14. ทางเดินมีหลังคา

เกณฑ์การออกแบบ

ก. รูปแบบสีสันและวัสดุ ควรให้กลมกลืน และเข้ากับเอกลักษณ์ของบริเวณนั้นๆ เช่น การใช้หลังคามุงกระเบื้องดินเผา และเสาไม้สำหรับหลังคา

ข. ความสูงของหลังคา ไม่ควรต่ำกว่า 2.30 เมตร ทั้งหมดนี้ถ้าหลังคาสูงมากเกินไป จะไม่ช่วยบังแดดฝน

ค. ความกว้างของทางเดิน เช่นเดียวกับทางเท้าว่า มีผู้ใช้น้อยเพียงใด ถ้ามีการใช้งานของทางเท้ากับทางจักรยานร่วมกัน ควรแยกให้เห็นอย่างชัดเจน

ง. ติดป้ายโฆษณาตามเส้นทางเดิน ตามแนวทางเดินมีหลังคาในบางโอกาส อาจมีการติดตั้งป้ายโฆษณา ป้ายประชาสัมพันธ์ โดยติดตามตำแหน่งๆ ตามความเหมาะสม

15. ชุมทางเข้า

เกณฑ์การออกแบบ

ก. ส่วนประกอบของทางเข้า มักประกอบด้วยป้ายชื่อ เพื่อการสื่อสารให้ชัดเจนหรือมีตัวหนังสือแสดงการต้อนรับ เป็นต้น

ข. ความสูงของชุม ต้องคำนึงถึงประเภทของผู้สัญจรว่าประกอบด้วยคนกลุ่ม หรือประเภทใดบ้าง โดยถ้าเป็นคนเดียวความสูงอย่างน้อยที่สุด คือ 2.30 เมตร ถ้าเป็นสำหรับรถยนต์ทั่วไปสูงเท่ากับ 3.00 เมตร

ค. โครงสร้างของชุมทางเข้า เป็นเพียงโครงสร้างโปร่งมีหลังคาเพื่อกันแดดฝนหรือเป็นโครงสร้างสำหรับต้นไม้ อาจมีประโยชน์ใช้งานอื่นด้วย เช่น ป้อมยาม ป้อมเก็บเงิน

ง. ชุมอาจเป็นโครงสร้างอิสระ ยึดติดอยู่กับโครงสร้างอาคารใกล้เคียงในบริเวณพื้นที่นั้นๆ

จ. มีรูปแบบกลมกลืน ชุมทางเข้ามีลักษณะเช่น เดียวกันสิ่งก่อสร้างอื่นๆ คือ มีรูปแบบกลมกลืนไปกับบรรยากาศของบริเวณนั้น เช่น ชุมทางเข้าย่านใกล้เมืองเก่าแบบไทย

16. อื่นๆ

เกณฑ์การออกแบบ

ก. รูปปั้นอนุสาวรีย์ชัย หอนาฬิกา เหล่านี้เป็นส่วนตกแต่งประดับประดาเมืองเพื่อความสวยงาม เป็นจุดดึงดูดความสนใจ และเป็นที่หมายตาช่วยในการกำหนดทิศทาง บริเวณย่านศูนย์การค้า สถานที่ราชการ เป็นต้น โดยมีการใช้ลักษณะงานศิลปะที่ช่วยตกแต่งเมืองให้สวยงาม นอกจากนี้ ยังมีการออกแบบให้มีประโยชน์ใช้สอย มิใช่เพื่อประโยชน์ทางการมองเห็นเพียงอย่างเดียว

ข. หาบแร่แฝงลอย เป็นวิถีความเป็นอยู่ในระบบการค้าของเมืองไทย และประเทศทางตะวันออก ซึ่งเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศได้ดี ปัญหาหาบแร่แฝงลอย คือ ความไม่เป็นระเบียบ กีดขวางจราจร ก่อให้เกิดความสกปรกในพื้นที่ ทางเท้า และอาจเกิดอันตราย ควรมีมาตรการเข้มงวด ประกอบการควบคุมขอบเขตที่แน่ชัด พร้อมกำหนดรูปแบบขนาดให้มีมาตรฐาน เป็นต้น

2.4.4 การคำนึงถึงความเหมาะสม

ก่อนการตัดสินใจเบื้องต้นการวางผัง และกำหนดรูปทรงของอาคารต่างๆ ควร

คำนึงถึงตัวกำหนดของการออกแบบ เองจากมีผลโดยตรงต่อประชาชนผู้ใช้พื้นที่ ซึ่งหมายถึงเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความรับผิดชอบของผู้ออกแบบ ที่ต้องสร้างสรรค์ให้กับการออกแบบของสถานที่ในบริเวณนั้นๆ ให้มีความสอดคล้องกับกลุ่มของคนที่ต้องใช้สถานที่เป็นประจำ ซึ่งแต่ละคนจะมีประสบการณ์ในการรับรู้ที่แตกต่างกัน ปัจจัยการรับรู้มีผลต่อความรู้สึกจะแตกต่างจาก 3 ประการคือ

1. ความชัดเจนในเรื่องรูปทรง และการใช้งาน
2. ความหลากหลายของรูปลักษณะภายนอก
3. ความชัดเจนที่เกิดจาก

ความชัดเจน 3 ประการดังกล่าว เกิดจากการตีความหมายของผู้พบเห็นซึ่งอาจแตกต่างกันตามประสบการณ์ของแต่ละบุคคล รวมถึงวัตถุประสงค์ของแต่ละบุคคล ที่จะกำหนดว่าเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งหมายความว่า ถ้าออกแบบสถานที่ให้เหมาะสม โดยใช้บทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันของกลุ่มคนใช้ รวมถึงวัตถุประสงค์และประสบการณ์ของผู้ใช้สถานที่นั้นๆ เพื่อค้นหาต้นแบบแนวทางการปฏิบัติที่ใช้ในการออกแบบตามสภาพแวดล้อมต่างๆ ของผู้ใช้และเมื่อได้แนวทางการปฏิบัติ ซึ่งต้องสัมพันธ์กับต้นแบบของแนวทางการปฏิบัติที่นำมาใช้ในการออกแบบแล้ว จะทำให้ผู้ใช้เกิดประสบการณ์และเข้าใจ เป็นการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และรับรู้และเมื่อนำมาแนวทางทั้งหมดมาปฏิบัติ จะเกิดผลการตอบรับของการออกแบบที่ดี มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมเดิม นั้นหมายถึง

การออกแบบโครงการเพื่อระบุนรายละเอียดของรูปลักษณะภายนอก สำหรับสื่อถึงรูปลักษณะต่างๆ ให้มีความชัดเจนแก่ผู้ใช้ การสื่อสารจะครอบคลุม 4 ประเด็นดังนี้

1. เป็นการคำนึงถึงเรื่องภาพลักษณ์อาคารที่ปรากฏต่อสาธารณะว่า ต้องมีความสอดคล้องกับทุกที่ในชุมชน ตามสภาพแวดล้อมของอาคารอื่น และของในอาคารเอง ต้องมีความชัดเจน และกระจ่างในรูปแบบที่นำมาประยุกต์ใช้ในอาคาร
2. พิจารณาถึง โครงภายนอกอาคารที่ต้องมีการออกแบบเป็นพิเศษโดยให้ภาพรวมของอาคารดูไม่ขัดแย้งกับอาคารในบริเวณเดียวกัน

ควรกำหนดข้อปรับปรุงแก้ไขรูปลักษณะภายในส่วนที่ต้องกระทำแก้ไขหรือปรับปรุงใหม่

ทำการบันทึกวัตถุประสงค์ การออกแบบ

3. การออกแบบใน เช่น ในเรื่องของการออกแบบทางเดินเท้า ซึ่งต้องคำนึงกลุ่มผู้ใช้และความเหมาะสมของกิจกรรม โดยมีประเด็นที่สำคัญ 3 ประเด็น คือ

- การพิจารณาตรวจสอบการใช้งานทั้งใน
- พิจารณาถึงกลุ่มผู้ใช้อาคาร และที่ว่างภายนอกโดยไม่นำมาภาพรวมที่ไม่เหมาะสมมารวมกัน
- นำปัจจัยเหล่านี้ มาทำการบันทึกวัตถุประสงค์ในการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ในการออกแบบ ต้องพิจารณาถึงสัดส่วนของอาคารขนาดใหญ่กว่ามีผลกระทบต่ออาคารข้างเคียง และมีผลกระทบจากการใช้งานของอาคารหรือไม่ การพิจารณาควรมองภาพในอนาคต และกลุ่มผู้ใช้สถานที่นั้นๆ ด้วย แล้วจึงบันทึกวัตถุประสงค์การออกแบบ

5. ขั้นตอนนี้เป็นการค้นหา สิ่งที่แสดงลักษณะต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อการออกแบบ โดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

6. เป็นการศึกษาเพื่อค้นหาสิ่งแสดงถึงลักษณะต่างที่อยู่รวมกันให้ออกมาเป็นต้นแบบ ในส่วนหลักที่สำคัญเพื่อเป็นต้นแบบของสิ่งแสดงต่างๆ สำหรับนำไปปฏิบัติเป็นแนวทางในการออกแบบต่อไป การค้นหาต้นแบบนี้ควรกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เช่น มุมมองที่สามารถมองเห็นจากส่วนของทางเดิน หรือบริเวณที่ตั้งที่สามารถมองเห็นอาคารได้มากที่สุด หรือวัตถุประสงค์การค้นมาจาก เพื่อค้นหาพื้นที่แสดงของลักษณะของ หรือ ต้องมองลึกไปถึงสิ่งที่แสดงลักษณะเฉพาะของชุมชนหรือพื้นที่ใกล้เคียง

การตรวจสอบประกอบด้วย

Vertical Rhythms

Horizontal Rhythms

Skylines

Wall Details

Windows

Doors

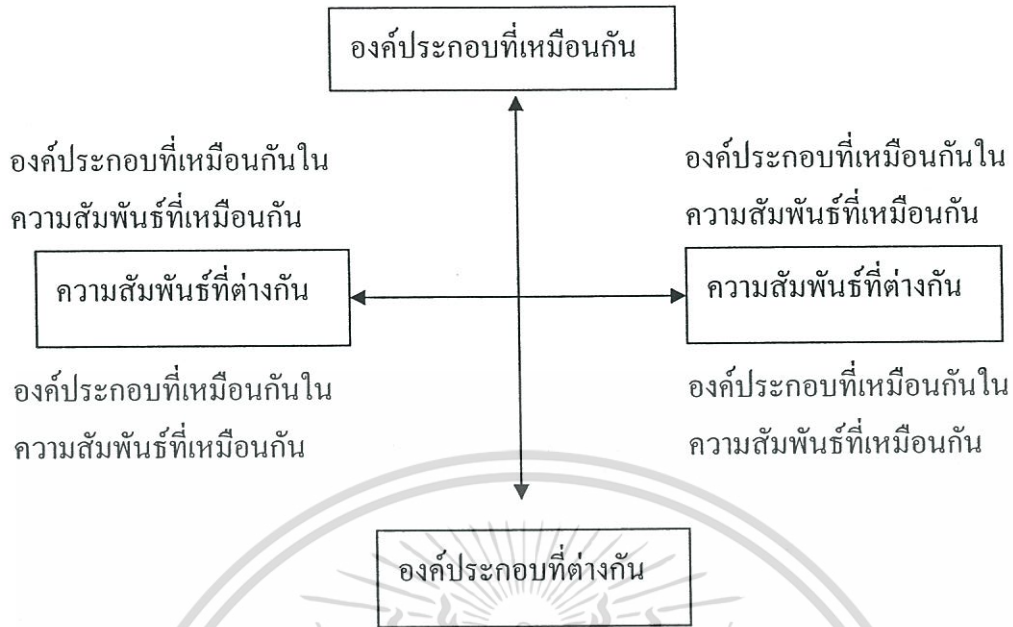
Ground Level Details

- Use Cues

เมื่อวัตถุประสงค์เกี่ยวกับหลากหลายของรูปแบบ และสัดส่วนการออกแบบขั้นตอนต่อไป ต้องคำนึงถึงสิ่งที่แสดงลักษณะ โดดเด่น โดยนำภาพรวมส่วนใหญ่ ของรูปอาคารต่างๆ และสิ่งที่แสดงลักษณะโดดเด่นเข้าไว้ด้วยกัน ทั้งนี้ ควรสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ซึ่งอาจจะแตกต่างกันได้ หลังจากได้สิ่งที่แสดงลักษณะสำคัญแล้ว จะนำมาใช้แนวทางการปฏิบัติเพื่อการออกแบบ

สิ่งที่แสดงลักษณะที่โดดเด่น ที่เราสำรวจได้แบ่งเป็น 2 ประเภท

1. องค์ประกอบเช่น รายละเอียดผนัง หน้าต่าง ประตูและรายละเอียดของระดับพื้น
2. ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ เช่น ความสัมพันธ์ในแนวตั้ง หรือจังหวะในแนวนอน และความสัมพันธ์ของ ทั้ง 2 ส่วนที่มีหลักการพิจารณา 4 ประการดังนี้

- Contextual Cues : The Adjacent building

หัวข้อนี้กล่าวถึงการออกแบบให้ดูเป็นหนึ่งเดียวกับอาคารข้างเคียง และมีความกลมกลืนเป็นอันหนึ่งเดียวกัน

1. ถ้าอาคารไม่ได้มีแต่แนวเส้นตั้ง ต้องหันมาดูสิ่งที่แสดงลักษณะอาคารใหม่ ซึ่งก็คือเส้นนอนของอาคาร ต้องนำสิ่งแสดงลักษณะนี้มาใช้ทั้งสองฝั่งของอาคาร และใช้สิ่งแสดงลักษณะของอาคารหลังใหม่นี้ขึ้นมาเป็นตัวเชื่อมระหว่างอาคาร

2. พิจารณาถึงสัดส่วนที่ขนาดเล็ก

ใช้สิ่งที่แสดงถึงลักษณะจากทั้ง 2 ด้าน แต่ควรนำสิ่งที่มีสัดส่วนขนาดใหญ่มาใช้น้อยที่สุดแล้วทำการปรับเปลี่ยนสิ่งแสดงลักษณะทั้ง 2 ข้างให้เท่ากัน

หัวข้อนี้เสนอแนะถึงวิธีการใช้ต้นแบบของสิ่งแสดงลักษณะ นำมาใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติเพื่อในการออกแบบ โดยนำมาเชื่อมรวมกับการพัฒนาความหลากหลายของรูปแบบของสิ่งที่แสดงลักษณะที่มีขนาดใหญ่ของอาคาร คือ ความสัมพันธ์ของเส้นขอบฟ้า เส้นในแนวตั้งและเส้นในแนวนอน ให้มองสิ่งแสดงลักษณะที่โดดเด่นมีความเหมือนกับอาคารอื่นๆที่สามารถนำไปใช้ในแนวทางการออกแบบโครงสร้างหลัก ซึ่งจะเป็นผลในแง่ทางศิลปะ มากกว่าในแง่ทางวิทยาศาสตร์ ความสามารถด้านนี้พัฒนาจากการได้ฝึกฝนให้รู้จักการพัฒนาขึ้น

- การออกแบบโครงสร้างขนาดใหญ่ ต้องสามารถนำไปใช้กับงานโครงสร้างที่มีขนาดสัดส่วนขนาดเล็กได้อย่างกลมกลืน เช่น หน้าต่าง ทางเข้า และส่วนของพื้น ให้มองถึงโครงสร้างที่มีขนาดสัดส่วนขนาดเล็ก เพื่อประโยชน์หลากหลายในการปรับปรุงรายละเอียดของการออกแบบ รูปลักษณะภายนอกของอาคาร ให้ตรวจสอบผลการออกแบบตั้งแต่เริ่มต้นเทียบกับ

วัตถุประสงค์จากทัศนระของกลุ่มผู้สนใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับนักเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ในขั้นตอนการเลือกสิ่งแสดงออกทางลักษณะที่โดดเด่นและสำคัญนั้น ต้องทำให้ชัดเจนตามวัตถุประสงค์ ตีวงให้อยู่ให้อยู่ในข้อจำกัดตามวัตถุประสงค์ ในขณะที่ส่วนอื่นๆ สามารถจำกัดให้อยู่ในวงแคบที่เป็นประเด็นได้เพื่อหลีกเลี่ยงการทำงานที่ล้มเหลว ในขณะที่สิ่งแสดงลักษณะมาช่วยในการออกแบบ ต้องมีการพิจารณาเลือกแต่สิ่งที่มีลักษณะโดดเด่นชัดเจนเท่านั้น

ขั้นตอนแรกโดยการจัดวัตถุประสงค์ให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ โยเริ่มจากการกล่าวถึงสิ่งแสดงลักษณะเพียงน้อย และจบด้วยข้อจำกัดในวงกว้าง จากนั้นเริ่มด้วยการเลือกสิ่งแสดงลักษณะที่มีขนาดใหญ่ให้เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของอาคารที่ทำการออกแบบ แล้วเลือกสิ่งที่มีความโดดเด่นมาใช้สำหรับวัตถุประสงค์ในข้อต่อไปนี้ จากนั้นปรับเปลี่ยนรูปแบบของการออกแบบให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์เท่าที่สามารถทำได้

2.5 แนวความคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยว

2.5.1 เพื่อพัฒนาเขื่อนนเรศวร ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของ อำเภอพรหมพิราม และตัวจังหวัดพิษณุโลก

การท่องเที่ยวแม้ว่าจะไม่ใช่สิ่งจำเป็นพื้นฐานหรือปัจจัย 4 ของการดำรงชีวิต แต่ก็เป็นเรื่องของการพักผ่อนหย่อนใจ เป็นนันทนาการ เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาในการเสริมคุณภาพชีวิต เพราะการท่องเที่ยวถือเป็นการผ่อนคลายความเครียด พร้อม ๆ กับได้ประสบการณ์ที่แปลกใหม่ ได้เห็นความสวยงาม ได้สัมผัสกับวิถีการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนไปจากที่เคยได้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น และโครงสร้างความสัมพันธ์กับคนต่างถิ่นด้วย สำหรับประเทศไทย เรานั้นถือได้ว่ามีศักยภาพในการท่องเที่ยวสูง เพราะมีแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ให้เข้าไปสัมผัส ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวมี ทั้งแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resource) และแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นศิลปวัฒนธรรม (Cultural Resource)

2.5.2 เพื่อสามารถยกระดับ รูปแบบอาคารและพื้นที่เขื่อนนเรศวร ให้เป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยว พักผ่อนหย่อนใจ ที่มีศักยภาพของชุมชน

2.5.3 เพื่อให้มีการกำหนดรูปแบบ การใช้งานในพื้นที่เขื่อนนเรศวร ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวไปในสถานที่ ที่เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ สังคมหรือชุมชนตามธรรมชาติ เพื่อชื่นชมและเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม ปลูกจิตสำนึก ในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การเดินป่า การดำนา การศึกษาวิถีชีวิต เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 ทฤษฎีและหลักการนักท่องเที่ยว

2.6.1 พฤติกรรมการมาท่องเที่ยว พฤติกรรมการมาท่องเที่ยวของผู้มาท่องเที่ยวสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ

2.6.1.1 ผู้มาท่องเที่ยวที่มาโดยลำพัง ได้แก่ ผู้มาท่องเที่ยวที่มีได้ใช้บริการของบริษัทท่องเที่ยวแต่มาด้วยตัวเอง ผู้มาท่องเที่ยวประเภทนี้ได้รับคำแนะนำจากเอกสารการท่องเที่ยวจึงไม่คาดหวังในเรื่องความสะดวกสบายของการเดินทาง และการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวมากนัก แต่มักให้ความหวังในเรื่องของการดำเนินทิศทางค่อนข้างสูง และมีความต้องการรู้ทิศทางในแหล่งท่องเที่ยวอย่างมาก

2.6.2.2 ผู้มาท่องเที่ยวเป็นกลุ่ม ได้แก่ ผู้มาท่องเที่ยวที่ใช้บริการของบริษัทท่องเที่ยว มักต้องการรวมกลุ่ม และการได้รับการบอกเล่าเกี่ยวกับรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยว และมีความต้องการในเรื่องต้องการค่อนข้างสูง

สำหรับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในเมืองที่มีอยู่ในปัจจุบัน พอจำแนกได้ดังนี้

1. การชมเมืองโดยรวม ได้แก่ การเดินหรือนั่งรถไปตามเส้นทางสำคัญๆของเมือง
 2. การเข้าชมสถานที่สำคัญและสถานที่ที่น่าสนใจ มักเป็นสถาปัตยกรรมในเชิงวัฒนธรรม
 3. การขึ้นที่สูงเพื่อชมเมือง อาจเป็นหอคอย ตึกสูง อาจจัดเป็นร้านอาหาร หรือจุดชมเมือง
- ในเวลากลางคืนได้ด้วย
4. การชมการละเล่นพื้นบ้าน หรือขบวนในงานเทศกาล
 5. การจับจ่ายซื้อของ ส่วนใหญ่เป็นการซื้อของที่ระลึกผลิตภัณฑ์พื้นเมือง
 6. การนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มักเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย

2.6.2 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

2.6.2.1 การท่องเที่ยวที่เกิดจากความอยากรู้อยากเห็น ด้านต่างๆเป็นการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเพื่อได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่ ได้แก่ วัฒนธรรม ประเพณี ที่แตกต่างออกไป ทั้งทางด้านการเมือง ด้านสมาคม และบุคคล ด้านลักษณะพิเศษของสภาพธรรมชาติ ปราณูการณ์ทางธรรมชาติ กล่าวคือ การได้รับรู้เรื่องราวที่แตกต่างไปจากที่ตนเองเคยได้รับรู้นั่นเอง

2.6.2.2 การท่องเที่ยวที่เกิดจากความต้องการที่จะพักผ่อนหย่อนใจ การผ่อนคลายความเครียดจากภารกิจประจำวัน ได้แก่ การไปเล่นกีฬาประเภทต่างๆ การเดินทางท่องเที่ยวตามแหล่งบริเวณที่มีความสวยงามตามธรรมชาติ งานศิลปะและการดนตรี หรือความบันเทิงอื่นๆซึ่งอาจรวมถึงการท่องเที่ยวตามสวนสนุก สวนสัตว์ ฟับ และการจับจ่ายซื้อของไว้ด้วย ทั้งนี้เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของผู้ท่องเที่ยวนั่นเอง

2.6.2.3 การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากความสนใจทางด้านศาสนาและไสยศาสตร์ ซึ่งได้แก่ การจาริกแสวงบุญ การนมัสการศาสนสถานหรือเกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียง ที่ผู้มาท่องเที่ยวนับถือ รวมถึงการท่องเที่ยวตามสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ หรือศาสนา และกิจกรรมทางศาสนา

2.6.2.4 การท่องเที่ยวที่เกิดจากอาชีพและธุรกิจของผู้ท่องเที่ยว ได้แก่ การเดินทางเพื่อสำรวจค้นคว้า การประชุม การสัมมนา การดูงาน การศึกษา ซึ่งเปรียบเสมือนการเดินทางทัศนศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ หรือเป็นเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้ท่องเที่ยวเอง

2.6.2.5 การท่องเที่ยวที่เกิดจากสาเหตุอื่นๆ เช่น การเดินทางมาเพื่อเยี่ยมญาติพี่น้องเพื่อนฝูงในต่างถิ่น มักเกิดขึ้นในวันหยุดสุดสัปดาห์ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ และวันหยุดเทศกาลต่างๆ

ด้วยวัตถุประสงค์ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้มาท่องเที่ยวสามารถเลือกท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของตนในสถานที่ที่แตกต่างกัน ดังนี้

2.6.3 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

แต่แรกนั้นการท่องเที่ยวจะเกิดขึ้นตามแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่โดยธรรมชาติก่อน ต่อมาที่มีการพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ เป็นอุตสาหกรรมชนิดหนึ่ง เรียกว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และมีแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นใหม่อย่างมากมาย จนสามารถแบ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยวตามลักษณะกำเนิด ระยะเวลาที่แหล่งท่องเที่ยวมี การท่องเที่ยวมี การท่องเที่ยวเกิดขึ้น และตามลักษณะอันโดดเด่น หรือทรัพยากรการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวมี ดังนี้

2.6.3.1 ลักษณะการกำเนิดแหล่งท่องเที่ยว

แบ่งแหล่งท่องเที่ยวเป็น 2 ประเภท คือ

1.แหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์มิได้จัดสร้างขึ้น มักจะได้แก่แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทางประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ โบราณสถาน ศาสนา และทางศิลปวัฒนธรรมประเพณี กิจกรรมดั้งเดิมของท้องถิ่น เช่น วิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น

2.แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น อาจมีจุดประสงค์เพื่อการศึกษา หรือเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจก็ได้เป็นที่ดึงดูดความผู้มาท่องเที่ยวได้เช่นกัน ได้แก่ ศูนย์การค้า สถานเริงรมย์ สวนสัตว์ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม และพิพิธภัณฑ์

2.6.3.2 ระยะเวลาที่แหล่งท่องเที่ยวมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้น

แบ่งแหล่งท่องเที่ยวเป็น 2 ประเภท คือ

1.แหล่งท่องเที่ยวถาวร คือ แหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเกิดขึ้นสม่ำเสมอตลอดไป แต่อาจมีช่องที่ผู้มาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เช่น ในวันหยุดพิเศษ วันนักขัตฤกษ์ ซึ่งเป็นได้ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและประวัติศาสตร์ ฯลฯ

2.แหล่งท่องเที่ยวชั่วคราว คือ แหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมท่องเที่ยวเกิดขึ้น เฉพาะวันหรือเฉพาะช่วงระยะเวลาสั้นๆ มักจะเป็นวันที่มีการเฉลิมฉลอง หรือวันที่มีเทศกาลต่างๆ อาจเป็นทางศาสนา การแข่งขัน การประกวดหรืออื่นๆ เช่นเทศกาลหุ่นฟาง จังหวัดชัยนาท เทศกาลหมุย่าง จังหวัดตรัง

2.6.3.3 ลักษณะอันโดดเด่นหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว
 เฉลา บุญคำ (2531:14) ได้กล่าวถึง แหล่งท่องเที่ยวประเภทต่างๆภายในเมือง สามารถแบ่งตาม ลักษณะเด่นของความน่าสนใจ และกิจกรรมที่เป็นสิ่งดึงดูดในนักท่องเที่ยว อาจแบ่งออกได้เป็น 7 ประเภทดังนี้

1. ประเภทโบราณสถาน ได้แก่ พระราชวัง สิ่งก่อสร้างและอาคารที่มีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์ ปราสาท ป้อมปราการ
2. ประเภทศาสนา ได้แก่ วัด โบสถ์ เจดีย์ ศูนย์กิจกรรมทางศาสนา ประเภทธรรมชาติ ได้แก่ ทะเล ชายหาด ป่าไม้ แม่น้ำ ลำคลอง ภูเขา น้ำตก น้ำพุ ทะเลสาบ หนอง บึง
3. ประเภทศิลปวัฒนธรรมและการศึกษา ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม ศูนย์วิจัย หรือยานที่มีผลิตสินค้าประจำถิ่น มีประเพณีประจำถิ่น
4. ประเภทสถานเริงรมย์ ได้แก่ โรงละครและการแสดง ร้านอาหาร หรืออาจเป็นย่านที่มีกิจกรรมกลางคืน
- 5.ประเภทอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมขนาดเล็ก ประเภทอื่นๆ ได้แก่ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สนามกีฬา สวนสนุก

ทั้งนี้การที่สถานที่ใดจะได้ชื่อว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยว มิใช่ว่าจะเป็นสถานที่ที่สนใจในตัวเองเพียงอย่างเดียว แต่จะต้องมีปัจจัยอื่นประกอบให้สามารถดึงดูดผู้คนให้เดินทางมาเยี่ยมชมสถานที่นั้นได้ด้วย ปัจจัยที่กล่าวถึงนั้น คือ

2.6.4 ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยว

2.6.4.1 สภาพการเข้าถึง หมายถึง สภาพการคมนาคมไปสู่แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ให้มีความสะดวกสบายเหมาะสมต่อการเดินทางท่องเที่ยว เช่น พิจารณาจากลักษณะการเดินทางว่าเป็นอย่างไร โดยรถยนต์หรือการเดินทางเท้า และสภาพของเส้นทางเหล่านั้นเอื้ออำนวยต่อการเดินทางเพียงพอหรือไม่ สามารถเข้าถึงในทุกฤดูกาลหรือไม่ ในกรณีที่เป็นถนนจะควรมีความกว้าง มีสภาพเป็นคอนกรีต ลาดยาง ลูกรัง หรือถนนดิน ซึ่งเหมาะสมเพียงพอหรือไม่ต่อบริการท่องเที่ยว ถ้าเป็นแม่น้ำลำคลองต้องใช้เรือแพนั้น มีสิ่งกีดขวางหรือไม่ ทำเทียบเรือมีความเหมาะสมปลอดภัยหรือไม่ และถ้าเป็นทางเท้าจะควรมีสภาพทางเท้าดีหรือไม่ ระยะทางเดินใกล้ไกลเหมาะสมแก่การท่องเที่ยว

เพียงใด เป็นต้น โดยถ้าพบว่าเกิดความไม่สะดวกขึ้นในส่วนใดก็จะพัฒนาส่วนนั้นให้สะดวกเหมาะสมขึ้น เพื่อดึงดูดการท่องเที่ยวให้เข้ามาในพื้นที่ดังกล่าว

2.6.4.2 สิ่งอำนวยความสะดวก และสาธารณูปการ ซึ่งหมายถึง บริการพื้นฐานต่างๆที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยว และระบบสาธารณูปการ ซึ่งมีอยู่ในบริเวณพื้นที่นั้นๆ ที่นักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการได้ว่ามีมากน้อยเพียงใด เช่น ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ สถานรักษาพยาบาล สถานีตำรวจ ศูนย์บริการผู้มาท่องเที่ยว ที่นั่งพักผ่อนรอพบกลุ่มของผู้มาท่องเที่ยว ห้องนำสาธิตจนถึงขยะ ป้ายบอกทาง ร้านอาหาร เป็นต้น ถ้าพบว่าเกิดความไม่สะดวก หรือความไม่เพียงพอขึ้นมาในส่วนใด ก็จะพัฒนาในส่วนนั้นให้มีความสะดวกพอเพียงและเหมาะสมขึ้น เพื่อดึงดูดการท่องเที่ยวให้เข้ามาในพื้นที่ดังกล่าวมากขึ้นด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอเหมาะสมต่อการท่องเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยวที่ตนเอง

2.6.4.3 สิ่งดึงดูดใจ และการต้อนรับ หมายถึง สภาพภูมิทัศน์เมือง สิ่งแวดล้อม สาธารณูปโภคของแหล่งท่องเที่ยว และการต้อนรับจากคนในพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเป็นสิ่งที่นับได้ว่ามีความสำคัญต่อแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ในการดึงดูดการท่องเที่ยวเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เพราะการท่องเที่ยวนั้นขายความสวยงาม ความแตกต่างความพิเศษ ความเป็นตัวของตัวเอง ของแหล่งท่องเที่ยวเป็นหลัก เนื่องจากสิ่งสำคัญที่สร้างความประทับใจให้แก่ผู้มาเยือน ผู้มาท่องเที่ยวให้จดจำสถานที่ท่องเที่ยวที่ต่าง และความโดดเด่นกว่าที่อื่นอย่างไร ก็ด้วยคุณค่าในตัวเอง ของแหล่งท่องเที่ยว และในทางรูปธรรมการดูแลรักษาสภาพภูมิทัศน์สิ่งแวดล้อมที่ดีของแหล่งท่องเที่ยวก็ช่วยให้แหล่งท่องเที่ยว ก็จะช่วยให้แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามน่าเข้าชม คงความมีเอกลักษณ์ และทำให้แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ คงความเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมยาวนานสืบต่อไป แม้แต่การสร้างระบบการกำจัดขยะ หรือระบบระบายน้ำเสียที่ดี การดูแลรักษาต้นไม้ใบหญ้าในบริเวณโดยรอบ การจัดกลุ่มของสิ่งอำนวยความสะดวกให้กลมกลืนกันก็เป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีแก่พื้นที่

ส่วนในทางนามธรรมนั้น สิ่งดึงดูดใจที่สุดของการท่องเที่ยว คือ ความมีเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเอง ด้วยนักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวเพราะต้องการสัมผัสถึงความมีอยู่จริงเป็นอยู่จริงที่มีความแตกต่างจากพื้นที่อื่นของแหล่งท่องเที่ยว นั้น หากมาพบกับสภาพของ”วัฒนธรรมข้อมแมว” ด้วยการพยายามทำทุกอย่างเพื่อเอาใจนักท่องเที่ยวจนถึงความเป็นเอกลักษณ์แล้ว นักท่องเที่ยวก็จะหลงลืมความน่าสนใจให้แก่แหล่งท่องเที่ยวที่อีกต่อไป การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่ก็จะค่อยๆ เบาลงจนหดหายไปที่สุดในที่สุด ทำให้กระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวเกิดการหยุดชะงักและไม่ประสบความสำเร็จได้

2.6.4.4 การต้อนรับ ส่วนในเรื่องราวของการต้อนรับนักท่องเที่ยวของผู้คนพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญเช่นเดียวกัน อหยาศย์ไมตรีที่ดี การไม่เอาเปรียบ ความปลอดภัย การช่วยเหลือ ทัศนคติที่ดี และความเป็นมิตร สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นการสร้างบรรยากาศการท่องเที่ยว

และภาพพจน์ที่ดีต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยววันทั้งสิ้น เนื่องจากความต้องการพื้นฐานทางจิตวิทยาของมนุษย์โดยปกติทั่วไปคงไม่มีใครใครนิยมไปท่องเที่ยวยังแหล่งที่มีความตรงกันข้าม กับสิ่งเหล่านี้แน่นอน

จากแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ทำให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆเหล่านี้ เพื่อคงคุณค่าการเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างยาวนาน อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการผลักดันให้เกิดระบบการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องซึ่งจะทำให้เกิดรายได้แก่ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องตามมา และผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น ในส่วนนี้เป็นสิ่งสำคัญในการทำให้ประชาชนตื่นตัวรักษาสภาพแวดล้อมชุมชน อนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี เพื่อคงสภาพแหล่งท่องเที่ยวของตนให้เป็นแหล่งรายได้อย่างต่อเนื่องของท้องถิ่นอย่างยาวนานสืบไป เกิดเป็นวัฏจักรที่การท่องเที่ยวและการส่งเสริมรายได้แก่ท้องถิ่นสามารถเกิดขึ้นได้อย่างไม่รู้จัก ราบใดที่ยังคงอนุรักษ์คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวไว้ได้ เป็นการหลีกเลี่ยงรายได้ที่ฉาบฉวยจากหลักการที่มุ่งพัฒนาต่อการท่องเที่ยวอย่างเดียว โดยมีได้คำนึงถึงการถนอมรักษาแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งหลักแห่งการพัฒนานี้ได้ถูกเรียกว่าเป็น การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ปัจจัยต่างๆข้างต้นเป็นส่วนความสำคัญที่ทำให้ผู้มาท่องเที่ยวตัดสินใจไปท่องเที่ยวยังสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความพร้อมในเรื่องปัจจัยเหล่านี้ และยังเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดความประทับใจ ต้องการที่จะกลับมาเที่ยวในโอกาสต่อไป ในทางกลับกันผู้มาท่องเที่ยวจะเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยววันนั้น หากเกิดปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวเกิดขึ้น เช่น

2.6.5 ปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยว

จากการรวบรวมความคิดเห็นของผู้มาท่องเที่ยว และผู้นำทางในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ พบว่า การท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆในปัจจุบันผู้มาท่องเที่ยวมักประสบปัญหา ดังนี้

2.6.5.1 ขาดการบอกทิศทางในแหล่งท่องเที่ยว และส่วนบริการต่างๆในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งควรมีการบอกทิศทางที่ชัดเจนขึ้น อาจเป็นรูปของป้ายบอกทางด้วยอักษร ด้วยแผนที่ รูปภาพ หรือการออกแบบสถานที่ให้สามารถสื่อสารการเข้าถึงจุดต่างๆได้โดยง่าย

2.6.5.2 ขาดความสะดวกสบายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากในกิจกรรมท่องเที่ยววันนั้น ผู้มาท่องเที่ยวต้องการสิ่งบริการอื่นๆประกอบในการท่องเที่ยวด้วย เช่น บริการด้านห้องน้ำ ห้องส้วม ศาลา หรือบริเวณที่พักผ่อนหย่อนใจของกลุ่มท่องเที่ยวของตน เป็นต้น ซึ่งบริการเหล่านี้มักมีจำนวนไม่เพียงพอ หรือไม่ก็คุณภาพไม่ดีพอ

2.6.5.3 การที่แหล่งท่องเที่ยววันนั้นขาดเอกลักษณ์ เนื่องจากถูกทำลายเพราะการเข้าชมของผู้มาท่องเที่ยวหรือการที่ผู้ประกอบการในแหล่งท่องเที่ยววันนั้นๆ ประพฤติตามใจชอบการแสวงหาผลประโยชน์ของตนเองจนทำให้เกิดผลเสียหายต่อแหล่งท่องเที่ยว และสภาพธรรมชาติบริเวณโดยรอบ เช่นการปลูกสร้างอาคารสูงบดบังวิว หรือโบราณสถานที่สวยงามซึ่งมีเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณค่าทางประวัติศาสตร์ ทำลายทัศนียภาพ หรือการทิ้งขยะเกลื่อนกลาด การขูดขีดผนังกำแพง หรือ ต้นไม้ของผู้มาท่องเที่ยว และการปล่อยน้ำเสียจากกิจกรรมของของตนลงในแม่น้ำลำคลอง ของ บรรดาผู้ประกอบการทำให้แหล่งท่องเที่ยว และบริเวณโดยรอบเสื่อมสภาพ การสูญเสียเอกลักษณ์ที่ เคยงดงาม เป็นต้น

2.6.5.4 ความไม่สะดวกในการเข้าถึงจุดต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยว ส่วน ใหญ่เป็นเพราะถนนนั้นมีความคับแคบเกินไป เกรงจะเกิดอันตรายระหว่างคนเดินทางเข้ากับผู้ใช้ ยวดยานพาหนะขึ้นได้

2.6.5.5 แหล่งท่องเที่ยวที่มีความอึดอัด หรือขาดการระบายอากาศที่ดี เนื่องจากมีผู้มาท่องเที่ยวเข้าชมสถานที่นั้นๆ มากจนเกินไปกว่าความสามารถของสถานที่นั้นๆ จะ รองรับได้

2.6.5.6 ขาดความต่อเนื่องของเส้นทางในแหล่งท่องเที่ยว ทำให้การเข้า ชมสถานที่ที่น่าสนใจสำหรับผู้มาท่องเที่ยวไม่อาจกระทำได้ เนื่องจากไม่มีทางเดินที่ต่อเนื่องกัน หรือบาทวิถีคับแคบเกินไป

2.6.5.7 อากาศร้อนมีฝุ่นมาก และเสียงดังหนวกหูจากยวดยานพาหนะ ทำ ให้บรรยากาศในแหล่งท่องเที่ยวไม่สงบ ไม่ร่มรื่น ไม่น่าเข้าดูเข้าชม

ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ข้างต้น เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้มาท่องเที่ยวเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อ แหล่งท่องเที่ยววนั้น และอาจไม่ต้องการกลับมาเที่ยวอีกในโอกาสต่อไป

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บุษยา พรหมอ่อน (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการออกแบบสถาพ แวดล้อมชุมชนบ้านพักพนักงาน เชื้อนภูมิพล การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย”

สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในบริเวณเชื้อนภูมิพล ประกอบด้วย ชุมชนบ้านพัก พนักงานหมู่ 1 – หมู่ 6 ตลาดสดและร้านค้าต่างๆ ที่ทำการเชื้อน สถานพยาบาล บ้านพักรับรอง สโมสรสนามกีฬา สานสาธารณะ ตัวเชื้อน โรงไฟฟ้า โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนประถมศึกษา ธนาคาร ปั้มน้ำมัน อาคารเบ็ดเตล็ดอื่นๆ เป็นต้น เชื้อนภูมิพลตั้งอยู่ห่างไกลจากอำเภอเมืองตาก ประมาณ 67 กิโลเมตร (ระยะทางจากอำเภอเมืองตากถึงปากทางเข้าเชื้อน ประมาณ 50 กิโลเมตร และระยะทางจากปากทางเข้าเชื้อนอีก 17 กิโลเมตร) ซึ่งเป็นระยะทางไกลพอสมควรสำหรับ พนักงานที่ต้องปฏิบัติงานประจำเชื้อน ที่ไม่สามารถเดินทางไป กลับได้ ฉะนั้น ทางหน่วยงานจึง ได้จัดให้มีสวัสดิการด้านที่พักอาศัยให้แก่พนักงานที่ต้องปฏิบัติงานประจำเชื้อน โดยจัดให้มีบ้านพัก พนักงานขึ้น ตลอดจนองค์ประกอบต่างๆ ในชุมชนเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่พนักงาน

นอกจากนี้ยังมีการสร้างบ้านพักรับรองไว้สำหรับรองรับบุคคลภายนอกที่มาเที่ยวชมเขื่อนภูมิพลอีกด้วย

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปภายในบริเวณเขื่อนภูมิพล เป็นเชิงเขาและมีแม่น้ำปิงไหลผ่าน โดยจะสร้างบ้านพักพนักงานและองค์ประกอบชุมชนอื่นๆตามสภาพพื้นที่ภูมิประเทศ และเรียงรายไปตามแนวทิศทางการไหลของแม่น้ำปิง ในส่วนของบ้านพักพนักงานจะแบ่งออกเป็น 4 ระดับได้แก่

1. บ้านพักระดับผู้อำนวยการเขื่อน เป็นบ้านพักเดี่ยวชั้นเดียว
2. บ้านพักระดับหัวหน้ากอง เป็นบ้านเดี่ยวสองชั้น
3. บ้านพักระดับหัวหน้าแผนก เป็นบ้านแฝดสองชั้น
4. บ้านพักประจำแผนก เป็นบ้านเรือนแถวสองชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูน

จากการสำรวจเบื้องต้น พบว่าบ้านพักประจำแผนกหมู่ 4 ทрудโทรมมากที่สุด และพบปัญหาเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกบ้านพักพนักงานซึ่งทางหน่วยงาน ไม่ค่อยจะให้ความสำคัญกับที่อยู่อาศัยระดับต่ำหว่าแผนกมากนัก และสร้างเพื่อให้อยู่อาศัยได้เท่านั้น ลักษณะทั่วไปของบ้านพักประจำแผนกหมู่ 4 เป็นเรือนแถวสองชั้นครึ่งไม้ครึ่งปูน แถวละ 10 หน่วย (ครอบครัว) โดยมีพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารประมาณ 50 ตารางเมตร เรือนแถวกลุ่มนี้มีทั้งหมด 84 หลัง ซึ่งมีความเก่าและทรุดโทรมมาก เนื่องจากสร้างมานานกว่า 30 ปี มีการซ่อมแซมบ้างตามสมควร และในบางส่วนได้มีการรื้อถอนไปบ้างแล้ว พื้นที่ว่างภายนอกจะเป็นถนนลาดยางที่ขรุขระทรุดโทรม ไม่มีทางเท้า พื้นที่ว่างนอกจากเป็นแนวถนนเป็นพื้นที่โล่งขาดการดูแล บางส่วนถูกยึดเป็นพื้นที่ใช้สอยส่วนตัว กลายสภาพเป็นที่ประกอบกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน สิ่งต่างๆ เหล่านี้ทำให้ไม่สามารถตอบสนองพฤติกรรมความเป็นอยู่ของผู้อาศัยได้ดีเท่าที่ควร ลักษณะปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นสรุปได้ดังนี้

1. พื้นที่ใช้สอยไม่เหมาะสมและไม่เพียงพอ เนื่องจากพฤติกรรมความเป็นอยู่ของคนในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไป มีความต้องการใช้พื้นที่มากขึ้น
2. บริเวณบ้านพักประจำแผนก หมู่ 4 บางช่วงมีความแออัดพลุกพล่าน ขาดความเป็นระเบียบเนื่องจากมีการต่อเติมพื้นที่บางส่วน เช่น บริเวณหน้าบ้าน (ใช้เป็นที่จอดรถร้านขายของ เป็นต้น)
3. การจัดกลุ่มของบ้านพัก ไม่มีความต่อเนื่อง ไม่มีพื้นที่สันทนาการ ขาดความสัมพันธ์กันทางสังคม
4. ส่วนลักษณะบ้านพักประจำแผนก หมู่ 4 ซึ่งเป็นบ้านเรือนแถวครึ่งไม้ครึ่งปูน มีสภาพค่อนข้างทรุดโทรมมาก เนื่องจากการเลือกใช้วัสดุที่ไม่เหมาะสม

5. สภาพภูมิทัศน์บริเวณโดยรอบบ้านขาดการดูแล ทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์ต่อการอยู่อาศัย ซึ่งมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตและป้องกันอันตรายต่างๆ ทั้งจากมนุษย์ สัตว์ สภาพแวดล้อม ได้ดีเท่าที่ควร

จากปัญหาข้างต้นนั้น ทำให้ไม่สามารถช่วยส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของพนักงานให้ดีขึ้นและไม่สร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อย สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทั้งหมดได้

ต้นเหตุของปัญหาต่างๆ มาจากสถาปนิก หรือ ผู้ออกแบบในหน่วยงาน ข้อมูลส่วนใหญ่ที่ใช้ในการออกแบบจะเกิดจากแนวคิดและสมมุติฐานของสถาปนิกหรือผู้ออกแบบเอง แล้วออกแบบทำเป็นมาตรฐานไว้ เมื่อต้องการใช้นำมาปรับแก้เพิ่มเติม โดยมีได้เกิดจากพฤติกรรมและความต้องการของผู้ใช้สอย จึงทำให้สภาพแวดล้อมทางกายภาพทั้งภายในและภายนอกไม่สามารถสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างแท้จริง ในฐานะผู้วิจัยเป็นพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย มีหน้าที่ออกแบบงานทางด้านสถาปัตยกรรม ทั้งยังมีประสบการณ์ในการใช้สอยหรืออยู่อาศัยในบ้านพักพนักงานมาแล้ว จึงตระหนักดีถึงปัญหาข้อขัดแย้งในการใช้สอยสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ซึ่งมักถูกละเลยหรือมองข้ามไป โดยเน้นความเหมาะสมทางด้านงบประมาณเท่านั้น ผลเสียจึงตกอยู่ที่ผู้อยู่อาศัยในบ้านพัก ซึ่งมีสภาพแวดล้อมทางการภาพของอาคารที่ไม่เหมาะสมในการใช้สอยเท่าที่ควร

จากเหตุผลข้างต้นจึงเป็นเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยสนใจในการทำวิจัย เรื่องแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมของชุมชนบ้านพักพนักงาน เพื่อนำข้อมูลด้านพฤติกรรมต่างๆ ไปใช้ในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้อยู่อาศัยในชุมชนแห่งนี้ให้มากที่สุด อีกทั้งยังเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานออกแบบนำข้อมูลไปใช้ในการออกแบบและปรับปรุงชุมชนบ้านพักพนักงาน กฟผ. ประจำเขื่อนในโครงการอื่นๆ ต่อไป

บูรารัตน์ โยธีเสวต (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนหาดเลว อำเภอกะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี” โดยมีข้อมูลจากการศึกษากล่าวคือ กะสมุยเป็นอำเภอหนึ่งในเขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่นอกชายฝั่งทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประมาณ 84 กิโลเมตร มีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงชัน พื้นที่เฉพาะเกาะสมุยราว 275 ตารางกิโลเมตร กว้าง 21 กิโลเมตร และยาว 25 กิโลเมตร เป็นพื้นที่ที่สงบสวยงามและมีเอกลักษณ์เฉพาะ นับเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่สำคัญของภาคใต้ฝั่งอ่าวไทยแห่งหนึ่ง รัฐบาลโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะสมุยไปในทิศทางและรูปแบบที่ดี มีนักท่องเที่ยวทั้งจากนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาตินิยมมาท่องเที่ยวมากที่สุดอีกแห่งหนึ่ง โดยมีห้องพักทั้งสิ้น 19374 ห้อง สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้สูงสุด 8827 คนต่อวัน จากข้อมูลปี พ.ศ. 2546 มีนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังเกาะสมุยเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 162031 คน และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 679247 คน รวมทั้งสิ้น 832551 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากปริมาณนักท่องเที่ยว ยังพบว่ามีกรณีเจ็บป่วยของสถานบริการต่างๆกระจายตัวอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวหลักจำนวนมาก ก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลง มีมลภาวะค่อนข้างสูง และในหลายพื้นที่ของเกาะสมุยได้เกิดปัญหาอย่างชัดเจน ทำให้เกาะสมุยเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว ดังนั้นจังหวัดสุราษฎร์ธานีจึงได้กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาจังหวัดขึ้น โดยเน้นให้เป็นเมืองที่มีประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ชุมชนแข็งแรง เศรษฐกิจดี มีการกระจายรายได้และพึ่งพาตนเอง สภาพแวดล้อมสะอาดปราศจากมลพิษ แบ่งวิสัยทัศน์ออกเป็น 5 ด้าน โดยกำหนดการพัฒนาด้านวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว และการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นส่วนหนึ่งของการกำหนดวิสัยทัศน์ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี(กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดสุราษฎร์ธานี .2546:62-64)

หาดเฉวงมีลักษณะเป็นหาดที่มีความยาว 5 กิโลเมตร แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ หาดเฉวงน้อย ยาวประมาณ 1.5 กิโลเมตร และหาดเฉวงใหญ่ ยาวประมาณ 3.5 กิโลเมตร ชายหาดทั้งสองกว้าง เป็นลักษณะชายหาดที่มีทรายขาวละเอียดและสะอาด น้ำทะเลใสและตื้น เหมาะแก่การว่ายน้ำและเล่นกีฬาทางน้ำประเภทต่างๆ บริเวณตอนเหนือของหาดมีเกาะเล็กๆ ชื่อเกาะมัดหลัง มีปะการังสวยงาม จึงนับเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญของเกาะสมุยแห่งหนึ่ง จากการขยายตัวของนักท่องเที่ยวจึงทำให้หาดเฉวงเกิดมลภาวะค่อนข้างสูง เช่น ขาดที่ว่างโล่งและสถานที่สาธารณะสำหรับจัดงานเทศกาลและกิจกรรมของชุมชน ตลอดจนที่โล่งเพื่อการนั่งนอนพักผ่อนและพักผ่อนหย่อนใจสำหรับชุมชน ขาดการพัฒนาโครงข่ายถนนให้เป็นระบบ ถนนที่วิราษฎร์ภักดี และถนนเฉวง-เชิงมน ขาดการควบคุมการก่อสร้างอาคารอสังหาริมทรัพย์ทำให้มีอาคารสร้างชิดเขตทาง ไม่มีระยะถอยร่นใช้เขตทางเป็นที่จอดรถ ทำให้การจราจรติดขัด ขาดทางเดินและทางจักรยานที่เป็นสัดส่วนและมีความปลอดภัยจากยานยนต์ ซึ่งนอกจากจะสนองความต้องการของชุมชนแล้ว ยังเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนหาดเฉวงและเกาะสมุย ขาดการพัฒนากิจกรรมและภูมิทัศน์ชุมชนที่สร้างภาพลักษณ์ความเป็นชุมชนท่องเที่ยวแบบหาดทรายชายทะเลที่ได้มาตรฐานระดับนานาชาติ(การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.2538:4-12)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น แนวทางการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนหาดเฉวง การศึกษาสภาพทางกายภาพของหาดเฉวง และศึกษาพฤติกรรมของชุมชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยพิจารณาจากวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น สภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยว โดยนำมากำหนดรูปแบบของการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนหาดเฉวง เพื่อการท่องเที่ยวที่เหมาะสมควบคู่ไปกับวิถีความเป็นอยู่ที่มีเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เป็นการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ให้สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ ก่อให้เกิดการพัฒนาและใช้ประโยชน์ในการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

สมารถณ์ คงเจริญกาย (2548 : บทคัดย่อ) “พฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้เข้า
ท่องเที่ยวที่มีผลต่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” การศึกษาวิจัยเรื่อง
พฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้เข้ามาท่องเที่ยวที่มีผลต่อการ ท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดพระนคร
ศรีอยุธยา (2) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของกลุ่มผู้เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(3) เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้เข้ามาท่องเที่ยว ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนก
ตามปัจจัยส่วนบุคคล (4) เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจ ของผู้ที่เข้ามาท่องเที่ยว จำแนกตาม
พฤติกรรมของผู้เข้ามาท่องเที่ยว (5) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับ
พฤติกรรมของผู้เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา การวิจัย ครั้งนี้ได้ใช้กลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 480 คน

1. พฤติกรรมของผู้เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาพบว่า ผู้ที่เข้ามา
ท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้นมาจากการบอก ของญาติและเพื่อนแนะนำเข้ามาท่องเที่ยว
ก่อนแล้ว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการเข้ามาไหว้พระ ตามวัดต่างๆ ซึ่งจะเข้ามาท่องเที่ยวเฉลี่ยอยู่
จำนวน 2-4 ครั้ง ในช่วงวันเสาร์และวันอาทิตย์ ด้วยการใช้จ่ายพาหนะรถยนต์ส่วนตัว และเมื่อเข้ามาทอ
งเที่ยวแล้ว ผู้เข้ามาท่องเที่ยวมักจะจ่ายใช้สอยซื้อของ เบ็ดเตล็ด จำนวนเฉลี่ยไม่เกิน 1,000 บาท
ลักษณะการท่องเที่ยวตามสถานที่เป็นการเดินเท้าเที่ยวชมสถานที่ต่างๆ มีอาณาบริเวณใกล้เคียงกัน
มุ่งเน้นความสนใจด้านโบราณสถาน สวนการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดพระ
นครศรีอยุธยาที่สามารถดึงดูดกลุ่มผู้เข้ามาท่องเที่ยวคือ การจัดงานมรดกโลก โดยรวบรวมข้อมูล
การจัดงานจากทางวารสารการท่องเที่ยว และผู้เข้ามาท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่จะกลับมา
ท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอีกครั้ง

2. ระดับความพึงพอใจของผู้เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ระดับ
ความพึงพอใจของผู้เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มาต่อด้านสถานที่ ด้านการ
อำนวยความสะดวก และด้านการบริการ ส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

3. ระดับความพึงพอใจของผู้เข้ามาท่องเที่ยวจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้เข้ามา
ท่องเที่ยวที่มีการศึกษาแตกต่างกัน มีผลต่อระดับความพึงพอใจในการเข้ามาท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน

4. ระดับความพึงพอใจของผู้เข้ามาท่องเที่ยวจำแนกตามพฤติกรรม พบว่า พฤติกรรม
ความถี่ในการเข้ามาท่องเที่ยว การเดินทาง ลักษณะค่าใช้จ่ายในการเข้ามาท่องเที่ยวค่าใช้จ่ายที่ใช้
และการกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้งที่แตกต่างกัน มีระดับความพึงพอใจในการเข้ามา ท่องเที่ยวไม่
แตกต่างกัน

5. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมของผู้เข้ามา
ท่องเที่ยว พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน และ
สถานภาพมี ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของผู้ที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษา การปรับปรุงภูมิทัศน์เขื่อนนเรศวรเพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งการวิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัย แบบการวิจัย (Research and Development)

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ศึกษา

ประชากรประกอบด้วย

ประชาชนที่อยู่อาศัยภายในพื้นที่ชุมชนพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร 2,500 คน

(ที่มา : สำนักงานเทศบาลอำเภอพรหมพิราม : 2547 : 3-4)

นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร 3,000 คนต่อเดือน

(ที่มา : สถิติการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลก : 2547 : 11-14)

เจ้าหน้าที่โครงการเขื่อนบำรุงน้ำนเรศวร 15 คน

(ที่มา : หน่วยงาน โครงการเขื่อนส่งน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนนเรศวร)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 4 กลุ่ม (โดยการใช้สูตรของ Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน +_10%

3.1.2.1 ประชากร คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร 2,500 คน

(สำนักงานเทศบาลอำเภอพรหมพิราม : 2547 : 3-4) โดยจะสามารถกำหนดกลุ่มตัวอย่างได้ 96 คน

3.1.2.2 นักท่องเที่ยวคือนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร

3,000 คนต่อเดือน โดยจะสามารถกำหนดกลุ่มตัวอย่างได้ 97 คนเดือน (โดยการใช้สูตรของ Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน +_10%

3.1.2.3 เจ้าหน้าที่โครงการบำรุงรักษาเขื่อนนเรศวร อำเภอพรหมพิราม จังหวัด

พิษณุโลก จำนวน 15 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ

3.2.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยต้องดำเนินการสร้างแบบสอบถามโดยศึกษาจากทฤษฎีงานวิจัย จากบทความที่เกี่ยวข้อง จากเอกสารต่างๆ มาเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยผู้วิจัยทำแบบสอบถามด้วยตนเอง ปัญหาและความต้องการของกลุ่มตัวอย่างจะมีคำถาม 3 ชุด คือ

ชุดที่ 1. คำถามสำหรับประชาชน เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการท่องเที่ยวและผลกระทบที่ได้รับจากการพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว แบ่งเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้น เพื่อใช้วิเคราะห์ในด้านเศรษฐกิจและสังคม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว เป็นคำถามเกี่ยวกับการแบ่งเขตพื้นที่ประโยชน์การท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกิดขึ้นในพื้นที่ รวมทั้งบริเวณพื้นที่ที่มีความสำคัญ สมควรได้รับการดูแลเป็นพิเศษ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นคำถามเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ที่จำเป็นแก่นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่ รวมถึงการพัฒนารูปแบบงานสถาปัตยกรรม

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของชุมชน เป็นคำถามเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีอยู่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน

ชุดที่ 2. คำถามสำหรับนักท่องเที่ยว เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมการท่องเที่ยว ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้น เพื่อใช้วิเคราะห์รูปแบบของการมาเที่ยว และ การเข้ามาทำกิจกรรมในพื้นที่

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ เป็นคำถามเกี่ยวกับความประทับใจในพื้นที่ที่ได้เข้าไปเยี่ยมชม

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นคำถามเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นแก่นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่ รวมถึงการพัฒนารูปแบบงานสถาปัตยกรรม

ชุดที่ 3. คำถามสำหรับเจ้าหน้าที่โครงการบำรุงรักษาเขื่อนนเรศวร เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาพื้นที่การดูแลและปกป้องบริเวณพื้นที่ให้คงสภาพที่สมบูรณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้น เพื่อใช้วิเคราะห์ในด้านเศรษฐกิจและสังคม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว เป็นคำถามเกี่ยวกับการแบ่งเขตพื้นที่ประโยชน์การท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดูแลรักษาและตรวจสอบคุณภาพน้ำ เป็นคำถามเกี่ยวกับการเฝ้าระวังคุณภาพของน้ำในแม่น้ำบริเวณเขื่อนนเรศวร เพื่อความเหมาะสมในการท่องเที่ยว

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นคำถามเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ที่จำเป็นแก่นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่ รวมถึงการพัฒนารูปแบบงานสถาปัตยกรรม

3.2.2 แบบสำรวจ ผู้วิจัยทำการศึกษาลักษณะสภาพทางกายภาพของพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร โดยใช้เครื่องมือในการสำรวจดังนี้

1. เครื่องมือบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว
2. เครื่องมือวัดระยะทาง
3. แผนที่

3.2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยทำแบบสอบถาม และแบบสำรวจที่สร้างขึ้นเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วมเพื่อทำการตรวจแบบสอบถามและแก้ไขความถูกต้องของเนื้อหา และความเหมาะสมของถ้อยคำและสำนวนภาษาและความชัดเจนในแบบสอบถาม และแบบสำรวจ ผู้วิจัยดำเนินการแก้ไข และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบในด้านความถูกต้องตรงตามเนื้อหา โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ผศ.ดร.ศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2. อาจารย์ วันชัย รักเสนาะ หัวหน้าฝ่ายสำนักงานศึกษา ระดับ 5 สำนักงานเทศบาลอำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก
3. นายสมชาย ตระกูลสว่าง นายช่างชลประทาน ระดับ 7 โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนนเรศวร

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาในเรื่องการพัฒนาภูมิทัศน์เขื่อนนเรศวรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวใน อำเภอพรหมพิรามจังหวัดพิษณุโลก โดยเน้นความสำคัญปรับปรุงภูมิทัศน์ งานวางผังและออกแบบอาคารเพื่อตอบสนองกิจกรรมการท่องเที่ยว ข้อมูลที่สำคัญในการดำเนินการศึกษาคือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกายภาพของเขื่อนนเรศวรและชุมชน ดังนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยนี้จึงแบ่งได้เป็นดังนี้

3.3.1 ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือ ขอความอนุเคราะห์จาก งานบัณฑิตศึกษาคณะครุศาสตร์ อดุสากรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ฝ่ายโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อขอความอนุเคราะห์ข้อมูลและแผนที่ต่างๆ บริเวณที่ศึกษา

3.3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม และแบบสำรวจที่ได้แก้ไขแล้ว ไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัย

3.3.3 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม และแบบสำรวจ ไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจนครบถ้วนตามจำนวน

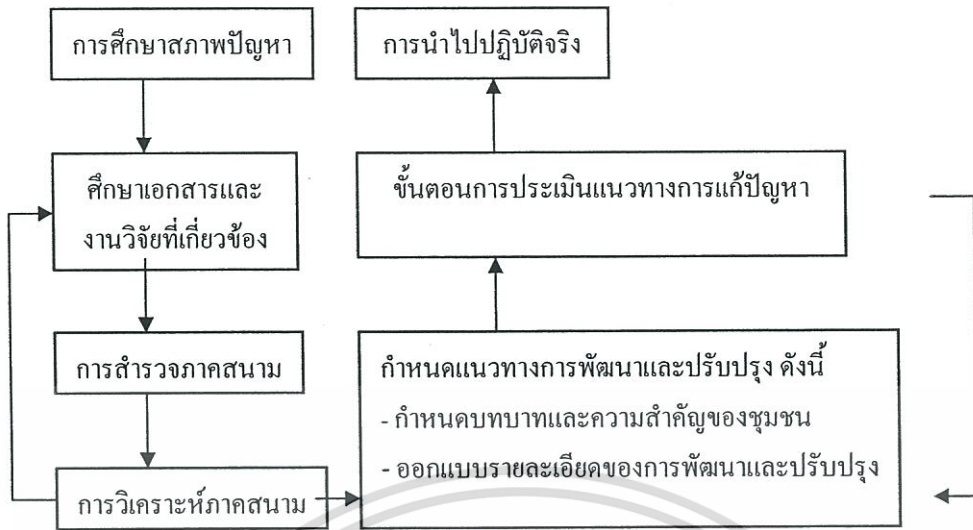
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการศึกษา สาเหตุ สภาพของปัญหาและศักยภาพของพื้นที่ที่ศึกษา จากการเก็บรวบรวมข้อมูลข้างต้น ตลอดจนการศึกษาความรู้ทางทฤษฎีด้านการออกแบบของชุมชนเมืองเพื่อนำมาใช้กำหนดกรอบแนวความคิดในการพัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ที่ศึกษาบริเวณเขื่อนนเรศวร อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก ให้ถูกต้องและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนา มีดังนี้

3.4.1 วิเคราะห์โดยใช้คำร้อยละ จากกลุ่มข้อมูลที่ได้จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง

3.4.2 วิเคราะห์รายละเอียดของชุมชน สภาพแวดล้อมและของรูปแบบสถาปัตยกรรม

3.4.3 สรุปผลการวิเคราะห์และเสนอแนวความคิดในการปรับปรุงพื้นที่ที่ทำการวิจัย

ภาพที่ 3.1 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3.5 สถิติที่ใช้ในการทำวิจัย

สถิติของการศึกษาพฤติกรรมประชาชนกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ ที่ศึกษาบริเวณเขื่อนนเรศวร อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละจำแนกตามพฤติกรรมและความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ให้และนำเสนอในหัวข้อต่อไปนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสัมภาษณ์

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจ

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสัมภาษณ์

4.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่เป็นประชาชนท้องถิ่น

ตอนที่ 1 การจำแนกข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่เป็นประชาชนท้องถิ่น

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่เป็นประชาชนท้องถิ่น

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	96	100
ชาย	55	57.29
หญิง	41	42.71
2. อายุ	96	100
ต่ำกว่า 20 ปี	16	16.67
20-35 ปี	32	33.33
35-50 ปี	40	41.67
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	9	9.38
3. ระดับการศึกษา	96	100
ไม่ได้ศึกษา	18	18.75
ประถมศึกษา	12	12.50
มัธยมศึกษาตอนต้น	22	22.92
มัธยมศึกษาตอนปลาย/อาชีวศึกษา	2	2.08
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง/อนุปริญญา	15	15.63
ปริญญาตรี	22	22.92
สูงกว่าปริญญาตรี	5	5.21

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในห้องเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่ไปใช้ประโยชน์ทางการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
4. อาชีพหลัก	96	100
รับจ้าง	27	28.13
รับราชการ	23	23.96
ทำนา/ทำสวน	15	15.63
ค้าขาย	22	22.92
ธุรกิจส่วนตัว	6	6.25
ทั่วไป	3	3.13
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	96	100
ต่ำกว่า 5,000 บาท	13	13.54
5,000-10,000 บาท	29	30.21
10,001-15,000 บาท	15	15.63
15,001-20,000 บาท	16	16.67
20,001-25,000 บาท	20	20.83
มากกว่า 25,000 บาท	3	3.13
6. ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่เขื่อนนเรศวร	96	100
ต่ำกว่า 5 ปี	5	5.21
5 – 10 ปี	3	3.13
11 – 15 ปี	15	15.63
16 – 20 ปี	28	29.17
21 – 25 ปี	15	15.63
มากกว่า 25 ปี	30	31.25
7. ความเป็นผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง	96	100
มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	66	68.75
มีกรรมสิทธิ์เฉพาะสิ่งปลูกสร้าง	12	12.50
ไม่มีกรรมสิทธิ์ใดๆ	18	18.75

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
8. ชุมชนที่อยู่อาศัย	96	100
ชุมชนบริเวณ	12	12.50
ชุมชนบ้านหาดใหญ่	36	37.50
ชุมชนตลาดพรหมพิราม	33	34.38
อื่นๆ.....	15	15.63

จากตารางที่ 4.1 พบว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ภายในพื้นที่ศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวนร้อยละ 57.29 มีอายุในช่วง 30-35 ปี มากถึงร้อยละ 41.47 ระดับการศึกษาจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและปริญญาตรี ร้อยละ 22.92 น้อยที่สุดคือ จบสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 5.21 ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 28.31 รองลงมาคืออาชีพรับราชการ ร้อยละ 23.96 ค้าขาย ร้อยละ 22.92 ทำนา/ทำสวน ร้อยละ 15.63 ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 6.25 รายได้ต่อเดือน ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 30.21 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่มากกว่า ร้อยละ 31.25 อาศัยอยู่ในพื้นที่ ชุมชนมานานกว่า 25 ปี การถือครองกรรมสิทธิ์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 66 มีการถือครองกรรมสิทธิ์ทั้งในที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ร้อยละ 12 มีเฉพาะสิ่งปลูกสร้างเท่านั้น รองลงร้อยละ 18 ไม่มีกรรมสิทธิ์ใดๆ และ ส่วนใหญ่ อาศัยอยู่ที่บ้านหาดใหญ่ ร้อยละ 37.50 รองลงมาอาศัยอยู่ที่ชุมชนตลาดพรหมพิราม ร้อยละ 34.38

ตอนที่ 2 ข้อมูลวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.2 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว

1.ความร่วมมือในการจัดการท่องเที่ยวของประชาชน	จำนวน	ร้อยละ
	96	100
ให้ความร่วมมือ ในลักษณะ		
- บริการนำเที่ยว	11	11.46
- บริการเกี่ยวกับยานพาหนะ	12	12.50
- ผลิตและจำหน่ายสินค้าที่ระลึก/ผลิตภัณฑ์ตำบล	26	27.08
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....		
ไม่ต้องการมีส่วนร่วม		
- ไม่มีเวลา	26	27.08
- ไม่มีความรู้	21	21.88
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....		
2. ความเห็น หากมีการพัฒนาพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว	96	100
เห็นด้วย	94	97.92
ไม่เห็นด้วย	2	2.08
3. แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว ให้มาเที่ยวในพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร	96	100
บริเวณตัวเขื่อน	16	16.67
บริเวณร้านค้าและร้านอาหาร	12	12.50
บริเวณจุดชมวิวยามเย็น	36	37.50
บริเวณสวนสาธารณะ	24	25
อื่นๆ (โปรดระบุ).....	8	8.33

จากตารางที่ 4.2 พบว่าประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว เรื่องผลิตสินค้าตำบลมากถึง ร้อยละ 27.08 และ ไม่ต้องการมีส่วนร่วมเนื่องจากไม่มีเวลา ร้อยละ 27.08 รองลงมาสนใจให้บริการเกี่ยวกับยานพาหนะ ร้อยละ 12.50 และ บริการนำเที่ยว ร้อยละ 11.46 ด้านความเห็นในการพัฒนาเขื่อน ลงความเห็นด้วย ร้อยละ 97.92 และ ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 2.08 แหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดเป็นจุดชมวิวยามเย็น ร้อยละ 37.50 รองลงมาสวนสาธารณะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ร้อยละ 25 บริเวณตัวเขื่อน ร้อยละ 16.67 บริเวณร้านค้าและร้านอาหาร ร้อยละ 12.50 และ เรือingt
ทั่วไป ร้อยละ 8.33

ตอนที่ 3 ข้อมูลวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่

ตารางที่ 4.3 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่

1. ปัญหาของพื้นที่ลิ่งใดที่ควรได้รับการแก้ไข อย่างเร่งด่วน	จำนวน	ร้อยละ
	96	100
ทางสัญจร ภายในตัวเขื่อน	56	58.33
อาคารและรูปแบบสิ่งปลูกสร้าง	20	20.83
สภาพที่ทรุดโทรมของตัวเขื่อน	46	47.92
บริเวณที่จอดรถ	26	27.08
สภาพถนนที่นำเข้าสู่บริเวณเขื่อน	72	75
สวนสาธารณะ	81	84.38
สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ	81	84.38
อื่นๆ (โปรดระบุ).....	19	19.79
2. ความเห็นในปัจจุบันของชุมชน ที่ได้มีการช่วยเหลือรักษาพื้นที่ บริเวณเขื่อนนเรศวร	96	100
เหมาะสม	32	33.33
ไม่เหมาะสม	64	66.67
3. พื้นที่ ที่ควรมีการส่งเสริมและอนุรักษ์เพื่อการท่องเที่ยวและ ป้องกันเป็นพิเศษ	96	100
บริเวณตัวเขื่อน	46	47.92
บริเวณร้านค้าและร้านอาหาร	23	23.96
บริเวณจุดชมวิวบนสันเขื่อน	73	76.04
บริเวณสวนสาธารณะ	82	85.42
บริเวณอาคารพักผ่อนรอบๆ เขื่อนนเรศวร	31	32.29

จากตารางที่ 4.3 พบว่าปัญหาเร่งด่วนที่สุดที่ต้องแก้ไข คือ สวนสาธารณะ และ สถานที่
พักผ่อนหย่อนใจ มากถึงร้อยละ 84.38 และ รองลงมาเป็นสภาพถนนทางเข้าเขื่อน ร้อยละ 75 และ
ทางสัญจรภายในตัวเขื่อน ร้อยละ 58.33 และ ต้องการปรับปรุงความทรุดโทรมของตัวเขื่อน ร้อยละ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

47.92 ที่จอดรถ ร้อยละ 27.08 อาคารและสิ่งปลูกสร้าง ร้อยละ 20.83 เรื่องอื่นๆ ทัวไป ร้อยละ 19.79 ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ไม่มีส่วนช่วยดูแลพัฒนา ร้อยละ 66.67 และ ช่วยดูแลพื้นที่ ร้อยละ 33.33 พื้นที่ ที่ควรได้รับการอนุรักษ์และดูแลเป็นพิเศษ คือสวนสาธารณะ ร้อยละ 85.42 รองลงมา เป็นจุดชมวิวยามเย็น ร้อยละ 76.04 บริเวณตัวเขื่อน ร้อยละ 47.92 อาคารพักผ่อนโดยรอบ ร้อยละ 32.29 ร้านค้าและร้านอาหาร ร้อยละ 23.96

ตอนที่ 4 ข้อมูลวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก

ตารางที่ 4.4 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก

1. สิ่งอำนวยความสะดวก ที่ต้องการการพัฒนาในพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวรเพื่อรองรับการท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	23	23.96
อาคารพักผ่อนหย่อนใจริมน้ำ	56	58.33
ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน	24	25
ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว	36	37.50
ร้านอาหาร	66	68.75
ห้องน้ำสาธารณะ	24	25
พื้นที่ลานกิจกรรมออกกำลังกาย	31	32.29
อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	19	19.79
2. รูปแบบอาคารที่มีอยู่ในปัจจุบัน กับความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของชุมชน และ พื้นที่ ในการรองรับ กรณีที่มีการปรับปรุงเป็นแหล่งท่องเที่ยว	96	100
เหมาะสม	32	33.33
ไม่เหมาะสม	64	66.67
3. รูปแบบสถาปัตยกรรมของภาคเหนือ กับความเหมาะสม	96	100
เหมาะสม	87	90.63
ไม่เหมาะสม	9	9.38

จากตาราง ที่ 4.4 พบว่าสิ่งอำนวยความสะดวกที่ต้องการพัฒนามากที่สุดคือ ร้านอาหาร ร้อยละ 68.75 อาคารพักผ่อนหย่อนใจริมน้ำ ร้อยละ 58.33 ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว ร้อยละ 37.50 พื้นที่ลานกิจกรรมออกกำลังกาย ร้อยละ 32.29 ห้องน้ำสาธารณะ และ ศูนย์จำหน่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลิตภัณฑ์ชุมชน ร้อยละ 25 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ร้อยละ 23.96 รูปแบบอาคารที่มีอยู่ในปัจจุบัน กับความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของชุมชน และ พื้นที่ ในการรองรับ กรณีที่มีการปรับปรุง เป็นแหล่งท่องเที่ยว ไม่เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 66.67 และ เหมาะสม ร้อยละ 33.33 รูปแบบ สถาปัตยกรรมของภาคเหนือ กับความเหมาะสม เหมาะสม ร้อยละ 90.63 ไม่เหมาะสม คิดเป็น ร้อยละ 9.38

ตอนที่ 5 ข้อมูลวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของชุมชน

ตารางที่ 4.5 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของชุมชน

1. กิจกรรมต่าง ๆ ของ ชุมชนและขนบธรรมเนียมประเพณีที่มี อยู่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
กิจกรรมทางศาสนา	23	23.96
กิจกรรมของชุมชนหรือขนบธรรมเนียมประเพณี	36	37.50

จากตาราง ที่ 4.5 พบว่ากิจกรรมต่าง ๆ ของ ชุมชนและขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีอยู่ใน อดีตจนถึงปัจจุบัน กิจกรรมของชุมชนหรือขนบธรรมเนียมประเพณี คิดเป็นร้อยละ 37.50 กิจกรรม ทางศาสนา ร้อยละ 23.96

4.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่เป็นนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 1 การจำแนกข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่เป็นนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.6 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่เป็นนักท่องเที่ยว

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	91	100
ชาย	54	59.34
หญิง	37	40.66
2. อายุ	91	100.00
ต่ำกว่า 20 ปี	11	12.09
20-35 ปี	52	57.14
35-50 ปี	20	21.98
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	8	8.79

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา	91	100
ไม่ได้ศึกษา	18	19.78
ประถมศึกษา	12	13.19
มัธยมศึกษาตอนต้น	8	8.79
มัธยมศึกษาตอนปลาย/อาชีวศึกษา	2	2.20
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง/อนุปริญญา	10	10.99
ปริญญาตรี	26	28.57
สูงกว่าปริญญาตรี	15	16.48
4. อาชีพหลัก	91	100
รับจ้าง	6	6.59
รับราชการ	23	25.27
ทำนา/ทำสวน	10	10.99
ค้าขาย	11	12.09
ธุรกิจส่วนตัว	12	13.19
ทั่วไป	29	31.87
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	91	100
ต่ำกว่า 5,000 บาท	22	24.18
5,000-10,000 บาท	23	25.27
10,001-15,000 บาท	32	35.16
15,001-20,000 บาท	8	8.79
20,001-25,000 บาท	3	3.30
มากกว่า 25,000 บาท	3	3.30

จากตาราง ที่ 4.6 พบว่านักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวนร้อยละ 59.34 มีอายุในช่วง 20-35 ปี มากถึงร้อยละ 57.14 ระดับการศึกษาจบปริญญาตรี ร้อยละ 28.57 ส่วนใหญ่มีอาชีพทั่วไป (รวมถึงกลุ่มนักศึกษา) ร้อยละ 31.87 รองลงมามีอาชีพรับราชการ ร้อยละ 25.27 รายได้ต่อเดือน ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 10,000-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.16 รองลงมา มีรายได้ระหว่าง 5,000-10,000 บาท และ ต่ำกว่า 5,000 บาท ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.7 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว

1.สถานที่ ที่เคยเข้ามาเที่ยวในพื้นที่พรหมพิราม	จำนวน	ร้อยละ
	91	100
เขื่อนนเรศวร	65	71.43
ท่าช้าง วังปลา	54	59.34
พรหมพิรามสวนน้ำรีสอร์ท	46	50.55
ตลาดสถานี พรหมพิราม	55	60.44
อื่นๆ (โปรดระบุ).....	6	6.59
2. สถานที่ ที่ท่านประทับใจ ในการเดินทางมาท่องเที่ยว ในพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร	91	100
เขื่อนนเรศวร	71	78.02
ท่าช้าง วังปลา	45	49.45
พรหมพิรามสวนน้ำรีสอร์ท	46	50.55
ตลาดสถานี พรหมพิราม	55	60.44
อื่นๆ (โปรดระบุ).....	12	13.19
3. การทำกิจกรรม เมื่อมาเที่ยวในพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร	91	100
นอนพักค้างคืน	33	36.26
ชมศิลปวัฒนธรรม และชุมชนท้องถิ่น	12	13.19
พักผ่อนหย่อนใจ บรรยากาศธรรมชาติ	84	92.31
รับประทานอาหาร	76	83.52
ซื้อสินค้าประเภท ผลิตภัณฑ์ชุมชน ของที่ระลึก	26	28.57
อื่น (ระบุ).....	32	35.16

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

4. การรู้จักแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงบริเวณเขื่อนนเรศวร	จำนวน	ร้อยละ
	91	100
เขื่อนนเรศวร	90	98.90
ท่าช้าง วังปลา	43	47.25
พรหมพิรามสวนน้ำรีสอร์ท	52	57.14
ตลาดสถานี พรหมพิราม	69	75.82
อื่นๆ (โปรดระบุ).....	21	23.08
5. ความเห็นด้วย หากมีการพัฒนาพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว	91	100
เห็นด้วย	89	97.80
ไม่เห็นด้วย	2	2.20
6. หากมีการจัดการท่องเที่ยวทางน้ำ ในริมฝั่งบริเวณเขื่อนนเรศวร	91	100
เห็นด้วย	31	34.07
ไม่เห็นด้วย	60	65.93
7. กิจกรรมที่เหมาะสม ในการจัดให้มีการท่องเที่ยวทางน้ำ	91	100
ล่องเรือชมวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของชุมชนริมบริเวณเขื่อนนเรศวร	28	30.77
ล่องเรือเพื่อสันตนาการและกีฬา	9	9.89
ล่องเรือชมและสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในศาสนาสถานของชุมชน	23	25.27
อื่นๆ (โปรดระบุ).....	36	39.56
8. ในการมาเที่ยวครั้งนี้ มาในรูปแบบกลุ่ม	91	100
คนเดียว	12	13.19
กลุ่ม 2-5 คน	61	67.03
กลุ่มเพื่อน 6-11 คน	15	16.48
กลุ่มมากกว่า 11 คน	3	3.30

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

9. พาหนะใดในการเดินทางมาเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
	91	100
รถยนต์ส่วนตัว	62	68.13
รถโดยสารสาธารณะ	0	0
รถไฟ	0	0
รถรับจ้าง	0	0
เรือ	0	0
อื่นๆ (โปรดระบุ).....	29	31.87
10. เวลาในการมาท่องเที่ยว ต่อครั้ง	91	100
1 – 2 ชั่วโมง	14	15.38
3 – 4 ชั่วโมง	32	35.16
5 – 6 ชั่วโมง	33	36.26
มากกว่า 6 ชั่วโมง	12	13.19
11. จำนวนครั้งที่มาเที่ยวในพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร	91	100
ครั้งแรก	0	0
ไม่เกิน 5 ครั้ง	13	14.29
ไม่เกิน 10 ครั้ง	41	45.05
เกินกว่า 10 ครั้ง	37	40.66

จากตาราง ที่ 4.7 พบว่า สถานที่ ที่เคยเข้ามาเที่ยวในพื้นที่พรหมพิราม เขื่อนนเรศวร ร้อยละ 71.43 รองลงมา ตลาดสถานีพรหมพิราม ร้อยละ 60.44 ท่าช้าง วังปลา ร้อยละ 59.34 พรหมพิรามสวนน้ำริสอร์ท ร้อยละ 50.55 สถานที่ ที่ประทับใจ ในการเดินทางมาท่องเที่ยว ในพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร เขื่อนนเรศวร ร้อยละ 78.02 ตลาดสถานี พรหมพิราม ร้อยละ 60.44 พรหมพิรามสวนน้ำริสอร์ท ร้อยละ 50.55 ท่าช้าง วังปลา ร้อยละ 49.45 การทำกิจกรรม เมื่อมาเที่ยวในพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร พักผ่อนหย่อนใจ บรรยากาศธรรมชาติ ร้อยละ 92.31 รับประทานอาหาร ร้อยละ 83.52 นอนพักค้างคืน ร้อยละ 36.26 ท้าไป ร้อยละ 35.16 ซื้อสินค้าประเภท ผลิตภัณฑ์ชุมชน ของที่ระลึก ร้อยละ 28.57 ชมศิลปวัฒนธรรม และชุมชนท้องถิ่น ร้อยละ 28.57 การรู้จักแหล่งท่องเที่ยวใกล้บริเวณเขื่อนนเรศวร เขื่อนนเรศวรมากที่สุด ร้อยละ 98.90 ตลาดสถานี พรหมพิราม ร้อยละ 75.82 พรหมพิรามสวนน้ำริสอร์ท ร้อยละ 57.14 ท่าช้าง วังปลา ร้อยละ 47.25 ความเห็นด้วย หากมีการพัฒนาพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว เห็นด้วย ร้อยละ 97.80 ไม่เห็นด้วย เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.20 หากมีการจัดการท่องเที่ยวทางน้ำ ในริมฝั่งบริเวณเขื่อนนเรศวร ไม่เห็นด้วย 65.93 เห็นด้วย ร้อยละ 34.07 กิจกรรมที่เหมาะสม ในการจัดให้มีการท่องเที่ยวทางน้ำ ล่องเรือชมวิถีชีวิต และ วัฒนธรรมของชุมชนริมบริเวณเขื่อนนเรศวร ร้อยละ 30.77 และ น้อยที่สุดคือ ล่องเรือเพื่อสันตนา การและกีฬา ร้อยละ 9.89 จำนวนกลุ่มในการมาท่องเที่ยวด้วยกัน กลุ่ม 2-5 คน ร้อยละ 67.03 กลุ่ม เพื่อน 6-11 คน ร้อยละ 16.48 และน้อยที่สุด กลุ่มมากกว่า 11 คน ร้อยละ 3.30 พาหนะในการ เดินทางมาเที่ยว รถยนต์ส่วนตัว ร้อยละ 68.13 และรองลงมา อื่น ๆ (รถจักรยานยนต์) ร้อยละ 31.87 เวลาในการมาท่องเที่ยว ต่อครั้ง 5 – 6 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 36.26 รองลงมา ระหว่าง 3 – 4 ชั่วโมง ร้อยละ 35.16 ระหว่าง 1 – 2 ชั่วโมง ร้อยละ 15.38 น้อยที่สุด มากกว่า 6 ชั่วโมง ร้อยละ 13.19 จำนวนครั้งที่มาเที่ยวในพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร ไม่เกิน 10 ครั้ง ร้อยละ 45.05 รองลงมาเกินกว่า 10 ครั้ง ร้อยละ 40.66 และไม่เกิน 5 ครั้ง คิดร้อยละ 14.29

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นแก่นักท่องเที่ยว ความ สะดวกในการเข้าถึงพื้นที่ รวมทั้งการพัฒนารูปแบบอาคารที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ตารางที่ 4.8 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก

1. สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ที่จะเกิดขึ้นใน อนาคต	91	100
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	56	61.54
อาคารพักผ่อนหย่อนใจริมน้ำ	62	68.13
ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน	23	25.27
ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว	45	49.45
ร้านอาหาร	66	72.53
ห้องน้ำสาธารณะ	35	38.46
พื้นที่ลานกิจกรรมออกกำลังกาย	19	20.88
อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	33	36.26
2. รูปแบบอาคารที่มีอยู่ในปัจจุบัน กับความเหมาะสม สภาพแวดล้อมของชุมชน และ พื้นที่ในการรองรับการปรับปรุง เป็นแหล่งท่องเที่ยว	91	100
เหมาะสม	31	34.07
ไม่เหมาะสม	60	65.93

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

3. รูปแบบสถาปัตยกรรมของภาคเหนือ กับความเหมาะสม	91	100
เหมาะสม	89	97.80
ไม่เหมาะสม	6	6.59

จากตาราง ที่ 4.8 พบว่าสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ที่จะเกิดขึ้นใน อนาคต ร้านอาหาร มากที่สุดถึง ร้อยละ 72.53 รองลงมา อาคารพักผ่อนหย่อนใจริมน้ำ ร้อยละ 68.13 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ร้อยละ 61.54 ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว ร้อยละ 49.45 ห้องน้ำ สาธารณะ ร้อยละ 38.46 ทั่วไป ร้อยละ 36.26 ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน ร้อยละ 25.27 และน้อย ที่สุดพื้นที่ลานกิจกรรมออกกำลังกาย ร้อยละ 20.88 รูปแบบอาคารที่มีอยู่ในปัจจุบัน กับความ เหมาะสมสภาพแวดล้อมของชุมชน และ พื้นที่ในการรองรับการปรับปรุงเป็นแหล่งท่องเที่ยว ไม่ เหมาะสม 65.93 และ เหมาะสม 34.07 รูปแบบสถาปัตยกรรมของภาคเหนือ กับ มีความเหมาะสม ร้อยละ 97.80 และ ไม่เหมาะสม ร้อยละ 6.59

4.1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่เป็นสำหรับเจ้าหน้าที่ โครงการเขื่อนนเรศวร

ตอนที่ 1 การจำแนกข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่เป็นเจ้าหน้าที่ โครงการเขื่อนนเรศวร

ตารางที่ 4.9 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่เจ้าหน้าที่ โครงการเขื่อนนเรศวร

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	15	100
ชาย	8	53.33
หญิง	7	46.67
2. อายุ	15	100
ต่ำกว่า 20 ปี	2	13.33
20-35 ปี	3	20
35-50 ปี	7	46.67
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	3	20

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา	15	100
ไม่ได้ศึกษา	0	0
ประถมศึกษา	0	0
มัธยมศึกษาตอนต้น	0	0
มัธยมศึกษาตอนปลาย/อาชีวศึกษา	1	6.67
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง/อนุปริญญา	2	13.33
ปริญญาตรี	8	53.33
สูงกว่าปริญญาตรี	3	20

จากตาราง ที่ 4.9 พบว่าเจ้าหน้าที่ของ โครงการเขื่อนนเรศวร เพศชาย ร้อยละ 53.33 คน และ เพศหญิงร้อยละ 46.67 คน มีอายุมากสุดในช่วงระหว่าง 35-50 ปี ร้อยละ 46.67 รองลงมา ช่วง 20-35 ปี และมากกว่า 50 ปีขึ้นไป เท่ากัน คือร้อยละ 20 และน้อยที่สุดคือ ต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.33 ระดับการศึกษา ปริญญาตรี ร้อยละ 53.33 รองลงมา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง/อนุปริญญา ร้อยละ 13.33 และ สูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 20

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการแนวทางการพัฒนาบริเวณเขื่อนนเรศวรเพื่อการท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการแนวทางการพัฒนาบริเวณเขื่อนนเรศวรเพื่อการท่องเที่ยว

1. แหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบันเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว ให้เข้ามาเที่ยวในพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร	15	100
ตัวเขื่อนนเรศวร	12	79.99
ท่าช้าง วังปลา	3	20
พรมพิรามสวนน้ำรีสอร์ท	8	53.33
ตลาดสถานี พรมพิราม	9	60
อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	2	13.33

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

2. แหล่งท่องเที่ยว ที่มีศักยภาพพอในการจัดการท่องเที่ยว	15	100
ตัวเขื่อนนเรศวร	13	86.67
ท่าช้าง วังปลา	9	60
พรหมพิรามสวนน้ำรีสอร์ท	6	40
ตลาดสถานี พรหมพิราม	3	20
อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	2	13.33
3. ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชนและทรัพยากรธรรมชาติ ในการท่องเที่ยวทางน้ำ	15	100
การบุกรุกสร้างสิ่งก่อสร้างในแม่น้ำ ลำคลองมากขึ้น	12	80
เสียบรรยากาศของนักท่องเที่ยว ทั้งทางบกและทางน้ำ	6	40
เศษสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย	11	73.33
อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	3	20
4. การท่องเที่ยวในอนาคต ที่มีผลดีต่อชุมชน	15	100
รายได้ภายในชุมชนเพิ่มมากขึ้น	11	73.33
มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชน	6	40
อัตราการว่างงานลดลง	9	60
อื่นๆ (โปรดระบุ).....	4	26.67
5. กิจกรรมที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวภายในบริเวณเขื่อนนเรศวร	15	100
ท่องเที่ยวชมวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของชุมชน	4	26.67
ท่องเที่ยวชมศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน	6	40
ท่องเที่ยวพักผ่อนพักผ่อน	4	26.67
ท่องเที่ยวเชิงเชิงธรรมชาติ	13	86.67
อื่นๆ (โปรดระบุ).....	5	33.33

จากตาราง ที่ 4.10 พบว่าแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบันเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว ให้เข้ามาเที่ยวในพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร คือตัวเขื่อนนเรศวร ร้อยละ 79.99 และ รองลงมาเป็นตลาดพรหมพิราม ร้อยละ 60 พรหมพิรามสวนน้ำรีสอร์ท ร้อยละ 53.33 ท่าช้าง วังปลา ร้อยละ 20 ส่วนแหล่งท่องเที่ยว ที่มีศักยภาพเพียงพอในการจัดการท่องเที่ยว ตัวเขื่อนนเรศวร ร้อยละ 86.67 ท่าช้าง วังปลา ร้อยละ 60 พรหมพิรามสวนน้ำรีสอร์ท ร้อยละ 40 และตลาดสถานีพรหมพิราม ตลาดสถานีเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พรหมพิราม ร้อยละ 20 ด้านผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชนและทรัพยากรธรรมชาติในการท่องเที่ยวทางน้ำ คือการบุกรุกสร้างสิ่งก่อสร้างในแม่น้ำ ลำคลองมากขึ้น ร้อยละ 80 เศษสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย ร้อยละ 73.33 เสียรบกวนของนักท่องเที่ยว ทั้งทางบกและทางน้ำ ร้อยละ 40 และเรื่องอื่นๆ ร้อยละ 20 เรื่องการท่องเที่ยวในอนาคต ที่มีผลดีต่อที่ชุมชน คิดรายได้ภายในชุมชนเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 73.33 อัตราการว่างงานลดลง ร้อยละ 60 ขึ้น มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชน ร้อยละ 40 และเรื่องอื่นๆ ร้อยละ 26.67 ด้านกิจกรรมที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวภายในบริเวณเขื่อนนเรศวร คือท่องเที่ยวเชิงเชิงธรรมชาติ ร้อยละ 86.67 ท่องเที่ยวชมศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน ร้อยละ 40 เสนอเรื่องอื่นๆทั่วไป ร้อยละ 33.33 ท่องเที่ยวชมวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของชุมชน และ ท่องเที่ยวพักค้างคืน ร้อยละ 26.67 เท่ากัน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่

ตารางที่ 4.11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่

1. ส่วนเกี่ยวข้องกับการดูแลน้ำของชุมชนบริเวณเขื่อนนเรศวร	15	100
ไม่มีส่วนร่วม	4	26.67
มีส่วนร่วม	11	73.33
- มีส่วนช่วยดูแลการทิ้งน้ำเสียลงลำน้ำ	4	26.67
- มีส่วนช่วยดูแลการทิ้งขยะลงลำน้ำ	7	46.67
- มีส่วนช่วยรวมกลุ่มเพื่อเก็บขยะและผักตบชวา	0	0
- มีส่วนช่วยสอดส่องดูแลผู้บุกรุกลำน้ำ	5	33.33
- มีส่วนช่วยดูแลศิลปวัฒนธรรมเกี่ยวกับลำน้ำ	0	0
- มีส่วนช่วยณรงค์และให้ความรู้ในการดูแล	6	40
- มีส่วนช่วยตรวจสอบคุณภาพน้ำ	5	33.33
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	0	0

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

2. ปัญหาของพื้นที่ ที่ควรได้รับการแก้ไข อย่างเร่งด่วน	15	100
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	9	60
อาคารพักผ่อนหย่อนใจริมน้ำ	7	46.67
ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน	5	33.33
ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว	4	26.67
ร้านอาหาร	8	53.33
ห้องน้ำสาธารณะ	5	33.33
พื้นที่ลานกิจกรรมออกกำลังกาย	3	20
อื่นๆ (โปรดระบุ).....	2	13.33
3. พื้นที่บริเวณใดที่ควรมีการดูแลรักษาหรือป้องกันเป็นพิเศษ	15	100
บริเวณตัวเขื่อน	12	80
บริเวณร้านค้าและร้านอาหาร	3	20
บริเวณจุดชมวิวยุคโบราณเขื่อน	12	80
บริเวณสวนสาธารณะ	9	60
บริเวณอาคารพักผ่อนรอบๆ เขื่อนนเรศวร	11	73.33

จากตาราง ที่ 4.11 พบว่าส่วนเกี่ยวข้องกับการดูแลลำน้ำของชุมชนบริเวณเขื่อนนเรศวร ต้องการมีส่วนร่วมมากถึง ร้อยละ 73.33 และ ไม่ต้องการมีส่วนร่วม 26.67 คือ มีส่วนช่วยดูแลการทิ้งขยะลงลำน้ำ ร้อยละ 46.67 มีส่วนช่วยณรงค์และให้ความรู้ในการดูแล ร้อยละ 40 มีส่วนช่วยสอดส่องดูแลผู้บุกรุกลำน้ำ และ มีส่วนช่วยตรวจสอบคุณภาพน้ำ เท่ากันคือ ร้อยละ 33.33 ด้านปัญหาของพื้นที่ ที่ควรได้รับการแก้ไข อย่างเร่งด่วน ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ร้อยละ 60 ร้านอาหาร ร้อยละ 53.33 อาคารพักผ่อนหย่อนใจริมน้ำ ร้อยละ 46.67 ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน และ ห้องน้ำสาธารณะ เท่ากันคือ ร้อยละ 33.33 พื้นที่ลานกิจกรรมออกกำลังกาย ร้อยละ 20 เรื่องอื่นๆ ทัวไป ร้อยละ 13.33 พื้นที่บริเวณใดที่ควรมีการดูแลรักษาหรือป้องกันเป็นพิเศษ ต้องการดูแลบริเวณตัวเขื่อนและบริเวณจุดชมวิวยุคโบราณเขื่อน มากถึง ร้อยละ 80 บริเวณอาคารพักผ่อนรอบๆ เขื่อนนเรศวร ร้อยละ 73.33 บริเวณสวนสาธารณะ ถึง ร้อยละ 60 บริเวณร้านค้าและร้านอาหาร ร้อยละ 20

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การ พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นแก่นักท่องเที่ยว ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่ รวมทั้งการพัฒนารูปแบบอาคารที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ตารางที่ 4.12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก

1. สิ่งอำนวยความสะดวกในการพัฒนาในพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวรเป็นแหล่งท่องเที่ยว	15	100
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	12	80
อาคารพักผ่อนหย่อนใจริมน้ำ	12	80
ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน	6	40
ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว	11	73.33
ร้านอาหาร	10	66.67
ห้องน้ำสาธารณะ	7	46.67
พื้นที่ลานกิจกรรมออกกำลังกาย	4	26.67
อื่นๆ (โปรดระบุ).....	3	20
2. ความเหมาะสมที่จะทำเป็นทางสัญจรทางน้ำเพื่อท่องเที่ยว	15	100
เหมาะสม	5	33.33
ไม่เหมาะสม	10	66.67
3. รูปแบบอาคารที่มีอยู่ในปัจจุบัน กับความเหมาะสมสภาพแวดล้อมของชุมชน และ พื้นที่ในการรองรับการปรับปรุงเป็นแหล่งท่องเที่ยว	15	100
เหมาะสม	6	40
ไม่เหมาะสม	9	60
4. รูปแบบสถาปัตยกรรมของภาคเหนือ กับความเหมาะสม	15	100
เหมาะสม	12	80
ไม่เหมาะสม	3	20

จากตาราง ที่ 4.12 สิ่งอำนวยความสะดวกในการพัฒนาในพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวรเป็นแหล่งท่องเที่ยว มากที่สุดคือ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและอาคารพักผ่อนหย่อนใจริมน้ำ ร้อยละ 80 ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว ร้อยละ 73.33 ร้านอาหาร ร้อยละ 66.67 ห้องน้ำสาธารณะ ร้อยละ 46.67 และพื้นที่ลานกิจกรรมออกกำลังกาย ร้อยละ 26.67

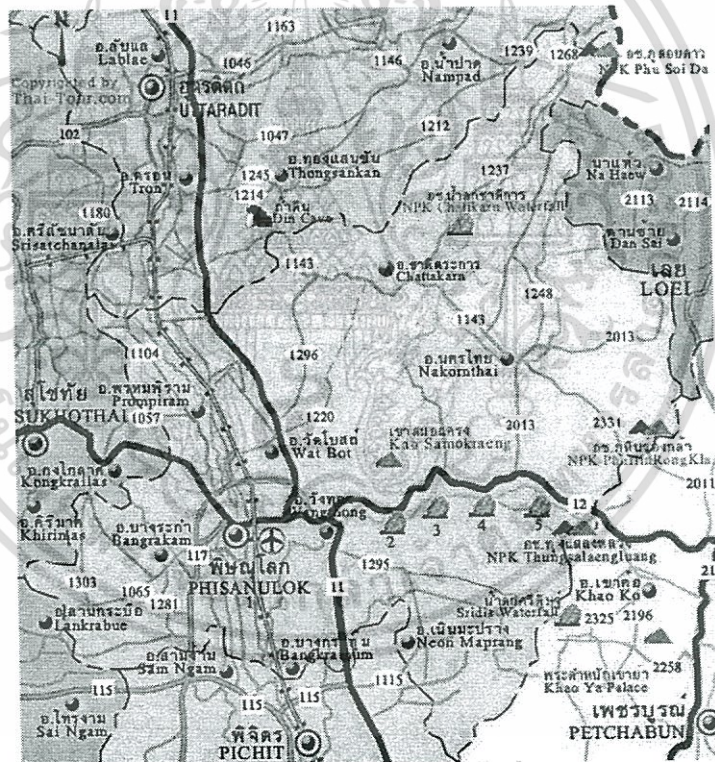
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

46.67 ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน ร้อยละ 40 พื้นที่ลานกิจกรรมออกกำลังกาย ร้อยละ 26.67 และอื่นๆ ร้อยละ 20 เรื่องความเหมาะสมที่จะทำเป็นทางสัญจรทางน้ำเพื่อการท่องเที่ยวไม่เหมาะสม มากถึงร้อยละ 66.67 และ เหมาะสม ร้อยละ 33.33 เรื่องรูปแบบอาคารที่มีอยู่ในปัจจุบัน กับความเหมาะสมสภาพแวดล้อมของชุมชน และ พื้นที่ในการรองรับการปรับปรุงเป็นแหล่งท่องเที่ยวไม่เหมาะสม มากถึงร้อยละ 60 และ เหมาะสม ร้อยละ 40 รูปแบบสถาปัตยกรรมของภาคเหนือเหมาะสม มากถึงร้อยละ 80 และ ไม่เหมาะสม ร้อยละ 20

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจ

4.2.1 ข้อมูลจากการสำรวจเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันด้านกายภาพของพื้นที่เขื่อนนเรศวร

4.2.1.1 เส้นทางคมนาคม อำเภอพรหมพิราม สามารถเดินทางได้ เส้นทาง ได้แก่

ภาพที่ 4.1 แสดงเส้นทางมาอำเภอพรหมพิราม

1. พิษณุโลก-อุตรดิตถ์ ระยะห่างจากตัวเมืองพิษณุโลก 38 กม.
2. พิษณุโลก-พรหมพิราม ระยะห่างจากตัวเมืองพิษณุโลก 25 กม.
3. พิษณุโลก-สุโขทัย ระยะห่างจากตัวเมืองพิษณุโลก 41 กม.
4. ทางรถไฟ กรุงเทพ-เชียงใหม่ ระยะห่างจากตัวเมืองพิษณุโลก 20 กม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.1.2 บริเวณที่มีกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่

1. เขื่อนนเรศวร เป็นสถานที่สาธารณะ เป็นเขื่อนทดน้ำ ที่สำคัญของภาคเหนือตอนล่างที่มีศักยภาพด้านพื้นที่รองรับการทำกิจกรรมหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติ นักท่องเที่ยวนิยมไปพักผ่อนหย่อนใจ ทิวทัศน์สวยงามประกอบด้วยผืนน้ำที่กว้างใหญ่ มีอากาศบริสุทธิ์ สามารถเดินทางสะดวกและที่ตั้งอยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองอีกทั้งยังสามารถเชื่อมต่อไปยังจังหวัดข้างเคียง เช่น สุโขทัย และ อุตรดิตถ์ ได้สะดวกและรวดเร็ว

ภาพที่ 4.2 แสดงบรรยากาศบนเขื่อนนเรศวร

2. อาคารศูนย์กิจกรรม รองรับการจัดกิจกรรมหมู่คณะ หรือ สัมมนาของหน่วยงานต่างๆ
3. สถานที่ชมวิวริมเขื่อน มีบรรยากาศผ่อนคลายและสวยงามสงบ

ภาพที่ 4.3 แสดงบรรยากาศจุดชมวิว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ **ภาพที่ 4.3 แสดงบรรยากาศจุดชมวิว** ให้เจ้าหน้าที่ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะเป็นกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. กิจกรรมตกปลา สำหรับนักกีฬาที่ชื่นชอบ ซึ่งต้องมีการควบคุมจัดสรรพื้นที่ในการทำกิจกรรม และ ดูแลใกล้ชิดไม่ให้ส่งผลกระทบต่อ

5. กรมประมงอำเภอ เป็นสถานที่แหล่งความรู้ด้านการเพาะพันธุ์ปลา และ สัตว์น้ำหลากหลายชนิด

4.2.2 การวิเคราะห์ศักยภาพและข้อจำกัดในการพัฒนาพื้นที่เขื่อนนเรศวร

4.2.2.1 ศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่เขื่อนนเรศวรเพื่อการท่องเที่ยว บริเวณพื้นที่เขื่อนนเรศวร มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและกิจกรรมทางที่สามารถเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวอื่นๆ ตามนโยบาย ของการท่องเที่ยวอื่นๆ

แหล่งท่องเที่ยวพื้นที่เขื่อนนเรศวร

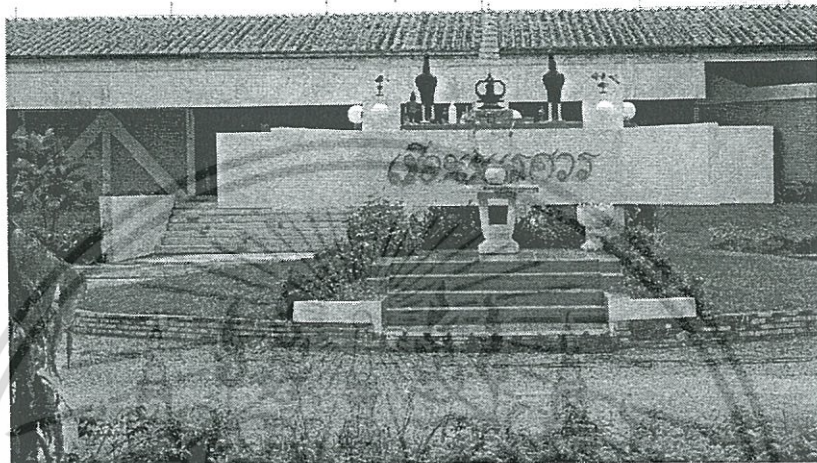
แหล่งท่องเที่ยว	ความสำคัญ/กิจกรรม
เขื่อนนเรศวร	<ul style="list-style-type: none"> - สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและกิจกรรม - ตัวอาคารเป็นลักษณะอาคารสถาปัตยกรรมอาคารครึ่งตึกครึ่งไม้ รูปลักษณะเก่าสลับ สร้างใหม่ทดแทนบางส่วน - เป็นสถานที่ใช้ประกอบกิจกรรม ของคนในชุมชนและอำเภอ พรหมพิราม
	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นสถานที่ท่องเที่ยวหลัก ช่วงเทศกาลสงกรานต์ - แหล่งรวมความรู้วิธีการเลี้ยงปลา และ เพาะพันธุ์ปลา - ชมพรรณพืช และสัตว์ต่างๆ บริเวณริมแม่น้ำ
	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างปิดกั้นแม่น้ำน่าน ที่บ้านหาดใหญ่ อำเภอพรหมพิราม จังหวัด พิษณุ โลกสร้างพ.ศ. 2520 ตัวเขื่อนเสร็จพ.ศ. 2523 งานระบบส่งน้ำเสร็จพ.ศ. 2528 เพื่อทดและส่งน้ำให้แก่พื้นที่บริเวณฝั่งขวาของแม่น้ำน่านในเขต 3 จังหวัด คือ พิษณุ โลก พิจิตร และส่วนบนของ จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งมีความสำคัญต่อการดูแลและพัฒนา

4.2.2.2 ปัญหาที่เกิดขึ้นบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวเขื่อนนเรศวร

พื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร ในช่วงเทศกาลสงกรานต์จะมีประชาชนและนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากมาทำกิจกรรม พื้นที่ใช้งาน กลายเป็นแหล่งเสื่อมโทรม และไม่ปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวที่เดินมาเที่ยว อีกทั้งยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว เช่น ร้านค้า ห้องน้ำ เป็นสิ่งจำเป็นอื่นๆ โดยทางจังหวัด และผู้เกี่ยวข้องยังไม่มีแนวทางการพัฒนาให้เหมาะสมกับศักยภาพของสถานที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การสำรวจเดือนมกราคม- เดือน มีนาคม 2551

ภาพที่ 4.4 ภาพแสดงอาคารเดิมในส่วนราชการ

ภาพที่ 4.5 ภาพแสดงทางสัญจรภายในพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.6 ภาพแสดงทางเข้าเขื่อน

4.2.2.3 สรุปปัญหาและข้อจำกัดในการพัฒนาพื้นที่เขื่อนนเรศวร

จากการศึกษาสภาพทั่วไปของพื้นที่ สามารถสรุปปัญหาและข้อจำกัด ได้ดังนี้

- 1) การเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว บางพื้นที่ยังไม่สะดวกเนื่องจากไม่ได้พัฒนาและส่งเสริม
- 2) นักท่องเที่ยวขาดข้อมูลไม่เข้าใจรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ
- 3) ทางเข้าของสถานที่ ไม่ดึงดูดสายตา ไม่น่าสนใจขาดการดูแลทำให้ภาพลักษณ์ ไม่เป็นจุดเด่น
- 4) จุฬารองรับนักท่องเที่ยวไม่เด่นชัด และไม่เพียงพอเมื่อนักท่องเที่ยวมีปริมาณมาก ส่งผลให้ไม่มีความปลอดภัยในการเข้ามาใช้พื้นที่
- 5) ภูมิทัศน์โดยรวม และอาคารที่มีความสำคัญทางราชการ ขาดการออกแบบขาดการบำรุงรักษา ทำให้มีความเสื่อมโทรมอย่างต่อเนื่อง
- 6) การบริการ การท่องเที่ยวยังไม่พร้อมเท่าที่ควร เช่น มีคฤหาสน์ที่มีทักษะด้านการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศ ซึ่งมี อาสาที่เป็นคนหรือเยาวชนของชุมชนยังขาดความรู้
- 7) กิจกรรมของนักท่องเที่ยวน้อย ระยะเวลาในการทำกิจกรรมและมีเวลาในแต่ละกิจกรรมค่อนข้างจำกัด อีกทั้งโปรแกรมการท่องเที่ยวไม่แน่นอน
- 8) ขาดจุดพักผ่อนหย่อนใจสำหรับนักท่องเที่ยว
- 9) สภาพธรรมชาติของพื้นที่ขาดการอนุรักษ์ และปรับปรุง เช่นลานสำหรับกิจกรรมอื่นๆ
- 10) ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยวอีกหลายอย่าง เช่น ห้องน้ำ ป้ายแสดงสถานที่ต่างๆ อาคารสาธารณะ สนามกีฬา ลานกิจกรรม ทางสัญจร และ ภูมิทัศน์ และ อื่นๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาบริเวณเขื่อนนเรศวรเพื่อการท่องเที่ยว โดยมี ผลการวิจัยดังนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผล
- 5.3 ข้อเสนอแนะ
- 5.4 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ การวิจัยเพื่อพัฒนาบริเวณเขื่อนนเรศวรเพื่อการท่องเที่ยว โดยผู้วิจัยขอเสนอขั้นตอน โดยสรุป วิจัยดังนี้

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1 เพื่อการศึกษาปัญหาของสภาพแวดล้อมทางกายภาพในปัจจุบันของพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร
- 2 เพื่อการศึกษากิจกรรมของชุมชนพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร และ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยว พื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร
- 3 เพื่อเสนอแนวความคิดและออกแบบในการพัฒนาพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวรเพื่อการท่องเที่ยว

5.1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.2.1 ประชากรประกอบด้วย

1. ประชาชนที่อยู่อาศัยภายในพื้นที่ชุมชน จำนวน 2,500 คน/วัน
2. นักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการภายในพื้นที่ชุมชน จำนวน 1,000 คน/เดือน

5.1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1. ประชาชน ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 96 คน
2. นักท่องเที่ยว ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 91 คน
3. เจ้าหน้าที่ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.1.3.1 การทำแบบสอบถาม โดยมีโครงสร้างของแบบสอบถามดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้น เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ในด้านเศรษฐกิจ สังคม
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว เป็นคำถามเกี่ยวกับ การแบ่งเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกิดขึ้นในพื้นที่ รวมทั้งบริเวณพื้นที่ที่มีความสำคัญสมควร ได้รับการปกป้องดูแลเป็นพิเศษ
4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นคำถามเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นแก่นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่รวมทั้งการพัฒนารูปแบบอาคารที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

5.1.3.2 การสำรวจ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการสำรวจ คือ กล้องบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว เครื่องมือวัดระยะทาง แผนที่ โดยมีการศึกษาในด้านการศึกษาด้านต่างๆ ดังนี้

1. การสำรวจสภาพปัจจุบันด้านกายภาพของพื้นที่
2. การสำรวจสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยว

5.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1.4.1 ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือ ขอความอนุเคราะห์จาก งานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า คุณทหารลาดกระบัง เพื่อขอความร่วมมือในการอนุเคราะห์ข้อมูลแผนที่ต่างๆ บริเวณที่ศึกษา

5.1.4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม และแบบสำรวจ ที่ได้แก้ไขไปแล้ว สอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย

5.1.4.3 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม และแบบสำรวจ ไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จนครบตามจำนวน

5.1.5 ผลการวิจัย

5.1.5.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ จากการศึกษาข้อมูล แบบสอบถาม และการสำรวจพื้นที่ชุมชน สรุปผลดังนี้

1. บริเวณชุมชนที่อาศัยในพื้นที่เขื่อนนเรศวร

1.1 สภาพอาคาร มีลักษณะทางกายภาพที่เป็นย่านพาณิชยกรรมหลักของชุมชน ตัวอาคารจึงมีหน้าที่ทั้งการใช้ประโยชน์เพื่อการค้าและพักอาศัยร่วมกันสภาพอาคาร

เอกสารนี้เป็นพิจารณาได้จากอายุการใช้งานในสภาพกลางแก่กลางใหม่อาคารส่วนใหญ่มีทั้งแบบอาคารไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างเป็นไม้ และอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ประเภทตึกแถวสูง 2-4 ชั้น ลักษณะทางสถาปัตยกรรมมีการตกแต่งอาคารเป็นแบบเรียบง่าย โดยเห็นได้จากสัดส่วนการเจาะช่องประตูและหน้าต่าง เน้นที่ประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก การใช้วัสดุและความสูงของกลุ่มอาคารไม่มีความต่อเนื่องเห็นความแตกต่างที่ชัดเจนได้อย่างชัดเจน รวมทั้งอาคารที่ก่อสร้างขึ้นใหม่ในปัจจุบันที่พบในพื้นที่ศึกษา ไม่ว่ามีคุณค่าทางสถาปัตยกรรมหรือความงามแต่อย่างใด สภาพอาคารผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็นดังนี้

- อาคารสภาพดี หมายถึง อาคารที่มีโครงสร้างสมบูรณ์ หรือมีอายุการใช้งานของอาคารไม่ถึง 10 ปี

- อาคารสภาพปานกลาง หมายถึง อาคารที่ยังมีโครงสร้างสมบูรณ์ แต่ส่วนประกอบ ของอาคารต้องได้รับการเปลี่ยนแปลง เช่น วัสดุผนังห้อง หลังคา อุปกรณ์ไฟฟ้า สีอาคาร

- อาคารสภาพทรุดโทรมหมายถึง อาคารที่มีความเสื่อมสภาพการใช้งานหรือเสื่อมสภาพทางเศรษฐศาสตร์ เช่น อาคารที่มีโครงสร้างทรุดโทรม หรืออาคารที่ถูกปล่อยทิ้งร้าง

ซึ่งควรมีแนวทางในการแก้ปัญหา คือ สร้างความเข้าใจให้กับผู้เป็นเจ้าของอาคารหรือผู้ครอบครองให้ทราบถึงแนวการพัฒนาปรับปรุง ในอาคารของตน การรักษาคูณค่าทางสถาปัตยกรรมในด้านการเป็นเรือนค้าขายดั้งเดิม

1.2 ระบบคมนาคมในพื้นที่ศึกษา ระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่งในพื้นที่ศึกษา สามารถแยกพิจารณาออกเป็น 2 ระบบ คือ

ก. ระบบการคมนาคมทางบก ได้แก่ ถนน โดยลำดับความสำคัญและขนาดของถนนดังนี้

- ถนนสายหลัก ได้แก่ ถนนสายพหลโยธิน-พิษณุโลก

- ถนนสายรอง ได้แก่ ถนนเทศบาลพหลโยธิน

- ถนนสายย่อย ได้แก่ ถนนซอยต่างๆ ที่แยกออกจากถนนสายรอง

มีความกว้างของถนน และปริมาณการจราจรที่ไม่มากนัก

ซึ่งควรมีแนวทางในการแก้ปัญหา คือ จัดให้มีมาตรการในการควบคุมการสัญจรและสร้างความปลอดภัยให้แก่ผู้ที่เข้ามาใช้บริการในพื้นที่ เช่น จัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลในวันหยุดที่นักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ การจัดให้มีศูนย์กลางการเชื่อมต่อสัญจรไปสู่แหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ

ข. ระบบการคมนาคมทางน้ำ ได้แก่ แม่น้ำ การสัญจรทางน้ำของชุมชนในอดีตมีความสำคัญมาก แต่ปัจจุบันการคมนาคมทางน้ำมีผู้ใช้บริการน้อยมาก ทำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ให้บทบาทและหน้าที่ของแม่น้ำจึงลดลงใช้เฉพาะ การติดต่อเดินทางระหว่างชุมชนริมฝั่งแม่น้ำบ้านหาดใหญ่และทางเดินเรือผ่านของนักท่องเที่ยว

ซึ่งควรมีแนวทางในการแก้ปัญหา คือ เพิ่มบทบาทในการพัฒนาชายฝั่งเพื่อฟื้นฟูบรรยากาศซึ่งอาจเป็นเส้นทางข้างเคียงในการสัญจรสำหรับการท่องเที่ยวและการสัญจรทั่วไป ในบริเวณพื้นที่ชุมชนนี้

1.3 การขนส่งสาธารณะ การบริการขนส่งสาธารณะ ในพื้นที่ศึกษามี 1 ประเภท คือ รถโดยสารประจำทางสาธารณะ จะแบ่งเส้นทางบริการตามหัวเมืองหลัก โดยรถประจำทางทุกเส้นทางที่ผ่านชุมชนนี้ จะใช้พื้นที่ที่ศึกษาเป็นศูนย์กลางรับ – ส่งผู้โดยสารเป็นหลัก

1.4 ที่จอดรถ ในบริเวณพื้นที่ที่ศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

ก. ที่จอดรถสาธารณะ จะเป็นการจอดรถริมถนน โดยจอดทั้งสองฝั่งของถนนในลักษณะ จอดขนานกับทางเท้า และเนื่องจากพื้นที่ที่ศึกษา อยู่ติดกับสถานที่ราชการจึงมีการเข้าไปที่จอดรถในพื้นที่นั้นด้วย

ข. ที่จอดรถส่วนบุคคล ในพื้นที่ที่ศึกษาพื้นที่จอดรถส่วนบุคคลจะมีน้อย โดยจะเป็นการจอดบนที่ดินว่างเปล่า หรือการเช่าที่จอดรถ

ซึ่งควรมีแนวทางในการแก้ปัญหา คือ การเพิ่มที่จอดรถสาธารณะให้มีความสะดวกมากขึ้น และมีระยะทางที่ไม่ไกลจากแหล่งท่องเที่ยวมากเกินไป

1.5 ทางเดินเท้า ลักษณะทางเดินเท้าในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทางเดินที่ขนานไปกับเส้นทางถนนสายหลักและสายรอง และการเกิดปัญหาการรुक้าทางเท้าสำหรับทางเดินเท้าเพื่อการติดต่อภายในชุมชนนั้นมีขนาดเล็ก โดยมีเส้นทางที่สอดแทรกไปตามอาคารบ้านเรือน

1.6 เชื้อนกัณน้ำ เนื่องจากปัจจุบันสภาพเขื่อนมีความทรุดโทรมมาก และขาดการพัฒนาดูแลยาวนาน

ซึ่งควรมีแนวทางในการแก้ปัญหา คือ ปรับปรุงภูมิทัศน์โดยรอบเขื่อนกัณน้ำ ให้มีสภาพแวดล้อมที่สวยงาม เหมาะสมกับการพักผ่อน

1.7 ระบบไฟฟ้าแสงสว่าง ระบบไฟฟ้าแสงสว่าง ของถนนและชุมชน มีระดับการให้แสงสว่างค่อนข้างเพียงพอ แต่ลักษณะดวงโคมที่ขาดการดูแลรักษา ทำให้สภาพทั่วไปมีความทรุดโทรมและไม่เรียบร้อย ประเภทของดวงโคมไม่มีความสวยงาม และไม่มีสัมพันธ์กับกิจกรรมในพื้นที่ เป็นต้น

ซึ่งควรมีแนวทางในการแก้ปัญหา คือ การเพิ่มไฟฟ้าแสงสว่างในจุดอับ และมีแนวโน้มในการเกิดอาชญากรรม การใช้ดวงโคมที่มีความเหมาะสมกับสภาพบริบท

โดยรอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.8 ระบบการจัดเก็บขยะ ในพื้นที่ที่ศึกษาพื้นที่ ที่มีการค้าขายประเภทอาหาร ผลไม้ ซึ่งมีหาบเร่แผงลอยต่างๆ มากมาย จากสภาพดังกล่าวทำให้เกิดการนำขยะมาทิ้งในกองขยะที่จัดไว้ให้ แต่ตำแหน่งที่ตั้งของถังขยะรวมไม่เหมาะสม มีผลต่อทัศนียภาพและสุขลักษณะ

ซึ่งควรมีแนวทางในการแก้ปัญหา คือ ปรับปรุงและกำหนดที่ตั้งถังขยะรวมที่เหมาะสมซึ่งจุดรองรับขยะควรมีรัศมีจากชุมชนในระยะไม่เกิน 300-500 เมตร และอยู่ในบริเวณที่รถบริการเข้าถึงได้สะดวก

1.9 องค์ประกอบภูมิทัศน์ถนน พบว่า รูปแบบและตำแหน่งขององค์ประกอบภูมิทัศน์ถนน ได้แก่ป้ายรายละเอียดสถานที่ ผู้โทรศัพท์ โคมไฟไฟฟ้าแสงสว่าง ก่ออิฐนั่งพักผ่อน ป้ายสัญลักษณ์บอกเส้นทาง ถึงขยะสาธารณะ ฯลฯ มีรูปแบบที่ไม่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมปัญหาการขาดแคลนในบางหัวข้อข้างต้น การชำรุดทรุดโทรมขาดการดูแล รวมถึงตำแหน่งที่ตั้งไม่สอดคล้องกับกิจกรรมในพื้นที่ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลกระทบต่อความประทับใจในสถานที่ การรับรู้ในการมองในด้านความเป็นระเบียบเรียบร้อย

5.2 การอภิปรายผล

5.2.1 สภาพปัจจุบันทางด้านกายภาพที่มีผลต่อการท่องเที่ยว

ศักยภาพในเชิงการตลาดสำหรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์พื้นที่เขื่อนนเรศวร ในปัจจุบันมีฐานะเป็นศูนย์รวมความภาคภูมิใจของประชาชนในพื้นที่ และมีความสำคัญในหลายด้านไม่ว่าจะเป็นเชิงประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์และฐานเศรษฐกิจ กลยุทธ์ในประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้ นับเป็นหัวใจในการมองภาพและแผนในอนาคตของพื้นที่เขื่อนนเรศวร โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ที่มีบรรยากาศยามเย็นที่สวยงาม มีทิวทัศน์ ที่สามารถมองจากบนตัวเขื่อนออกไปทอดยาวตามแม่น้ำสวยงาม พื้นที่เพียงพอกับการรองรับการทำกิจกรรมต่างๆ และในพื้นที่ใกล้เคียงยังมีหมู่บ้านต่างๆล้อมรอบ ซึ่งแต่ละที่ก็จะมีวัดและสิ่งสักการะบูชา ซึ่งจะเป็นจุดสนใจและสร้างเสริมความหลากหลายในการทำกิจกรรมในการท่องเที่ยว โดยมีหมู่บ้านใกล้เคียง เช่น บ้านหาดใหญ่ บ้านวังมะสระ บ้านสะพานหิน บ้านกลับพวงเหนือ บ้านย่านขาด ตลาดพรหมพิราม โดยลักษณะที่ตั้งของโครงการเขื่อนมีเส้นทางในการเข้าถึงสะดวกง่ายต่อการเดินทางโดยห่างจากตัวอำเภอพรหมพิราม หรือ สถานีรถไฟพรหมพิรามเพียง 10 กิโลเมตร และยังสามารถใช้เส้นทางมาจากเมืองพิษณุโลก จังหวัดสุโขทัย และ จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยในทางกลับกัน นักท่องเที่ยวยังสามารถใช้เส้นทางดังกล่าวใช้เป็นเส้นทางเชื่อมต่อไปยังสถานที่ต่างๆ ของจังหวัดข้างเคียงที่ไม่อาจมองข้ามออกไป เนื่องจากเต็มไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ หลากหลายประเภทและหลาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปแบบ นอกจากนี้ได้กล่าวมาทั้งหมดแล้วยังไม่ควรมองข้าม การทุ่มเทของเอกชนหลายรายที่ตามมาในพื้นที่ข้างเคียง เป็นกลุ่มสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญแห่งหนึ่งของอำเภอ เช่น ท่าช้างวังปลา พรหมพิรามสวนน้ำรีสอร์ท จากข้อมูลดังกล่าวล้วนทำให้อำเภอพรหมพิรามล้วนมีศักยภาพที่จะเป็นพื้นที่ ที่มีศักยภาพสูงในการรับรองการท่องเที่ยว สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายทั้งในประเทศ และระดับนานาชาติ

5.2.2 แนวทางการใช้ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว บริเวณพื้นที่เขื่อนนเรศวร

แนวทางการใช้ศักยภาพของพื้นที่พื้นที่เขื่อนนเรศวร จากการศึกษาสภาพปัจจุบันกายภาพของพื้นที่เขื่อนนเรศวรพบว่าศักยภาพของพื้นที่ส่วนใหญ่มีความเป็นไปได้ที่นำมาพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว หากได้รับการส่งเสริมพัฒนาและปรับปรุง ตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ผู้วิจัยแบ่งแนวทางการใช้ศักยภาพของพื้นที่ออกเป็นดังนี้

5.2.3 การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อกำหนดกิจกรรมและส่งเสริมการท่องเที่ยว บริเวณพื้นที่เขื่อนนเรศวร

การกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม ต่อการท่องเที่ยว ให้แก่นักท่องเที่ยวและชุมชน ซึ่งวิจัยได้วิเคราะห์จากแบบสัมภาษณ์ แล้วจึงกำหนดตามกรอบแนวคิดและคู่มือการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ปรับปรุงเขื่อนกันน้ำ เป็นลักษณะเขื่อนคอนกรีตเสริมเหล็ก และพืชพันธุ์ไม้ปลูกริมตลิ่ง เพื่อความสวยงาม รวมถึงมีการซ่อมแซมโครงสร้างชำรุดและทาสีใหม่เพื่อให้เกิดความน่าสนใจและเป็นจุดเด่น
 - ปรับปรุงอาคารย่านการค้า มีการปรับสภาพแวดล้อมภายนอกของอาคาร เช่น ควบคุมการต่อเติม การใช้สี วัสดุ ควบคุมการติดตั้งป้ายโฆษณา รวมทั้งรูปแบบที่มีเอกลักษณ์
 - จุดบริการนักท่องเที่ยว เป็นจุดที่ให้บริการข้อมูลรายละเอียดการท่องเที่ยว ที่ต้องการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยว
 - จุดชมวิว เป็นจุดที่เพื่อการชมบรรยากาศของลำน้ำ เพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว มีการแสดงข้อมูลแผนที่แสดงตำแหน่งสถานที่ท่องเที่ยว ตลอดแนวลำน้ำ
 - พื้นที่กีฬา และ กิจกรรม จะเป็น ลานเอนกประสงค์ ศูนย์รวมในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นของนักท่องเที่ยว และ ชุมชนในพื้นที่
 - ทางจักรยาน จะเป็นเส้นทางที่ขนานไปกับเส้นทางเท้าและเส้นทางรถยนต์ในบางช่วง โดยติดตั้งป้ายสัญลักษณ์บอกเส้นทางให้ทราบ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ
 - ศาลานั่งพักผ่อน เป็นอาคารที่โล่งสำหรับนักท่องเที่ยว สำหรับนั่งพักคอยหรือหลบแดดหลบฝน อาจเป็นจุดที่มีทิวทัศน์พิเศษ เป็นศาลาทำเรือทำน้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ลานกิจกรรม กำหนดให้ใช้พื้นที่ริมน้ำที่จะใช้ในโอกาสเทศกาล และการเฉลิมฉลองต่างๆ เช่นงานลอยกระทง งานสงกรานต์ การแข่งเรือ เป็นต้น จัดทำทางลงเป็นขั้นบันไดหรือทำน้ำ สำหรับคนในเวลาเทศกาลพิเศษได้ด้วย

- ที่จอดรถ กำหนดให้ใช้พื้นที่ว่างของชุมชน โดยมีการควบคุมดูแลในด้านการรักษาความปลอดภัย

- ชุมชนแผงลอยขายอาหาร กำหนดให้มีการใช้รูปแบบของชุมชนแผงลอย ที่เป็นแบบเดียวกัน มีความคุมตำแหน่งการขายที่เป็นระเบียบ และสุกสะอาด

- ห้องน้ำสาธารณะ ไว้สำหรับบริการนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไป ที่เข้ามาใช้บริการภายในพื้นที่โดยออกแบบให้มีลักษณะที่สอดคล้องกับอาคารอื่นๆในพื้นที่

- องค์ประกอบภูมิทัศน์ถนน มีสิ่งประกอบบริเวณได้แก่ โคมไฟส่องสว่าง แก้วน้ำนั่งพักผ่อน ถังขยะ ป้ายบอกรายละเอียดสถานที่ท่องเที่ยว ป้ายจราจร ฯลฯ

- สวนสัตว์ จะเป็นสถานที่รองรับการมาท่องเที่ยวของหมู่คณะให้เกิดความหลากหลาย และ น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

5.2.4 แนวทางการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

ด้วยศักยภาพของสภาพภูมิประเทศที่เอื้อต่อการท่องเที่ยว วิถีชีวิตของประชาชนที่มีลักษณะทาง วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ สามารถกำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเขื่อนนเรศวร ดังนี้

5.2.4.1 กรอบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว

- (1) พัฒนาการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ
- (2) กระจายผลการพัฒนาสู่ชุมชน หมู่บ้าน โดยให้ประชาชนในชุมชนได้รับผลจากการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรมอย่างทั่วถึง
- (3) ดำเนินการดูแลรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่นและวิถีชีวิตของประชาชนให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืน
- (4) พัฒนาเมือง ชุมชน บ้าน สถานที่สำคัญ สถานที่ท่องเที่ยว ให้มีความสะอาด สวยงาม สอดคล้องกับวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมท้องถิ่น เพื่อให้เกิดสุนทรียภาพของเมืองน่าอยู่
- (5) การพัฒนาจะต้องคำนึงถึงระบบนิเวศวิทยา สภาพแวดล้อมทางกายภาพและชีวภาพ ให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด และสามารถดำรงใช้อย่างยั่งยืน
- (6) ประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไปในการรักษาความหลากหลายทางธรรมชาติ พันธุ์พืช สัตว์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(7) เร่งรัดดำเนินการให้จัดระบบความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว สถานบริการ ร้านอาหาร รวมทั้งการรักษาความสงบเรียบร้อยในชีวิตและทรัพย์สิน

(8) เร่งประชาสัมพันธ์ทั้งทางกว้างและทางลึกให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญ และประโยชน์ของการท่องเที่ยว และพัฒนาให้ประชาชนมีความพร้อมที่จะรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศผู้มาเยือนอย่างมิตรภาพ อบอุ่น

(9) เตรียมความพร้อมด้านการบริการนำเที่ยว สถานที่พัก สถานบริการ ร้านอาหาร การขนส่ง บุคลากรทางการท่องเที่ยวให้มีความพร้อมที่จะสามารถรองรับการท่องเที่ยวยกระดับสากล

เพื่อให้การดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดชายแดนภาคใต้ สอดคล้องกับนโยบายของ รัฐบาลและทิศทางการพัฒนาของแผนพัฒนาจังหวัดพิจิตร โลก ประชาชนได้รับผลจากการพัฒนาอย่างทั่วถึง

แนวทางการพัฒนา

(1) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยการพัฒนา ปรับปรุง สภาพภูมิทัศน์ให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมธรรมชาติ ศูนย์บริการของแหล่งท่องเที่ยวและชุมชน

(2) การสร้างและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำ ห้องส้วม ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ร้านอาหาร ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ให้เพียงพอและมีคุณภาพ

(3) ส่งเสริมให้มีการผลิตของที่ระลึก เพื่อเสริมสร้างรายได้แก่ประชาชนในชุมชนท้องถิ่น

(4) เร่งเพิ่มมาตรฐานการให้บริการ โรงแรม ที่พัก สถานบริการ ร้านอาหาร บริการนำเที่ยว การขนส่ง ให้ได้คุณภาพสู่สากล

(5) จัดให้มีป้าย แผนที่แหล่งท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญในจุดต่าง ๆ บนถนนหลักและในเมือง ย่านชุมชน และจุดสถานีขนส่งที่สำคัญ

(6) ส่งเสริมให้ท้องถิ่นและภาคเอกชนพัฒนาระบบการบริหารจัดการดูแลแหล่งท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานท่องเที่ยวให้เพียงพอและมีประสิทธิภาพ

(7) เพิ่มขีดความสามารถของตำรวจ และท้องถิ่นในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความปลอดภัยในการเข้าไปเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางน้ำ และอื่น ๆ โดยจัดให้มีหน่วยเฉพาะกิจดูแลเป็นพิเศษ

(8) สนับสนุนให้ท้องถิ่นจัดกิจกรรม เทศกาลท่องเที่ยวตามประเพณีท้องถิ่นเพื่อดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวมากขึ้น

(9) กำหนดเส้นทางท่องเที่ยวให้หลากหลาย และสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(10) ส่งเสริมพัฒนาให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุนประกอบการค้าการท่องเที่ยว ทั้งธุรกิจ โรงแรม สถานบริการ ร้านอาหาร บริการนำเที่ยว โดยกำหนดเงื่อนไขพิเศษจูงใจ และให้หน่วยงานของรัฐสนับสนุนด้านวิชาการ และอำนวยความสะดวกเป็นพิเศษ

(11) เร่งประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อทุกรูปแบบทั้งในทางกว้างและลึก เพื่อให้นักท่องเที่ยวทราบข้อมูล ในภาพลักษณ์ที่ดีของเขื่อนนเรศวร

(12) สนับสนุนให้มีการจัดตั้งองค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน ด้านการท่องเที่ยว เพื่อรวมตัวกันพัฒนาการท่องเที่ยวของเขื่อนนเรศวร

(13) ดำเนินการร่วมกับส่วนราชการทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ภาคเอกชน และหน่วย การ ปกครองส่วนท้องถิ่นในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะยาว และจัดทำแผนพัฒนา การท่องเที่ยวประจำปีของจังหวัด แต่ละจังหวัด เพื่อใช้เป็นกรอบในการบริหารจัดการท่องเที่ยว ของจังหวัด อำเภอ และท้องถิ่นในพื้นที่ของเขื่อนนเรศวร

(14) สนับสนุนให้ภาคเอกชน สร้างเครือข่ายตลาดการท่องเที่ยวกับจังหวัดใกล้เคียง และเชื่อมโยงการเดินทางการท่องเที่ยวข้างเคียง

(15) จัดให้มีศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์และของที่ระลึกตามแหล่งท่องเที่ยว

(16) สนับสนุนให้ภาคเอกชนจัดทำธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SMEs ในการ ประกอบธุรกิจโรงแรม สถานบริการ และร้านอาหาร รวมทั้งบริษัทนำเที่ยว

5.2.4.3 แผนงานพัฒนา

แผนงานพัฒนาด้านกายภาพ ประกอบด้วย

(1) จัดให้มีป้ายประชาสัมพันธ์แนะนำแหล่งท่องเที่ยวให้สวยงาม เพียงพอ น่าสนใจ และเหมาะสมกับวัฒนธรรมท้องถิ่น

(2) จัดให้มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว โดยมีการแจกเอกสาร แนะนำแหล่งท่องเที่ยวและ จำหน่ายของที่ระลึก สินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านตลอดจนการสาธิตการผลิตหัตถกรรมพื้นบ้าน

(3) ปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์บริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้สวยงาม กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม และภูมิประเทศของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนท้องถิ่น

(4) กำหนดให้มีเส้นทางท่องเที่ยวและมีการปรับปรุงเส้นทางท่องเที่ยวให้ สอดคล้องกับตลาดการท่องเที่ยว และศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

แผนงานพัฒนาระบบการบริหารจัดการ ประกอบด้วย

(1) ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกให้ได้มาตรฐาน

(2) พัฒนาบุคลากรทางด้านการท่องเที่ยวทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ และภาคเอกชน ผู้นำ ชุมชนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การเป็นเจ้าบ้านที่ดีและการบริการทางด้านการ ท่องเที่ยว

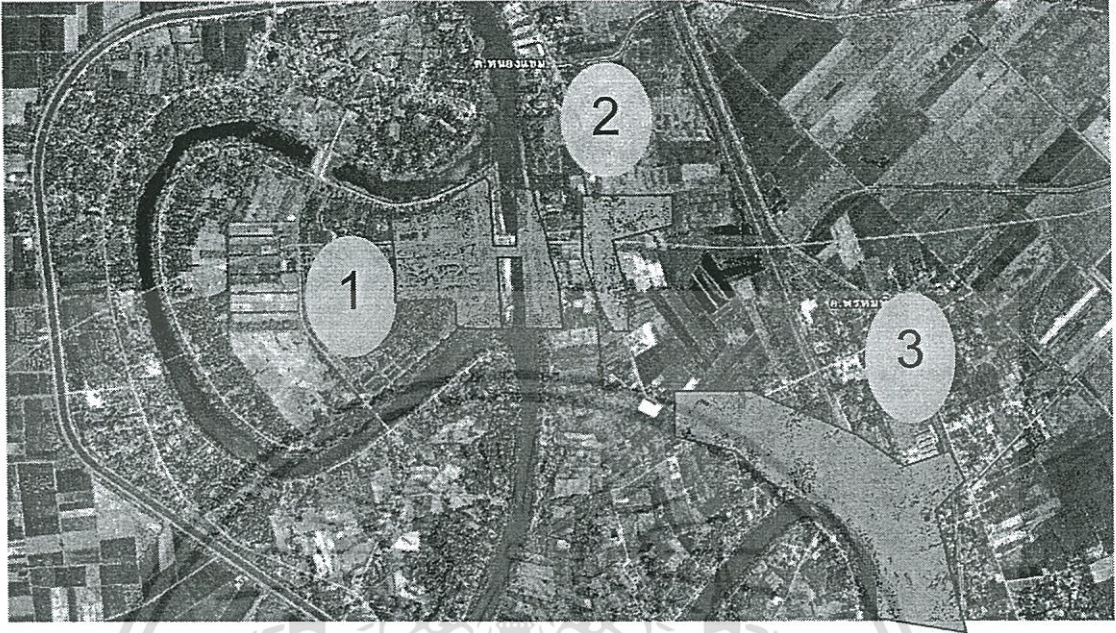
เอกสารนี้เป็นเอกสาร (3) พัฒนาโดยการอบรมและสร้างมัลติมีเดียท้องถิ่น
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- (4) จัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกันระหว่างจังหวัด อำเภอ/กิ่งอำเภอ หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น
- (5) สร้างความเข้มแข็งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแล รักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว
- (6) ให้มีการจัดตั้งองค์กรเอกชน เพื่อรับผิดชอบงานด้านการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด และท้องถิ่น

แผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย

- (1) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณริมเขื่อน ให้เป็นศูนย์กลางกิจกรรมกีฬาทางน้ำ เช่น การแข่งเรือยาว และการแข่งขันตกปลา เป็นต้น
- (2) พัฒนาเขตแหล่งท่องเที่ยวในเขตรรรมาชาติชาติโดยจัดให้มีศูนย์บริการทาง วิชาการ ห้องประชุม สัมมนา และ จัดให้มีการเผยแพร่ความรู้กิจกรรมท้องถิ่น ต่างๆ เช่น การเลี้ยงปลา ประเภทต่างๆ โดยประสานกับกรมประมง หรือ การเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ หรือ สาธิตการปลูกข้าวในแปลงทดลอง เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ฯลฯ
- (3) พัฒนาสภาพภูมิทัศน์บริเวณเขื่อนนเรศวร รวมถึงจัดระบบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถบริการนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ มีคุณภาพสามารถรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศได้ เช่น การพัฒนาริมจุดชมวิวดลอดตัวเขื่อน ร้านค้าร้านอาหาร ทาสัญจร อาคารส่วนราชการต่างๆ และ พื้นที่ลานกิจกรรมที่จะเกิดขึ้น ฯลฯ
- (4) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม โดยการบูรณะ โบราณสถาน โบราณวัตถุ เช่น สถานที่สำคัญทางศาสนา บริเวณพื้นที่ใกล้เขื่อน ซึ่ง อาจประสานผู้นำชุมชนในการใช้เป็นพื้นที่รองรับกิจกรรมต่อเนื่องในการเข้ามาเที่ยวในพื้นที่ ซึ่งเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชนข้างเคียงทางหนึ่งเช่นกัน
- (5) จัดให้มีศูนย์ผลิตและจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้าน โดยจัดให้มีศูนย์แสดงการผลิต การแสดงสินค้าในสถานที่ท่องเที่ยวและแหล่งชุมชนซึ่งปัจจุบันแต่ละหมู่บ้าน ได้มีการรวมกลุ่มแม่บ้านในการผลิตสินค้าต่างๆ เพียงแต่ยังขาดการสนับสนุนและนำเสนอให้เป็นรูปธรรมอย่างจริงจัง ซึ่งเขื่อนนเรศวร จะเป็นแรงกระตุ้นในการส่งเสริมกิจกรรมและผลผลิตดังกล่าวเพื่อสร้างรายได้เข้าชน และ ส่งเสริมภาพลักษณ์ท้องถิ่นคนพรหมพิรามอีกด้วย

5.2.5 แนวทางการออกแบบปรับปรุงพื้นที่เขื่อนนเรศวร

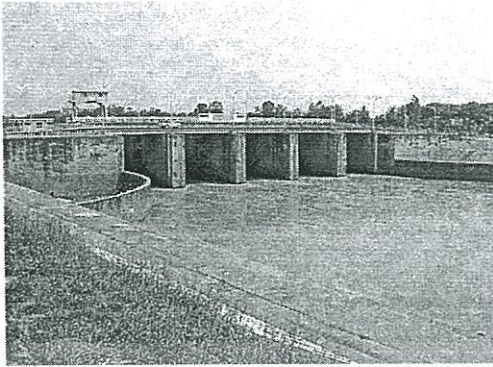
ภาพที่ 5.1 ภาพถ่ายทางอากาศพื้นที่เขื่อนนเรศวรและอำเภอพหลโยธินปัจจุบัน

ภาพที่ 5.2 ภาพถ่ายทางอากาศแสดงขอบเขตพื้นที่ปรับปรุงเขื่อนนเรศวร

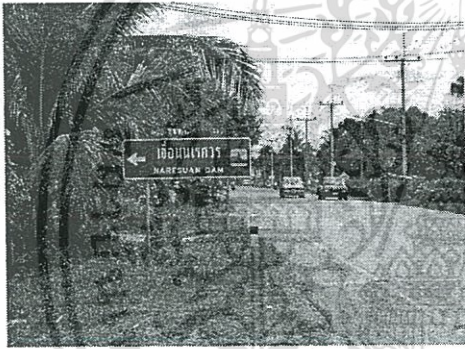
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. เขื่อนนเรศวร

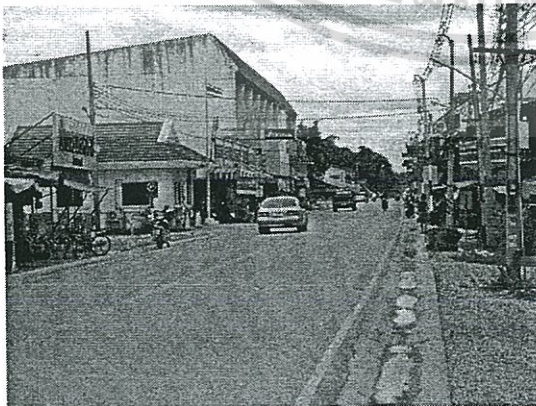
ภาพที่ 5.3 ภาพถ่ายพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร

2. ชุมชนบ้านหาดใหญ่

ภาพที่ 5.4 ภาพถ่ายทางสัญจรพื้นที่บ้านหาดใหญ่ ก่อนเข้าเขื่อน

3. อำเภอพรหมพิราม

ภาพที่ 5.5 ภาพถ่ายชุมชนอำเภอพรหมพิราม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวความคิดในการออกแบบระบบทางสัญจร

ภาพที่ 5.6 ทางสัญจรปัจจุบัน

ภาพที่ 5.7 ทางสัญจรหลังมีการปรับปรุงพื้นที่

การออกแบบถนน การลดความกว้างของถนนและรัศมีวงโค้งที่มุมถนน จะก่อให้เกิดผลในทางบวกต่อถนน เพราะจะช่วยลดความเร็วของการจราจร ทำให้ถนนมีความปลอดภัยมากขึ้น และเป็นมิตรต่อคนเดินเท้ามากขึ้น มันจะช่วยให้ลดขนาดส่วนของถนนให้มีขนาดส่วนของมนุษย์มากขึ้น และเหลือพื้นที่มากขึ้นสำหรับปลูกต้นไม้ และทำทางเท้า มันยังช่วยลดปริมาณพื้นผิวที่น้ำซึมผ่านไม่ได้ในโครงการ ซึ่งให้ประโยชน์ทั้งต่อสภาพแวดล้อมและประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวความคิดในการออกแบบระบบทางสัญจรทางแยก

ภาพที่ 5.8 ทางสัญจรทางแยกปัจจุบัน

ภาพที่ 5.9 ทางสัญจรทางแยกหลังมีการปรับปรุงพื้นที่

สร้างพื้นที่สีเขียวริมถนน ต้นไม้ให้ออกซิเจนและปฏิบัติหน้าที่เป็นเครื่องปรับอากาศ ที่สามารถปรับปรุงคุณภาพของอากาศได้อย่างมากในท้องถนน พื้นที่สีเขียวในเขตเมืองยังมีประโยชน์ในการส่งเสริม ขนาดสวนของมนุษย์ให้แก่ถนน การที่ถนนมีต้นไม้ปลูกอยู่ 2 ข้าง ให้ความเชื่อมโยง มีค่าต่อธรรมชาติ ซึ่งขาดหายไปในสภาพแวดล้อมของเมือง นอกเหนือไปจากนี้ ต้นไม้ยังมีประโยชน์ต่อทั้งทางกายและทางใจต่อมนุษย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวความคิดในการออกแบบป้ายต่างๆ ในโครงการ

ภาพที่ 5.10 ป้ายบอกสถานที่ปัจจุบัน

ภาพที่ 5.11 ป้ายบอกสถานที่หลังมีการปรับปรุงพื้นที่

สร้างเอกลักษณ์และความน่าสนใจในการประชาสัมพันธ์เพื่อดึงความสนใจของกลุ่มนักท่องเที่ยว เข้ามารับข้อมูลหรือข่าวสาร โดยแสดงออกถึงรูปแบบความเป็นไทย ภายพื้นถิ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวความคิดในการออกแบบชมนั่งเล่น ชมวิว ในโครงการ

ภาพที่ 5.12 ชมนั่งเล่น ชมวิวปัจจุบัน

ภาพที่ 5.13 ชมนั่งเล่น ชมวิวหลังมีการปรับปรุงพื้นที่

เป็นสถานที่ที่ดึงดูดความสนใจและกิจกรรมมีหลายประการ คือ สถานที่สาธารณะที่ดีจะให้โอกาสในการทำกิจกรรมที่หลากหลาย (uses and activities) เป็นสถานที่ที่ง่ายต่อการเข้าถึงและเชื่อมโยงกับชุมชนที่อยู่โดยรอบ (access) มีความปลอดภัยสะอาดและดึงดูดใจ (Comfort and image) และที่สำคัญที่สุด คือ เป็นสถานที่ที่ผู้คนจะได้มาพบปะสังสรรค์กัน (Socialbility)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวความคิดในการออกแบบร้านอาหาร

ภาพที่ 5.14 ร้านอาหารปัจจุบัน

ภาพที่ 5.15 ร้านอาหารหลังมีการปรับปรุงพื้นที่

วางตำแหน่งและกลุ่มอาคารให้สามารถเข้าถึงง่ายและสะดวก มีการออกแบบที่ระบายอากาศ ปลอดโปร่งเหมาะสมกับสภาพอากาศท้องถิ่น ซึ่งเทศกาลสงกรานต์ช่วงฤดูร้อน มักจะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้พื้นที่และ อาคารมากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวความคิดในการออกแบบบ้านพักสวัสดิการ และ พนักงาน โครงการ

ภาพที่ 5.16 บ้านพักสวัสดิการ และ พนักงาน โครงการปัจจุบัน

ภาพที่ 5.17 บ้านพักสวัสดิการ และ พนักงาน โครงการหลังมีการปรับปรุงพื้นที่

ลักษณะของอาคารเน้นประโยชน์ใช้สอย ให้ได้มากที่สุดและเนื่องจากเป็นส่วนราชการ จึงมุ่งเน้นการออกแบบที่มีการบำรุงรักษาง่าย ไม่ยุ่งยาก วัสดุที่เลือกใช้เป็นวัสดุท้องถิ่นที่สามารถหาได้ง่าย แต่รูปแบบออกมามีความสวยงามและน่าอยู่อาศัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวความคิดในการออกแบบศาลาพักผ่อนและชมวิวนบนสันเขื่อน

ภาพที่ 5.18 ศาลาพักผ่อนและชมวิวนบนสันเขื่อน โครงการปัจจุบัน

ภาพที่ 5.19 ศาลาพักผ่อนและชมวิวนบนสันเขื่อนหลังมีการปรับปรุงพื้นที่

ศูนย์หรือสวนสาธารณะเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ตั้งอยู่กลางพื้นที่ชุมชน และมีการเข้าถึงที่สะดวกและปลอดภัยสำหรับประชากรทั้งหมด และจัดให้มีอย่างทั่วถึงและเพียงพอสำหรับพื้นที่ชุมชน การออกแบบสวนสาธารณะ หรือสาธารณูปการเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจใดๆ ได้รับการออกแบบเป็นพิเศษเฉพาะสำหรับสวนนั้นๆ เพื่อให้แน่ใจว่าตรงกับความต้องการเฉพาะของประชากรในพื้นที่

เป้าหมายหลักของการออกแบบ คือ ความงามและประสิทธิภาพสูงสุดในการใช้สอยพื้นที่ โดยพิจารณาถึงความสะดวกสบาย และประหยัดในการดูแลรักษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวความคิดในการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวก อื่นๆ ของโครงการ

ภาพที่ 5.20 อาคารเจ้าหน้าที่ หลังมีการปรับปรุงพื้นที่

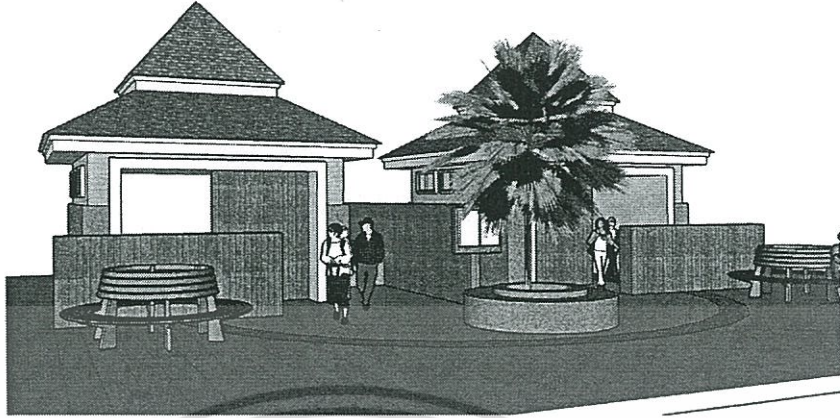
ภาพที่ 5.21 โคมไฟพื้นถนน หลังมีการปรับปรุงพื้นที่

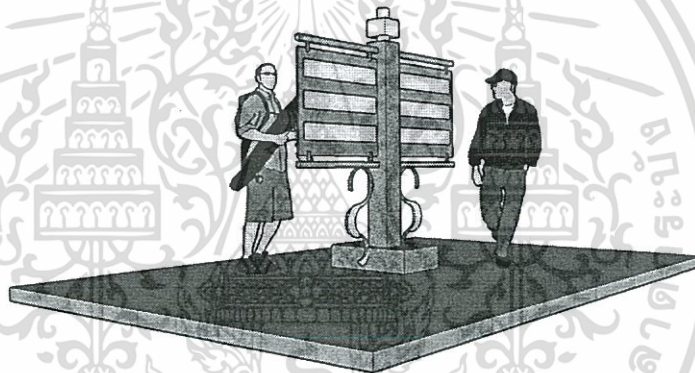
ภาพที่ 5.22 ถังขยะ หลังมีการปรับปรุงพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

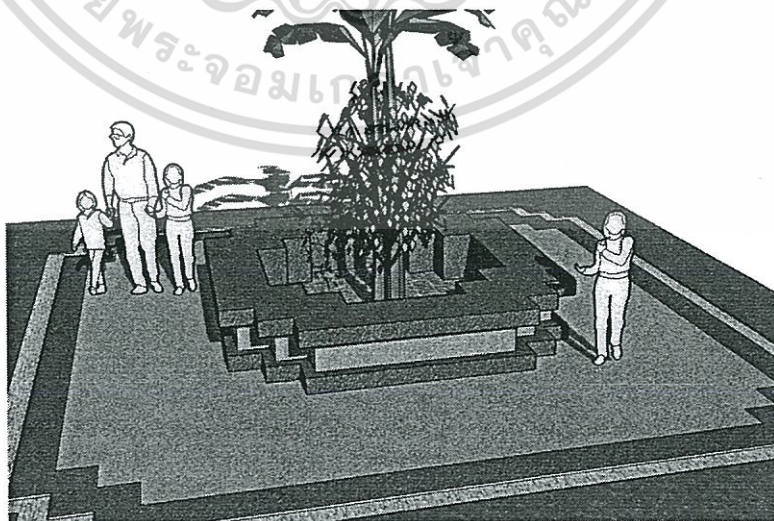
แนวความคิดในการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวก อื่นๆ ของโครงการ

ภาพที่ 5.23 ห้องน้ำชายและหญิง หลังมีการปรับปรุงพื้นที่

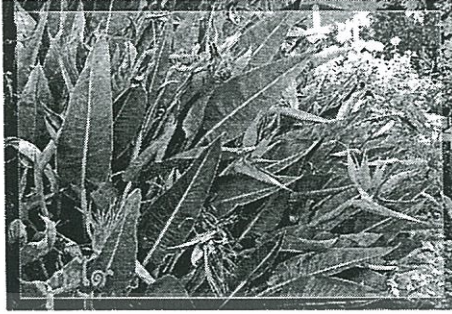
ภาพที่ 5.24 ภาพที่ ป้ายแสดงเส้นและสถานที่ทางตามแยกต่างๆ หลังมีการปรับปรุงพื้นที่

ภาพที่ 5.25 ม้านั่งและกระบะปลูกต้นไม้ หลังมีการปรับปรุงพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสดงพันธุ์ไม้ที่ใช้ในการปรับปรุงพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร

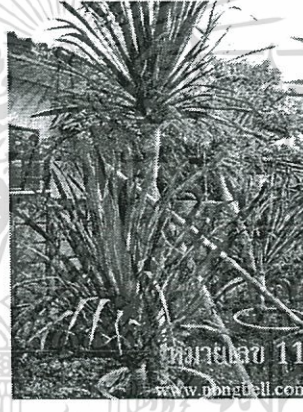
ภาพที่ 5.26 Bird of Paradise

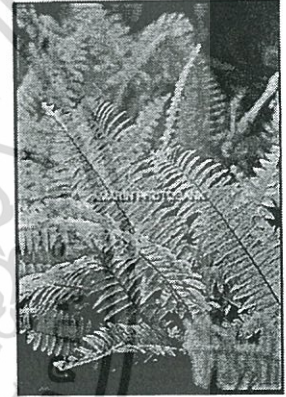
ภาพที่ 5.27 ลีสองปีนนา

ภาพที่ 5.28 เข็มสามสี

ภาพที่ 5.29 จันทน์

ภาพที่ 5.30 เฟินบอสตัน

ภาพที่ 5.31 แคงสิงคโปร์

ภาพที่ 5.32 เสรษฐีไช่จ๋อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต้นไม้ทำหน้าที่เป็นระบบปรับอากาศของโลก ให้ร่มเงาที่เย็นสบาย และดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งเป็นสาเหตุหลักของปรากฏการณ์เรือนกระจก การศึกษาล่าสุดแสดงให้เห็นว่าการออกแบบภูมิทัศน์ที่มีถึงการประหยัดพลังงาน อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นอย่างดี นอกจากการประหยัดพลังงาน การออกแบบภูมิทัศน์ที่คำนึงถึงสภาพแวดล้อม ยังส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น นกและแมลงที่มาอาศัยอยู่ และสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีและสะอาดขึ้น โดยการปรับปรุงคุณภาพของน้ำและอากาศ ต้นไม้ดูดซับและกรองควัน ขณะที่พืชน้ำทำหน้าที่เหมือนเครื่องกรองน้ำ การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ เป็นข้อดีที่ได้จากการจัดภูมิทัศน์ที่คำนึงถึงสภาพแวดล้อม

การปกป้องและส่งเสริมการใช้พืชท้องถิ่น มีความสำคัญในการรักษาคุณภาพของสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น พันธุ์พืชที่หายากและใกล้สูญพันธุ์ ควรจะได้รับการปกป้อง ต้นไม้ที่เติบโตเต็มที่ ควรได้รับการอนุรักษ์เมื่อเป็นไปได้ หรืออย่างน้อยได้รับการโอนย้ายและปลูกใหม่

ใช้พันธุ์ไม้แปลกถิ่น เฉพาะเมื่อพันธุ์ไม้เหล่านั้น สามารถอยู่ร่วมกับ สภาพแวดล้อมส่วนท้องถิ่นได้ถ้ามีการใช้พันธุ์ไม้แปลกถิ่น ควรแน่ใจว่ามันจะไม่เป็นภัย ต่อระบบนิเวศส่วนท้องถิ่น และมีความเหมาะสม กับสภาพอากาศส่วนท้องถิ่น

ใช้การออกแบบภูมิทัศน์ เพื่อเป็นสิ่งปกป้องอาคาร และพื้นที่ว่างภายนอกอาคาร จากสภาพภูมิอากาศ ต้นไม้ใหญ่จะให้ร่มเงาช่วยคลายร้อนในฤดูร้อน ส่วนไม้พุ่มช่วยป้องกันลมหนาว ที่พัดมาในฤดูหนาว เนิ่นดินจะทำหน้าที่เป็นตัวบรรเทาผลกระทบจากลมพายุ ภัยธรรมชาติของแต่ละพื้นที่ ให้โอกาสทั้งเป็นตัวป้องกันและช่วยประหยัดพลังงาน

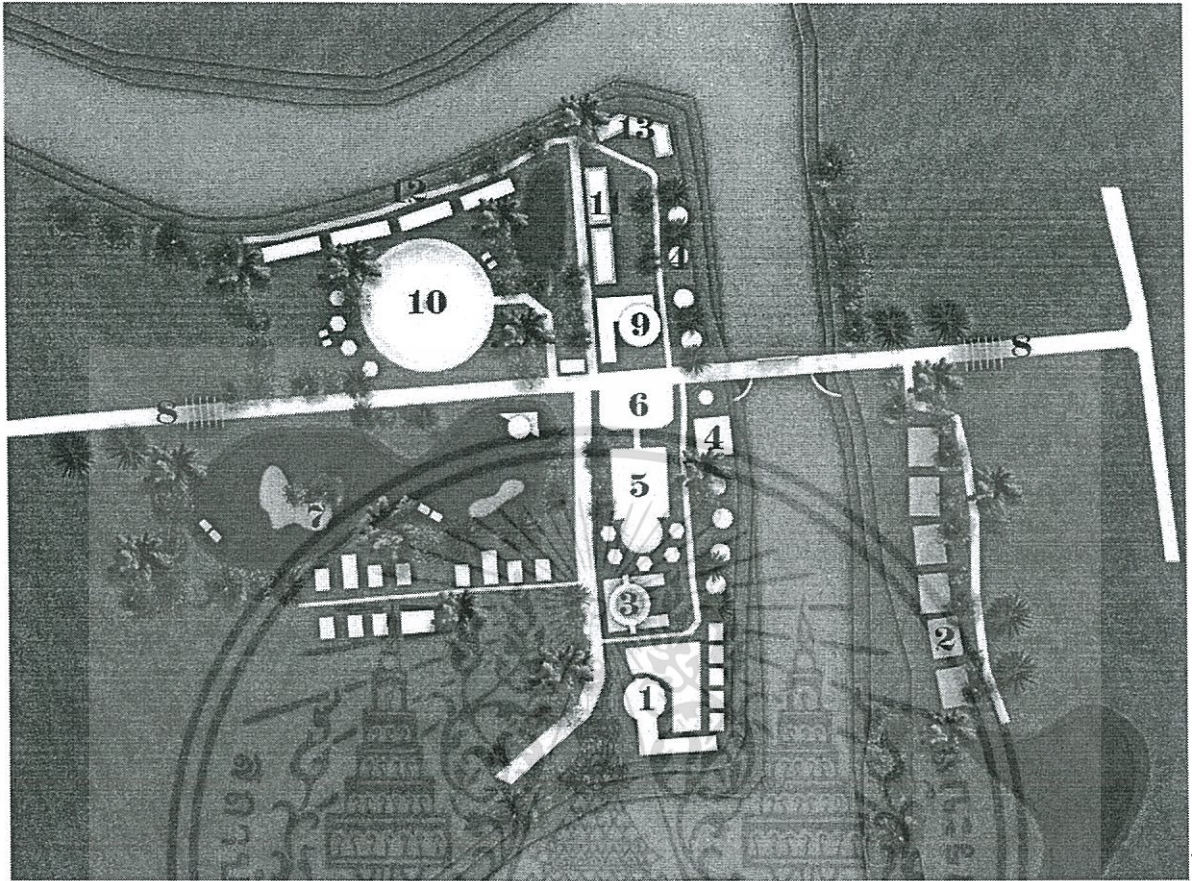

ภาพที่ 5.33 ถิ่นกระบือ

ภาพที่ 5.34 เพชรน้ำหนึ่ง

การออกแบบปรับปรุงพื้นที่เขื่อนนเรศวรเพื่อการท่องเที่ยว

ภาพที่ 5.35 ผังแสดงแนวคิดในการปรับปรุงพื้นที่เขื่อนนเรศวร

1. ร้านค้าและร้านอาหาร
2. รีสอร์ทตลอดแนวริมเขื่อน และ พื้นที่กางเต็นท์ค้างคืน
3. ศูนย์แสดงสินค้าผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน
4. จุดชมวิว ชุ้มและศาลาแนวริมเขื่อน
5. ลานกิจกรรม และ สนามกีฬา
6. ลานจอดรถสำหรับนักท่องเที่ยวและผู้เข้ามาใช้พื้นที่
7. สนามกอล์ฟ
8. ชุ้มทางเข้าเขื่อนนเรศวร
9. อาคารประชาสัมพันธ์โครงการและบริการสาธารณะ
10. สวนสัตว์
11. ส่วนราชการ
12. บ้านพักสวัสดิการข้าราชการและพนักงานโครงการ
13. สโมสรรกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยแนวความคิดในการออกแบบทั้งหมดจะถูกทำการพิจารณาในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

- (1) คุณภาพทางด้านความงาม
- (2) สาธารณูปโภค
- (3) ความสะดวกในการบริหารจัดการ
- (4) ความปลอดภัย
- (5) การใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ
- (6) ความยืดหยุ่นในการปรับแผนผัง
- (7) ความเหมาะสมกับพื้นที่ออกแบบ
- (8) ความประหยัด
- (9) การเข้าถึง
- (10) ความสะดวก
- (11) ผลกระทบที่มีต่อชุมชนที่อยู่โดยรอบ
- (12) ความสอดคล้องกลมกลืนกันของแผนผังทั้งหมด

ระบบโครงข่ายถนน จะมีการจำกัดการใช้โครงข่ายถนนให้อยู่เท่าที่จำเป็น และมีประสิทธิภาพมากที่สุด สิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรก ควรเป็นการลดความจำเป็นในการใช้รถยนต์

ปัจจัยทางธรรมชาติของพื้นที่ เช่น ดิน สภาพภูมิศาสตร์ สภาพภูมิประเทศ พรรณไม้ และสัตว์ป่า เป็นต้นจะมีการบันทึกพันธุ์พืชและสัตว์ป่าหายากทุกชนิดที่ใกล้จะสูญพันธุ์ และปัจจัยทางธรรมชาติควรอนุรักษ์และป้องกัน

ปัจจัยทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และโบราณคดี ตัวเขื่อนนเรศวรจะได้รับการอนุรักษ์ป้องกัน และ สร้างจุดเด่นหลังปรับปรุงพัฒนานำกลับมามีคุณค่าและเป็นที่ต้องการพบเห็นของนักท่องเที่ยว

สภาพภูมิอากาศระดับท้องถิ่น สภาพภูมิอากาศระดับท้องถิ่นเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ต้องนำมาพิจารณาในการออกแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านสถาปัตยกรรมและภูมิสถาปัตยกรรม

สวนสาธารณะเป็นสถานที่ที่สามารถประกอบกิจกรรมนันทนาการ และพักผ่อนหย่อนใจได้หลากหลายประเภท เช่น การปิกนิก พายเรือ ว่ายน้ำ ตกปลา เล่นกีฬาต่างๆ สาธารณูปโภคที่สำคัญภายในสวนสาธารณะ คือ ศูนย์กีฬาของชุมชน ที่สามารถเล่นกีฬาในร่มได้หลายประเภท เช่น ว่ายน้ำ สนามเทนนิส เล่นเกมส์ พักผ่อนหย่อนใจ ส่วนกีฬากลางแจ้งในสวนสาธารณะที่สำคัญ เช่น

เอกสารนี้เผยแพร่โดย บาสเก็ทบอล เทนนิส ใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

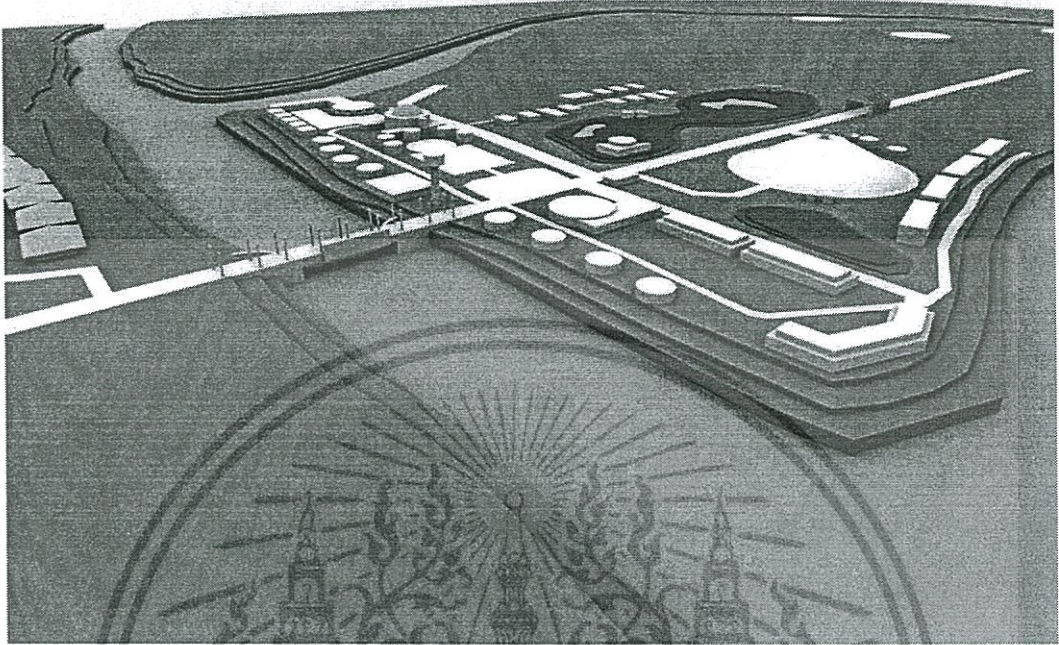
สนามกีฬา เป็นพื้นที่สำหรับการเล่นกีฬาประเภทต่างๆ เช่น ฟุตบอล บาสเก็ตบอล วอลเลย์บอล เทนนิส เป็นต้น อาจมีพื้นที่เอนกประสงค์ที่สามารถปรับใช้เล่นกีฬาได้หลายประเภท สนามกีฬาของเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์สูงสุดในแต่ละวัน

สนามเด็กเล่นทั่วไป ถูกออกแบบมาเพื่อรองรับเด็กวัย 6-15 ปี ตั้งอยู่ในรัศมี 500 เมตร จากกลุ่ม อาคารหลัก เช่นร้านอาหาร เพื่อการดูแลใกล้ชิด มีพื้นที่แบ่งออกเป็นส่วนๆ ตามการใช้งานที่แตกต่างกัน เช่น พื้นที่นั่งพักผ่อนได้ร่มไม้ พื้นที่เล่นเกมสกี พื้นที่เล่นกีฬา พื้นที่สำหรับกิจกรรม ภายในอาคาร เป็นต้น

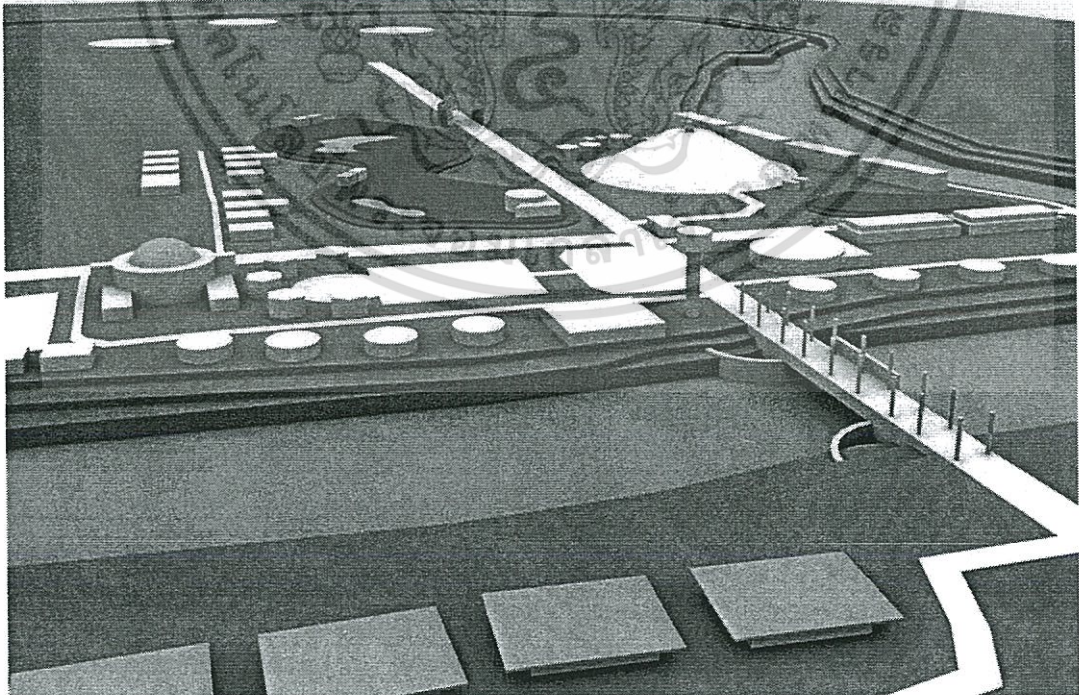

ภาพที่ 5.36 มุมมองที่ 1 แสดงลักษณะการออกแบบกลุ่มอาคารประเภทต่างๆ และเส้นทางสัญจร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.37 มุมมองที่ 2 แสดงลักษณะการออกแบบกลุ่มอาคารประเภทต่างๆ และเส้นทางสัญจร

ภาพที่ 5.38 มุมมองที่ 3 แสดงลักษณะการออกแบบกลุ่มอาคารประเภทต่างๆ และเส้นทางสัญจร เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3 ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยจากจากการศึกษาพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดพื้นที่แต่ละจุด ตามความเหมาะสมสำหรับการทำกิจกรรมต่างๆ และแก้ไขปัญหาที่พบในปัจจุบัน ไว้เป็นข้อๆ ดังนี้

5.3.1 ด้านการวางผัง

จากการศึกษาควรมีการเตรียมพื้นที่ที่จอดรถ เพื่อรองรับการขยายตัวของการเข้ามาท่องเที่ยวที่จะเกิดในระยะยาว ซึ่งปัจจุบันแบบที่ได้มีการวางผัง จะสามารถรองรับได้ระดับหนึ่ง เนื่องจากเป็นแนวทางนำเสนอเบื้องต้น จึงไม่สามารถกำหนดพื้นที่มากเกินความจำเป็น กับสภาพ ณ ปัจจุบันได้

5.3.2 ด้านการรักษาภูมิมอง

บริเวณตลอดแนวริมชายเขื่อน ควรเลือกปลูกต้นไม้พุ่มทรงเตี้ย และ ควรมีการตัดแต่ง ดูแลรักษาไม่ให้สูงเกิน 1-2 เมตร เพื่อรักษาภูมิมองที่สวยงาม และ รับลมเย็นพัดผ่าน จากกระแสน้ำสู่พื้นที่โครงการ

กำหนดแนวทางเดินเท้าให้สอดคล้องกับการเน้นภูมิมองแต่ละจุดที่มีการออกแบบ เพื่อบังคับการได้รับประโยชน์ความสวยงาม อย่างเต็มที่

5.3.3 ด้านการควบคุมกิจกรรม

ควรมีการกำหนด Zoning การใช้พื้นที่อย่างชัดเจนระหว่าง นักท่องเที่ยว และ ส่วนราชการ เพื่อป้องกันปัญหาและการดูแลได้อย่างสะดวก และ ทัวถึง ไม่กระจายกลุ่มในการทำกิจกรรม ออกนอกพื้นที่ ที่กำหนดไว้

5.3.4 ด้านการบำรุงรักษา และ ออกแบบสิ่งปลูกสร้าง

อาคารราชการบางส่วนมีการใช้งบประมาณในกาพัฒนาบ้างแล้ว ซึ่งอาจมุ่งเน้นในการออกแบบส่วนนี้ เป็นการปรับปรุงให้สอดคล้องกับรูปแบบที่จะเกิดขึ้นใหม่

อาคารร้อยละ 80 มีความทรุดโทรมและต้องการ การเข้ามาพัฒนาดูแลแก้ไขอย่างจริงจัง ซึ่งควรมีการประสานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ ถึงแนวทางและข้อกำหนด เงื่อนไขเพิ่มเติม

5.3.5 ด้านสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวก

ยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวกอีกมากมาย เช่น ห้องน้ำ ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ลานกิจกรรม ร้านค้าขายของที่ระลึก ฯลฯ ซึ่งจำเป็นอย่างมากในการปรับปรุงพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว

5.4 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

5.4.1 ศึกษาในส่วนที่เป็นความรับผิดชอบ ของโครงการเขื่อนบำรุงรักษาน้ำ เรื่องขอบเขตพื้นที่ และความจำเป็นในการใช้พื้นที่ของหน่วยงานแต่ละหน่วยงาน

5.4.2 ศึกษาเรื่อง นโยบายแผนพัฒนา ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ งบประมาณ ที่สามารถจัดสรรและสนับสนุนในการจัดทำปรับปรุงพื้นที่โครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. 2548. **องค์ประกอบ และหลักการของกรำาเนินงานส่งเสริมการท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. 2548. **ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพการท้องถิ่นไทยอย่างยั่งยืน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมโยธาธิการและผังเมือง. 2549. **การออกแบบ การก่อสร้าง และการป้องกันบำรุงรักษาเขื่อนป้องกันตลิ่ง**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมโยธาธิการและผังเมือง. 2548. **ท้องถิ่นกับการผังเมือง**. กรุงเทพฯ : กรมการผังเมือง.
- กรมโยธาธิการและผังเมือง. 2548. **ผังเมืองรวม**. กรุงเทพฯ : กรมการผังเมือง.
- กรมการผังเมือง. 2525 **พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2525)**. กรุงเทพฯ : กรมการผังเมือง.
- การท้องถิ่นแห่งประเทศไทย. 2548. **กิจกรรมการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : กองงานในส่วนกลาง.
- การท้องถิ่นแห่งประเทศไทย. 2545. **กิจกรรมการท้องถิ่นเชิงนิเวศ**. กรุงเทพฯ : กองงานในส่วนกลาง.
- คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2531. **คู่มือการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : การท้องถิ่นแห่งประเทศไทย.
- บุษยา พรหมอ่อน. 2546. “แนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมชุมชนบ้านพักพนักงาน เขื่อนภูมิพล การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ดิศกุลชัย ไร่ช้าง. 2549. “แนวทางการพัฒนาชุมชนริมฝั่งแม่น้ำนครชัยศรี เพื่อการท้องถิ่นจังหวัดนครปฐม.” วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- บุรารัตน์ โยธีเสวต. 2548. “การพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท้องถิ่นชุมชนหาดเฉวง อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานีไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สมาภรณ์ คงเจริญกาย. 2548. “พฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้เข้าท้องถิ่นที่มีผลต่อการท้องถิ่นแบบยั่งยืนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.” วิทยานิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (การจัดการทั่วไป). สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

เอกสารนี้ใช้กรร เค้าฉาน. 2549. **แนวทางการพัฒนาลุ่มแม่น้ำน่าน เพื่อการท้องถิ่น จังหวัดนครสวรรค์** กำนการค้ำ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม ซึ่งได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2551 ให้ดำเนินการดังนี้

นายชาติชาย จันทร์ประทีป รหัสประจำตัว 49063411 ให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการพัฒนาบริเวณเขื่อนนเรศวรเพื่อการท่องเที่ยว (Concept Design to Development of Naresuan Dam for Torism)” โดยมี รศ.สมพล คำรงเสถียร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลั่นหอม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้เสร็จสิ้น ภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2551

(รศ.ดร.รวีวรรณ จินะตระกูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

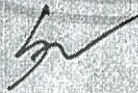
การประชุมวิชาการการนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 1

ใบประกาศนียบัตร การนำเสนอผลงานวิจัย

นายชาติชาย จันทร์ประทีป

การประชุมวิชาการการนำเสนอผลงานวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 1
เรื่อง “แนวทางการพัฒนาบริเวณเขื่อนนเรศวรเพื่อการท่องเที่ยว”

สำนักบริหารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
วันพฤหัสบดีที่ 28 สิงหาคม 2551

(รศ.ดร.รวิวรรณ ชินะตระกูล)

ผู้อำนวยการสำนักบริหารวิชาการ

School of Graduate Studies
King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

English for Graduate Studies Training Course Test Score Record

Mr. Chartchay Junprateep

Date of Training : November 3 ,2007 – December 22 ,2007

Date of Test : February 8 ,2008

SCALE SCORE						
Reading /15	%	Listening/30	%	Writing/15	%	Overall %
12	80	17	57	7	47	61

School of Graduate Studies
King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

Date of issue : February 14 ,2008

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชุดที่....1..(1).....

แบบสัมภาษณ์

เนื่องด้วยข้าพเจ้า นาย ชชาติชาย จันทร์ประทีป นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาบริเวณเขื่อนนเรศวรเพื่อการท่องเที่ยว”

จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่าน ทั้งนี้ใคร่ขอความอนุเคราะห์ในการแสดงความคิดเห็นอย่างสมบูรณ์และตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุดโดยคำตอบของท่านทั้งหมดจะเป็นความลับ และจะนำไปเพื่อใช้เพื่อประโยชน์สูงสุดทางการวิเคราะห์ข้อมูลเท่านั้น

คำชี้แจง : โปรดเติมเครื่องหมาย ลงใน หน้าคำตอบที่ท่านเลือกหรือเติมข้อความในช่องว่างที่กำหนด

แบบสัมภาษณ์ประกอบการวิจัย

“แนวทางการพัฒนาบริเวณเขื่อนนเรศวรเพื่อการท่องเที่ยว”

สำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 เพศ

- ชาย หญิง

1.2 อายุ.....ปี

1.3 ระดับการศึกษา

- กรณีที่ไม่ได้ศึกษา ประถมศึกษา
 มัธยมศึกษา อาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า
ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

1.4 ปัจจุบันท่านมีอาชีพใด

- รับจ้าง รับราชการ
 ทำนา/ทำสวน ค้าขาย
 ธุรกิจส่วนตัว อื่นๆ (โปรดระบุ).....

1.5 ท่านมีรายได้ต่อเดือนประมาณเท่าไร

- ต่ำกว่า 5,000 5,000 – 10,000
 10,001 – 15,000 15,001 – 20,000
 20,001 – 25,000 มากกว่า 25,000 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชุดที่...1..(3).....

2.4 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่

3.1 หากมีการพัฒนาให้พื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร เป็นแหล่งท่องเที่ยว ท่านคิดว่าปัญหาของพื้นที่ใดที่ควรได้รับการแก้ไข อย่างเร่งด่วน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ทางสัญจร ภายในตัวเขื่อน	☐ อาคารและรูปแบบสิ่งปลูกสร้าง
☐ สภาพที่ทรุดโทรมของตัวเขื่อน	☐ บริเวณที่จอดรถ
☐ สภาพถนนที่นำเข้าสู่บริเวณเขื่อน	☐ สวนสาธารณะ
☐ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3.2 ท่านคิดว่าปัจจุบันชุมชน ได้มีการช่วยดูแลรักษาพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร ได้อย่างเหมาะสมหรือไม่ เหมาะสม ไม่เหมาะสม

3.3 พื้นที่ใดที่ควรมีการส่งเสริมและอนุรักษ์เพื่อการท่องเที่ยวและป้องกันเป็นพิเศษ

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- บริเวณตัวเขื่อน
- บริเวณร้านค้าและร้านอาหาร
- บริเวณจุดชมวิวบนสันเขื่อน
- บริเวณสวนสาธารณะ
- บริเวณอาคารพักผ่อนรอบๆ เขื่อนนเรศวร

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ชุดที่...1..(4).....

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นคำถามเกี่ยวกับพัฒนา
สิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นแก่นักท่องเที่ยว ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่ รวมทั้งการพัฒนา
รูปแบบอาคารที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

4.1 หากมีการพัฒนาให้พื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร เป็นแหล่งท่องเที่ยว ท่านคิดว่าควรมี
สิ่งอำนวยความสะดวกอะไรบ้าง เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (ตอบได้
มากกว่า 1 ข้อ)

- ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
- ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน
- ร้านอาหาร
- พื้นที่ลานกิจกรรมออกกำลังกาย
- อาคารพักผ่อนหย่อนใจริมน้ำ
- ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว
- ห้องน้ำสาธารณะ
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4.2 ท่านคิดว่า รูปแบบอาคารที่มีอยู่ในปัจจุบัน เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของชุมชน และ พื้นที่ใน
การรองรับการปรับปรุงเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่

- เหมาะสม เหตุผล.....
- ไม่เหมาะสม เหตุผล.....

4.3 ท่านคิดว่า ถ้านำรูปแบบสถาปัตยกรรมของภาคเหนือ (ดังภาพประกอบ) มาใช้ในการออกแบบ
สิ่งก่อสร้างบริเวณเขื่อนนเรศวร ท่านคิดว่าเหมาะสมหรือไม่

- เหมาะสม เหตุผล.....
- ไม่เหมาะสม เหตุผล.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชุดที่....1..(5).....

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของชุมชน เป็นคำถามเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนและขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีอยู่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน

กิจกรรมทางศาสนา

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

กิจกรรมของชุมชนหรือขนบธรรมเนียมประเพณี

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม

ชุดที่...2..(1).....

แบบสอบถาม

เนื่องด้วยข้าพเจ้า นาย ชชาติชาย จันทร์ประทีป นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาบริเวณเขื่อนนเรศวรเพื่อการท่องเที่ยว”

จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่าน ทั้งนี้ใคร่ขอความอนุเคราะห์ในการแสดงความคิดเห็นอย่างสมบูรณ์และตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุดโดยคำตอบของท่านทั้งหมดจะเป็นความลับ และจะนำไปเพื่อใช้เพื่อประโยชน์สูงสุดทางการวิเคราะห์ข้อมูลเท่านั้น

คำชี้แจง : โปรดเติมเครื่องหมาย ลงใน หน้าคำตอบที่ท่านเลือกหรือเติมข้อความในช่องว่างที่กำหนด

แบบสัมภาษณ์ประกอบการวิจัย

“แนวทางการพัฒนาบริเวณเขื่อนนเรศวรเพื่อการท่องเที่ยว”

สำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 เพศ ชาย หญิง

1.2 อายุ.....ปี

1.3 ระดับการศึกษา

☐ กรณีที่ไม่ได้ศึกษา	☐ ประถมศึกษา
☐ มัธยมศึกษา	☐ อาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า
☐ ปริญญาตรี	☐ สูงกว่าปริญญาตรี

1.4 อาชีพ

☐ รับจ้าง	☐ รับราชการ
☐ ทำนา/ทำสวน	☐ ค้าขาย
☐ ธุรกิจส่วนตัว	☐ อื่น ๆ

1.5 รายได้ต่อเดือน

☐ ต่ำกว่า 5,000	☐ 5,000 – 10,000
☐ 10,001 – 15,000	☐ 15,001 – 20,000
☐ 20,001 – 25,000	☐ มากกว่า 25,000 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชุดที่....2..(2).....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว

2.1 ท่านมาเที่ยวชมสถานที่แห่งใดบ้าง

- เชื้อนนเรศวร
- ท่าช้าง วังปลา
- พรหมพิรามสวนน้ำรีสอร์ท
- ตลาดสถานี พรหมพิราม
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2.2 สถานที่ที่ท่านประทับใจ ในการเดินทางมาท่องเที่ยว ในพื้นที่บริเวณเชื้อนนเรศวร

- ตัวเชื้อนนเรศวร
- ท่าช้าง วังปลา
- พรหมพิรามสวนน้ำรีสอร์ท
- ตลาดสถานี พรหมพิราม
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2.3 การมาเที่ยวในพื้นที่บริเวณเชื้อนนเรศวร ท่านต้องการทำกิจกรรมประเภทใดบ้าง

- นอนพักค้างคืน
- ชมศิลปวัฒนธรรม และชุมชนท้องถิ่น
- พักผ่อนหย่อนใจ บรรยากาศธรรมชาติ
- รับประทานอาหาร
- ซื้อสินค้าประเภท ผลิตภัณฑ์ชุมชน ของที่ระลึก
- อื่น (ระบุ).....

2.4 ท่านรู้จักแหล่งท่องเที่ยวใกล้บริเวณเชื้อนนเรศวร แห่งใดบ้าง

- ตัวเชื้อนนเรศวร
- ท่าช้าง วังปลา
- พรหมพิรามสวนน้ำรีสอร์ท
- ตลาดสถานี พรหมพิราม
- อื่น ๆ (ระบุ).....

2.5 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ หากมีการพัฒนาพื้นที่บริเวณเชื้อนนเรศวร เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว

- เห็นด้วย เพราะ.....
- ไม่เห็นด้วย เพราะ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชุดที่....2..(3).....

2.6 หากมีการจัดการท่องเที่ยวทางน้ำ ในริมฝั่งบริเวณเขื่อนนเรศวร ท่านเห็นด้วยหรือไม่

- เห็นด้วย เพราะ.....
- ไม่เห็นด้วย เพราะ.....

2.7 ถ้าท่านเห็นด้วยในการจัดให้มีการท่องเที่ยวทางน้ำ กิจกรรมใดเหมาะสมบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ล่องเรือชมวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของชุมชนริมบริเวณเขื่อนนเรศวร
- ล่องเรือเพื่อสันตนาการและกีฬา
- ล่องเรือชมและสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในศาสนาสถานของชุมชน
- อื่น ๆ

2.8 ในการมาเที่ยวครั้งนี้ ท่านมาในรูปแบบกลุ่มใด

- คนเดียว กลุ่ม 2-5 คน
- กลุ่มเพื่อน 6-11 คน กลุ่มมากกว่า 11 คน

2.9 ท่านใช้พาหนะใดในการเดินทางมาเที่ยว

- รถยนต์ส่วนตัว รถโดยสารสาธารณะ
- รถไฟ รถรับจ้าง
- เรือ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2.10 ในหนึ่งครั้ง ท่านใช้เวลาในการท่องเที่ยว เป็นเวลาประมาณเท่าไร

- 1-2 ชั่วโมง 3-4 ชั่วโมง
- 5-6 ชั่วโมง มากกว่า 6 ชั่วโมง

2.11 ท่านมาเที่ยวในพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร เป็นครั้งที่เท่าไร

- ครั้งแรก ไม่เกิน 5 ครั้ง
- ไม่เกิน 10 ครั้ง เกินกว่า 10 ครั้ง

ชุดที่....2..(4).....

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นคำถามเกี่ยวกับการพัฒนา สิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นแก่นักท่องเที่ยว ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่ รวมทั้งการพัฒนา รูปแบบอาคารที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

3.1 หากมีการพัฒนาให้พื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร เป็นแหล่งท่องเที่ยว ท่านคิดว่าควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกอะไรบ้าง เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	☐ อาคารพักผ่อนหย่อนใจริมน้ำ
☐ ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน	☐ ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว
☐ ร้านอาหาร	☐ ห้องน้ำสาธารณะ
☐ พื้นที่ลานกิจกรรมออกกำลังกาย	☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3.2 ท่านคิดว่า รูปแบบอาคารที่มีอยู่ในปัจจุบัน เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของชุมชน และ พื้นที่ในการรองรับการปรับปรุงเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่

- เหมาะสม เหตุผล.....
- ไม่เหมาะสม เหตุผล.....

ข้อเสนอแนะ.....

3.3 ท่านคิดว่า ถ้านำรูปแบบสถาปัตยกรรมของภาคเหนือ (ดังภาพประกอบ) มาใช้ในการออกแบบ สิ่งก่อสร้างบริเวณเขื่อนนเรศวร ท่านคิดว่าเหมาะสมหรือไม่

- เหมาะสม เหตุผล.....
- ไม่เหมาะสม เหตุผล.....

ข้อเสนอแนะ.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชุดที่...3..(1).....

แบบสอบถาม

เนื่องด้วยข้าพเจ้า นายชาติชาย จันทร์ประทีป นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาบริเวณเขื่อนนเรศวรเพื่อการท่องเที่ยว”

จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่าน ทั้งนี้ใคร่ขอความอนุเคราะห์ในการแสดงความคิดเห็นอย่างสมบูรณ์และตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุดโดยคำตอบของท่านทั้งหมดจะเป็นความลับ และจะนำไปเพื่อใช้เพื่อประโยชน์สูงสุดทางการวิเคราะห์ข้อมูลเท่านั้น

คำชี้แจง : โปรดเติมเครื่องหมาย ลงใน หน้าคำตอบที่ท่านเลือกหรือเติมข้อความในช่องว่างที่กำหนด

แบบสัมภาษณ์ประกอบการวิจัย

“แนวทางการพัฒนาบริเวณเขื่อนนเรศวรเพื่อการท่องเที่ยว”

สำหรับเจ้าหน้าที่ โครงการเขื่อนนเรศวร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 เพศ

- ชาย หญิง

1.2 อายุ.....ปี

1.3 ระดับการศึกษา

- กรณีที่ไม่ได้ศึกษา ประถมศึกษา
 มัธยมศึกษา อาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า
ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการแนวทางการพัฒนาบริเวณเขื่อนนเรศวรเพื่อการท่องเที่ยว

2.1 ท่านคิดว่า แหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบันเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว ให้เข้ามาเที่ยวในพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร คือสถานที่ใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ตัวเขื่อนนเรศวร
 ท่าช้าง วังปลา
 พรหมพิรามสวนน้ำรีสอร์ท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชุดที่....3..(2).....

- ตลาดสถานี พรหมพิราม
 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
- 2.2 ท่านคิดว่าพื้นที่ใด หรือแหล่งท่องเที่ยวใด ที่มีศักยภาพพอในการจัดการท่องเที่ยว
- ตัวเขื่อนนเรศวร
 ท่าช้าง วังปลา
 พรหมพิรามสวนน้ำรีสอร์ท
 ตลาดสถานี พรหมพิราม
 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
- 2.3 ท่านคิดว่า หากจัดให้มีการท่องเที่ยวทางน้ำในอนาคต ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชนและทรัพยากรธรรมชาติ มีในด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- การบุกรุกสร้างสิ่งก่อสร้างในแม่น้ำ ลำคลองมากขึ้น
 เสี่ยงรบกวนจากยวดยานของนักท่องเที่ยว ทั้งทางบกและทางน้ำ
 เศษสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย
 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
- 2.4 ท่านคิดว่าหากจัดให้มีการท่องเที่ยวในอนาคต ผลดีที่ชุมชนจะได้รับ มีในด้านใดบ้าง
- รายได้ภายในชุมชนเพิ่มมากขึ้น
 มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชน
 อัตราการว่างงานลดลง
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- 2.5 ท่านคิดว่า หากจัดให้มีการท่องเที่ยวภายในบริเวณเขื่อนนเรศวร กิจกรรมใดเหมาะสมบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ท่องเที่ยวชมวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของชุมชนบริเวณเขื่อนนเรศวร
 ท่องเที่ยวชมศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน
 ท่องเที่ยวพักผ่อนค้างคืน
 ท่องเที่ยวเชิงเชิงธรรมชาติ
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชุดที่.....(3).....

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่

3.1 ปัจจุบันท่านมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดูแลลำน้ำของชุมชนบริเวณเขื่อนนเรศวร หรือไม่

- ไม่มีส่วนร่วม
- มีส่วนร่วม
 - มีส่วนช่วยดูแลการทิ้งน้ำเสียลงลำน้ำ
 - มีส่วนช่วยดูแลการทิ้งขยะลงลำน้ำ
 - มีส่วนช่วยรวมกลุ่มเพื่อเก็บขยะและผักตบชวา
 - มีส่วนช่วยสอดส่องดูแลผู้บุกรุกลำน้ำ
 - มีส่วนช่วยดูแลศิลปวัฒนธรรมเกี่ยวกับลำน้ำ
 - มีส่วนช่วยณรงค์และให้ความรู้ในการดูแล
 - มีส่วนช่วยตรวจสอบคุณภาพน้ำ
 - อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3.2 หากมีการพัฒนาในพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร เป็นแหล่งท่องเที่ยว ท่านคิดว่าปัญหาของพื้นที่ สิ่งใดควรได้รับการแก้ไข อย่างเร่งด่วน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
- ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน
- ร้านอาหาร
- พื้นที่ลานกิจกรรมออกกำลังกาย
- อาคารพักผ่อนหย่อนใจริมน้ำ
- บ้ายแสดงข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว
- ห้องน้ำสาธารณะ
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3.3 พื้นที่บริเวณใดที่ควรมีการดูแลรักษาหรือป้องกันเป็นพิเศษ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- บริเวณตัวเขื่อน
- บริเวณร้านค้าและร้านอาหาร
- บริเวณจุดชมวิวบนสันเขื่อน
- บริเวณสวนสาธารณะ
- บริเวณอาคารพักผ่อนรอบๆ เขื่อนนเรศวร

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ชุดที่.....3..(4).....

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นคำถามเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นแก่นักท่องเที่ยว ความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่ รวมทั้งการพัฒนา รูปแบบอาคารที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

4.1 หากมีการพัฒนาในพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร เป็นแหล่งท่องเที่ยว ท่านคิดว่าควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกอะไรบ้าง เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	☐ อาคารพักผ่อนหย่อนใจริมน้ำ
☐ ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน	☐ ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว
☐ ร้านอาหาร	☐ ห้องน้ำสาธารณะ
☐ พื้นที่ลานกิจกรรมออกกำลังกาย	☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4.2 ท่านคิดว่าพื้นที่บริเวณเขื่อนนเรศวร มีความเหมาะสมที่จะทำเป็นทางสัญจรทางน้ำเพื่อการท่องเที่ยวหรือไม่

☐ เหมาะสม	เหตุผล.....
☐ ไม่เหมาะสม	เหตุผล.....

4.3 ท่านคิดว่า อาคารที่มีอยู่ในปัจจุบัน เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของชุมชน และสมควรยึดเป็นรูปแบบสำหรับอาคารที่จะเกิดขึ้นในอนาคตหรือไม่

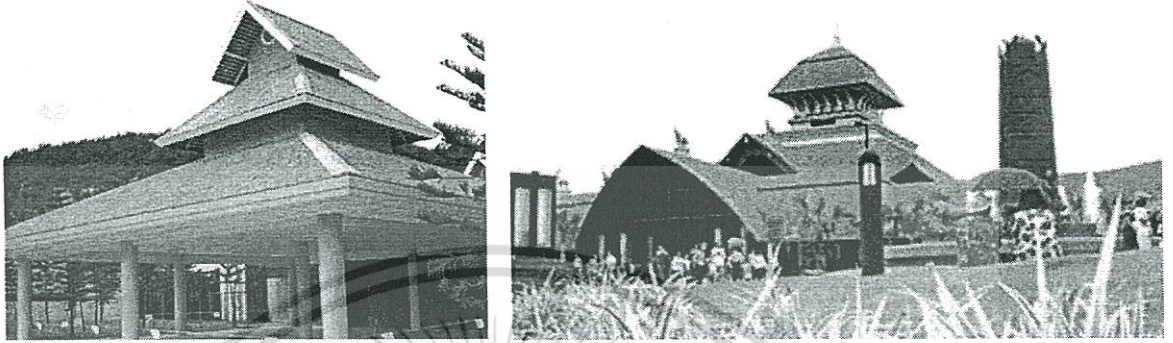
☐ เหมาะสม	เหตุผล.....
☐ ไม่เหมาะสม	เหตุผล.....

ข้อเสนอแนะ

.....

ชุดที่...3..(5).....

ท่านคิดว่า ถ้านำรูปแบบสถาปัตยกรรมของภาคเหนือ (ดังภาพประกอบ) มาใช้ในการออกแบบสิ่งก่อสร้างบริเวณเขื่อนนเรศวร ท่านคิดว่าเหมาะสมหรือไม่

เหมาะสม เหตุผล.....

ไม่เหมาะสม เหตุผล.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ประวัติส่วนตัว	ชื่อ ชาติชาย จันทร์ประทีป เกิดวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2521 สถานที่เกิด โรงพยาบาลพุทธชินราช
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	72 หมู่ 15 ต.พรหมพิราม อ.พรหมพิราม จ.พิษณุโลก
ประวัติการศึกษา	ปีการศึกษา 2543 สำเร็จการศึกษา วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชา สถาปัตยกรรม จากสถาบันมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 สำเร็จการศึกษา ครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม จากสถาบันเทคโนโลยีพระ จอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร
ประวัติการทำงาน	ปี พ.ศ. 2544-2545 บริษัท Wtd Thailand .co.ltd (กรุงเทพมหานคร) ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายวิศวกรรม ปี พ.ศ. 2545-2547 บริษัท Siam Build Service (สมุทรสาคร) ตำแหน่ง ผู้ช่วยสถาปนิก ปี พ.ศ. 2547-2550 บริษัท แลนด์โฮม ประเทศไทย (กรุงเทพมหานคร) ตำแหน่ง 1. สถาปนิก 2. ผู้จัดการแผนกออกแบบสถาปัตยกรรม
ปัจจุบัน	บริษัท บ้านพรรณพุกษา (พิษณุโลก) ตำแหน่ง 1. สถาปนิก 2. ผู้จัดการแผนกออกแบบสถาปัตยกรรม 3. ธุรกิจส่วนตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้